

**İÇ ANADOLU BÖLGE
HAPİSHANELERİ
Temmuz-Ağustos-Eylül 2023
Dönemi
ÜÇ AYLIK HAK İHLALLERİ
RAPORU**

25 EKİM 2023

**İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
ANKARA ŞUBESİ**

1986

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
HAPİSHANELERİN GÜNCEL DURUMU	2
HAPİSHANELERDE ÖLÜMLER.....	2
AÇLIK GREVLERİ	3
SAĞLIK HAKKI.....	4
SAĞLIK HAKKINA ERİŞİMDE TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ	4
İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE ve ONUR KIRICI UYGULAMALAR	5
İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE TESPİTLERİ	5
DİSİPLİN CEZALARI VE İNFAZ, İDARE VE GÖZLEM KURULUKARARLARI.....	6
DİSİPLİN CEZALARI, İNFAZ VE İDARE GÖZLEM KURULU KARARLARIYLA İLGİLİ TESPİT EDİLEN İHLALLER	6
BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI, DİĞER SORUNLAR.....	7
BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI VE DİĞER SORUNLARA DAİR TESPİT EDİLEN İHLALLER	7
SEVK VE SÜRGÜNLER.....	9
SEVK VE SÜRGÜNLERE DAİR TESPİT EDİLEN İHLALLER	10
HUKUKİ DESTEK VE/VEYA MADDİ DESTEK TALEPLERİ	10
TESPİT EDİLEN TALEPLER	10
MAHPUSLARIN BEYANLARI.....	10
Afyon/Bolvadin T Tipi Kapalı Hapishanesi.....	10
Aksaray T Tipi Kapalı Hapishanesi	12
Bafra T Tipi Kapalı Hapishanesi.....	13
Bolu F Tipi Tipi Kapalı Hapishanesi.....	15
Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesi.....	18
Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	19
Eskişehir H Tipi Kapalı Hapishanesi	22
Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesi	24
Kayseri/Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi.....	29
Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi	29
Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesi	31
Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	35
Konya Açık Hapishanesi	39

Konya E Tipi Kapalı Hapishanesi	39
Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi	40
Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi	41
Sincan T Tipi Kapalı Hapishanesi	45
Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	45
Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	54
Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi	57
Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi	58
Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi	61
Yozgat E T Tipi Kapalı Hapishanesi	63
İç Anadolu Bölgesi Dışından gelen başvurular	64
Adana/Kürkçüler F Tipi Kapalı Hapishanesi	64
Ahlat Tipi Kapalı Hapishanesi	64
Antep Tipi Kapalı Hapishanesi	64
Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	64
Erzurum/Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	65
Giresun/Espiye L Tipi Kapalı Hapishanesi	65
İzmir/Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi	65
İzmir/Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi	65
Tarsus Kadın Kapalı Hapishanesi	66
Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi	66
SONUÇ ve ÖNERİLER	70

GİRİŞ

İnsan Hakları Derneği (İHD) Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu'nun hazırladığı bu rapor, aşağıda isimleri belirtilen hapishanelerden İHD Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu'na gelen başvurular, avukatların hapishanelere yaptıkları ziyaretler, mahpusların tarafımıza yolladığı mektuplar ve mahpus-aile görüşmelerinin tarafımıza aktarılması ile derlenen bilgiler sonucunda hazırlanmıştır.

2023 yılı Temmuz-Ağustos ve Eylül ayları içerisinde derneğimize İç Anadolu Bölgesindeki 22 Kapalı Hapishanelerinden 131 kişi, bölge dışı 13 Hapishaneden de 14 kişi olmak üzere toplam 145 kişi başvuru yapmıştır. Komisyonumuza yapılan başvurular ile ilgili olarak hak ihlallerinin ortadan kaldırılması için ilgili kamu kurumlarına gerekli yazılar yazılmıştır.

İç Anadolu Bölge hapishanelerinde 3 ayda en az 2291 ihlal tespit edilmiştir. İhlal detayları başlıklar halinde verilmiştir.

Hak ihlali ile ilgili olarak başvuru gelen İç Anadolu Bölge Hapishaneleri

1. Afyon/Bolvadin T Tipi Kapalı Hapishanesi
2. Aksaray T Tipi Kapalı Hapishanesi
3. Bafra T Tipi Kapalı Hapishanesi
4. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi
5. Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesi
6. Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
7. Eskişehir H Tipi Kapalı Hapishanesi
8. Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesi
9. Kayseri/Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi
10. Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi
11. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesi
12. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
13. Konya Açık Hapishanesi
14. Konya E Tipi kapalı Hapishanesi
15. Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi
16. Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi
17. Sincan T Tipi Kapalı Hapishanesi
18. Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
19. Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi
20. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi
21. Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi
22. Yozgat E Tipi Kapalı Hapishanesi

Hak ihlali ile ilgili olarak başvuru gelen bölge dışı hapishaneler

- 1) Ahlat T Tipi Kapalı Hapishanesi
- 2) Antep H Tipi Kapalı Hapishanesi
- 3) Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
- 4) Erzurum/Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
- 5) Giresun/Espiye L Tipi Kapalı Hapishanesi
- 6) İzmir/Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi
- 7) İzmir/Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi
- 8) Malatya/Akçadağ T Tipi Kapalı Hapishanesi
- 9) Silivri L Tipi Kapalı Hapishanesi
- 10) Tarsus Kadın Kapalı Hapishanesi
- 11) Urfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi
- 12) Urfa 2 Nolu L Tipi Kapalı Hapishanesi

HAPİSHANELERİN GÜNCEL DURUMU

Ceza İnfaz Kurumları Güncel Verileri

03.07.2023 tarihinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Ceza İnfaz Kurumları İstatistiklerine göre; Toplam kapasitesi 296.202 kişi olan 407 Kapalı ve açık Ceza İnfaz Kurumlarında toplam 321.250'si Hükümlü, 39.472'si tutuklu olmak üzere 360.722 tutuklu ve hükümlü bulunmaktaydı.

02.10.2023 tarihinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Ceza İnfaz Kurumları İstatistiklerine göre; Toplam kapasitesi 297.200 kişi olan 405 Kapalı ve açık Ceza İnfaz Kurumlarında toplam 217.146'sı Hükümlü, 43.936'sı tutuklu olmak üzere 261.082 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır.

AKP tarafından Meclis'e sunulan ve siyasi tutukluların kapsam dışı bırakıldığı Torba Kanun'un 13 Temmuz'da kabul edilmesi ardından cezaevinden 03.07.2023 tarihinden, 02.10.2023 tarihine kadar 99.640 mahpusun tahliye olduğu anlaşılmaktadır.

HAPİSHANELERDE ÖLÜMLER

İHD'nin belirlemelerine göre tespit edilebildiği kadarıyla 2023 Temmuz-Ağustos ve Eylül aylarında çeşitli cezaevlerinde en az 9 mahpus yaşamını yitirdi.

- *6 mahpus hastalıkları nedeniyle vefat etmiştir.*
- *2 mahpus intihara sürüklendi.*
- *1 mahpus şüpheli şekilde yaşamını yitirdi. (Kalp krizi nedeniyle vefat ettiği iddia edilmiş)*

Türkiye Hapishanelerinde tespit edilebilen ölümler aşağıda aktarılmıştır.

1. Bişar Yazıcı: Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi. 08.07.2023'te yaşamını yitirdi. Karaciğer yetmezliği nedeniyle Diyarbakır'da sevk edildiği hastanede yaşamını kaybetti.
2. Ümit Mutlu Akpınar: Denizli D Tipi Kapalı Hapishanesi. 08.08.2023'te yaşamını yitirdi. İntihar ettiği iddia edildi.

3. Erhan Baştın: Van T Tipi Kapalı Hapishanesi 19.08.2023'te yaşamını yitirdi. Kanser hastası.
4. Şakir Turan: Erzincan L Tipi Kapalı Hapishanesi. 30.08.2023'te yaşamını yitirdi. Kanser hastalığı nedeniyle kaldırıldığı hastanede vefat etti.
5. Sinan Ayyıldız, Kandıra Kapalı Hapishanesi. 04.09.2023'te yaşamını kaybetti. Kalp krizi nedeniyle vefat etti.
6. Mevlüt Karaaslan, Isparta T Tipi Kapalı Hapishanesi. 07.09.2023 tarihinde yaşamını kaybetti. Kalp krizi nedeniyle vefat etti.
7. İsmail Hakkı Erdem, Bursa H Tipi Kapalı Hapishanesi. 29.09.2023 tarihinde yaşamını yitirdi. İntihar ettiği iddia edildi.
8. Yılmaz Özalp, İzmir/Şakran 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi. 01.10.2023 tarihinde yaşamını yitirdi. Kalp krizi geçirdi ve hastaneye kaldırıldı. Yoğun bakıma alındı, yoğun bakımda iken infazı erteledi ancak hastanede iken yaşamını kaybetti.
9. Mehmet Selim Onçulu, Diyarbakır 4 Nolu Tipi Kapalı Hapishanesi. 07.10.2023 tarihinde vefat etti. Kalp krizi nedeniyle vefat ettiği iddia edildi.

AÇLIK GREVLERİ

İç Anadolu Bölgesinde 2023 yılı Temmuz-Ağustos ve Eylül ayı içinde 4 hapishanede yaşanan hak ihlallerine karşı en az 10 mahpus tarafından süresiz-dönüşümsüz mahpuslar tarafından açlık grevi eylemleri yapılmıştır.

1) Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesinde mahpusların odalarının farklı bloklarda ve koridorlarda olmasından dolayı tecrit altında tutulmaları, her ay en az 1 defa hiçbir sebep gösterilmeden baskın arama ile odalarının taşınması ve spor, sohbet haklarının kullandırılmamasından dolayı 12.06.2023 tarihinde 6 mahpus Baran Gül, Fikret Erden, Orhan Doru, İhsan Oral, Rıdvan Kaya ve Serhat Erdemci süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamıştır. Mahpuslar 17 Temmuz 2023 tarihinde, 35. Günde açlık grevini sonlandırdı.

2) Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde tutulan Nedim Öztürk, yaşamış olduğu hak ihlallerine karşı ve başka bir cezaevine sevk edilme talebinin kabul edilmemesi nedeniyle 24 Nisan 2023 tarihinde süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. Taleplerinin kabul edilmesi ve Sincan 3 Nolu L Tipine sevk edilmesi üzerine 138. Günde 11 Eylül 2023 tarihinde açlık grevini sonlandırdı.

3) Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinden tutulan Hüseyin Karaoğlan, yaşamış olduğu hak ihlallerinden dolayı 11 Eylül 2023 tarihinde süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başlamıştır.

4)D. T., Afyon/Bolvadin T Tipinde bulunan kardeşi A. T. 'nın 3 aylık açlık grevine girdiğini ve 1 ay önce de açlık grevini sonlandırdığını bilgisini aldığı aktarmıştır.

5) Kayseri/Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde bir mahpusun, yaşadığı işkence ve kötü muameleden kaynaklı olarak açlık grevi yaptığı öğrenilmiştir.

SAĞLIK HAKKI

İHD'nin 20 Nisan 2022'de açıkladığı verilerine göre, hapisanelerde (en az) 651'1 ağır olmak üzere en az 1.517 hasta mahpus bulunmaktadır.

Tespit edebildiğimiz kadarıyla 2023 yılı Temmuz-Ağustos ve Eylül Ayları içerisinde İç Anadolu Bölge Hapishanelerinde en az 522 sağlık hakkı ihlali meydana gelmiştir.

SAĞLIK HAKKINA ERİŞİMDE TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ

1. Adli Tıp Kurumu tarafından, tam teşekküllü hastane ve üniversite hastaneleri tarafından "hapishanede kalmaz raporları" kabul edilmemiş ve ağır hasta mahpusların infazları ertelenmemiştir. ATK bu kararlarda tıbbi ve etik ilkelerin dışında politik karar süreci yürütmektedir.
2. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan ağır hasta mahpuslardan Cemal Tanhan'a Adli Tıp Kurumu tarafından "Cezaevinde kalabilir" raporu verilmiştir. Ancak durumunun ağırlaşmasına rağmen tahliye edilmemektedir.
3. Düzce T Tipinde tutulan engelli mahpus Sinan Tutmaz'a hapishanede kalabilir raporu verilmiş ve ayrıca engeli olmasına rağmen hücre cezası nedeniyle tek başına tutulmuştur.
4. Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde tutulan Özge Özbek, ağır hasta olmasına rağmen tahliye edilmiyor.
5. Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde uyuz salgını başladığı öğrenilmiştir.
6. Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesinde bulunan Naime Encü'nün gözünden olması gereken ameliyatı yapılmamıştır.
7. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Remzi Bayram'ın Anlikozan Spondolit hastalığı nedeniyle 15-16 yıldır kullandığı ortopedik yatak ile yastığı ve de spor matı verilmemiştir.
8. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde tutulan Cebail Vural, ağır hastalıklarına rağmen tahliye edilmiyor.
9. Hasta mahpusların diyet yemek ihtiyaçları karşılanmamaktadır.
10. Hasta mahpuslara detaylı muayene yapılmadan yalnızca ilaç verilerek tedavileri geçiştirilmektedir.
11. Hastane sevklerinde ağız içi arama yapılmakta, bu uygulama nedeniyle hasta mahpuslar hastaneye gidememektedirler.
12. Hastanelere sevk taleplerinin karşılanmaması ya da sürekli olarak ertelenmesi veya iptal edilmesi.
13. Hastane sevkleri uzun zamanlara yayılarak yapılıyor, bu da hastalığın seyrinin ilerlemesine neden oluyor.
14. Mahpusların Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanelerde çamaşırlarını ve battaniyelerini oda içinde yıkama ve kurutma zorunda kalmaları rahatsızlıklara neden olmaktadır.
15. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde bulunan Ahmed Mustafa adlı mahpus hastanede gözlük yazılmış, gözlük için 800-1000 TL arasında ödeme yapılması gerekmesine rağmen Bakanlığın ayırdığı ödenekte bütçe 130 TL olduğundan gözlük ihtiyacı karşılanamıyor.
16. Mahpuslar kelepçeli muayene edilmekte, kelepçeli olarak hastane sevkleri yapılmaktadır.
17. Mahpusların diş tedavileri yapılmamaktadır.
18. Mahpuslar kalabalık koşullarda tutuluyor.
19. Mahpuslar temiz içme suyuna ulaşamıyor.
20. Hasta mahpuslara ilaçları az ve eksik veriliyor.
21. İçme suları parayla temin edilmekte ve pahalı fiyata satılmaktadır.
22. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde temiz su sorunu çözülememektedir.
23. Temiz su ve sıcak su kotalı olarak verilmektedir.
24. Yemekler sağlıksız olan plastik kaplarda verilmektedir.
25. Yemekler az verilmekte, iâşe bedelleri yetersizdir.
26. İâşe bedellerine ek gıda olarak fındık, ceviz, fıstık, üzüm gibi besinler verilmiyor.
27. Yemekler kalitesiz ve besin değerleri düşüktür.

28. Sincan kadın Kapalı Hapishanesinde Selver Yıldırım'ın sağ gözünü tamamen kaybettiği, sol gözünde %70 görme kaybı olduğu, ayrıca el ve kollarında da kısmi şikayetler olduğu, sol gözündeki görme kaybının önlenmesi için ışıktan korunması yani güneş gözlüğü kullanması gerektiği, doktor tarafından reçeteye yazılmışsa da cezaevi yönetiminin bunu kabul etmediğini, rahatsızlığının daha da arttığı öğrenilmiştir.
29. Hasta mahpuslar tek kişilik bölmeli nakil araçları ile hastane sevkleri yapılmaktadır. Hastaneye götürüldüklerinde araçların klimaları sıcağa rağmen açılmamaktadır. Hastane sevklerinde kullanılan ring araçlarının içerisi hijyenik değil, temizlenmiyor ve hastalığa yol açacak kadar kötü durumdadır.
30. Afyon/Bolvadin T Tipi Kapalı Hapishanesindeki mahpuslara, salgın riski bilinmesine rağmen hepsine kimlerin kullandığı belli olmayan ve bir kısmı yırtılmış nevresim takımı ve yataklar verilmiştir. Çoğu mahpusun eskimiş yataklardan dolayı bel ve sırt ağrıları yaşamaktadır. Ancak bu nevresim ve yataklar taleplere rağmen değiştirilmiyor.

İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE ve ONUR KIRICI UYGULAMALAR

İHD'nin belirlemelerine göre, 2023 Temmuz-Ağustos ve Eylül Ayları içerisinde İç Anadolu Bölgesinde bulunan hapishanelerde bu başlık altında en az 83 ihlal meydana gelmiştir. Ancak, Adalet Bakanlığı'nın bu konudaki verileri paylaşmaması, hapishanelerle haberleşmenin sürekli olarak engellenmesi, haberleşmenin sıkı bir biçimde denetlenmesi, özellikle taşra hapishanelerinden haber alma konusunda yaşanan güçlükler, adli mahpusların yaşadıklarını basına, yetkili makamlara ve insan hakları örgütlerine (çoğunlukla) iletmemesi nedeniyle işkence ve kötü muameleye maruz kalan mahpus sayısının belirtilen sayının çok üzerinde olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE TESPİTLERİ

1. Baskın şekilde oda aramaları yapılmakta, aramalar esnasında eşyalar dağılmakta ve kırılabilir.
2. Yüksek Güvenlikli ve S Tipi Kapalı Hapishanelerde mahpuslar tek kişilik odalarda tutulmakta, günde 1-1,5 saat ayrı bir üniteye bulunan havalandırmaya çıkarılmaktadırlar.
3. Bafra T Tipi Kapalı Hapishanesinde, koğuş aramaları esnasında mahpusların infaz koruma memurları tarafından tehdide maruz kaldıkları iddia edilmiştir.
4. Mahpuslara ayakta sayım dayatması yapılmaktadır.
5. Mahpuslara mahkeme ve hastane sevkleri esnasında ayakkabı çıkartma ve ağız içi arama dayatması yapılmaktadır.
6. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde bulunan İbrahim Yiğit, 2 ay önce Kırşehir S tipi kapalı hapishanesine getirildiğinde, çıplak arama dayatması yapılmış ve elbiseleri soyularak, çırılçıplak halde bekletilmiştir.
7. Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesinde, mahpusların görüşlerine gelen ailelerinin ve mahpusların arkadaşlarının tacize varan, çıplak aramaya maruz kaldıkları, bu aramalarda ailelerinin vücutlarının mahrem noktalarının taciz edildiği; 7 aylık bebeğin bezinin çıkartıldığı, kadın görüşçülerin regl dönemlerinde bile pedlerinin çıkartıldığı ve çömelip kalkma hareketi yaptırıldığı, bu uygulamalardan dolayı görüşçülerinin gelmek istemediği aktarılmıştır.
8. Kayseri/Bünyan Kadın Kapalı Hapishanesinde, özellikle adli kadın mahpusların herhangi bir davranışı ve talebinden sonra yerlerde sürüklenip, tekme ve coplarla dövülerek, süngerli odaya atıldıkları, orada darp dildikten sonra kıyafetlerinin çıkartılıp, kameralar önünde çırılçıplak bekletildikleri, süngerli odanın içerisinde yatak olmadığı, tuvaletin ise üstü açık ve kameranın altında bulunduğu, siyasi mahpuslara herhangi bir eylemlerinden sonra süngerli oda uygulaması yapılabildiğini iddia edilmiştir.
9. Hapishanelerde mahpuslar çıplak arama dayatması devam etmektedir.
10. Kayseri/Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde bir mahpusun başka mahpuslar tarafından darp edildiği, görevliler tarafından da kötü muameleye maruz bırakıldığı iddia edilmiştir.
11. Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesinde bir mahpusun tehdide maruz kaldığı öğrenilmiştir.
12. Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesinde bulunan Serhat Erdemci tarafından "Buldukları yerin etraflarındaki koğuşların ırkçı saldırılarına maruz kaldıklarını, hakaret edilerek koğuşlarının havalandırmasına yabancı madde ve eşyalar atıldığını, bu durumu cezaevi idaresine bildirdiklerini, can güvenliklerinin tehlikede olduğunu" aktarılmıştır.

13. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde, kendilerini A Takımı olarak tanıtan kamu görevlileri tarafından baskınlar yapıldı iddia edilmiştir.
14. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde sohbet etmeye çalışan mahpusların seslerinden dolayı görevlilerin bir mahpusun odasına yönetimden izinsiz giren bir görevlinin "benim kaybedecek bir şeyim yok" dediği iddia edilmiştir.
15. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde tutulan Hüseyin Aşkan'ın psikolojik baskıya maruz kaldığı iddia edilmiştir.
16. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde bulunan Salih Gün'ün kantinde görevli olan biri tarafından tehdit edildiği iddia edilmiş ve bu konuda dilekçelerine yanıt alamadığı öğrenilmiştir.

DİSİPLİN CEZALARI VE İNFAZ, İDARE VE GÖZLEM KURULUKARARLARI

Hapishanelerde her türlü hak talebine ya da ihlallere karşı verilen tepkilere hapishane idareleri tutanak tutarak ve disiplin soruşturması başlatarak karşılık vermektedir. Üstelik bu uygulamalar mahpusların birbirleriyle selamlaşmaları ya da hal-hatır sormaları gibi son derece keyfi gerekçelere de dayanabiliyor. Hapishane yaşanan hak ihlallerini ve baskıları dışarıya bildirmek de disiplin soruşturmasına gerekçe olabiliyor. Disiplin soruşturmaları neticesinde mahpuslara haberleşme hakkı cezaları, hücre cezaları verilebilmektedir. Ancak daha önemlisi bu soruşturma ve cezalar bahane edilerek infazları yakılmaktadır. Zaten İnfaz Kanunu'ndan kaynaklanan haklar hapishane idarelerinin tercihlerine göre uygulanabilmektedir. Ağır hasta olan ve cezalarının son yılında olan mahpuslar, iyi hali olan mahpuslar dahi tahliye edilmemektedirler. Disiplin soruşturmaları ve cezalar nedeniyle iyi halden denetimli serbestlik hakkı zaten mahpuslara kullanılmamaktadır. Gözlem Kurulu kararlarıyla mahpusların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik hakları engellenmektedir.

İç Anadolu Bölgesinde 17 mahpusa 1 ay görüş yasağı, 2 mahpusa 1 ay sportif faaliyetlerden men cezası verildi, 3 mahpusa hücre cezası verilmiş, 25 mahpusun İGK kararıyla koşullu salıverilme denetimli serbestlik hakları engellenmiş ve 5 mahpusunda infazları yakılmıştır. Bu başlık altında 50 hak ihlali gerçekleşmiştir.

DİSİPLİN CEZALARI, İNFAZ VE İDARE GÖZLEM KURULU KARARLARIYLA İLGİLİ TESPİT EDİLEN İHLALLER

1. Afyon/Bovadin T Tipi Kapalı Hapishanesinde Davut Başkan'ın cezasının yatarının Mart 2023 tarihinde dolduğu, disiplin cezasından dolayı hücre cezası aldığını, infazını yaktıkları, 4-5 yıl daha yatması gerekeceği öğrenilmiştir.
2. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Kamuran Reşit Bekir'in tahliyesi, İdari Gözlem Kurulu tarafından 3. Kez engellenmiştir.
3. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Osman Aslan ve Seyfeddin Bahar'ın tahliyeleri, İdari Gözlem Kurulu tarafından birden fazla kez engellenmiştir. Not: 2 Mahpus da Ekim ayı içerisinde tahliye oldular.
4. Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Şaban Saruhan'ın infazı yakılmıştır.
5. Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Sinan Tutmaz'ın hasta olması ve kişisel ihtiyaçlarını koğu arkadaşları yardımı ile karşılayabilmesine rağmen bir hücre cezası verilmiş ve bir ay dolmadan 20 günlük yeni bir hücre cezası verilerek hücreye konulduğu öğrenilmiştir.
6. Eskişehir T Tipi Kapalı Hapishanesinde mahpusların hastaneye götürülürken ağız içi aramaya zorlandığını, bu ağız içi aramayı kabul etmediklerini hapishaneye geri geldiğini, bu konuda en az 17 mahpuslara

- soruşturma açıldığını, savcıya çıkarıldıklarını, ifade verdikten mahpusların tamamına bir ay görüş yasağı cezası verildiğini öğrenilmiştir.
7. Eskişehir H Tipinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olan Emracan Demir'e ağız içi aramaya direndiği için hakkında 2 kere "pasif direniş" denilerek disiplin soruşturması başlatıldığını ve hücre cezası verilmiştir.
  8. Kayseri/Bünyan Kadın kapalı Hapishanesinden tahliye olan bir kadın mahpusun, süreli hapis cezası almasına son iki yılını tek kişilik hücrede geçirdiği öğrenilmiştir.
  9. Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Veysi Altan ve Hacı Geciken'e bilerek kimlik göstermediği için savcının mütalaasında kınama cezası istemesine rağmen hakimliğin 1 ay sportif faaliyetlerden men cezası verdiği öğrenilmiştir.
  10. Sincan Kadın Kapalı Hapishanesinde İdare ve Gözlem kurulu kararlarında 14 kadın mahpusun tahliyeleri engellenmiştir.
  11. Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesinde İbrahim Tekin, 6 ay uzatıldıktan sonra tahliye edildi. Mehmet Serhat Güllü 3 ay uzatılıp tahliye edildi.
  12. Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesinde; Aydın Değirmenci, Cahit Çadıroğlu ve Mert Sönmez'in infazının yakıldığı öğrenilmiştir.
  13. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Sinan Sütpak'ın tahliyesi ikinci kez 3'er aylık periyotlarla İGK kararıyla engellenmiştir.
  14. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Feyzi Ayzit'in tahliyesi, İdari Gözlem Kurulu tarafından 3. Kez engellenmiş olup, 32 yıldır hapishanede tutulmaktadır.
  15. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Ersin Sömer'in infazının 2 sefer üçer ay uzatıldığı, en son üçüncü sefer 6 ay infaz uzatması kararı verildiğini, toplamda bir yıldan fazla yatmak zorunda kaldığı öğrenilmiştir.
  16. Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan Hakkan Abi'nin üçüncü kez tahliyesi engellenmiştir.
  17. Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesinde tutulan 30 yılını doldurmuş olan Ali Şen ve aldığı 28 yıllık cezasını tamamlamak üzere olan İbrahim Ethem Göktürk'ün yaptıkları başvurulara cevap bile alamadıkları öğrenilmiştir.

BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI, DİĞER SORUNLAR

Doğrudan kişi güvenliği hakkını ve sağlık hakkını ihlal eden uygulamalar dışında hapishane yönetimleri çok çeşitli yöntemlerle mahpuslar üzerinde baskı kurmaya çalışmakta, çeşitli hak ihlalleri yaşatılmaktadır. Bu Ailelerden uzak hapishanelerde bulunan mahpusların sevk talepleri kabul edilmemektedir. Hapishanelerdeki bazı mahpuslar ekonomik koşullarından kaynaklı olarak dosyaları ile ilgili hukuki yardım talebinde bulunmuşlardır.

Bu başlık altında en az 1569 ihlal meydana gelmiştir.

BASKILAR, İLETİŞİM YASAKLARI VE DİĞER SORUNLARA DAİR TESPİT EDİLEN İHLALLER

1. Mahpusların yaşadıkları sorunların çözümü için idare ile ve savcılıkla görüşme talepleri genel olarak kabul edilmiyor.
2. Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesinde avukat-mahpus görüşmesinde görüntülü ve sesli kayıt alma kararı avukatlara tebliğ edildi.
3. Mahpusların aileleriyle yaptıkları açık ve kapalı görüş sürelerinde kısıtlama yapılmaktadır. 1,5 saat olması gereken görüşmeler 40-45 dakika yaptırılmaktadır.
4. 3 kişilik üç arkadaş görüş listeleri emniyet incelemeleri nedeniyle kabul edilmemektedir.
5. Mahpuslara aileleri tarafından gönderilen yeleğin ceplerinin fazla olduğu gerekçesiyle, yine mahpuslara gönderilen şalvar gibi giysilerin verilmediği öğrenilmiştir.
6. Mahpusların sevklerinden sonra eşyaları ya gönderiliyor ya da eksik gönderiliyor.
7. Mahpuslara aileleri tarafından gönderilen kıyafet, iç çamaşırları verilmiyor.

8. Dergilere abone olma hakkı engelleniyor. (Demokratik Modernite, Partizan, Lotus vb.)
9. Hapishanesinde kitap sayısı sınırlandırılmakta ve değişen sayılarda kota uygulanmaktadır.
10. Bazı hapishanelerde Aram Yayınlarından gelen kitaplar mahpuslara verilmiyor.
11. Elektrik ücretleri yüksek bedelde fiyatlandırılıyor, faturası ödenemeyen koşulların elektriği kesiliyor.
12. İç posta yasaklanmakta ve kimi yerlerde iç postalar ücretli hale getirilmiştir. Örneğin: "Sincan'da PTT'nin herhangi bir talebi olmadığı halde mahpuslardan iç postayı ücretli gönderilmesinin istendiği, ücretinin 10,5 TL'ye çıkarıldı, idareye başvuru yapıldığı, idarenin de PTT'nin böyle bir talebi olduğunu, iç postanın PTT aracılığıyla pul yapıştırılarak gönderilmesini zorunlu kıldığı söylenildiğini; mahpusların PTT'ye başvuru yaptığı, PTT'nin cevabında PTT'nin hapishanelerden hiçbir gelirinin olmadığını iç postanın bir posta ve haberleşme yolu olmadığını idarenin inisiyatifinde bir şey olduğunu, PTT'nin müdahalesinin mümkün olmadığını bildirildiğini, idareye PTT'nin cevabı bildirildiğinde de idarenin heyet kararı alınmıştır şeklinde cevap verdiği" öğrenilmiştir.
13. Radyoların verilmiyor. Adalet Bakanlığının 2023 genelgesinde "herkese FM Radyo ve kulaklık verilir" denildiğini, fakat kendi paralarıyla satın aldıkları radyo ve kulaklıkları alamadıklarını öğrenilmiştir. Merkezi radyo sisteminde TRT'nin birkaç kanalı yayın yapmaktadır.
14. İdarece belirlenen kanallar dışında hiçbir TV kanalının televizyonda verilmediği, Halk Tv, Fox Tv, Meclis Tv, Tele-1 gibi kanallara izin verilmediği aktarılmıştır.
15. İdareye ve savcılığa yazılan dilekçelere işlem numarası verilmiyor; iadeli taahhütlü mektuplarda da iade koçanları verilmiyor bu nedenle yazılan mektup ve dilekçelerin akıbetinin bilinmemektedir.
16. Kantinde satılan ürünler çeşit olarak az ve fiyatlar da yüksektir.
17. Kameralar yaşam alanlarını görüyor.
18. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde, havalandırmaların hücrelerin içini gören ve 24 saat kayı yapan kameralar bulunmakta, yaşam alanlarını, uyudukları yatakları bile kameranın açısına girdiğinden daracık alanı bile kontrollü kullanmak zorunda kalıyorlar.
19. Kargolar 2 ayda bir, ayın ilk haftasında verilecek şekilde mahpuslara ulaştırılmakta, onun dışında mahpuslara gönderilen kargolar ailelere veya gönderen kişiye geri iade edilmekte, bazen de bilinçli olarak 2 aydan fazla bekletilmektedir.
20. Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesinde mahpusların daha önce kendi imkanlarıyla tıraş olabildiklerini, ancak cezaevi yönetiminin son almış olduğu bir kararla bu imkanı da ellerinden almış olduğu, bir süredir saç tıraşı olmadıkları ve bu durumun daha ne kadar süreceğini bilmedikleri öğrenilmiştir.
21. Kürtçe mektuplar tercüman yokluğu gerekçesi ile aylarca bekletilip geri gönderiliyor.
22. Mahpuslara gönderilen Kürtçe kitapların verilmediği, bu konuyla ilgili idareye dilekçe ile başvurulduğunda 'Kürtçe kitapları kontrol edecek memurun bulunmadığı, çevirmen ücretini kendisinin karşılaması durumunda çevirmene gönderileceğini, uygun bulunması durumunda kitapların kendilerine verileceği' söylenmektedir.
23. Mahpusların oda değişim talepleri kabul edilmiyor. Oda değişim talebinde bulunmayan mahpusların odaları zorla değiştiriliyor.
24. Mektuplar genelde geç teslim ediliyor ya da gönderilmiyor. Posta ücretlerinin çok yüksek olması nedeniyle mahpuslar karşılamakta zorlanıyorlar.
25. Bafra T Tipi Kapalı Hapishanesinden gelen mektuplarda mahpusların sorunlarını sıraladıkları başlıklardan 5. Maddedeki sorunlar karalanarak beyanları görünmeyecek şekilde gönderilmiştir.
26. Sosyal faaliyetler (spor, sohbet, kurs, atölye) kimi yerlerde tamamen durdurulmuş kimi yerlerde de kısıtlanmıştır. Çok nadir spora çıkarılan yerlerde de mahpuslar aynı koşullarda çıkabiliyor.
27. Afyon/Bolvadin T Tipinde mahpuslara, resim defteri ve kuru kalem boyası gibi resim malzemelerinin verilmediği, koşu sadece bir ya da iki enstrüman sınırlaması getirildiğini, istedikleri şekilde müzik çalışması yapamadıkları öğrenilmiştir.
28. Temizlik için kullanılan paspas ve fırçaların sopaları kesilerek kısaltılmaktadır.
29. Fotoğraf çekimlerinde 3 kişiden fazlasına izin verilmiyor.
30. Yeni Yaşam, Evrensel, Birgün, Azadi Welat gazeteleri vb. gazeteler ve dergiler mahpuslara verilmiyor.
31. Mahpuslar arasında ayrımcılık uygulanmaktadır.
32. Mahpuslara kimlik kartı takmaları dayatılmakta, açık görüşe giderken kimliklerini göstermelerine rağmen idarenin kargo alırken, kapalı görüş, telefona çıkarılırken, hastaneye götürülürken kimlik göstermelerini istemektedir.

33. Tüm mahpuslara ailelerle 60 dakika görüntülü görüşme tanınmakta, buna ek olarak ailelerin kapalı ve açık görüşte gelmediği zamanlar ek olarak 30 dakika zaman verilmektedir. Ancak ayrımcılık uygulanarak siyasi mahpuslara sadece haftada 10 dakikalık sesli görüşme hakkı tanınmaktadır.
34. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde bir mahpusun kuzenleriyle telefon görüşmesi yapabilmesine aynı akrabalarının görüşüne gelmesine izin verilmediği öğrenilmiştir.
35. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde tahliye olan bir mahpusun arkadaşına bırakmış olduğu eşyalar verilmemiştir.
36. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde bir kadın mahpus tarafından; "2 ay önce havalandırmaya bardak, yiyecek vb. eşyaların çıkarılmasının yasaklandığını, yaptıkları görüşmeler sonrasında çıkaracakları eşyaların kapalı olmasının gerektiğinin söylendiğini, yani kantinden parayla alınıp açılmadan getirileceğini, ya da suyu hücrede açıp bir yudum aldıysan havalandırmaya çıktığında ikisinde de kapalı su olmak zorunluluğu getirildiğini, günlük iki kez havalandırmaya çıktığında ikisinde de kapalı su olmak zorunda bırakıldığını, ekonomik koşullar düşünüldüğünde kantinden alışveriş yapıp her gün çıkartmanın mümkün olmadığını, karton bardak her gün çıkartacaklarını, başka bardak çıkartamadıklarını, havalandırmada ne yiyeceklerinin ne içeceklerinin idare tarafından belirlenmeye çalışıldığını" aktarmıştır.
37. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde liseyi dışardan bitirmek için başvuruda bulunduğu ancak Bakanlığın gönderdiği hakkı olan ders kitaplarının ya verilmediği ya da geçmiş sınıfların kitaplarının verildiği, kendisini "sınav ertelendi, iptal edildi" gibi gerekçelerle sınava götürmedikleri, Pandemi döneminde online sınavlara bile adiller gittiği halde kendisini birçok kez götürmedikleri öğrenilmiştir.
38. Kayseri Kadın Kapalı Hapishanesinde; ailelerinden gelen eşyalarını kadın gardiyanlar arasa da erkek bir komutanın önünde iç çamaşırlarının dahi havaya kaldırılarak gösterildiği; haki, lacivert baskılı, markalı hiçbir şey verilmediği, ailelerinin beyaz tülbentine dahi karıştıkları öğrenilmiştir.
39. Aynı zarfın içine farklı isimler için yazılan mektuplara yasaklama getirilmektedir.
40. Mahpuslar geceleri yapılan gürültüden ve ışıkların sürekli olarak açılmasından kaynaklı olarak uyuyamıyor.

SEVK VE SÜRGÜNLER

Son yıllarda hapishanelerde yaşanan hak ihlalleri raporları incelendiğinde en yoğun hak ihlali yaşanan başlıklarından birisinin de zorunlu sevkler yani sürgünler olduğu görülür. Sevk ve sürgünler sırasında çok sayıda hak ihlali yaşandığını görüyoruz. Sevkler öncesi kısa sürede mahpusların bilgilendirilmesi, kimi durumlarda hiç haber verilmeden başka gerekçelerle koğuş ve hücrelerden çıkarılarak gerçekleştirilmesi önemli bir sorundur. Sevk edildikleri halde eşyaları verilmeyen, eşyalarının bir kısmı eski hapishanede bırakılan çok sayıda mahpus bulunmaktadır. Sevk edilen mahpuslar hapishanelere girişlerde çıplak arama uygulamasına maruz bırakılmakta, kabul etmeyen mahpuslar darp ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu sevkler hasta mahpuslar da maruz kalmakta ve tedavileri önemli ölçüde aksamaktadır. Sevklerin genellikle mahpusların ailelerinden oldukça uzak yerlere gerçekleştirilmesi de başka bir ihlal alanıdır. Ekonomik durum bakımından aileler için ciddi sorunlar yarattığı ve aile ile iletişimin tamamen koparıldığı gözlemlerimiz arasındadır. Oysa Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 2 No'lu Genel Raporu'nda belirttiği görüşünü 2005 yılı Aralık ayında Türkiye'ye yaptığı ziyaret üzerine 2006 yılında yayınladığı raporunda da yinelemiştir. Raporun 22. paragrafında ele aldığı üzere "Aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda mahpuslar, mümkün olduğu ölçüde ailelerinin ya da yakın akrabalarının bulunduğu yerlerin yakınında bulunan cezaevlerine yerleştirmelidir." denilmektedir.

Son yıllarda hapishanelerde yaşanan hak ihlalleri raporları incelendiğinde en yoğun hak ihlali yaşanan başlıklarından birisinin de zorunlu sevkler yani sürgünler olduğu görülür. Sevk ve sürgünler sırasında çok sayıda hak ihlali yaşandığını görüyoruz. Sevkler öncesi kısa sürede mahpusların bilgilendirilmesi, kimi durumlarda hiç haber verilmeden başka gerekçelerle koğuş ve hücrelerden çıkarılarak gerçekleştirilmesi önemli bir sorundur. Sevk edildikleri halde eşyaları verilmeyen, eşyalarının bir kısmı eski hapishanede bırakılan çok sayıda mahpus bulunmaktadır. Sevk edilen mahpuslar hapishanelere girişlerde çıplak arama uygulamasına maruz bırakılmakta, kabul etmeyen mahpuslar darp ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu sevkler hasta mahpuslar da maruz kalmakta ve tedavileri önemli ölçüde aksamaktadır. Sevklerin genellikle mahpusların ailelerinden oldukça uzak yerlere gerçekleştirilmesi de başka bir ihlal alanıdır. Ekonomik durum bakımından aileler için ciddi sorunlar yarattığı ve aile ile iletişimin tamamen koparıldığı gözlemlerimiz arasındadır. Oysa Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 2 No'lu Genel Raporu'nda belirttiği görüşünü 2005 yılı Aralık ayında Türkiye'ye yaptığı ziyaret üzerine 2006 yılında yayınladığı raporunda da yinelemiştir. Raporun 22. paragrafında ele aldığı üzere "Aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda mahpuslar, mümkün olduğu ölçüde ailelerinin ya da yakın akrabalarının bulunduğu yerlerin yakınında bulunan cezaevlerine yerleştirmelidir." denilmektedir.

En az 56 mahpus kendi istekleri dışında sevk ve ailelerinden uzak yerlerde tutulmalarından kaynaklı olarak hak ihlali yaşamaktadır.

SEVK VE SÜRGÜNLERE DAİR TESPİT EDİLEN İHLALLER

1. Mahpuslar ailelerinden uzak hapisanelere kendi istekleri dışında sevk ediliyorlar.
2. Ailelerinden uzak hapisanelerde bulunan mahpusların sevk talepleri kabul edilmemektedir.
3. Mahpusların ailelerinden uzak hapisanelerde tutulmalarından dolayı aile ziyaretleri yapılamıyor.
4. Mahpuslar, sevk edildiklerinde ailelere haber verilmiyor. Bu durumda aileler arasında kaygıya neden oluyor.

HUKUKİ DESTEK VE/VEYA MADDİ DESTEK TALEPLERİ

İç Anadolu Bölge Hapishanelerinde tutulan 1 mahpus da maddi destek talebinde bulunmuştur.

TESPİT EDİLEN TALEPLER

- 1) Kırşehir S Tipinde İ. Y. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Ailesinin Beytüşşebap ilçesinde yaşadığını ve maddi imkansızlıkları olduğunu, maddi olarak çok zor durumda olduklarını, hapis hayatı boyunca sadece 2 kitabı olduğunu, kendisine hiç kitap gönderilmediğini, hiçbir kitabı olmadığı için kitap kotasından haberdar olmadığını, ailesinin maddi durumunun kötü olmasından dolayı 5 yıldır sadece 2 pantolonu olduğunu ve kardeşinin bir kez para yolladığını ve o parayla 2 tişört aldığını, bir ayakkabısı ve bir terliğinin olduğunu başka bir şeyi olmadığını, 32 beden giydiğini, 42 numara ayakkabı giydiğini medium elbiselerin kendisine olabileceğini ve bir semavere ihtiyacı olduğunu, kendisine pantolon, kışlık kalın elbise, ayakkabı spor ayakkabı ve bir terlik gönderilmesini rica ettiğini, böyle bir imkanın bulunmasını çok istediğini, ayrıca kitap konusunda da derneğimizin yardımlarını istediğini" aktarmıştır

MAHPUSLARIN BEYANLARI

Afyon/Bolvadin T Tipi Kapalı Hapishanesi

Ş. B., 14 Ağustos 2023 tarihinde oğlu D. B. için yaptığı başvuruda; "Oğlunun 13 yıldır cezaevinde olduğunu, Diyarbakır cezaevinden Edirne'ye, oradan Kayseri'ye, en son Afyon/Bolvadin T Tipi Cezaevine sürgün edildiğini, bir yıla yakındır bu cezaevinde olduğunu, cezasının yatarının Mart 2023 tarihinde dolduğunu, disiplin cezasından dolayı hücre cezası aldığını, infazını yaktıklarını, 4-5 yıl daha yatması gerekeceğini, cezaevine girdiğinde gözlerinin sağlam olduğunu, cezaevinde gözlük takmaya başladığını, cezası bittiği halde infazının yakıldığını, maddi imkansızlıktan dolayı ailesi olarak görüşe gidemediklerini" aktarmıştır.

D. T., 19 Ağustos 2023 tarihinde, kardeşi A. T. için yaptığı başvuruda; "Kardeşi A. T.'nin Afyon Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olduğunu, yaklaşık 8 senedir cezaevinde olduğunu, bundan yaklaşık 15-20 gün önce kardeşinin ziyaretine giderken, cezaevi müdürünün kendilerini bilgilendirmesi sonucu kardeşinin üç aylık bir açlık grevine girdiğini ve bir ay önce açlık grevini bitirdiğini öğrendiğini, bu açlık grevi süresince kardeşinin aileden hiç kimseyle görüşmediğini, kendisinden haber alamadıklarını, kardeşine ulaşmak istediklerinde de "kardeşinin kendi isteğiyle kimseyle görüşmek istemediğini, ziyaretçi kabul etmediğini ve telefon görüşmesi yapmak istemediğine" dair cezaevi müdürlüğüne dilekçe vermiş olduğunu öğrendiklerini; maddi imkanları olmadığı için kardeşini sık ziyaret edemediğini, ailesindeki diğer üyelerin de sık bir şekilde kardeşini ziyaret etmediklerini, kardeşinin cezaevinde maddi ve manevi olarak sıkıntı çektiğini, açlık greviden önce de psikolojik sorunlar yaşamakta olduğunu, girmiş olduğu açlık grevi nedeniyle beyninden ciddi hasar

aldığını, iki defa da avukatlar tarafından ziyaret edildiğini, kendisini ziyaret eden ilk avukatla görüşmeyi reddettiğini, görüşmeyi reddetmesi üzerine avukatın, kardeşinin koşu arkadaşlarıyla görüşerek durumu hakkında bilgi aldığını, arkadaşları tarafından “kardeşinin psikolojik sorunlar yaşadığını ve durumunun iyi olmadığını, kendi isteğiyle tek kişilik koşu ayrıldığını ve bu durumun kendisine zarar vereceğini ve ailesinin bilgilendirilmesi gerektiğini” söylediklerini, ardından kardeşlerinin kendi buldukları avukatı kardeşinin yanına götürdüklerini, ikinci giden avukatın kardeşiyle görüştüğünü, bu konuşmada kardeşinin “Ben Amerika vatandaşıyım, Türkiye beni rehin tutuyor” gibi ifadeler kullandığını, kardeşinin akıl sağlığının yerinde olmadığını ve gittikçe sağlığının bozulduğunu, nitekim yaklaşık on beş gün önce kendisini ziyarete kız kardeşi ve çocuklarla gittiklerinde de kendileri ile görüşmeyi kabul etmediğini; kardeşinin tedavi olmasını, sağlık nedeniyle kardeşinin infazının ertelenmesini istediğini” aktarmıştır.

G. P., 11 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Bir buçuk yıldır Bolvadin T tipi cezaevinde bulunduğunu, şu anda 13 kişi bir koşu kaldıklarını, koşu alanının iktidar ve devlet yetkilileri tarafından terör, kendilerinin ise siyasi olarak tabir ettikleri hükümlü ve tutuklulardan oluştuğunu, hem cezaevi idaresinin kendine özgü yönetim tarz ve anlayışı hem de siyasi kimliklerinden kaynaklı burada oldukları süre boyunca sistematik olarak keyfi uygulama ve hak ihlallerine mağdur bırakıldıklarını, yapılan uygulamaların giderek ağırlaşan bir psikolojik işkenceye dönüştürüldüğünü, bildiği gibi Uluslararası hukuk normlarında psikolojik işkencenin de suç sayıldığını, bu cezaevinde çoğu zaman hukuki bir kılıfa dahi gerek duymadan bu suçun sistematik bir şekilde işlendiğini daha iyi anlaşılması açısından somut olarak bazı örnekler vermek istediğini;

1- Kendileri dışındaki koşu alanı birçok farklı etkinliklere çıkartmalarına rağmen kendilerinin ayda toplamda 1-2 saatlik spor dışında hiçbir etkinliğe çıkarılmadığını bazen birkaç ay boyunca o 1-2 saat sporda farklı gerekçelerle engellendiğini bakanlığın programına göre haftada 10 saatlik etkinlik hakları olmasına rağmen yoğun bir tecrit uygulandığını ,burada bulunan 13 kişiden her birinin daha önce birçok farklı cezaevinde kaldığını fakat böyle bir uygulama ile ilk defa burada karşılaştıklarını alınan keyfi kararlara ilklerin cezaevi demek yanlış olmayacağını;

2- O ilklerden ve muhtemelen Türkiye'nin de benzeri olmayan trajikomik bir tanesini paylaşmak istediğini; burada ayakkabı elbise ve benzeri gibi temel ihtiyaçlarının sınırlı sayıda kontenjanla verildiğini; örneğin günlük yaşamda kullanmak için bir, spor içinde bir çift ayakkabı verildiğini, bir süre öncesine kadar dışarıdan koli ya da aile görüşünde kendilerine bu eşyalar geldiğinde yanındakileri verip onları alabildiklerini, fakat sonradan bir karar çıkartıldığını ve bu karara göre kendilerine dışarıdan eşya gelmeden önce yanındakileri çöpe atılması için idareye vermeleri gerektiğini, böyle yapmadıkları takdirde kendilerine bilgi dahi verilmeden kolilerinin geri gönderildiğini, çoğu zaman kolilerin ne zaman ve kimden geleceğini bilemediklerini, o yüzden örneğin sporda kullandıkları tek ayakkabıyı vermeleri halinde belki de uzun uzun bir süre ayakkabısız kalmış olacaklarını, dışarıdan kendilerine eşya geldiğinde zaten anında yanındakileri verdiklerini yani fazladan bir şey istemedikleri gibi idarenin işini zorlaştıracak bir durumun da söz konusu olmadığını, buna rağmen bu kararın uygulanmaya devam ettiğini, bu uygulama nedeniyle bir kısım arkadaşlarının kolilerinin defalarca geri gönderildiğini, bir tanesinin ortadan kaybolduğunu ve ailelerin binlerce lira zarara uğratıldığını, zaten ailelerinin çoğunun yoksulluk sınırında yaşadığını bu gibi uygulamalar nedeniyle ekonomikliklerin daha da ağırlaştığını;

3- Çoğunun resim müzik ve benzeri sanatsal yeteneklerini geliştirmek istediğini bunların Bakanlığın programında da olduğunu ve her cezaevinde atölye, kurs gibi etkinliklerle uygulandığını, ancak burada herhangi bir Atölye ve kursa çıkarılmadıkları gibi kendi koşu alanlarında da bu etkinlikleri yapmalarının engellendiğini, hiçbir hukuki neden olmadığı halde resim malzemelerinin verilmemesi, istedikleri şeyin sadece resim defteri ve kuru kalem boyası olduğunu, benzer şekilde koşu alanına sadece bir ya da iki enstrüman sınırlaması getirildiğini, istedikleri şekilde müzik çalışması yapamadıklarını, normalde bu gibi kişisel gelişimi sağlayan etkinliklerin puanlama sistemine tabi tutulduğunu, yani topluma kazandırma adı altında Bakanlık tarafından hazırlanan programda okuma alışkanlığının yanı sıra bir hükümlü ya da tutuklu farklı alanlarda kendini ne kadar çok geliştirirse ona göre cezaevi idare gözlem Kurulu tarafından puan verildiğini, dolayısıyla resim, müzik ve benzeri konularda cezaevi idarelerine teşvik edici olmaları gerektiğinin söylendiğini, ancak söz konusu siyasi hükümlüler olunca teşvik edici değil engelleyici bir tutum sergilendiğini, idareden puan alma gibi bir çabaları bulunmadığını buna ihtiyaç duymadıklarını, sadece en doğal hakları olan çalışmalarının önünde engel olmamalarını istediklerini, cezaevi idaresinin bu engelleyici tutumuyla psikolojik bir baskı uyguladığını;

4- Burada bulunan 13 kişinin tamamının pandemi (covid 19) sürecinde cezaevine girişinin yapıldığını, salgın riski bilinmesine rağmen hepsine kimlerin kullandığı belli olmayan ve bir kısmı yırtılmış nevresim takımı ve yataklar verildiğini, yenisini istediklerini ancak “yenisini yok” denildiğini, kendilerinin mecburen onları iyice temizledikten sonra kullandıklarını, daha önce kullanıldığı ve uzun bir süredir kendileri kullandıkları için nevresimlerin eskidiğini ve çoğu arkadaşlarının yatağı dağıldığı için bel ve sırt ağrılarına neden olduğunu, değiştirmek istediklerini fakat değiştirilmediğini;

5- Hem Adalet Bakanlığında hazırlanan cezaevleri yönetmeliğinde hem de cezaevinin kendi iç yönetmeliğinde, her hükümlü ve tutuklunun standardı belirlenmiş metal tabak ve çatal bulundurulabileceği söylenmekte olduğunu, fakat buna rağmen metal tabak ve çatalının verilmemesi, normalde kurum kantininin de satılması gerektiğini, bu yapılmıyorsa

dışarıdan temin etmelerine izin verilmesi gerektiğini, fakat bunlar yapılmadığı gibi geldikleri cezaevlerinin kantinden alıp kendisiyle birlikte getirdikleri tabak ve çatalların da alınıp depoya konulduğunu, bunun gerekçesini sorduklarında “çünkü başka koşullarda metal tabak ve çatal yok” biçiminde bir cevap verildiğini, başka koşullarda olmaması ve talep edilmemesinin sanki yönetmeliği geçersiz kılıyormuş gibi bir yaklaşım sergilendiğini, kurum kantininde satılan ve almak zorunda kaldıkları çatal ve tabakların plastikten yapıldığından hem çabuk kırıldığını, hem de kısa sürede çatlaklarında kir biriktiğini, bunun da zaten iyi olmayan ekonomik yüklerini ağırlaştırdığını ve de sağlıkları açısından risk oluşturduğunu;

6- Daha önce kaldıkları ve bildikleri bütün cezaevlerinde, dışarıdan kendilerine gelen iç çamaşırlarının herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmadan verilmekte olduğunu, ancak burada “kurum kantininde satıldığı” gerekçesiyle hiçbir şekilde dışarıdan iç çamaşırı ve çorap alınmadığını, kantinde satılan iç çamaşırı ve çorapların hem çok kalitesiz hem de çok pahalı olduğunu, ayrıca tek çeşit olduğunu ve her bedeninin olmadığını, kantindekilerin bazı arkadaşların bedenine hiç uyumadığını, bu yüzden aynı iç çamaşırlarını yıllardır giymek zorunda kaldıklarını, çorap ve iç çamaşırının yanı sıra sandalet vb. gibi eşyaların da verilmemesini, başta kurum kantinde olmayan ve cezaevi güvenliği açısından sorun teşkil etmeyen tüm eşyaların verilecek denildiğini ancak sandalet, kuru boya, resim defteri, ayakkabının bazı çeşitleri vb. birçok eşyanın keyfi bir şekilde verilmemesini, hiçbir hukuki ve mantıksal gerekçe sunulmadığını;

7- Bazen yapılan keyfi ve hukuksuz uygulamalara karşı suç duyurusunda bulduklarını, fakat Cumhuriyet Başsavcılığına yalan-yanlış bilgiler verildiğini ve bu şekilde savcılığın yanlış yönlendirilerek soruşturmanın önü alınmaya çalışıldığını, Cezaevi Savcısının kendisinin de bizzat buna öncülük yaptığını, buna dair ellerinde somut belgeler olduğunu, cezaevi İdaresinin bilinçli bir şekilde yalan yanlış bilgilerle hukuk mercilerini yanlış yönlendirerek suç üstüne suç işlediğini ancak bunu kimseye anlatamadıklarını;

8- Kürt olmalarından kaynaklı Kürtçe okuma ve yazmaya ihtiyaç duyduklarını, fakat her konuda da ciddi engellemelerle karşılaştıklarını, ilk dönemlerde sadece Kürtçe olduğu için değil, Kürt tarih ve edebiyatıyla ilgili olan Türkçe yazılmış kitapların dahi verilmemesini, söz konusu kitapların hiç birine dair bir yasaklama kararı bulunmadığını, sadece üzerinde Kürt, Kürdistan kelimeleri olduğu için içeriğe bile bakmadan cezaevi idare ve gözlem kurulunun kararıyla el konulduğunu, gerekçe olarak da “topluma kazandırma amacına uygun olmayan kitaplar” olarak sunulduğunu, Kürtçe Gramer kitaplarının bile bu gerekçeyle verilmemesini, hukuk yoluyla buna itiraz ettiklerini, itirazlarının belli bir düzeyde karşılık bulduğunu ve bunun sonucunda cezaevi idaresinin Kürtçeye karşı sergilediği yasakçı tutumu kısmen esnetmek durumunda kaldığını, ancak bu sorunun hala devam ettiğini, örneğin mektup yazmak isteseler de yazamadıklarını, ya da Kürtçe bir yazınsal çalışma yapıp dışarı göndermek istediklerinde Kürtçe tercüman olmadığı gerekçesiyle gönderilmediğini, Kürtçe kitapların da aynı gerekçeyle ya da hiç verilmemesini, ya da inceleniyor denildiğini ve aylar sonra verildiğini, bu eğitim biriminde yer alan memurların sorunu olmaktan ziyade cezaevi yönetimiyle ilgili olduğunu;

9- Çoğunla hastane sevklerinin çok geç yapıldığını, sevk yapıldığında ise cezaevi çıkışında askerin onur kırıcı arama yöntemleriyle karşılaştıklarını, hastane ya da başka bir gerekçeyle dışarı çıktıklarında X-ray cihazından geçtiklerini ve detaylı aramalarının yapıldığını, derilerinin altında hatta vücudun içinde bile olsa en ufak bir metal parçası varsa X-ray cihazı hemen alarm çalacağını, buna rağmen jilet vb. taşıyabilirler diye ağız içi araması dayatıldığını, bunu kabul etmediklerinden tedavi yapılmadan koşullarına geri gönderildiklerini, bu uygulama nedeniyle bir yılı aşkın süredir arkadaşlarının tedavilerinin yapılmadığını, bu sorunların çözümü için birinci derecede muhatap olan cezaevi müdürlüğüne defalarca dilekçe yazdıklarını, ancak dilekçelerine cevap dahi verilmemesini, baş memurluk aracılığıyla seslerini müdürlüğe ulaşmak istedikleri fakat baş memurluğun kendilerini oyalamak dışında bir şey yapmadığını, bu cezaevinde gerçekten birinci müdür var mı yok mu bilemediklerini, zira kendisini hiçbir şekilde görmediklerini” aktarmıştır.

Aksaray T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. D., 25 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Yaklaşık 4 yıldan beri Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunduğumu, ilk geldiği aylardan sonra bir hastalığa yakalandığımı, bu hastalığın iki kalça arasında çukurlaşmış ve iltihaplanmış derin yara olduğundan ilk aylarda geçici bir çıban türü olabilir diye revirde pansuman olduğumu, zamanla bu yaranın daha derin ve çukurlaştığı gibi iltihaplanmaya da yol açtığını, bu hastalığın fistül adında bir hastalık olduğunu, ayrıca bir buçuk yıldan bu yana kullandığı antibiyotiklerin hiçbir etkisinin görülmediği gibi böbrek yetmezliğine de yol açtığının doktor tarafından kendisine söylenmiş olduğunu, ilaçların içindeki reçeteleri de okuduğunda tescillediğini, cezaevi revir doktorunun sevkini Aksaray Devlet Hastanesine çıkardığını, ancak bu dört yıllık zaman diliminde ilkin hastane doktoru tarafından “İltihaplanma var kurusun (pansuman), daha sonra ameliyatla bu hastalığı bitiririz” demesinden sonra cezaevi revir doktoru ve sağlık memurlarının 2-3 günde bir pansuman yaptıklarını, revire gitmediği günler için pansuman malzemelerinin tarafına verildiği için oda arkadaşı tarafından pansuman yapıldığını, son olarak iki ay önce tekrardan revir doktoru tarafından Aksaray Devlet Hastanesine sevkini yapıldığını ve gittiğinde hastane doktoru tarafından “Ben ameliyat yapamam” denildiğini ve de yapamadığı gibi başka herhangi bir ilde sevkini tedavisinin yapılması için bir rapor sunmadığını ve herhangi bir tedavi uygulamadığını, doktorların hastanedeki yaklaşımlarının ayrıca bir sorun olduğunu, bu

konuda ilgilenmedikleri gibi herhangi bir alternatif de sunmadıklarını, oysa Hipokrat yeminlerinin askıda kaldığının ortada olduğunu” aktarmıştır.

Bafra T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. İ., S. Ö., A. T., S. B., C. Ö., H. U. E., Ö. B., İ. T., S. K., M. S. Ö., Y. Ç. ve H. A., 03 Temmuz 2023 tarihinde yazdıkları ve 29 Ağustos 2023 tarihinde tarafımıza mektuplarında; “Türkiye cezaevlerinde yaşanan sorunların zaman zaman basına ve kamuoyuna yansıdığını, kalmakta oldukları cezaevinde de bahsi geçen sorun ve sıkıntıların her geçen gün sistematik bir şekilde artarak devam ettiğini, ilgili kurum ve mercilere defalarca yazıp çözüm konusunda talepte bulunmalarına rağmen şu ana kadar hiçbir karşılık almadıklarını, sorunları maddeler halinde sıraladıklarını;

1-İki yıldan fazla süredir hastaneye gidemediklerini, hiçbir mevzuatta yer almayan sadece kimi cezaevlerinde dayatılan onur kırıcı ağız içi arama dayatmasını kabul etmediklerini, bunun keyfi bir dayatma olduğunu, amaç güvenlik is zaten kimlik bilgilerinin teyit edilmesi esnasında yeteri kadar bir diyalog gelişmiş olup bir şey olması halinde çok açık bir şekilde ortaya çıkacağını, dolayısıyla böyle keyfi yaklaşımlar sonucu her geçen gün hastalıklarının ağırlaşmakta olduğunu, uzun süren kalıcı hasarlar verecek duruma gelmiş bulunmakta olduğunu, bu da yetmiyormuş gibi insanlık onurunu zedeleyen bir uygulamayı kabul etmedikleri için disiplin soruşturmasına maruz kaldıklarını,

2-İki yıl boyunca Pandemi gerekçesiyle bütün etkinliklerin durdurulması ile tecrit durumu yaşadıklarını, genelgede haftada 10 saat etkinlik ve sohbet hakları olmasına rağmen bu haktan bu süre zarfında hiç yararlanmadıklarını, ayrıca her hafta spora çıkmaları gerekirken bazen ayda bir, bazen de bir buçuk ayda bir çıkarıldıklarını, üç aya yakın resim kursuna çıkardıklarını, iki defa da dil kursuna çıkarıldıklarını, üç aydan fazladır onları da ellerinden aldıklarını, spora çıkma dışında herhangi bir faaliyete katılmadıkları gibi pandemi dönemi ardından tecritle karşı karşıya olduklarını, oysa bu faaliyetlerin kurumda var olduğunu, katılma haklarının hiçbir somut gerekçe gösterilmeden ellerinden alındığını, lakin yan koşullardaki FETÖ’cülerin iki-üç kursa çıkardıklarının UYAP’ta görüneceğini,

3-Üç yıldır “açık spor sahasını tamir edeceğiz” denildiğini, Bakanlıktan ödenek beklendiği gerekçesiyle kullanamadıklarını, spor yapamamanın sağlıkları açısından büyük risk oluşturduğunu, cezaevinin fiziki yapısından kaynaklı 6 ay güneş görmeme durumları olduğunu, ancak spor sahasının bu sorunlarını giderebildiğini, ama üç yıldır bu haktan mahrum kaldıklarını,

4-Eylül 2022’de odalarında tadilat yapılacak denilerek kendilerini başka odaya götürmek için bütün eşyalarını büyük miktarda çıkardıklarını, bütün eşyalarına el koyduklarını, içlerinde kantinden aldıkları eşyalarının da olduğu bu eşyaların rızaları dışında çöpe atıldığını, sınırlı kimi giysilerinin dışında bütün eşyalarını yerlere atıp etrafa saçtıklarını, bu duruma müdahale etiklerinde ise baş memur ve kurduğu ekibin (idare bilgisi dahilinde) tarafından tehdit edilip bir arkadaşlarının da fiziki müdahalede bulunarak hakaretlerde bulduklarını, bütün kitap dergi ve defterlerine el koyduklarını, bir kısmını kendilerine vermediklerini, beraber kaldıkları arkadaşlarıyla ortak kitaplar aldıklarını, idarenin bilgisi dahilinde tahliye olan arkadaşlarının kitaplarını kendilerine bıraktıklarını, bu kitapların idarede yazılı olmasına rağmen adınıza kayıtlı değil denilerek verilmediğini, oysa hem yanlarında kayıtlı olduğunu hem de kendi paralarıyla aldıkları kitaplar olduğunu, defterlerinin de bir yıldır inceleniyor denilerek verilmediğini, bir çok yazımsal ve edebi çalışmalarının bu nedenle yarıda kaldığını, akıbetleri hakkında kendilerine şimdiye kadar herhangi bir bilgi verilmediğini, bunların bir çoğunun Kürtçe yazı çalışmaları olduğundan acaba dilden dolayı mı vermiyorlar diye şüphelendiklerini, bu uygulamanın kurumda sadece kendilerine uygulandığını, hemen yanlarındaki koşullarda yer alan Fetö’cülere ne böyle bir uygulama yapıldığını ne de bu düzeyde eşyalarına el konulduğunu, siyasi kimlikleri dolayısıyla böyle bir ayrımcılığa maruz kaldıklarını;

5- (Bu madde idare tarafından karalandığı için okunamamıştır)

6-Bir yıldır ACEP telefon sistemi devreye girdiğin ve görüntülü telefon hakkının haftada yarım saat verildiğini, aylık açık kapalı görüşleri gelmediği hallerde ekstra olarak yarım saat daha verildiğini, ama siyasilere bu hakların verilmediğini, haftalık 10 dakika olan haklarının bile bazen “sistemden kaynaklı arıza nedeniyle” kullanamadıklarını, bu durumun kendilerinden kaynaklanmadığı için telafisi edilmesi çerçevesinde ankesörlü telefonlarla giderildiğini ancak son bir aydan fazladır o haklarının da hiçbir gerekçe gösterilmeden ellerinden alındığını;

7-2021 yılında yürürlüğe giren genelge gerekçe gösterilerek cezasını bitirmiş olan arkadaşlarının bırakılmadıklarını, bunların içerisinde 30 yılını tamamlamış arkadaşların olduğunu, genelgenin yürürlüğe girdiği günden bu yana hiçbir disiplin cezası almamış ve iyi halli dahi olsa kimi arkadaşlarının keyfi bir biçimde üç kimilerinin ise 6 ay uzatılarak bu arkadaşlarının rehlin tutulduğunu, kuşkusuz bunlar arasında sağlık sorunları olanlar da olduğunu;

8-Kurum kantinine getirilen malzemelerin hem çok kalitesiz hem de fiyat olarak aşırı düzeyde pahalı olup kendilerini zorladığını;

9-Ailelerinden kilometrelerce uzakta kendi istekleri dışında buldukları cezaevlerine getirildiklerini, mesafenin uzak oluşunun maddi külfet getirdiğinden dolayı aileleriyle görüş yapamadıklarını, bunun da manevi açıdan mağduriyet yarattığını, 13 yıldır bu durumu yaşayan arkadaşlarının olduğunu, defalarca sevk talebinde bulunmalarına rağmen kapasite

doluluğu nedeniyle reddedildiğini, oysa kapasitenin dolu gösterildiği cezaevlerinin bire bir haber olarak gerçek olmadığını öğrendiklerini, dolayısıyla bu mağduriyetlerinin devam ettiğini” aktarmışlardır.

H. B., A. K., E. A., E. İ., 03 Temmuz 2023 tarihinde yazdıkları ve 29 Ağustos 2023 tarihinde tarafımıza mektuplarında; “Türkiye cezaevlerinde yaşanan sorunların zaman zaman basına ve kamuoyuna yansıdığını, kalmakta oldukları cezaevinde de bahsi geçen sorun ve sıkıntıların her geçen gün sistematik bir şekilde artarak devam ettiğini, ilgili kurum ve mercilere defalarca yazıp çözüm konusunda talepte bulunmalarına rağmen şu ana kadar hiçbir karşılık almadıklarını, sorunları maddeler halinde sıraladıklarını;

1-İki yıldan fazla süredir hastaneye gidemediklerini, hiçbir mevzuatta yer almayan sadece kimi cezaevlerinde dayatılan onur kırıcı ağız içi arama dayatmasını kabul etmediklerini, bunun keyfi bir dayatma olduğunu, amaç güvenlik is zaten kimlik bilgilerinin teyit edilmesi esnasında yeteri kadar bir diyalog gelişmiş olup bir şey olması halinde çok açık bir şekilde ortaya çıkacağını, dolayısıyla böyle keyfi yaklaşımlar sonucu her geçen gün hastalıklarının ağırlaşmakta olduğunu, uzun süren kalıcı hasarlar verecek duruma gelmiş bulunmakta olduğunu, bu da yetmiyormuş gibi insanlık onurunu zedeleyen bir uygulamayı kabul etmedikleri için disiplin soruşturmasına maruz kaldıklarını,

2-İki yıl boyunca Pandemi gerekçesiyle bütün etkinliklerin durdurulması ile tecrit durumu yaşadıklarını, genelgede haftada 10 saat etkinlik ve sohbet hakları olmasına rağmen bu haktan bu süre zarfında hiç yararlanmadıklarını, ayrıca her hafta spora çıkmaları gerekirken bazen ayda bir, bazen de bir buçuk ayda bir çıkarıldıklarını, üç aya yakın resim kursuna çıkardıklarını, iki defa da dil kursuna çıkarıldıklarını, üç aydan fazladır onları da ellerinden aldıklarını, spora çıkma dışında herhangi bir faaliyete katılmadıkları gibi pandemi dönemi ardından tecritle karşı karşıya olduklarını, oysa bu faaliyetlerin kurumda var olduğunu, katılma haklarının hiçbir somut gerekçe gösterilmeden ellerinden alındığını, lakin yan koşullardaki FETÖ’cülerin iki-üç kursa çıkardıklarının UYAP’ta görüneceğini,

3-Üç yıldır “açık spor sahasını tamir edeceğiz” denildiğini, Bakanlıktan ödenek beklendiği gerekçesiyle kullanamadıklarını, spor yapamamanın sağlıkları açısından büyük risk oluşturduğunu, cezaevinin fiziki yapısından kaynaklı 6 ay güneş görmeme durumları olduğunu, ancak spor sahasının bu sorunlarını giderebildiğini, ama üç yıldır bu haktan mahrum kaldıklarını,

4-Eylül 2022’de odalarında tadilat yapılacak denilerek kendilerini başka odaya götürmek için bütün eşyalarını büyük maltaya çıkardıklarını, bütün eşyalarına el koyduklarını, içlerinde kantinden aldıkları eşyalarının da olduğu bu eşyaların rızaları dışında çöpe atıldığını, sınırlı kimi giysilerinin dışında bütün eşyalarını yerlere atıp etrafa saçtıklarını, bu duruma müdahale ettiklerinde ise baş memur ve kurduğu ekibin (idare bilgisi dahilinde) tarafından tehdit edilip bir arkadaşlarının da fiziki müdahalede bulunarak hakaretlerde bulduklarını, bütün kitap dergi ve defterlerine el koyduklarını, bir kısmını kendilerine vermediklerini, beraber kaldıkları arkadaşlarıyla ortak kitaplar aldıklarını, idarenin bilgisi dahilinde tahliye olan arkadaşlarının kitaplarını kendilerine bıraktıklarını, bu kitapların idarede yazılı olmasına rağmen adınıza kayıtlı değil denilerek verilmediğini, oysa hem yanlarında kayıtlı olduğunu hem de kendi paralarıyla aldıkları kitaplar olduğunu, defterlerinin de bir yıldır inceleniyor denilerek verilmediğini, bir çok yazımsal ve edebi çalışmalarının bu nedenle yarıda kaldığını, akıbetleri hakkında kendilerine şimdiye kadar herhangi bir bilgi verilmediğini, bunların bir çoğunun Kürtçe yazı çalışmaları olduğundan acaba dilden dolayı mı vermiyorlar diye şüphelendiklerini, bu uygulamanın kurumda sadece kendilerine uygulandığını, hemen yanlarındaki koşullarda yer alan Fetö’cülere ne böyle bir uygulama yapıldığını ne de bu düzeyde eşyalarına el konulduğunu, siyasi kimlikleri dolayısıyla böyle bir ayrımcılığa maruz kaldıklarını;

5- (Bu madde idare tarafından karalandığı için okunamamıştır)

6-Bir yıldır ACEP telefon sistemi devreye girdiğin ve görüntülü telefon hakkının haftada yarım saat verildiğini, aylık açık kapalı görüşleri gelmediği hallerde ekstra olarak yarım saat daha verildiğini, ama siyasilere bu hakların verilmediğini, haftalık 10 dakika olan haklarının bile bazen “sistemden kaynaklı arıza nedeniyle” kullanamadıklarını, bu durumun kendilerinden kaynaklanmadığı için telafisi edilmesi çerçevesinde ankesörlü telefonlarla giderildiğini ancak son bir aydan fazladır o haklarının da hiçbir gerekçe gösterilmeden ellerinden alındığını;

7-2021 yılında yürürlüğe giren genelge gerekçe gösterilerek cezasını bitirmiş olan arkadaşlarının bırakılmadıklarını, bunların içerisinde 30 yılını tamamlamış arkadaşların olduğunu, genelgenin yürürlüğe girdiği günden bu yana hiçbir disiplin cezası almamış ve iyi halli dahi olsa kimi arkadaşlarının keyfi bir biçimde üç kimilerinin ise 6 ay uzatılarak bu arkadaşlarının rehin tutulduğunu, kuşkusuz bunlar arasında sağlık sorunları olanlar da olduğunu;

8-Kurum kantinine getirilen malzemelerin hem çok kalitesiz hem de fiyat olarak aşırı düzeyde pahalı olup kendilerini zorladığını;

9-Ailelerinden kilometrelerce uzakta kendi istekleri dışında buldukları cezaevlerine getirildiklerini, mesafenin uzak oluşunun maddi külfet getirdiğinden dolayı aileleriyle görüş yapamadıklarını, bunun da manevi açıdan mağduriyet yarattığını, 13 yıldır bu durumu yaşayan arkadaşlarının olduğunu, defalarca sevk talebinde bulunmalarına rağmen kapasite doluluğu nedeniyle reddedildiğini, oysa kapasitenin dolu gösterildiği cezaevlerinin bire bir haber olarak gerçek olmadığını öğrendiklerini, dolayısıyla bu mağduriyetlerinin devam ettiğini” aktarmışlardır.

Bolu F Tipi Tipi Kapalı Hapishanesi

K. R. B., 17 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Aldığı 30 yıl cezayı 11.05.2023 tarihinde bitirdiğini, ama cezaevi idare ve gözlem kurulunun sonradan çıkan kanunu (2020’de) ve soyut gerekçeleri öne sürerek ‘iyi halli olmadığı’ kararı alarak cezasını 16.08.2023 tarihine kadar uzattıklarını, kendilerini mahkeme yerine koyup 30 yıl sonra tekrar yargılayarak cezasını uzattıklarını, bu keyfi yasalara aykırı kararın kendisini mağdur ettiğini ve özgürlüğünden mahrum bıraktığını, avukatının itiraz ettiğini ancak infaz hakimliği ve 12. Ağır ceza mahkemesinin reddettiğini, 2 adet dönem değerlendirmesi, koşullu salıverileme kararı, infaz ve ağır ceza mahkemesinin kararlarını ve avukatının infaz hakimliğine yaptığı başvuruyu tarafımıza gönderdiğini, var olan hukuksuzluğun kaldırılması için Adalet Bakanlığı, Mecliste bulunan siyasi partilere ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla görüşülmesi ve gerekenin yapılması ve toplumsal kamuoyu yaratılmasını, bir hukuki sivil heyet oluşturup cezaevinde kendisi ve benzer durumu yaşayanlarla görüşülmesini talep ettiğini” aktarmıştır.

A. B., 21 Temmuz 2023 tarihinde, oğlu Seyfeddin bahar için yaptığı başvuruda; “30 yıldır cezaevinde bulunan oğlu Seyfeddin Bahar’ın 30 yılı bitirdikten sonra keyfi olarak hiçbir disiplin cezası olmadan, keyfi iyi halli olduğu halde 4. kez tahliyesini ertelendiğini, kendisinin 82 yaşında bir baba olarak bu haksız hukuksuz duruma daha fazla dayanmadığını, oğlunu dünya gözüyle görmek istediğini, aslında S. ile birlikte kendisinin de cezalandırıldığını, oğlunun bir an önce tahliye olmasını talep ettiğini, annesinin onun hasreti ile öldüğünü, kendisinin de bu yaşında oğlunu beklediğini, bir baba olarak İHD’den hukuki yardım beklediğini” aktarmıştır.

O. A., 17 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Cezaevi ve gözlem kurulunun, verdiği kararlar ile sadece kurulun kendini haklı olarak gördüğünü, olmayan gerekçe ile tahliyesinin engellendiğini, şartlı tahliye tarihi olan 29.09.2022’den bu yana olmayan gerekçeyle kendisini suçlu olarak gösterdiğini; 2016 ve 2017’den aldığı disiplin cezalarının hepsini çektiğini ve 2018’den bu yana iyi halli olarak görüldüğünü, yeni çıkan yasanın 2021’den bu yana yürürlüğe girdiğini ve hiçbir disiplin cezası olmamasına rağmen suçluymuş gibi muameleye maruz kaldığını, kendisi ile alakalı olmayan çekmiş ve bitirmiş cezasının yeniden gerekçe gösterilerek tahliyesinin engellendiğini; 01.07.2021 ve 27.12.2022’den 2 dönem gözlem kurulu tarafından iyi halli olduğunun gösterildiğini ancak tahliyesine 3 ay kala kendisine gelen dönem değerlendirme notunun 28.50 olduğunu, hiçbir disiplin cezası olmadan bu muameleye maruz kaldığını; Gözlem kurulunun “Daha ıslah olmamış topluma zarar verebilir” şeklinde gerekçe gösterdiğini, kendisi ile hiçbir görüşme yapılmamış olmasına rağmen karar verildiğini; her zaman toplum için ve barış için emek verdiğini, kutuplaşmaya karşı çıkmış bir fert olduğunu, barış için şuan cezaevinde olduğunu; olmayan şeylerin gerekçe yapıldığını, “su çok harcamışsın, elektrik çok harcamışsın ve israfçı davranmamışsın, aramalarda memura yardımcı olmamışsın” gibi gerekçeler sunulduğunu, elektrik için voltaja göre parasını ödediklerini, suyun da kendilerine litre hesabı verildiğini, verilen litreyi aştıklarında kesildiğini, arama için gelen memurların görevini yaptığını ve işi bitince gittiklerini, arama esnasında kendilerinin avluya çıktıklarını, memurlarla hiçbir sorunun olmadığını, varsa bir memurla bir sorununun hakkında dava açılmasını istediğini, ayrıca yine kendisi hakkında “faaliyetlere çıkmamış” denildiğini, kendisinin 28.07.2016’dan bu yana bu cezaevinde olduğunu, varsa resmi bir faaliyet günü ve tarihin söylenmesini istediğini, sadece 2022 Eylül ayında “hayvancılık, arıcılık ve resim faaliyetleri açılıyor” şeklinde bir anons geçtiğini, resim yapmak için yazılı dilekçeyle başvurduğunu, sonuç olarak “öğretmen yok” denilerek iptal edildiğini, olmayan atölyeden kendisinin ceza çektiğini; Gözlem kurulunun kendisini haklı olarak gösterdiğini, zulmü kendisinin çektiğini; Gözlem kurulunun 3 ayda bir 3 puan veya 4 puan verdiğini, sanki kendisini borçluymuş gibi gösterdiğini, önce de düşük puan verdiğini, şimdi de düşük puan verdiğini” aktarmıştır.

Ş. S., 17 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “30 yıllık süresinin 3 Haziran 2023’te dolduğunu, ancak ilgili yasadaki üç hücre cezası alan kişilerin infazının yakıldığını, kendisinin de bu bağlamda olduğunu, bir çok hücre cezası olduğunu, ancak kanun yararına bozma talebi ile üçü hariç tümü bozulduğunu, şu an sadece Bolu Cezaevindeki 3 hücre cezasının olduğunu, bunlardan birinin 2014 yılında verildiğini (kamu adına zarar) takılı kameraların kırıldığı iddiasıyla 5 gün hücre ve 2 yıl hapis cezası olduğunu, yeni deliller ve ısrarlı başvurular sonucunda Bolu 2. Asliye ceza mahkemesinin yeniden yargılama talebini kabul ettiğini, ama hücre cezasının durduğunu, Yargıtay beraat vermeyene kadar iptal de olmadığını, bunun için başvurmadığını, yeniden yargılamanın sonucunu beklediğini; 2. hücre cezasının nedenine ilişkin belgeyi yolladığını, bununla ilgili kanun yararına bozma başvurusunda bulunmadığını, mevcut siyasi ortamda genelde reddettiklerini, şimdilik sadece “Sargın kitabı” nedeniyle verilen hücre cezasının iptali için başvurduğunu, yolladığı belgelerde itiraz gerekçelerinin olduğunu, aynı dilekçenin benzerini Bolu İnfaz Hakimliğine de yolladığını ancak “yetkimiz

yok” denilerek büyük ihtimalle reddedeceğini, reddederse Ağır Cezaya başvuracağını, o da kabul etmezse Bakanlığa tekrar başvuracağını, ama bu sıralı aşamaları beklemeden dilekçe örneğiyle Adalet Bakanlığına başvurduğunu, Bakanlığın ilgili bölümü müdürlüğünün, Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı üzerinden tam olarak neyi talep ettiğini sorup ek evraklar istediğini, bunun belgelerini de eklediğini, Anayasa Mahkemesinin emir hükmünde kararı olduğunu, dilekçesinin ilk maddesinde bunu vurguladığını, emsal/emir hükmünde kararın tam metnini başvurusuna eklediğini” aktarmıştır.

A. M., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Cemal Tanhan’ın 68 yaşında olup, 29 yıldır cezaevinde olduğunu, Adalet Bakanlığının hasta mahpuslar genelgesinden sonra serbest bırakılması için hastane işlemleri ardından Adli Tıp ‘a sevk edildiğini, ancak her zamanki gibi Adli Tıp Kurumunun gerekli tetkikleri yeterince yapmadan “Cezaevinde Kalabilir” kararı verdiğini, ancak arkadaşlarının ileri derecede kalp hastası olduğunu, bunun yanında yaşlanmaya bağlı 2 bacağına ciddi ödem mevcut olduğunu, ileri derecede kolesterolünün mevcut olduğunu, Demans veya Alzheimer olduğundan kuşkulandıklarını, son dönemlerde ani hafıza kaybı yaşadığını ve küçük-büyük tuvalet ihtiyacını ulu orta yaptığını, kendine geldiğinde bir şey hatırlamadığını, ciğerlerinde su topladığını ve adeta cezaevinde ölüme terk edildiğini, Bakanlığın acilen durumunu ele alması gerektiğini, canının acısından gece inlemeleri ve ağrılarından dolayı uyuyamadığını, ayrıca kendisine hastanede gözlük yazıldığını, gözlük alabilmesi için en basit gözlük ve camın Bakanlığın ayırdığı ödenekte 130 TL civarında olduğunu, 800-1000 TL ödemesi gerektiğini, daha önce böyle bir sorun olmadığını, 2-3 yılda bir ihtiyaç halinde ödediğini, ancak özel cam ya da çerçeve talepleri olduğunda doğan ödeme farkını kendilerinden aldıklarını” aktarmıştır.

T. U., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Cemal Tanhan’ın 68 yaşında olduğunu ve cezaevinde 28 yılı tamamlamış olduğunu, şartlı salıverilmesine sadece 1 yıl kaldığını, denetimli serbestlik hükümleri uygulanması ve salıverilmesi gerektiğini, kalp yetmezliğinden mustarip olduğunu, ciğerlerinin su toplamış olduğunu, ileri yaşından dolayı çoklu organ yetmezliği belirtilerinin mevcut olduğunu, karnının ve bacaklarının şiştiğini, yanı sıra son zamanlarda demansa işaret eden çok ciddi hafıza problemleri yaşadığını, örneğin tuvalet ihtiyacını normal bir insan gibi karşılamayı unuttuğunu, davranışlarının büyük ölçüde 3-5 yaşlarındaki bir çocuğun kını andırdığını, kendisinin üç kişilik odada kaldığı için ancak yanında kalan iki kişi yardımıyla zaruri ihtiyaçlarını karşılayabildiğini, kendisinin Adli Tıp Kurumuna sevk edildiğini, maalesef ki Adli Tıp Kurumunun “cezaevinde kalabilir” raporu verdiğini, oysa Adalet Bakanlığının bir süre önce yayınladığı genelgeye göre cezasının ertelenmesinin gerektiğini, denetimli olarak serbest bırakılması için olanak tanınmasını, denetimli serbestlik hükümlerinin uygulandığı takdirde salıverilebileceğini, bunun için en başta idare ve gözlem kurulu kararı ile infaz hakimliğinin onayının gerektiğini” aktarmıştır.

D. Ş., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Bulduğu cezaevinde 68 yaşında olan Cemal Tanhan’ın sağlık durumunun gün geçtikçe kötüleştiğini, 29 yıldır cezaevinde olduğunu, ileri derecede kalp hastası olduğunu, vücudunda ödem nedeniyle şişmeler ağrılar, ağır derecede kolesterol ve en önemlisi de Demans denilen hastalığının olması olduğunu, bu hastalıktan kaynaklı hiçbir ihtiyacını karşılayamadığını” aktarmıştır.

Y. Ç., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Bulduğu cezaevinde 68 yaşında, 29 yıldır cezaevinde bulunan ve şartlı tahliyesine bir yıl kalmış olan Cemal Tanhan’ın sağlık durumunun kötü olduğunu, ağır bir kalp sorunu yaşayan Cemal Tanhan’ın, demans ya da Alzheimer hastalığı nedeniyle çocuklar gibi davranışlar sergilediğini, hatta bilinç kaybı yaşayarak ne yaptığını nerede olduğunu unutarak temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını, tuvalet ihtiyacını dahi ulu orta karşılamaya çalıştığını, sağlık sorunları nedeniyle yapılan tetkiklerden ciğerde su toplama, yüksek kolesterol, dizlerden aşağıya doğru iltihaplanma tanıları konduğunu, tüm bunlara rağmen Adli Tıp Kurumunun “içerde kalmasında bir sakınca yoktur” raporu verdiğini, sürekli inleyen, gezemeyen, zaman algısı kaybolan bir insanı içerde tutmanın hangi kanun-yasa ve ahlakın gereği olduğunu sorduğunu” aktarmıştır.

M. Y., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Cemal Tanhan’ın 68 yaşında ve 29 yıldır hapisanede olduğunu, şartlı tahliyesine bir yıldan az zaman kaldığını, kalp hastası olduğunu, yüksek kolesterolün damar tıkanıklığına sebebiyet verecek düzeyde olduğunu, her iki bacakta da yüksek düzeyde ödem oluştuğunu, pantolon giyemeyecek düzeyde şiştiğini, geçen yıl bacaklarında oluşan ödemin geçirdiği Covid hastalığı ile de etkileşerek bütün vücuduna yayıldığını, anormal düzeyde şişen bütün vücut yaşam fonksiyonlarının bir çoğunu işlevsiz kıldığını ve haftalarca yoğun bakımda müşahede altında tutulup zar zor yaşama dönebildiğini, bir çok ilaç ve doktor müdahaleleriyle hastalığının zar zor yaşamını sürdürebilir seviyeye indirdiğini, kendisi için kocama ve ağır hastalık nedeniyle tahliye edilmesi başvuruları yapıldığını, bir yıl boyunca defalarca hastaneye götürülüp getirildiğini, defalarca sağlık kuruluna çıkarıldığını ve Adli Tıp’a götürüldüğünü, fakat ayrımcı ideolojik haksızlığın ifadesi olan ‘Hapisanede kalabilir ve tedavisi sürdürülebilir’ raporu verildiğini, ancak hastalıklarının azalmak yerine arttığını, şuan diğer ağır hastalıklarının yanında Demans ve Alzheimer hastalığı ile de boğuştuğunu, gün içinde aralıklarla bilinç kaybı yaşadığını, tuvaletini (büyük-küçük) rasgele bir yere yapabildiğini, bilincinin geri geldiği anda

yaşadıklarını hatırlayıp daha büyük bir üzüntü yaşadığını ve kalp vb. diğer hastalıklarını tetiklediğini, şu an durumunun çok kritik bir aşamada olduğunu, odasındaki arkadaşlarının ilgilenecek gerekli bakımı yaptıklarını, ancak acilen bırakılması ve tam teşekküllü bir hastanede tedaviye alınması gerektiğini, birkaç gün önce gece durumu kötüleşince idareye haber verildiğini, hapisaneye gelen ambulansla ilk muayenesinin yapıldığını, hastaneye yatırılması için ilgili uzman doktora danışma ve gerekli işlemlerin yapılması için kapı altında bir iki saat bekletildiğini, bu sürede bilinci yerine gelince hastaneye gitmek istemediğini, odaya geri dönmek istediğini söylediğini, ilgililerin tüm ısrarlarına rağmen odaya dönmek istediğini belirttiğini, bunu kendi isteği ile yaptığını dair kağıt imzalayıp odaya geri gönderdiklerini, Cemal Tanhan, bu durumu bildiği için bilinç kaybı oluştuğunda odada yaptıklarını hastanede tanımadığı kişilerin yanında ve elinde yaşamaktan korktuğunu, bu nedenle böyle aşılanacağı bir durumla yüz yüze kalmak yerine odada arkadaşlarının yanında ölürüm daha iyi düşüncesiyle hastaneye gitmekten vazgeçtiğini, 68 yaşında ve kendi kendine yaşamını sürdürebilecek beden ve akıl sağlığından yoksun olduğunu, şu an ölümlü yaşam arasında ince bir çizgide zar zor hayatta tutulduğunu, odada tümün yakın süresini yatakta geçirdiğini, uzun süre ayakta kalabilecek güç ve enerjiden yoksun olduğunu, mevcut durumunun artık hiçbir şekilde sürdürülebilir olmadığını, hapisane reviri ve idaresinin tüm bu detayları bildiğini, acilen hastaneye götürülme sıklığından bile durumun vahametinin belli olduğunu, mevcut durum göz edilerek acilen kocama ve ağır hastalık nedeniyle tahliyesinin kanunen ve insani olarak şart olduğunu” aktarmıştır.

M. A., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Kendisinin 68 yaşında olduğunu, 29 yıldır cezaevinde olan bir hükümlü olduğunu, yaklaşık 6 ay önce Adalet Bakanlığının planlaması dahilinde Adli tıpa (rapor için) götürüldüklerini, Cemal Tanhan adlı arkadaşıyla beraber gittiklerini, Cemal arkadaşında 68 yaşında olduğunu, 29 yıldır içeride olduğunu, tahliyesine bir yıl kaldığını, beraber hastaneye gittikleri için tanık olduğunu, tekerlekli sandalyeyle getirildiğini, bilinç kaybı yaşamış olduğunu, en insani ihtiyaçlarını bile karşılayamaz durumda olduğunu, buna rağmen bırakılmadığını, derneğimizden bir heyetin Cemal Tanhan’ın durumunu yerinde görmek ve raporlamak hazırlamasını, kocama ve hastalıktan yada denetimli serbestlikten yararlanması yönünde Adalet Bakanlığın nezdinde girişimlerde bulunulmasını istediğini” aktarmıştır.

S. K., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Şu anda bulunduğu cezaevinde hayati tehlike taşıyan Cemal Tanhan’ın kalp, kolesterol, tansiyon, diz ve ciğerlerinde ödem gibi sağlık sorunları olmasına rağmen Adli Tıp Kurumu tarafından “Cezaevinde kalabilir” raporu verildiğini, Cemal Tanhan’ın 68 yaşında 29 yıldır cezaevinde olduğunu ayrıca demans ve Alzheimer hastalığı olduğunu, bilinç kaybı yaşadığını, hem de günlük ihtiyaçlarını tek başına karşılayamadığını, sağlık sorunlarından dolayı tahliye edilmesi gerekirken tahliye edilmediğini, yapılan yasal değişikliğe göre cezası bir yılın altına düşenlerin denetimli serbestlik yasasından faydalanıp tahliye edilmesi gerekirken Cemal Tanhan’ın gereken şartları taşımasına rağmen bırakılmaması durumunda hayati tehlike taşıdığını, bilinç derecesinin her geçen gün biraz daha ağırlaştığını, tahliye edilmesi gerektiğini” aktarmıştır.

C. P., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Bulduğu Bolu F tipi cezaevinde 29 yıldır bir fiil cezaevinde kalan 68 yaşındaki Cemal Tanhan’ın hastalıklarının her geçen gün ilerlediğini, Adli Tıp Kurumunun “Cezaevinde kalabilir” raporu vermesine rağmen durumunun ciddiyetini koruduğunu, ileri derecede kalp hastalığı, demans, Alzheimer, ciğerlerde su toplaması, kolesterol vb. hastalıkları olduğunu, yer ve zaman konusunda unutkanlık yaşadığını, buna bağlı olarak 1-3 yaş arasındaki çocuk davranışları sergilediğini, temel ve insani ihtiyaçlarını gideremediğini, bu hastalıkları nedeniyle dışarıda tedavi görebilmesi için ya denetimli serbestlik yada hastalıktan dolayı ceza ertelemesi uygulanması gerekmekte olduğunu, bu konularda cezaevi idaresi ve Adalet Bakanlığının sorumluluk almadığını” aktarmıştır.

F. R. T., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği faksta; “Cemal Tanhan’ın 68 yaşında ve 29 yılı aşkın bir zamandır hapisanede bulunduğunu, son günlerde doğru dürüst yataktan kalkıp hareket edemediğini, fazla bir şey yiyemediğini, çünkü yediği bir çok şey dokunduğu için daha kötü olduğunu, çok sık ve kimi zaman uzun süre bilinç kaybı yaşadığını, bir şey hatırlamayıp lavabo vb. ihtiyaçlarını bile nasıl yerine getireceğini bilmediğini, kalp hastası olduğunu, her iki bacağında da dizine kadar ödem olduğunu, daha teşhis konmamış bir çok ağır hastalığı olduğunu, çok şiddetli ağrılar yaşadığı için doğru dürüst yatıp dinlenemediğini, aralıksız inlediğini, cezaevi ortamında gerekli kontrol teşhis ve tedavi imkanı da olmadığından ve o düzeyde tedavi imkanı hastanede yatma ve ona göre tedavi yapılmasının gerekli olduğunu, en son bir iki ay önce Adli Tıpa Kurumuna gittiğini ve “Cezaevinde kalabilir” denildiğini, zaten bir yılın altında cezası kaldığını, ancak ağır hasta olan ve bir an önce gerekli tedavi görmesi için ve denetimli serbestlik yada kanunun ağır hasta maddesiyle bırakılmasını talep ettiklerini” aktarmıştır.

F. K., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği faksta; “Cemal Tahran adlı arkadaşlarının 68 yaşında olduğunu, acil düzeyde ciddi bir hasta olduğunu, bir fiil 29 yıldır mahpus olduğunu, şartlı tahliyesine bir yıl kaldığını, onca ölümcül hastalığa rağmen

cezaevinde tutulmasının ölmeye davetiye olduğunu; Cemal Tanhan'ın ileri derecede kalp hastası olduğunu, bu yönünün tıbbi raporlarında bulunduğunu, her iki bacağında dizlerine kadar ödem oluştuğunu, ayağa kalkıp yürüyemeyecek halde olduğunu, yüksek kolesterol hastası olduğunu, ciğerlerinin su toplamakta olduğunu, gittikçe yoğunlaşan ve ciddiyet kazanan düzeyde Demans ve Alzheimer semptomları görüldüğünü, 1- 3 yaş arası çocuklar seviyesinde yetersiz ve kontrolsüzlükler yaşadığını, algı kaybından dolayı yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamadığını, örneğin kendi haline bırakırsa saatlerce ve hatta günlerce yeme ve içme ihtiyaçlarını karşılayamadığını, hafıza kaybı yaşadığı için zaman ve mekan bilincini yitirdiğini, sık aralıklarla ve geniş sürelerle yaşadığını, kim olduğunu nerede bulunduğunu hangi saat, gün, ay ve yılda olduğunu çoğunlukla unuttuğunu ve hatırlayamadığını, haliyle biyolojik ihtiyaçlarını gidermeyi dahi akıl edemediğini ve bulunduğu yerde yaptığını, yaşadığı fiziki acılardan dolayı sürekli inlemekte ve aralıksız öksürmekte olduğunu, bunlardan dolayı uyuyamadığını, ölümcül bir durum olduğunun ortada olmasına ve şartlı tahliyesine bir yıl kalmış olmasına rağmen bırakılmamasının ölüme davetiye olduğunu, kendilerinin de bir başka arkadaşların ölümüne daha tahammülünün olmadığını” aktarmıştır.

H. D., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği faksta; “Cemal Tanhan'ın 29 yıldır cezaevinde tutulmakta olup bir yılı kaldığını, 68 yaşında son yıllarında ve özellikle son 1-2 yıldır sağlık sorunlarının arttığını, ancak son halinin kendilerini kaygılandırıldığını, Demans hastalığının da başladığını, bunun yanında kalp rahatsızlığı olduğunu ve ciğerlerinde sorun olup su tuttuğunu, dizlerinde ödem olduğunu, artık zorunlu olarak ihtiyaçlarını bile gideremediğini, Demans hastalığının ilerlemiş durumda olduğunu, arkadaşlarının cezaevinde tutulduğunu, oysa ağır hasta olmasından dolayı bırakılmasının gerektiğini” aktarmıştır.

A. E. E., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği faksta; “Bulduğum hapishanede siyasi davadan 29 yıldır içerde olan 68 yaşındaki Cemal Tanhan'ın durumunun iyice kötüye gittiğini, kalp hastası olduğunun, ciğerlerinin su topladığının raporlarla sabit olduğunu, Demans ve Alzheimer belirtileri teşhis konulduğunu ve son dönemlerde bu hastalıklarla boğuştuğunu, artık 2-3 yaşındaki bir çocuk gibi davranmaya başladığını, vücudunda ödemler oluştuğunu, zaman ve mekan farkındalığını yitirdiğini, bilincini yitirerek normal temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını ve tuvalet, temizlik beslenmenin de buna dahil olduğunu, özel bakıma ihtiyaç duyduğunu, hapishane koşullarında yanındaki arkadaşlarının bakımını yapmaya çalışsa da tek başına yaşamına idame ettirme koşullarının olmadığını, denetimli serbestlik için bir yılı kaldığını, kendisine daha önce Adli Tıp Kurumunun “hapishanede kalabilir” raporunu kolayca verdiğini” aktarmıştır.

Y. D., 28 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Cezaevlerinde bir çok tutuklu ve hükümlünün ciddi hayati düzeyde hastalıklarının olduğunu, bazılarının kendi başına günlük ihtiyaçlarını dahi karşılayamadığını, birileri yardım etmeden yaşamlarını sürdüremez durumda olduklarını, hayati düzeyde hastalıkları olan hiçbir tutuklu ve hükümlünün normalde cezaevinde kalmaması gerektiğini, hasta ve ileri yaşlar için her ne kadar göstermelik bir yasa çıkartılmış olsa da hiçbir şekilde yerine getirilmediğini; kendisinin bulunduğu Bolu F Tipi Cezaevinde Cemal Tanhan'ın hayati düzeyde kronik olan bir çok hastalığı olmasına rağmen tahliye edilmediğini, 68 yaşında ve 29 yıldır cezaevinde olduğunu, şu an bir çok hastalıkla boğuştuğunu, doğru dürüst tedavi yapılmadığını; en ileri düzeyde kalp rahatsızlığı olduğunu, iki ayağının dizine kadar ödem tuttuğunu, ciğerinin su topladığını, en üst aşamada kolesterol, demans ve alzheimer belirtileri olduğunu, ağrılarından dolayı sürekli sızlaması ve öksürüğü olduğunu ve yürüyemediğini, büyük ve küçük tuvaleti geldiğinde bulunduğu yere yaptığını saat ve günleri birbirine karıştırdığını, hastalıklarının tümünün ciddi olduğunu hayati bir mesele olduğunu, Cemal Tanhan'ın bu hastalıklarına rağmen İstanbul Adli Tıp Kurumunun “Cezaevinde kalabilir” raporu verdiğini, göz göre göre bir insanı ölüme terk etmenin hiçbir etikte ve hukukta yerinin olmadığını, yukarıda sıralanan hastalıklarla bir insanın cezaevinde kalamayacağını ortada olduğunu” aktarmıştır.

Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesi

G. K., 02 Ağustos 2023 tarihinde, oğlu D. K. için yaptığı başvuruda; “Oğlu D. K.'nun, 20 yaşında cezaevine girdiğini ve yaklaşık 13 yıldır hapishanede olduğunu, hapishanede iken psikolojik rahatsızlıklarının başladığını ve cezaevinde iken Adana'da Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde 45 gün yatarak tedavi olduğunu, ancak ne teşhisi konulduğunu bilmediğini, o zamandan bu yana sürekli kullandığı ilaçlarının olduğunu, ilaçlarını almadığı zaman kendisine ve yakınında olanlara zarar verebildiğini, vücudunda pek çok kesik ve yara izleri olduğunu, ancak yaklaşık 5 gündür ilaçlarının kendisine verilmediğini, geçen Cuma gününden bu yana ilaçlarını alamadığını; kendisinin cezaevini aradığında “ilaçlarının biri bitti, ilaçları vereceğiz” dediklerini ancak henüz ilaçlarının verilmediğini, oğlum idareye “beni acile götürün, bir sakinleştirici yapsınlar” dediğini ancak hem götürülmediğini hem de hakaretlerde bulunulduğunu, cezaevinde mahpuslara karşı insan onuruna uygun olmayan hakaretlerde ve davranışlarda bulunulduğunu, en son görüştüklerinde kendisine “diz kapağından ameliyat olacağını” söylendiğini, kendisinin de oğluna ameliyat olmasını söylediğini, çünkü şu anda hastalığı için dahi

ilaç verilmediğini, sağlık durumundan endişe ettiğini, ailesi olarak Kayseri’de ikamet ettiklerini, kendisinin KOAH hastası olduğunu ve uzun yola çıkamadığı için oğlunu göremediğini, bunun hem oğlunun psikolojisini hem de kendilerini olumsuz etkilediğini, yakınlarında olsa ona psikolojik olarak da destek olabileceklerini, yakınlarında olan Bünyan cezaevine yakınlarına gelirse her hafta kendisini görebileceklerini, bir an önce ilaçlarının verilmesini ve kendilerine yakın bir yere sevk edilmesini istediklerini” aktarmıştır.

M. T., 15 Ağustos 2023 tarihinde, kardeşi S. T. için yaptığı başvuruda; “Kardeşi S. T.’in önemli sağlık sorunları bulunduğunu, elinin bilekten itibaren kopuk olduğunu, yüz felci geçirdiğini, kulak zarının patlamış olduğunu, hipertansiyon hastası olduğunu ve kişisel ihtiyaçlarını koğuş arkadaşları yardımı ile karşılayabildiğini, bundan önce de hücre cezası verildiğini, bir ay dolmadan şimdi 20 günlük yeni bir hücre cezası verildiğini ve bugün hücre cezasının üçüncü günü olduğunu” aktarmıştır.

Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

M. C. Y. ve R. T., 04 Temmuz 2023 tarihinde gönderdikleri ve 17 Temmuz 2023 tarihinde ulaşan mektupta; “Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevine nakledildiklerini, cezaevinde yaklaşık olarak 80-90 siyasi mahpus bulunduğunu, bir kaç arkadaşları dışında hemen hemen hepsinin süreli hapis cezası aldığını, hemen hemen hepsinin bu cezaevine getirilmeden önce de cezaevlerinin yüksek güvenlikli bölümünde kaldıklarını, o mekanlarda da sosyal ve insani şartlar bakımından sıkıntılı durumların söz konusu olduğunu, ancak şu an içinde yaşamak zorunda bırakıldıkları koşullarla kıyas bile edilemeyeceğini, hiç birinin hukuki statüsünde hiçbir değişiklik olmadığını, cezalarını aldıklarını ve infazını gerçekleştirildiğini, ayrıca birkaç arkadaşlarının halen tutuklu konumunda olduklarını ve iddianamelerinin dahi eline ulaşmadığını, aynı durumun ceza infaz yasası açısından da geçerli olduğunu, Bakanlığın bir kararı ile kendilerini bambaşka ağır sonuçları olan bir infaz rejiminin içinde bulduklarını, hiçbirinin somut bir güvenlik tehlikesi olmadan buraya getirildiklerini, hatta bir çok arkadaşlarının yaşanan büyük deprem felaketi sonrasında buraya gönderildiğini, çok ağır ve insani açıdan problemli koşullarda tutulduklarını; yasaya göre gün boyu havalandırma yolu ile temiz havaya erişim haklarının günde 1,5 saate indirildiğini, temiz hava alamadıklarını, kaldıkları odaların dar ve hiçbir şekilde güneş almadığını, içerisinin sürekli rutubetli ve nemli olduğunu, hava sirkülasyonunun olmadığını, içinde yaşadıkları koşulları daha da adeta daha da zorlaştırmak ve yaşanılmaz kılınmak istercesine bir buçuk ay kadar önce odalarının penceresine sık örgülü tel örgüsü çekildiğini, bunun hiçbir hukuki alt yapısı bulunmadığı gibi siz yapın kanunlar arkanızdan gelsin anlayışıyla kaçak hareket edildiğini, bu durumun yaşam alanlarını büsbütün sağlıksız bir hale getirdiğini, müstakil bir havalandırmaları olmadığı için pencerelere tel örgüsü çekilene kadar yıkadıkları kıyafetleri elbise askılarına asarak pencere korkuluklarına ilişirmek suretiyle kurutmaya çalıştıklarını, fakat pencerelere tel örgüsü çekilmesi ile birlikte bu olanağında ellerinden alındığını, elbise yıkamak temizlik yapmanın kendileri için problem haline gelmeye başladığını, elbise yıkayamadıklarını, kıyafetlerini kurutamadıklarını, kuruması için pencere korkuluğuna üst üste atmak zorunda kaldıkları elbiseleri düzenli bir şekilde serilmedikleri, hava almadıkları ve güneş görmedikleri için bir süre sonra kokmaya başladığını, bunun da sağlık sorunlarına yol açtığını, daracık bir odada üç kişinin sırayla bile temizlik yapmaya kalkmasının sorunu ortadan kaldırmaya yetmediğini, daha da ağırlaştırdığını, tek hava alma imkanı olan pencerenin sürekli elbiselerle kaplı olması anlamına geldiğini, bu durumun sürekli zamanlarını geçirmek zorunda kaldıkları odanın havasını kötüleştirdiğini; sosyal ve insani şartlar bakımından ağır sonuçları olan ağırlaştırılmış ceza alan kişiler için kurgulanmış bir yer olduğunu, bu tip ceza almış kişilerin cezalarının nasıl infaz edileceği havalandırma ve diğer sosyal ve kültürel haklardan ne şekilde yararlanacakları kanun tarafından düzenlendiğini, hem kurgu hem de uygulama bakımından ağırlaştırılmış ceza alan kişilerin tabi oldukları bir infaz rejimine tabi tutulduklarını, günün 22,5 saatini kapalı ortamda kalmaya zorlandıklarını, sosyal kültürel hiçbir imkan bulunmadığını, kapılar üzerlerine kapalı ve adeta “burada çürüyün” dediğini, sosyal ve kültürel varlık olma gerçeğini pratikte iptal eden sıkı bir tecrit ağı ile örülmüş asosyal ağır bir tecrit içine atılmış gibi olduklarını, insan olmanın onur ve haysiyetinin göz ardı edilmiş olduğunu, yargı tarafından haklarında hükmolunan cezanın haricinde adeta ceza içinde cezaya tabi tutulduklarını, içinde yaşamak zorunda bırakıldıkları koşulların insan mahremiyetini hiçbir suretle gözetmediğini, kaldıkları odaya yerleştirilen kameranın banyo, tuvalet ve yattıkları yeri görüyor olmasının bir mahremiyet problemi yaratmakta olduğunu, hem de tuvaletin, yemek yedikleri ve yattıkları yer ile iç içe olmasının benzer bir sorun ortaya çıkardığını, özellikle toplu kalınan mekanlar açısından fiziki ruhi sağlık bakımından problemler ortaya çıkardığını söylebileceğini; doğru organize edilmesi halinde ve fiziki şartlarda el verdiği halde çok daha fazla ve etkin çıkarılabilecekleri sportif ve kültürel faaliyetlere haftada sadece bir saat çıkarıldıklarını, ancak açık görüşün olduğu hafta ise hiçbir etkinlik ve faaliyetten yararlandırılmadıklarını, cezaevi idaresi sosyal kültürel organizasyonları planlamak programlamak yerine adeta sadece tecride konsantre olmuş durumda olduğunu, motivasyonu bu biçimde şekillendiği için tutuklu ve hükümlülerin bu nevi haklarını gözetme ve geliştirme konusunda herhangi bir planlamaya gidilmediğini; Adalet

Bakanlığı ziyaretlere ilişkin alt ve üst sınırlarını belirleyerek yarım saatten az bir buçuk saatten fazla olmamak kaydıyla takdir ve yetkiyi cezaevi idaresine bıraktığını, daha doğrusu cezaevlerinin fiziki şartlarının elverişliliğine bağlı olarak tutuklu ve hükümlü yakınları ziyaretçilerinin lehine olacak şekilde planlamalar yapması gerektiğini buyurduğunu, fakat kaldıkları cezaevi fiziki şartları uygun olmasına rağmen görüş sürelerini 45 dakika ile sınırlandırarak kendilerini ve ailelerini, yakınlarını, ziyaretçilerin mağduriyetine yol açtığını, ailelerinden uzak başka şehirlerde bulduklarını ve ekonomik nedenlerden dolayı çok ender olarak ziyaretlerine geldiklerini ve görüş için öngörülen 45 dakikalık süre buna kafi gelmemektedir, rahatlıkla süre arttırmaya gidebilecekken cezaevi yönetiminin yaşanan bu mağduriyete kayıtsız kalmakla birlikte, bunun en başat sorumlusu olduğunu; yaşadıkları bir diğer problemin ise farklı suç gruplarından olan kişiler ile altlı üstlü olacak şekilde aynı şebekede kalmaya zorlandıklarını, bu durumun gerginlik problem oluşturmaya müsait bir ortam yaratmakta olduğunu, kültürel siyasal ve sosyal farklılıklar hatta zıtlıklar yaşayan insanların bir arada kalmaya zorlanmaları olsa olsa bilinçli bir gerginlik stratejisinin ürünü olabileceğini, yaşam tarzı tavrı, ahlaki ve kültürel ölçüleri çok farklı insan grupları ile yaşamaya zorlanmalarının kabul edilebilecek bir husus olmadığını, çünkü yaşam ritmi bakımından örtüşmedikleri insanlarla bir arada kalmaya zorlanmalarının hem iletişim hem de başkaca sosyal problemlerin yaşanmasına sebep olduğunu, söz gelimi ortak kullanılan alanların temizliği, hijyen problemi, etrafını gözetmeyen ve rahatsız edecek tarzda müzik dinlemeler, sessizliğe ihtiyaç duyulan kitap okuma alanlarında gürültü yapmalar vb. örnek gösterileceğini; daha önce kendi imkanlarıyla tıraş olabildiklerini, ancak cezaevi yönetiminin son olarak almış olduğu bir kararla bu imkanı da ellerinden almış bulunduğunu, bir süredir saç tıraşı olmadıklarını ve bu durumun daha ne kadar süreceğini bilmediklerini; son olarak da dile getirmeye dahi hicap duydukları bir konu olarak günlük verilen yemekler belirlenen miktarın çok altında olduğunu, adeta yemek veriliyormuş gibi yapıldığını, yemeklerin çoğu zaman ya çok tuzlu ,yağlı, salçalı ya da bunların tam tersi verildiğini, bu konuda yemeklerin temiz ve yenilebilir olması için hiçbir özen gösterilmediğini, verilen yemek çeşitleri bir insanın vücut ihtiyaçlarını karşılayacak besin çeşitliliğinden çok uzak olduğunu, yemeklere ilişkin temel yaşam prensiplerinin “yemek için yaşamıyoruz, yaşamak için yiyoruz” temelinde olduğunu, bu nedenle verilen yemeklerin çeşitliliğinin ve miktarını kendilerine sorun yapmadıklarını, ancak mevcut durumun sürdürülebilir olmadığı için açıkladıklarını; daha bir çok sorun hukuksuzluk ve keyfi uygulama bulunduğunu, ancak şu an için en temel sorunlarının bunlar olduğu için bunları aktardıklarını, insani ve sosyal koşullar bakımından ağır koşullar altında yaşadıklarını, koşulların düzenlenmesi iyileştirilmesi konusunda ilgililere defalarca kez talep ve isteklerini yönelttiklerini, bildirdiklerini, şu güne dek koşulların düzeltilmesi ve iyileştirilmesi konusunda olumlu bir geri dönüş alamadıklarını, Bakanlığın ve İdarenin haklarında vermiş olan cezanın infazını kanunun öngördüğü çerçevenin dışına çıkarak ağırlaştırması ceza içinde başka bir ceza çektirmeye girişmesinin hukuki olmadığını, bu durumun bir an önce sonlandırılarak normal ceza sistemine geçilmesi gerektiğini” aktarmıştır.

E. A., 14 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Müebbet ceza aldığını,25 yılını bitirdiğini ve az bir süresi kaldığını, bu süre zarfında pek çok cezaevinde kaldığını, ancak buldukları cezaevinin koşullarının normal mahkumlar için çok ağır olduğunu, hem fiziki hem de ruhsal açıdan da olumsuz etkilediğini, bütün cezaevinde olduğu gibi bu cezaevinde de kimi sorunlar ve hak ihlalleri yaşandığını, süreli ceza almalarına rağmen bir çok arkadaşının cezasının 1 yılın altına düşmesine rağmen ve bir çok arkadaşının hala hüküm özlü yada birkaç süreleri kalmasına rağmen ağırlaştırılmış infaz koşullarında yaşadıklarını, bunda daha büyük bir hak ihlali olamayacağını, hepsinin süreli hapis cezası almış olmasına rağmen ağırlaştırılmış ceza alan hükümlülere uygulanan infaz rejimine tabi tutulduklarını, pratikte sosyal ve kültürel varlık olma gerçeğini iptal eden ağır ve tecrit ile izolasyon altında tutulduklarını; müstakil bir havalandırmaları olmadığı için günün 22.5 saatini odada kapalı yerde geçirmek zorunda bırakıldıklarını, içinde buldukları koşulların sağlıklarını tehdit ettiğini, temiz hava almalarını engellediğini, odaların güneş almadığını, nemli sağlıksız bir ortamda yaşamaya zorlandıklarını, kurutmak için havalandırmanın olmaması nedeniyle başta elbiseleri yıkamak olmak üzere temizlik yapma olanaklarının bulunmadığını, adli ve başka türlü suçlardan mahkum olmuş kişilerle aynı şebekede kalmaya zorlandıklarını ve bunun çeşitli problemler yaratmaya açık bir zemin tesis ettiğini, sağlık sorunu yaşayan mahpusların tedavisinin yapılmadığını ya da yadırlarak ciddi mağduriyetler yaşanmasına sebebiyet verildiğini; koşulları ve yapısı müsait olmasına rağmen sosyal kültürel sportif faaliyetlerden yararlanamadıklarını, cezaevi idaresinin tecrit ve izole etmeye aşırı odaklandığı için bu türden faaliyetler düzenleme yeteneğinden uzaklaştığını, Bakanlık tarafından alt ve üst sınırları belirlenen (yarım saat ile bir buçuk saat) ve takdir yetkisi idareye bırakılan görüş süresinin 45 dakika ile sınırlandırıldığını, bu durumun çok sınırlı ve uzak yerlerden gelen aile ve yakınlarını mağdur ettiğini, görüşlerini daha makul bir süreye çekilmesi gerektiğini; kapatıldıkları odaların hiçbir mahremiyetinin bulunmadığını, güvenlik gerekçesi ile odalarda bulunan kameralar hem yatakhane hem de banyo ve tuvaleti görmekte olduğunu, sağlıksız ve temiz hava problemi olan odaların tel örgü çekilerek içerinin havasının büsbütün kirletildiğini; cezalarını tamamlayan ve tahliyesi gelen yoldaşlarını taliye edilmediğini, ne insani ne de hukuki olan bu durumun hak ihlali olduğu gibi her yönüyle mağduriyet yarattığını, başat sorunlarının bunlar olduğunu, kendisi ile birlikte M. Ç., T. E., F. K. , M. C. Y., İ. A., F. C. adlı arkadaşlarının da aynı fikirde olduğunu” aktarmıştır.

M. Ş. A., 04 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “8 yıla yakındır cezaevinde olduğunu, normalde dışarda olması gerektiğini, hukukun yasalar da geçen maddelerin işlemediğini, “böyle istedim” yaklaşımıyla her türlü ihlalin yaşandığını, süreli cezası olmasına rağmen ağırlaştırılmış müebbet koşullarında bırakıldıklarını, havalandırma hakları olan sabahdan akşam 6’ya kadar olması gerekirken günün sadece 1,5 saat havalandırmaya çıktıklarını; 10 metrekairelik odalarda ve pencerede tel takılı olduğundan dolayı havalandırmalarının her boyutta kısıtlandığını, en basitinden elbiseleri asacakları yer olmadığını, tek yerin tuvalette zorunlu olarak kurutmaya çalıştıklarını, elbiselerin neminden dolayı dolaylı olarak hasta olmalarını istedikleri için havalandırmaya elbiselerini kurutmaya çıkaramadıklarını; iase haklarının eksik kaldığını veya mahkumlar arasında ayrımcılık yapılarak kimi zaman farklı verildiğini; mektupların normalde 15 günde verilmesi veya bir haftada çıkarılması gerekirken dışardan gelen mektupların cezaevinde bilerek 2 aylık mektuplar verildiğini, şu an günümüzde insanların uzaya kısa bir sürede çıkarken 21. yüzyılda 3 ayda mektup gitmediğini; aynı dosya grubu olmalarına rağmen ayrı koridorda tutulduklarını, normalde her suç grubunun kendi dosya grubundakilerle kaldığını, lakin idareye söylemelerine rağmen taleplerinin karşılanmadığını, cezaevi koşullarının aktivitelere elverişli olmadığını, görüş süresinin 1,5 saat olması gerekirken cezaevi idaresinin 45 dakika ile sınırlı tuttuğunu, ailelerinin 800 km uzaktan geldiklerinde anca 45 dakika görüşebildiklerini” aktarmıştır.

T. Y., 19 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Şu an tekli oda hücre sisteminde bulunduğunu, pencerelerin tek kanatlı olup, hava girmesi yetersiz iken ek olarak dışarıdan sac tel örgü vurulduğunu, hava sirkülasyonu olmadığını, içeri boğuk loş kaldığını, elbiselerin kurumasının günler aldığını, bununla beraber nem kokusunun her daim içeride olduğunu, bu nem illetinin hastalıklara davetiye çıkarttığını, kendisi ve bir çoklarının üyelik almalarına rağmen tahliyelerine de 2/3 yıl arası kalmasına rağmen kendi sınıfında hangi ceza infaz kurumlarında kalmaları gerektiği Adalet Bakanlığının içtihatlarında belirlenmiş olduğunu, şu anda ağırlaştırılmış yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumunda olduğunu ve günde bir buçuk saat havalandırmaya çıkarıldığını, bunun da insanın ihtiyacı olan temiz hava güneş eksikliği olduğunu, günlük yürüme ihtiyaçlarını bile karşılamadığını, sevk taleplerini her ay başı yazdığını ve her ay sonunda talep edilen yer dolu olduğundan ücretli sevk talebinin reddine denildiğini, evli ve beş çocuklu olduğunu, Batmanda ikamet ettiklerini, Beşiri T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun bulunduğu, ailesine yakın çocuklarına maddi manevi destek olması gerekirken çocuklarından çok uzakta olup maddi zarar verdiğini, geldiklerinde yol masrafı olduğunu, en büyüğünün 19 yaşında en küçüğünün lise bire gittiğini, maddi manevi destek veremediğini” aktarmıştır.

T. E. ve F. K. 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Uzun sayılacak bir süredir bu kurumda olduklarını, her birinin farklı cezaevlerinden buraya kendi istekleri dışında geldiklerini, hatta kimi arkadaşlarının deprem bölgesinden buraya zorunlu geldiğini, mimari olarak insan bünyesini gerek ruhsal gerekse fiziksel olarak zorlayan uzun süreli kalma durumunda ise yıpratıcı bir yapıda olan bu cezaevinde türlü türlü hak ihlaline karşılaştıklarını, en basitinden hepsinin süreli cezalar aldığını ya da hala tutuklu yada cezası bir yılın altına düşen arkadaşlarının da bulunduğunu, buna rağmen tekli hücrelerde ya da üç kişilik odalarda kaldıklarını, daracık bir kutuya benzeyen bu alanlarda doğru dürüst oksijen dahi alamadıklarını; sorunların çözümleri için gerek kurum idaresine gerek ise resmi kurumlara defalarca başvurularda bulduklarını fakat her defasında sorunun çözümünü erteleyen ya da cevapsız ilgisiz kalma gibi yaklaşımlarla karşılaştıklarını, sadece bu durumun dahi başlı başına büyük bir sorun teşkil ettiğini, günlük olarak yaşadıkları sorunların haddi hesabının bulunmadığını; hepsinin süreli hapis cezası olmasına rağmen ağırlaştırılmış müebbet ceza alan hükümlülere uygulanan infaz rejimine tabi tutulduklarını; pratikte sosyal ve kültürel varlık olma gerçeğini iptal eden ağır bir tecrit ve izolasyon altında tutulduklarını; müstakil bir havalandırma olmadığı için günün 22,5 saatini odada ve kapalı alanda geçirmek zorunda bırakıldıklarını; içinde buldukları koşulların sağlığı tehdit ettiğini ve temiz hava almalarını engellediğini, kurutmak için havalandırmalarının olamaması nedeni ile başta elbiselerini yıkamak olmak üzere temizlik yapma olanaklarının olmadığını; adli ve başka türlü suçlardan mahkum olmuş kişilerle aynı şebekede kalmaya zorlandıklarını; sağlık sorunu yaşayan mahpusların tedavisinin ya yapılmadığını ya da zamana yayılarak ciddi mağduriyetler yaşanmasına sebebiyet verildiğini; koşulların ve alt yapısının müsait olmasına rağmen sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerden yararlanamadıklarını, cezaevi idaresinin tecrit ve izole etmeye aşırı odaklı olduğu için bu türden faaliyetler düzenleme yeteneğinden uzaklaşmakta olduğunu; Bakanlık tarafından alt ve üst sınırları belirlenen (yarım saat ile 1,5 saat şeklinde) ve takdir yetkisi idarelere bırakılan görüş süresi konusunda buldukları cezaevinin görüş süresini 45 dakika ile sınırlandırdığını, görüşlerin daha makul bir süreye çekilmesi gerektiğini; kapatıldıkları odaların hiçbir mahremiyetinin bulunmadığını, güvenlik gerekçesiyle odalarda bulunan kameralar hem yatakhane hem de banyo ve tuvalet kısmını gördüğünü; sağlıksız ve temiz hava problemi olan odaların penceresine dilim aralıklarının 40/12 mm olarak elek şeklinde teller çekilerek içerinin havasının büsbütün kirletildiğini; cezalarını tamamlayan ve tahliyesi gelen arkadaşlarının tahliye edilmediklerini, kurullar eliyle ek cezalar ihdas edildiğini, ne insani ne de hukuki olan bu durumun

tam manasıyla düşmanca bir tavır manasına geldiğini; yukarıda sıraladığı nedenlerden ötürü büyük bir mağduriyet ve hak ihlalleri ile karşı karşıya olduklarını” aktarmıştır.

Y. B., 27 Eylül 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Yaklaşık bir yıldır bu kurumda bulunduğunu, geldiği günden beri 6 arkadaşıyla beraber aynı blokta aynı şebekede diğer suç gruplarıyla beraber kalmak zorunda kaldıklarını, defalarca bu grupların hakaret ve provokasyonlarına, saldırılarına maruz kaldıklarını, bu durumları cezaevi idaresine söylediklerini, başta Adalet Bakanlığı olmak üzere devletin diğer ilgili kurumlarına da yazdıklarını, cevap beklediklerini, cezaevi idaresinin uyguladığı bu karma politikayı bakanlığa havale ederek sorunları görmezden geldiğini ve mevcut politikayı devam ettirmek istediğini; bu kurumun son derece ileri teknolojiyle denetlenmesine rağmen yaklaşık 7 aydır kaldıkları tekli odalar, hücrelerin pencerelerine süzgeçli teller takıldığını, en doğal insani hakları olan oksijenden bile faydalanmadıklarını, odaların hava alamaz hale geldiğini, günde bir saat havalandırma dışında gün yüzünü göremediklerini; doğal, hukuki hakları olan sağlık konusunda da ciddi anlamda mağduriyet yaşadıklarını, hastaneye gidiş gelişlerde askerlerin hem sözlü hem de fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını, arama adı altında fiziksel şiddet uygulandığını, itiraz ettikleri zaman da “gerekirse sizi yere yatırıp öyle arama yaparız, istediğiniz kuruma şikayet edebilirsiniz” dediklerini, tedavi esnasında kelepçeleri açmadıklarını, doktorların da açmak istemediklerini, onun için bir çok defa tedavi olmadan arkadaşlarının geri gelmek zorunda kalmak zorunda kaldıklarını; yapılan oda içi aramalarda eşyalarının keyfi bir şekilde dağıtıldığını, oda değişikliğinin çok keyfi ayda iki-üç defa değiştirildiğini; sosyal aktivitelerin yok denecek kadar az olduğunu, haftada sadece bir saat küçük spor sahasına çıkarıldıklarını, bu konuda da ciddi ayrımcılık olduğunu, diğer grupların ayrı ayrı şebekelerle beraber çıkartıldıklarını, kendilerine gelince ayrı ayrı şebekelerden çıkartılmayı geçtiklerini aynı şebekede kaldıkları arkadaşlarının cezasının sınıflandırarak iki-üç kişi şeklinde ayrı ayrı çıkarıldıklarını; Adalet Bakanlığı’nın her ayın başında nakil listesini kurumun resmi kanalında yayınladığını, fakat her defasında ret kararını gönderdiklerini, insanlara sürgün politikasından dolayı ve yaşanan ekonomik yoksulluktan dolayı ailelerinin görüşlere gelemediklerini, bir çok ailenin yıllardır çocuklarını ziyarete gelemediğini, bu durumun toplumsal bir cezalandırmaya dönüşmüş durumda olduğunu; uygulanan keyfi politikalardan dolayı içeride ciddi bir ağırlaştırılmış tecrit uygulandığını, buna karşı hukuki yollara başvurduklarını başvurularının ağız birliği ile reddedildiğini” aktarmıştır.

Eskişehir H Tipi Kapalı Hapishanesi

C. A. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde (2 İnfaz Koruma Memurunun kapı önünde, gözetiminde görüşme gerçekleştirilmiştir); “Genel olarak dış tedavisinin yapılmadığı, kurum içerisindeki revirde yalnızca dolgu ve dış çekme işlemlerinin yapıldığını, diğer tedaviler için hastaneye sevk gerektiğini, hem hastane sevklerinin sürüncemede bırakıldığını hem de hastane sevkinde ağız içi aramaya zorlandıklarını, bu ağız içi aramayı kabul etmediklerinden dolayı hastaneye götürülemediklerini ve sağlık haklarının ihlal edildiğini; Eskişehir H Tipi Kapalı Hapishanesinde 17 kişiyle birlikte kaldıklarını bu mahpusların isimlerinin; Ş. Y., İ. K., M. P., M. F., D. B., Ö. D., İ. Y., F. E., F. E., V. H., D. A., N. A., M. Ö., K. K., Y. Ç., C. A., M. O. olduğunu; hapishaneye gönderilen mektuplar ile hapishaneden çıkarılan mektupların tamamen keyfiyet ile yasaklandığını, idareye mektuplar için başvuruda bulduklarını ancak cevaplarında “sakıncalı ibareler var” olduğunu bahane ederek mektuplara el konulduğunu, renkli kağıtlarla mektup yazılmasının yasaklandığını ve hiçbir şekilde kabul edilmediğini, aynı zarfta birden fazla mektup gönderilemediğini, mektupların aynı kişiye göndermeleri halinde bile sadece tek bir mektup kabul edildiğini bunun dışında zarfta mektup konulmasının yasaklandığını, Kürtçe mektupların verilmediğini; kargoların 2 ayda bir, ayın ilk haftasında verilecek şekilde mahpuslara ulaştırıldığını, onun dışında mahpuslara gönderilen kargoların ailelere veya gönderen kişiye geri iade edildiğini, bazen de bilinçli olarak 2 aydan fazla bekletildiğini; Aram Yayınları veya başkaca muhalif bir yayınevinin kitapları gönderildiğinde kitapların kelime kelime okunduğunu ve bazı kelimelerin sakıncalı bulunarak kitapların mahpuslara verilmediğini; fotoğraflarda 3 kişiden fazla kişi bulunması halinde fotoğrafların mahpuslara verilmediğini; 15 günde bir kısmi arama yapıldığını, ayda bir kez jandarmanın da katıldığı genel aramaların yapıldığını; idari ve gözlem kurulu kararlarında “pişmanlık” dayatması yapıldığını idare ve gözlem kuruluna çıkarılan mahpusların “pişmanım” dememesi halinde kesinlikle tahliye edilemeyeceğini, idari gözlem kurullarında bulunan yetkililerin mahpuslara; “pişmanım demediğiniz müddetçe bırakılmayacaksınız savcı da bu konuda çok kararlı” dediğini, idare gözlem kurullarının ideolojik yaklaştığını; hapishane idaresinin temsilciliği kabul etmediğini müdürün mahpuslarla görüşmediğini mahpusların koğuştan dışarı çıkmadığını; sohbet, kurs, atölye ve benzeri diğer faaliyetlerin yasaklandığını, ayda bir veya 2 kez spor salonuna götürüldüklerini, bunun siyasi mahpuslara bilinçli olarak dayatıldığını, idareye başvuru yapıldığını, idarenin de cevabında “adli mahpuslar ve siyasi mahpusların bu hapishanede olduğunu, atölyelerin ve kursların uzak bir yerde olduğunu, götürüp getiremeyeceklerini, o yüzden kurs atölye ve benzeri faaliyetlerin yapılamadığını” söylendiğini, ancak kendileri dışında hapishanede tutulan mahpusların atölye, kurs ve benzeri faaliyetlerden faydalandığını; yemeklerin porsiyonların çok az olduğunu ve yemek saatleri dışında yemeklerin getirildiğini, akşam yemeğinin saat 14:00 da getirildiğini, idareye başvurulduğunu ancak

idarenin de yemeklerin açık cezaevinden getirildiğini, bu konuda idarenin muhatap olmadığını ve sorumluluk alamayacağını söylediğini; kantin fiyatlarının fahiş olduğunu ve çeşitlerin çok az olduğunu kantinde kahvaltılık ve hiçbir malzemenin olmadığını, atıştırmalıklar dışında herhangi bir yiyeceğin bulunmadığını, kantinin yetersiz olması nedeniyle kantinde ne bulunursa o kalemlerin yazıldığını” aktarmıştır.

Y. Ç. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Psikolojik rahatsızlıklarının olduğunu, sabah 2 ilaç akşam da bir ilaç içtikten sonra yattığını, psikolojik durumunun daha da kötüye gittiğini; 17/03/1993 tarihinden beridir hapisnede olduğunu, psikolojik rahatsızlıklarından dolayı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde Adli Tıp Heyetine çıkarıldığını ve 03/08/2007 tarihinde infazının ertelendiğini, ancak 2006 yılında tekrar gözaltına alınarak Manisa’da hastanede yattığını, Manisa’da bir yıl boyunca hastanede tutuklu olarak kaldığını, 28/07/2006 tarihinde 13/03/2012 tarihine kadar hastanede yattığını, ancak idarelerin kendisi hakkında 03/08/2007-10/10/2007 tarihleri arasında infazının ertelendiği ve infazından 68 gün yatarını hesapladıklarını, ayrıca 10/10/2007-13/03/2012 tarihleri arasında 1616 Gün hastanede geçen süreyi infazından düşüklerini ancak 28/07/2006-03/08/2007 tarihleri arasında 371 günlük sürenin infazından düşürülmediğini ve infazının 371 gün fazla hesaplandığını, kendisine tebliğ edilen müddetnamede 09/01/2026 tarihinde koşullu salıverilme tarihinin yazıldığını, 371 günlük yattığı sürenin düşülmesi halinde 2024 yılbaşı günü tahliye edilmesi gerektiğini tahliyesinin bilinçli olarak engellendiğini” aktarmıştır.

F. E. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “2 ay önce tansiyonun aşırı derecede yükseldiğini ve krize girdiğini, burnunun sol tarafından kan fışkırdığını ve durdurulmadığını, çok fazla kan kaybettiğini ve 2 defa hastaneye kaldırıldığını; yüksek tansiyon krizleri nedeniyle felçlik geçirdiğini ve bu nedenle tekerlekli sandalyede getirildiğini, 2 aydan beridir yürüyemediğini, Rektosel (Bağırsak Fıtığı) rahatsızlığı bulunduğunu bu rahatsızlıklar nedeniyle tuvaletini yapamama gibi şikayetleri olduğunu, ameliyat olması gerektiğini, 2 seneden beridir bu hastalığının devam ettiğini, bir buçuk yıldır ameliyat edilmeyi beklediğini, ancak ameliyat edilmediğini, Edirne’de hapisnedeiken ameliyat için sevk edildiğini ancak Eskişehir’e geldikten sonra ameliyat edilmediğini, KOAH hastalığının olduğunu, Anjiyo (anjiyografi) işlemi yapıldığını, şeker hastalığı bulunduğunu, yüksek tansiyon nedeniyle burnunun sürekli kanadığını, bronşit hastalığı olduğu ve karaciğerinde sorunlarının olduğunu, karaciğer şikayetleri nedeniyle revire gittiğini ancak muayeneden sonra doktorun kendisine “böbreklerinde kist olduğunu, hastaneye gitmesi gerektiğini” söylediğini “iyi bir tedaviye ihtiyacı olduğunu” söylediğini ancak tedavisine hiçbir şekilde başlanmadığını, kendisini hastaneye götürdüklerini ancak hastanede doktor bulunmadığı söylenerek kendisinin hapisneye geri getirildiğini, 4 defa bu olayı yaşadığını, 2 böbreğinde de kist olduğunu, böbreğin yanında tümör olduğunu, bu tümörün kendisini rahatsız ettiğini, bu tümörlerin vücudun her tarafını sarmış durumda olduğunu, her 2 kolunda ve sırtının alt kısımlarında yağ bezeleri bulunduğunu, top şeklinde yuvarlak bezelerin olduğunu ve bu bezelerin ağrı yaptığını, yağ bezesi olması halinde ağrı yapacağını düşünmediğini, bu nedenle ciddi bir sağlık sorunu olduğundan şüphelendiğini; kendisinin çifte vatandaşlığının olduğunu aynı zamanda Alman vatandaşı olduğu ve emekli olduğunu, bütün torunlarının Alman vatandaşı olduğunu torunları ve oğlunun açık görüşte Eskişehir’e kadar geldiklerini otelde kaldıklarını ancak hapisneye geldiklerinde görüş yapamadıklarını, bunun 2 sefer tekrarlandığını, oğlunun Alman vatandaşı olması nedeniyle yabancıların görüş yasağı olduğu söylenerek görüştürülmediklerini; mahpusların hastaneye götürülürken ağız içi aramaya zorlandığını, bu ağız içi aramayı kabul etmediklerini hapisneye geri geldiğini, bu konuda mahpuslara soruşturma açıldığını, savcıya çıkarıldıklarını, ifade verdikten sonra kendisine herhangi bir ceza verilmediğini ancak kendisi dışında diğer mahpusların tamamına bir ay görüş yasağı cezası verildiğini, 2 ay önce tansiyon krizi nedeniyle felçlik geçirilmesinden dolayı kendisine ağız içi aramanın da yapılmadığını; ayda bir sefer revire çıkarıldığını, acil durumlarda da dilekçe verilerek zile basıp yine dilekçe verilip revire çıkarıldıklarını, Ağustos ayı içerisinde hastaneye gittiğini, kan tahlillerinin yapıldığını ancak tahlil sonuçlarından haber verilmediğini, mide şikayetlerinin devam ettiğini ancak herhangi bir hastalığının olup olmadığını kendisine söylenmediğini, bu konuda başvuru yaptığını ancak idarenin cevap vermediğini; İnsan Hakları Derneğinin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatinin olduğunu” aktarmıştır.

N. O. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Kimlikte 1953 doğumlu yazıldığını ancak gerçekte 76 yaşında olduğunu, yaşlı olduğu için hastalıklarının gün geçtikçe ilerlediğini, kemik erimesi tansiyon şeker, bronşit, astım, kalp, mide hastalıklarının olduğunu ve idrara çıkmada çok eziyetler çektiğini, gecede 5-6 sefer lavaboya gitmek zorunda olduğunu, her gittiğinde inip çıkmakta bir arkadaşının kendisine yardım ettiğini ve bir arkadaşını kendisini götürüp getirdiğini, bu nedenle gece saatlerinde arkadaşlarına da çok mahcup olduğunu, ayrıca daha önce trafik kazası geçirdiğini ayaklarında platin olduğundan dolayı 3 ameliyat geçirdiğini, gözlerinde ve kulaklarında rahatsızlıkları bulunduğunu, gözlerinin iyi göremediğini ve duymada güçlük çektiğini, diz kapaklarında kireçlenme ve yürüme zorluğu çektiğini, 14 adet ilaç kullandığını bu ilaçların

1. Rabelis plus 20 mg mide ilacı
2. dilatrend 12.5 mg.30 tablet – kalp için 10 yıldır kullandığı ilaç
3. coveram 10 mg – 10 yıldır kullandığı tansiyon ilacı
4. benipin 8 mg – tansiyon dil altı ilacı
5. relvar ellipta 100/25 – bronşit ve astım ilacı
6. onceair 10 mg bronşit ve astım
7. nac 600 mg Bronşit ve astım ilacı
8. ventolin 100 mg bronşit astım
9. Dolarex 100 mg
10. Parol
11. Urorec 5 Mg Prostat İlacı
12. Concer 5 Mg Tansiyon
13. Glifer 1000 mg şeker ilacı
14. Candura tansiyon ilacı olduğunu aktarmıştır.

Not: N. Ormanlı 31 Ağustos 2023 tarihinde tahliye edilmiştir.

D. A. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Kurum içinde yer alan revirdeki hekimin Mayıs 2023 tarihinden itibaren iğneyi, Temmuz 2023 tarihinden itibaren ise vitaminleri kestiğini, (*Vitamin kullandığı sırada yapılan görüşmede D. A. 'ın daha iyi olduğu, vitamin alımının kesilmesinden sonra yapılan görüşmede ise sağlık durumunun daha kötüye gittiği gözlemlenmiştir.*); ağız içi arama dayatması nedeniyle 2022 yılının başından bu yana hastaneye gidemediğini; mektup gönderim ücretlerinin arttığını, iki mahpusun aynı kişiye tek zarfta mektup göndermesine ve tek mahpusun iki farklı kişiye aynı zarf içerisinde iki mektup göndermesine izin verilmediğini” aktarmıştır.

E. D. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Kendisinin Ağırlaştırılmış Müebbet hükümlüsü olduğunu, Antalya Hapishanesinden sürgün geldikten sonra cezasının onandığını ve tekli odaya alındığını, Eskişehir Hapishanesinde tek siyasi ağırlaştırılmış müebbet mahpus olduğu için adli mahpuslar ile aynı koridorda kaldığını, dolayısıyla günlük 2 saat havalandırmaya yalnız çıkarıldığını, bu sebeple sevk için defalarca talepte bulunmasına rağmen hepsinin reddedildiğini; omzunda teşhisi konulamayan bir rahatsızlık olduğunu; ancak ağız içi arama dayatması nedeniyle 1,5 yıldır hastaneye gidip tedavi olmadığını, ağız içi aramaya direndiği için hakkında 2 kere “pasif direniş” denilerek disiplin soruşturması başlatıldığını ve hücre cezası verildiğini; tel kafes uygulamasının olmadığını; ancak havalandırma alanının çok dar olduğunu; kendisine bir kitap kotası uygulanmadığını ve Halk TV verildiğini; İnsan Hakları Derneğinin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatinin olduğunu” aktarmıştır.

M. K. ile 04 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “İlk tutuklandığı tarihte 1 aya kadar bir odanın yalnızca üst katını kullanabileceği dar bir alanda tutulduğunu, burada kalamadığı için odasının değiştirilmesini talep ettiğini, ardından başka bir odaya alındığını; ancak alındığı odasının üst katında İŞİD’li birinin olduğu; arkadaş görüşüsü olarak bildirdiği isimlere ilişkin Emniyet tarafından olumlu rapor hazırlanmasına rağmen cezaevi idaresi tarafından bu görüşçülerin reddedildiğini; ayakta sayım ve ayakkabı çıkarma dayatması olduğu” aktarmıştır.

Kayseri/Bünvan Kadın Kapalı Hapishanesi

B. U., 03 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği ve 09 Ağustos 2023 tarihinde ulaşan mektupta; “Cezaevinde birçok ihlaline maruz kaldıklarını, hiçbir taleplerinin karşılanmadığını, cezaevi koşullarının yaşam standardının en alt seviyesinde bulunduğunu, hakların karşılanmamasıyla da somut anlamda kendilerinin fiziki ve sosyal yaşamlarına bu ihlallerle kastedildiğini; ciddi anlamda sağlık sorunları yaşadıklarını, fakat doğru düzgün tedavi olamadıklarını, rahatsızlıkları ile ilgili sevk istediklerini, sevklerinin yapılmadığını, tedaviyi karşılayacak ilaçların verilmediğini, bütün tahlil sonuçlarının “iyi” denilerek geçiştirildiğini, fakat rahatsızlıklarının devam ettiğini, sevklerinin sürekli ertelendiği tedavilerinin yarım kaldığını, örneğin gözünden ameliyat olması gereken N. E. adlı arkadaşlarının tedavisinin yapılmadığını, her seferinde sevkinin iptal edildiğini veya ilgili doktora götürülmediğini, jandarma yetersizliği gerekçe gösterilerek, hastane sevklerinin zaman aşımına uğratıldığını; kelepçeli muayenenin kaldırılmasını ve insani muameleye tabi tutulmayı istediklerini; hastane sevklerinde kullanılan ringlerin tekli olması nedeniyle uzun süre orada bulunmanın hem fiziksel hem de psikolojik bir işkence haline geldiğini, bu ringlerin değiştirilmesini ayrıca ringlerin aylık yada haftalık olarak sterilize edilmesi gerektiğini; cezaevi

personelinin provakatif ve ırkçı yaklaşımlarına son verilmesini istediklerini; cezaevinin keyfi ve sudan sebeplerle tutanak tutmasına ve mektuplara el koyup iletişimi kısıtlamasına son vermesini istediklerini; açık görüş saatinin 1 saatten 2 saate çıkarılmasını; üç kişilik arkadaş görüş listesinin üzerindeki emniyet incelemesini hukuksuz olduğunu ve bu hukuksuzluğun kaldırılmasını; kuzenleri ile telefon görüşmesi yapabildiklerini fakat kuzenlerinin görüşlere gelemediğini, akraba kıstasının genişletilmesini istediklerini; cezaevlerinde mahpuslar arasında ırkçı ayrıştırıcı kimliğe göre olan yaklaşımların son bulmasını istediklerini; adli tutukluların 60 dakika sesli ve görüntülü telefonla konuşma hakkından yararlanırken, kendilerinin siyasi mahpuslar olarak bu haktan yararlanmadıklarını, bu ayrımın ortadan kaldırılmasını istediklerini; haftalık 10 saat olan sohbet haklarının tanınmasını ve sanatsal kurslar gibi aktivitelerin tanınmasını istediklerini; kantindeki fahiş fiyatların düşürülmesini ve marka çeşitliliğinin artırılmasını ve konsinye satış sisteminin kaldırılmasını, kantinde satılan bozuk ürünlerin kaldırılmasını istediklerini; eksik olan demirbaşların (dolap, yatak, yastık, sandalye, nevresim vb.) tamamlanmasını; 3 kişilik fotoğraf çekme zorunluluğunun kaldırılmasını; hücrede kalan ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerin koşullarının düzeltilmesini; hücre içinde bulaşık tezgahı yapılmasını; pencere önündeki tellerin kaldırılmasını; Kürtçe mektupların bekletilmeden çıkarılmasını ve kendilerine verilmesini istediklerini; kendilerine verilen işenin yetersiz olduğunu ve ihtiyacı karşılamadığını; diyet, gut, vejetaryen yemeklerin eksik olduğunu ve eşit verilmeyişini, ayrıca işeye dahil olan ek gıda olarak fındık, ceviz, fıstık, üzüm gibi besinlerin verilmesini istediklerini; ekonomik zamlardan dolayı mektup yazamadıklarını, dışarıdan ailelerin gönderdikleri pulların taraflarına verilmesini istediklerini; havalandırma saati olarak günde 10 saat ve gün batımına göre kapının açık bırakılmasını istediklerini; buldukları cezaevlerinde radyoda sadece TRT'nin birkaç kanalının frekansının olduğunu ve bu frekansların daha çeşitli olmasını istediklerini” aktarmıştır.

D. Ş., 02 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Kendisi ve arkadaşları J. A., Ş. Ç., S. A., G. A., Z. K.’nın Kayseri Kadın kapalı Cezaevinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olarak tek kişilik hücrelerde kaldıklarını, odalarının ortalama 12-14 metrekare olduğunu, hücrelerinde mutfak tezgahı olmadığı için bulaşıklarını ve tükettikleri gıdaları banyo ve tuvaletin ortak olduğu yerde yıkamak zorunda kaldıklarını, bu durumun hijyenik olmadığını, kadın fizyolojisinin özgünlüğü düşünüldüğünde enfeksiyona açık bir ortamın söz konusu olduğunu, karma cezaevlerindeki hücrelerde genelde mutfak bölümü olduğunu, ancak kadın kapalı cezaevlerinin genelinde koşulların kendilerinininkine benzediğini, Bakanlığın cezaevlerini yaparken neden böylesi bir yapılmaya gitmiş gerçekten anlamamanın zor olduğunu; ayrıca pencerelerinde parmaklıklarla beraber tel örgüler olduğunu, bu tellerden dolayı odaya giren hava miktarının düşük olduğunu, arkadaşlarının çoğunda akciğer sorunu olduğunu (astım, bronşit) yeterli oksijen alamadıkları için var olan hastalıklarını tetiklediğini, bununla beraber, yorgunluk, halsizlik vb. sorunlara da neden olduğunu, ayrıca dışarıya baktıklarında bu tel örgülerin arasından baktıklarını, bu durumun gözlerine de zarar verdiğini, fiziksel sağlıklarının üzerinde komplike sorunlara sebep olduğunu, psikolojileri üzerindeki etkisine bile girmeyeceğini, cezaevi yönetimiyle kaldırılmasına yönelik görüşmeleri olsa da güvenlik gerekçesi ile reddedildiğini, oysaki AYM'nin bu durumun hak ihlali olduğuna dönük başka bir cezaeviyle ilgili kararının olduğunu, bu karara rağmen buldukları cezaevinde bu uygulamanın hala devam ettiğini; ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü oldukları için pek çok alanda özel kanunlardan kaynaklı haklarının kısıtlandığını, aynı anda temas edecekleri insan sayısından, süresine, havalandırmayı kullanma süresi, sosyal etkinlik alanları vb. cezaevlerinin inisiyatifine bırakılmış durumda olduğunu, bu durumun uygulamalarda farklılıklara neden olduğunu; buldukları cezaevinde günde 1,5 saat havalandırmaya, haftada 1 saat spora çıkabildiklerini, normalde haftada 10 saat sosyal etkinlikten yararlanma haklarının olduğunu, ancak bu haktan yararlanamadıklarını, sosyalleşme zeminlerinin en asgari düzeyde tutulduğunu, kısıtlı haklarının dahil ihlal edildiğini; aile görüşünde sadece 1. derece yakınlarının ve vasileriyle görüş yapabildiklerini, bir çoğunun ailesinin Kayseri’ye uzak yerlerde ikamet ettiğini, buldukları cezaevine kendi talepleri dışında sürgün geldiklerini, bu yöntemle kendileri ile birlikte ailelerinin de cezalandırıldığını, hem mesafeden kaynaklı hem de ekonomik kriz sebebiyle ailelerin yılda sadece birkaç defa görüşe gelebildiğini, ayrıca görüşlere ek bir sınırlama getirildiğini, aynı anda sadece 3 kişi ile görüş yapabildiklerini, 1 saatlik görüşte görüşçülerini değiştirmek zorunda kaldıklarını, bu durumun görüşün bütünlüğünü de bozduğunu, tüm aile bireyleriyle aynı anda diyalog kuramadıklarını, süre kaybı olduğunu hem kendileri hem de ailelerinin mağdur olduğunu; telefonla görüş haklarının 2 haftada bir 10 dakika olduğunu, diğer siyasi mahpusların haftada bir 10 dakika, adlilerde ise haftada 30 dakika olduğunu, bu durumun eşitlik hakkına aykırı olduğunu, ayrıca diğer mahpusların istedikleri zaman telefon hakkını kullanabildiğini, kendilerinin sadece idarenin belirlediği sürede görüşebildiklerini; havalandırmaların hücrelerin içini gören ve 24 saat kayı yapan bir kamera olduğunu, hücre yaşam alanlarının uyudukları yatağın bile kameranın açısına girdiğini, o yüzden daracık alanı bile kontrollü kullanmak zorunda kaldıklarını; Kürtçe olan anadillerinde mektup gönderirken ve kitap alırken ciddi zorluklarla karşılaştıklarını, cezaevi idaresinin tercümana gönderdiğini; ayrıca mektuplarını göndermediklerini, kendilerine verilmediğini, bazen bu sürenin 5-6 ayı bulabildiğini, bu yolla ana dillerinde iletişim kurma haklarının bir nevi engellenmiş olduğunu, 21. Yüzyılda böyle uygulamalara maruz kalmanın trajedi olduğunu, dışarda insanların iletişim kurabildiğini, kendilerinin 6 ayda ulaşılabildiklerini; kimi cezaevi personelinin üslup ve tarzı hem onur kırıcı hem de tahrik edici olduğunu, uluslararası normlara ve TC. yasalarında belirlenen ilkelerden biri de onur kırıcı yaklaşımların yasaklanması yönünde

ancak bu duruma ilişkin şikayetlerini iletmelerine rağmen sorunların çözülmediğini; kurumda sorunları çözmek için muhatap bulmakta zorlandıklarını, sorunlarını çözmekte; dilekçelerine cevap almakta da benzer durumlar yaşadıklarını; cezaevlerinin koşullarının kendisi bile sağlıklıları üzerinde ciddi olumsuz etkiler bıraktığını, tedavi olanaklarına erişimde yaşadıkları sorunların bu olumsuzlukları daha da pekiştirdiğini, revire erişimde ilk zorluğu yaşadıklarını, hastane sevki yapılması gerektiğinde sadece 1 bölüme sevk alabildiklerini, bu yüzden hastalıkları arasında seçim yapmak zorunda olduklarını, hastane sevklerinin ayları bulduğunu, örneğin 2022 yılında dahiliye doktorunun romatolojiye sevkini yaptığını ancak hala götürülmediğini, hastane sevklerinin personel yetersizliği nedeniyle iptal de edildiğini, o nedenle tekrar revire çıkıp sevk yaptırmak gerektiğini, tek kişilik hücrelerden oluşan ringle sabah erken saatte yola çıktıklarını; akşam dörde, beşe kadar o aracın içinde bekletildiklerini, aracın zorluğunu yaşayanların hastaneye 2. defa gitmesi gerektiğinde düşündüklerini, (bu bekleme süresinin uzamasında şehir hastanesinin fiziki yapısının, ayrı ayrı binalar vs. de etkisi olduğunu) doktora çıktıklarında da kelepçeli muayene dayatıldığını, kelepçeli muayenenin onur kırıcı bir uygulama olduğu gibi, doktorla aralarındaki güven ilişkisini de zedelediğini, hem fiziksel olarak hem de psikolojik olarak muayenenin sağlıklı olmasını engellediğini, bu onur kırıcı uygulamayı kabul etmediğinde muayene edilmeden odadan tedavi edilmeden odadan çıktıklarını, hepsinin toplam sonucu olarak hastalıkların ilerlediğini, hatta geri dönüşümü olmayan aşamaya gelmiş olduğunu, yaşadıkları zorluklardan dolayı artık hastaneye tedavi olmaya gitmek istemediklerini, bahsettiği arkadaşlarının kronik hastalıkları olduğunu, ve fiziksel engelleri olduğunu, genel cezaevi koşulları ile hücre koşullarının da bu durumu daha da zorlaştırdığını, hasta tutsakların siyaset malzemesi haline getirilmesinin aslında kendilerine karşı olan tutumun en açık ifadesi olduğunu” aktarmıştır.

F. Ö., 07 Ağustos 2023 tarihinde yaptığı başvuruda (Başvurucu tahliye olduktan sonra yaşadığı sorunları aktarmıştır.); “1 Mayıs 2017’de hapisaneye girdiğini, 2023 Nisan ayında Kayseri-Bünyan kadın kapalı cezaevinden tahliye olduğunu, yaklaşık son 4 yıl boyunca bu hapisanede kaldığını; bu hapisanede hak ihlalleri yaşadıklarını ve bunların;

- 1- Kaldığı koşuşun 8 kişilik olmasına rağmen 16 kişiye kadar çıktığı zamanlar olduğunu, bu zamanlarda ek 3 ranza koyduklarını, buna rağmen nöbetleşe uyumalar olduğunu, bazı arkadaşlarının kendisi de dahil yerde yatmak zorunda kaldıklarını, Kayseri’nin çok soğuk olmasından dolayı bu durumun kendilerini hasta ettiğini;
- 2- Normalde her gün sıcak su hakları olmasına rağmen kendilerine kota bile dikkate alınmadan aylarca ılık su verildiğini, bizzat kendisinin defalarca dilekçe yazarak bu duruma müdahale ettiklerini, kendilerine açık cezaevinde sorun olduğu gerekçesini ileri sürdüklerini, kendilerinin de “ailemize haber vereceğiz, bu durumu basına yansıtacağız, Sağlık Bakanlığına şikayette bulunacağız” dedikten sonra sıcak su gelmeye başladığını;
- 3- Herhangi bir sorunlarını idareye bildirmek için yazmış oldukları dilekçelerin takip numarası verilmediği gibi yanıtların da kendilerine hiç gelmediğini,
- 4- Dışarı ile olan iletişimleri sağlamak için yazdıkları mektupların gönderilmediğini öğrendiklerini, telefon görüş haklarının haftada 10 dakika olduğunu, adli mahpusların 1 saat görüntülü görüşme haklarını kullandıkları halde kendilerine bu hakkın kullanılmadığını, yine adlilerin görüşçülerinin açık ya da kapalı görüşe gelmediği zamanlarda ek 2 saat telefonla görüşme hakkı verildiğini, kendilerinin görüntüsüz 10 dakika haklarını bile rahatça kullanamadıklarını, telefonların cızırtılı olduğunu, bazen seslerinin birbirlerine gitmediğini, telefon kartının pahalı ve açıldığı andan itibaren kontör yediğini;
- 5- Kapalı görüşlerde kendilerini görmeye gelen ailelerinin ve arkadaşlarının tacize varan, çıplak aramaya maruz kaldıklarını, bu aramalarda ailelerinin cinsel organları dahil bütün vücudunun taciz edildiğini, hatta 7 aylık yeğeninin bezinin çıkartılıp, cinsel organına dokunulduğunu, bu durumun hepsinin psikolojisini bozduğunu, kadın görüşçülerin regl dönemlerinde bile doğru söyleyip söylemediğinin kontrol edilmedi için için pedlerinin çıkartıldığını ve çömeli kalkma hareketi yaptırıldığını, bu uygulamalardan dolayı görüşçülerinin gelmek istemediğini,
- 6- Yemeklerin insan sağlığına uygun olmadığını, hatta yedikleri yemeklerden zehirlenenler bile olduğunu, yemekler çok kötü olmasından dolayı vitaminsizlikten sürekli bayıldığını, hastaneye gittiğinde vitamin eksikliği çıktığını; yemeklerin içinden böcek, taş, saç gibi birçok iğrenç şeyler çıktığını; kendilerinin günlük yemek listesini isteyip aldıklarında kendilerine verilecek yemeğin verileden çok farklı olduğunu gördüklerini, bu durumun alınacak malzemelerde yolsuzluk yapıldığını gösterdiğini, birde tahliye olduktan sonra yemek, yatak, elektrik parasının kendilerinden alınacağını; diyet yemeği olan kişilere gelen yemeklerin iğrenç bir şekilde olduğunu, hatta yüksek tansiyon hastası arkadaşlarına haşlanmış patates ve et verdiklerini, çok tuzlu olduğu için arkadaşlarının 2 gün hastanede kaldığını,
- 7- Günlük gazetelerden ‘Yeni Yaşam’ gazetesinin verilmediğini, son zamanlarda ‘Evrensel’ gazetesinin verilmeye başlandığını ve onda da süresi geçen gazetenin verildiğini; kütüphaneden onların istediği kitaplar dışında kitap verilmediğini, ailelerinden gelen kitap ve defterlerin verilmediğini, kargoyla bile gelse vermeyip geri gönderdiklerini; kendisi küçük yaşta hapisaneye girdiği için liseyi dışardan bitirmek için başvuruda bulunduğunu, Bakanlığın gönderdiği hakkı olan ders kitaplarının ya verilmediğini ya da geçmiş sınıfların kitaplarının verildiğini, kendisini “sınav

- ertelendi, iptal edildi” gibi gerekçelerle sınava götürmediklerini, Pandemi döneminde online sınavlara bile adliler gittiği halde kendisini birçok kez götürmediklerini;
- 8- Kürtçe yazılı mektup ve kitapların hiç verilmediğini;
  - 9- Ailelerinden kendilerine gelen eşyalarını kadın gardiyanlar arasa da erkek bir komutanın önünde iç çamaşırlarının dahi havaya kaldırılarak gösterildiğini; haki, lacivert baskılı, markalı hiçbir şey verilmediğini, ailelerimizin beyaz tülbentine dahi karıştıklarını;
  - 10- Tedavi amaçlı revire çıkmaları gerektiğinde içeride yataklar olmasına rağmen elleri kelepçeli bir şekilde, içerisine yatak konulan bir kafesin içinde serum verildiğini, sıralarını beklerken kendilerinin oturması için bankaların olmasına rağmen kendilerini kafesin içerisinde tuttuklarını, tedavi amaçlı hastaneye giderken ringin içindeki dar odalı yerlerde, ayaklarını bile uzatamadıkları, elleri kelepçeli bir şekilde klimaların açılmadığı bir ortamda bekletildiklerini, hastanelerde elleri yatağa kelepçelenmiş bir halde tedavi gördüklerini, hatta doktorların bile kelepçeli muayene ettiklerini, kronik hastalığı olan arkadaşlarının kontroller için hastaneye götürülmedikleri gibi ilaçları verirken de gardiyanların ağızların içini parmaklarıyla kontrol ettikten sonra ilaç verdiklerini,
  - 11- Sohbet haklarının 2018’den beri yaptırılmadığını, diğer koşullardaki arkadaşlarıyla spor etkinliğine çıkartılmadıklarını; halı kursu, eliş kursu, bilgisayar kursu gibi kurslara götürülmediklerini; resim ve saz kursuna götürdüklerini ancak onu da “öğretmen gelmedi” diyerek azalttıklarını, zaten o kursların da 1 ay sürdüğünü;
  - 12- Özellikle adli kadın mahpusların herhangi bir davranışı ve talebinden sonra yerlerde sürüklenip, tekme ve coplarla dövülerek, süngerli odaya atıldıklarını, orada üzerine çullanıp dayak yedikten sonra kıyafetlerinin çıkartılıp, kameralar önünde çırılçıplak bekletildiklerini, süngerli odanın içerisinde yatak olmadığını, tuvaletin ise üstü açık ve kameranın altında bulunduğunu, siyasi mahpuslara herhangi bir eylemlerinden sonra süngerli oda uygulaması yapılabildiğini,
  - 13- Aramaların ayda bir yapılması gerekirken idarenin keyfi bir şekilde istediği zaman baskın şeklinde kendilerini dışarıya çıkarttıklarını, bütün eşyalarının yerlere atıldığını ve darmadağın edildiğini, yataklarını yerlere atılmış bir vaziyette, üstüne basılmış bir şekilde, içeriye girdiklerinde bulduklarını, aramalardan sonra mutfak eşyalarının bazılarının alındığını gördüklerini, amaçlarının kendilerinin tekrar kantinden alış-veriş yapmalarını sağlamak olduğunu,
  - 14- Kantin fiyatlarının çok fahiş olduğunu, maddi imkanı olmayanların kantinden alış-veriş yapamaz durumda olduğunu; elektrik parasını ödemeyen koşulların elektriğinin kesildiğini, kendisinin son iki yılını tek kişilik hücrede geçirdiğini, hapisane idaresinin çok keyfi tutumu ve hukuk tanımaz dayatmaları olduğunu, 2023 Ocak ayında tahliye olması gerektiği halde idarenin, üzerine ifade verdirerek tahliyesini Nisan ayına uzattıklarını” aktarmıştır.

D. A., 08 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “10 aydır keyfi bir şekilde hücrede tutulamaya devam edildiğini, 10 ay boyunca her defasında başka gerekçeler sunulduğunu, ilk dönemler MLKP’den (üyelikten hükümlü) kimse olmadığı için kendisini farklı örgütlerin yanına veremeyeceklerini söylediklerini, “koşuş açılınsın” talebinde bulunduğunu, “yer olmadığı için koşuş açamayacaklarını” söylediklerini, son olarak “hapisane güvenliği ve toplumda infial yaratma” gerekçesiyle dilekçelerinin reddedildiğini, bazen de yazdığı dilekçelere dönüş olmadığını, suç duyurusunda bulunduğunu, idarenin savunma olarak “tutukluya koşuş ayarlamaya çalışıyoruz” dediği için kovuşturmayaya yer olmadığını söylediğini, idareyle bu konuyu konuştuğunda böyle bir girişimlerinin olmadığını ve “kendisini hücrede tutacaklarını, koşuşa vermeyeceklerini” söylediklerini, idarenin kendisini hücrede tutma konusunda karar almış olduğunu; ilk zamanlar 1 saat havalandırma saatinin olduğunu sonra 2 saat yaptığı görüşme sonrasında 3 saate çıkardıklarını, sabah 09-11.00 saatleri ve 17-18.00 saatleri arasında havalandırmaya çıktığını, sabah daha erken saate alınması için dilekçe yazdığını fakat ağırlaştırılmış müebbet uygulaması yapılarak mesai saatinden önce alınamayacağını söylendiğini, hapisanede sabahları 06-06.30 gibi kapıların açıldığını, fakat havalandırma saatleri olarak bu saatlerin uygun bulunduğunu; bundan 2 ay önce havalandırmaya bardak, yiyecek vb. eşyaların çıkarılmasının yasaklandığını, yaptıkları görüşmeler sonrasında çıkaracakları eşyaların kapalı olmasının gerektiğinin söylendiğini, yani kantinden parayla alınıp açılmadan getirileceğini, ya da suyu hücrede açıp bir yudum aldıysan havalandırmaya çıktığında ikisinde de kapalı su olmak zorunluluğu getirildiğini, günlük iki kez havalandırmaya çıktığında ikisinde de kapalı su olmak zorunda bırakıldığını, ekonomik koşullar düşünüldüğünde kantinden alışveriş yapıp her gün çıkartmanın mümkün olmadığını, karton bardak her gün çıkartacaklarını, başka bardak çıkartmadıklarını, havalandırmada ne yiyeceklerinin ne içeceklerinin idare tarafından belirlenmeye çalışıldığını, kantin fiyatlarının ateş pahası olduğunu, bunları alma konusunda sıkıntı yaşarken verilen yemekleri havalandırmaya çıkartmadıklarını; kantinde de dışarıdaki marketler gibi her gün etiket değiştirildiğini, 1 hafta önce 3.500 TL olan buzdolabının bir hafta sonra %100 arttırılarak 6 bin küsur TL’ye satıldığını, bu fiyat değişikliğini çoğaltabileceğini, açık cezaevlerinde yapılan ürünler ve eşyaların da dışarıdaki fiyatlardan daha pahalı olduğunu; müdürle görüşme taleplerinin 5 ay sonra ve onun da ısrarları sonucunda yapıldığını; 2 kez hapisanede savcılıyla görüşmek istediğini, 7 aydır dönüş olmadığını, sorunların her gün artmaya devam ettiğini, 1.müdürün 5 ay boyunca “kurumda olmadığını” söylendiğini, ya da “beklesin” cevabı verildiğini, 3 aydır görüşme yapmak istediğini ancak yine de yapılmadığını; Vertigo hastası olduğunu, iki kez hücrede baygınlık geçirip yere düştüğünü, kafasında ve kolunda morluklar oluştuğunu, bel fitiğinden kaynaklı bir

kez acile kaldırılmak zorunda kaldığını, 90 gündür kanamasının olduğunu, hastane sevkini yapılmadığını, revirin doğuma sevk yazdığı için farklı bölüme götürülmediğini, ancak 90 gündür kadın doğum sevkini de yapılmadığını, 90 gündür kanamasının artmaya devam ettiğini, “Neden götürülmediğini” sorunca “Jandarmanın iptal ettiğini” söylendiğini, sevklerin çok uzun zaman sonra yapıldığını, durumun acil olduğunu bildirmesine rağmen halen dönüş olmadığını, bu arada da hastane sevklerinin yapıldığını, geçen günlerde bir kadın mahpusun kadın doğuma sevk yapıldığını, fakat kadın doğum doktorunun, kadın mahpusun kelepçesini açmadan üstünü çıkartmasını söylediğini, kadın mahpusun da muayene olmadan geri dönmek zorunda kaldığını, zor bela sevkler yapılırken bir de doktorların kelepçeli muayeneyi dayattığını, sevklerle ilgili 1.müdürle 3 ay önce görüştüğünde “hızlıca sevk yapılacağını” söylediğini ancak halen beklemekte olduğunu, 90 gündür regl olduğu için halsizlik ve baş dönmelerinin başladığını; hücrelerin bir insanın uzun süreli kalabileceği yer olmadığını, banyoda havalandırma olmadığı için rögar kokusunu her gün soluduğunu, kokunun bazen çok ağır olduğunu ve uykudan uyandırdığını, bir de yoğun baş ağrısı oluşturduğunu, hücrede mutfak tezgahının olmadığını, hijyenik olmayan koşullarda lavaboda bulaşık yıkamak zorunda kaldığını; camların tel örgülü olduğunu ve 1-2 dakika dışarıya bakabildiğini, 1-2 dakika geçtikten sonra gözlerde ciddi sorunlar oluşmaya başladığını, alanın küçük olması da eklenince baş dönmelerin olduğunu; spor ve etkinliklere tek çıkarıldığını, farklı yerdeki mahpuslarla beraber çıkmak istediğini fakat “örgütsel haberleşme” denilerek reddedildiğini, 10 kişinin altında kalan yerlerde farklı eklentilere dahil olabileceğinin yasal olarak var olduğunu fakat bunda da keyfi bir uygulamayla tek başına çıkarıldığını, ağırlaştırılmış müebbet mahpusların bile iki ya da daha fazla kişiyle çıkabildiğini, üyelikten hükümlü olmasına rağmen ağırlaştırılmış müebbet mahpuslardan daha fazla tecrit uygulandığını, şu an ki durumda sadece ağırlaştırılmış müebbetlerden haftada bir telefon ve görüş günlerinin farklı olduğunu, her şeye tek çıkartılarak ağır tecrit dayatıldığını, keyfi uygulamalarla karşı karşıya kaldığını” aktarmıştır.

T. Ö., 14 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “5 yıldır bu kurumda hükümlü olarak kaldığını, 5 yıllık sürede gerek koşullarda kaldığı gerekse tekli odalarda kaldığı süre zarfında tahliye olanlar eşyalarını bırakmak istediği kişiye bırakabildiğini, böylece ihtiyaç sahiplerine verildiğinin söylendiğini, bunun için sadece bir dilekçe yazılıp verilmesinin ya da söylenmesinin yeterli olduğunu, ekte dilekçeleri olan E. E.’un 18.07.2023 tarihinde mahkemesinin olduğunu, tahliye olma ihtimalinin çok yüksek olduğu için mahkemesinden bir gün önce kurum müdürüne, idare gözlem kuruluna eşyalarını adına bırakmak için iki ayrı dilekçe çıkardığını, bir sıkıntı çıkması durumunda aynı dilekçeleri yazıp kendisine de verdiğini, E. E., her ne kadar mahkeme tarafından tahliye edilse de disiplin cezası nedeniyle tahliyesinin engellendiğini, E. E.’un infaz hakimliğine yazdığı itiraz dilekçesine 26.07.2023 tarihinde tahliye kararı geldiğini, 17.07.2023-26.07.2023 tarafından E. E. tarafından tekrar idareye dilekçeler yazılıp eşyalarına tarafına bıraktığını belirttiğini, defalarca da sözlü sormasına rağmen cevap alamadığını, tahliye olduğu gün bizzat kurum baş memuru ile E. E.’un eşyaları bırakma konusunu konuştuğunda Baş memurun “Bakarız” dediğini, 10 gün boyunca E. E.’un hiçbir dilekçesine cevap verilmediğini, tahliye olduğunda olumlu bir cevap verildiğini, kendisinin bugün olumlu bir cevap alamadığını, E. E. tahliye olduğunda memurlar ısrarla eşyalarını çöpe çıkarılması adına dilekçe istediklerini, tüm ısrarlara rağmen E. E., buzdolabı, televizyon, arzum çaycısı, üçlü priz, komidin, saç kurutma makinasını adına bıraktığına dair dilekçe yazdığını, tüm bunları ailesini arayıp söylediğini, 26.07.2023 tarihi saat 17:00dan sonrasındaki A-T-16 odasının önündeki kamera varsa ses kayıtlarının ve yine mahkum kabul X-Rayın oradaki kamera –ses kayıtlarının incelenmesini rica ettiğini, çünkü tahliye olduğu gün eşya tartışmalarının buralarda geçtiğini, tüm bunlara istinaden 27.06.2023 tarihinden bu yana gerek kurum müdiresinin, gerek kurum baş memuruna yazdığı dilekçelere cevap alamadığını, kurum baş memurlarından Yasemin hanımın 01.08.2023 tarihinde üçlü priz komidin, saç kurutma makinesini verdiğini, emanet eşya birimindeki memurun “çaycı yok” dediğini, televizyonun adına deposuna konulmasını istediğini “hayır” denildiğini, çünkü yanında televizyon olduğunu, oysa hem adına bırakılmış hem de 6 yıl daha cezası olduğunu, yanındakinin bozulmayacağını garanti olmayacağını, çaycının kayıp olduğunu, hatta E. E.’un çaycıyı kendisiyle götürdüğünün söylendiğini, 02.08.2023 tarihinde ailesi ile telefonda konuştuğunda, E. E.’un ailesini aradığını, hiçbir şeyi götürmediğini belirttiğinin, eşyaları adına bıraktığını, çöpe çıkarması için ısrar edildiğini ama kendisine bıraktığını, 02.08.2023 tarihinde bir kadın memur ve idari memurun görüştüğünü, ‘kendisine müdür ile görüşeceklerini, müdürün mağdur etmeyeceğini’ söylediklerini, ancak yine dönüş alamadığını, 07.08.2023 tarihinde 1. Müdüre kapalı zarf yazıp eşyaları istediğini, şimdiye kadar kendisine “müdür kurumda yok ya da çok yoğunlar” dendiğini, maalesef cevapsız kaldığını, resmi dönüş alamadığını, sonuç olarak önce “beklesin” sonra da ne değiştiyse “verilmeyeceğinin” söylendiğini, konu ile ilgili E. E.’un tahliye olduktan sonra dışarıdan Kayseri Cumhuriyet başsavcılığına dilekçesini tekrar yazdığını, siyasi suçtan 16 yıl 10 ay ceza aldığını, 7 yıldır cezaevinde olduğunu, bağımsız olarak 5 yıldır da bu kurumda olduğunu, çıkarılan yasaların siyasi suçları kapsam dışı tuttuğunu, ailesinin gelirinin iki ablasının evlere temizlik işlerine giderek sağlamaya çalıştıklarını, 10 nüfuslu bir aile olduğunu bir de bebek olduğunu, ailesinin kendisini mağdur etmediğini, ailenin devletten sigorta BAĞ-KUR maaş gibi bir desteği olmadığını, doğal olarak bu eşyalara ihtiyacı olduğunu, hala 6 yıl daha cezası olduğunu” aktarmıştır.

Kayseri/Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi

Avukatı tarafından, 31 Ağustos 2023 tarihinde, müvekkili A. K. için yapılan başvuruda; “Müvekkil Ahmet Karadeniz’in Kayseri/Bünyan 2 No’lu T Tipi Cezaevine sevk edildiğini, müvekkilin cezaevinde en sorunlu koşu bilerek/istenerek konulduğunu, müvekkilin burada sık sık diğer hükümlülerin şiddet, baskı, darp ve cebir eylemlerine maruz kaldığını, cezaevinde görevli infaz koruma memurlarının da bilerek/isteyerek buna müsaade gösterdiğini, ayrıca infaz koruma memurları da müvekkile kötü muamele uyguladığını, idare tarafından da müvekkile işkence/kötü muamele uygulanmakta olduğunu, müvekkile uygulanan bu eylemler karşısında açlık grevine girmek zorunda kaldığını, hayatının tehlikede olduğunu, her an başına bir şey gelme tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu, müvekkilin hayatı ve vücut bütünlüğünün tehlikede olduğunu, müvekkilin hayati tehlikesinin önlenmesi için başka cezaevine sevkini yapılması, bu mümkün olmadığı takdirde koşunun değiştirilmesinin ivedilikle gerektiğini” aktarmıştır.

Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesi

C. T., 13 Temmuz 2023 tarihinde yazdığı ve 18 Ağustos 2023 tarihinde ulaşan mektupta; “22 yaşında olduğunu, Grup Yorum üyesi sanatçı olduğunu, Silivri Marmara Kapalı Hapishanesinden hiçbir talebi yokken zorla Kırıkkale F Tipi Kapalı Hapishanesine sürüldüğünü, sürüldüğü hapishanede onlarca hak ihlaline maruz kaldıklarını, idarenin hiçbir taleplerini kabul etmediğini, hak gasplarına maruz kaldıklarını, hakkında otuzdan fazla soruşturma açıldığını; tedavi için götürüldüğü Devlet Hastanesinde 22.05.2023 tarihinde Dahiliye ve KBB muayenesi için gittiğini, Dahiliye bölümünde muayene esnasında kelepçenin ısrarı sonucunda bir tarafının açıldığını, KBB’da ise kelepçesinin açılmasını istemesi üzerine komutanın “ne gerek var, böyle muayene ol” dediğini, iki bölümünde doktorlarının bu duruma itiraz etmeyerek “böyle de muayene olabilir” diyerek kelepçeyi açmayarak, açtırmayarak sağlık hakkını engellediklerini, “kelepçemi açın” diye yeniden uymasına rağmen insanlık, hukuk ve yasadışı muayene edildiğini; 29.09.2022 tarihinde İstanbul’da bulunan sanat çalışmalarını yürüttükleri İdil Kültür Merkezinde yapılan baskında gözaltına alınırken polisler tarafından tacize uğradığını, yerde yüzüstü yatarken 4-5 kişilik polis grubunun (görse tanıyacağını) pantolonunu ve iç çamaşırının arka kalça bölümünden tutup aşağı indirerek “of abi gelin bakın tüysüz de” gibi ahlaksız cümlelerle taciz ettiklerini, o da yetmezmiş gibi kalçalarının çıplak fotoğrafını çekerek “sosyal medyamızda paylaşıyoruz” dediklerini, aynı polislerin kendisini İstanbul Emniyet Müdürlüğünde mülakat adı altında kendisini bir odaya çağırdıklarını, girdiği odada kamera olduğunu ve orada bile tehditlere devam ettiklerini, eski vali Ali Yerlikaya’nın tacizci polisler hakkındaki şikayetlerine “siz de direnmişsiniz kolluk kuvvetlerimiz de orantılı güç kullanmışlar” diye cevap verdiğini, Kültür merkezindeki baskında kapıda yatırıldığını, gelen geçenin kafasına tekme atarak basarak geçtiğini, bayıldığını, ayrılırken polislerin kafasından aşağıya güler su döktüklerini, Kültür merkezinde saatlerce yapılan işkence ve tacizin yetmediği gibi, hastanede, emniyette ve otobüste bile her dakikalarının işkence ile geçtiğini” aktarmıştır.

C. T., 08 Ağustos 2023 tarihinde yazdığı mektupta; “Mahpusların birçok hakkının gasp edildiğini, mağduriyet yaratıldığını, bu uygulamalara derhal son verilmesini ve sorunlarına çözüm bulunmasını talep ettiklerini, bu gaspların aylardan beri sürdüğünü; 22 Mayıs 2023 tarihinde kendisinin tedavi için götürüldüğü Kırıkkale Devlet Hastanesi Dahiliye ve Kulak-Burun-Boğaz bölümlerinde muayene sırasında Jandarma tarafından kelepçelerinin çıkarılmadığını, Jandarma tarafından “Ne gereği var ki!” denilerek bir işkence olan kelepçeli muayenenin dayatıldığını, her iki bölümdeki doktorun Cenk Turan’ın itirazı üzerine kelepçeli muayeneye karşı çıkmadığını ve bu işkenceyi onayladığını, Cenk Turan’ın şikayetine Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığı 2023/4530 numaralı takipsizlik kararında etkin soruşturma yürütmediğini, hapishane idaresinin cevap mektubunun yeterli görülerek bu işkenceyi ve sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkının gaspının meşrulaştırıldığını, ayrıca her şikayetlerinde olduğu gibi ek ifadesinin savcılıkta savcı tarafından değil, 15 Haziran’da hapishanede gardiyan tarafından alındığını, 27 Temmuz 2023 tarihinde, C. T., Kırıkkale Devlet Hastanesi Plastik Cerrahi bölümüne götürüldüğünü, bölümdeki hekim tarafından yüzüne dahi bakılmadan “Ocak’a kadar doluyum” denilerek odadan şikayet dahi dinlemeden çıkarıldığını, 22 Mayıs’ta KKB hekimisi tarafından burun ameliyatı için Ankara’ya sevk edildiği halde ameliyat tarihinin geciktirilerek sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkının gasp edildiğini; 45/1 Genelgesinde haftada 10 kişiyle 10 saat sohbet etme haklarının hiç kullandırılmayarak gasp edilmesinin sürdürüldüğünü, 2022 Ekim ayında yaptığı itirazlar sonucunda Kırıkkale İnfaz Hakimliği 2022/6095 numaralı “Ek Kararında” sohbet haklarının kullandırılması yönünde hüküm verildiği halde mahkeme kararının hiçe sayılarak bu hak gaspının sürdürüldüğünü, mahkeme kararının yasal olarak uygulanması için direnme ve protesto haklarını kullandıklarından dolayı onlarca disiplin cezası verildiğini; yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısı 10’a kadar sınırı sürdürülerek kitap edinme haklarının gasp edildiğini, herhangi bir yasağı olmayan istedikleri yayınlara erişim haklarının gaspının sürdüğünü; mahpusların hapishane içinde mektuplaşabilmesi için getirilen iç posta hizmeti, ilgili genelge ve yönetmeliklerce her

hapishanede ücretsizken buldukları hapishane idaresinin tüccar kafasıyla 10 liralık mektup bulu tahsil edilmesinin zorunlu kılındığını, dolaylı olarak haberleşme haklarının gasp edildiğini ve bu aylarda da sürüldüğünü, Haziran ayının ilk haftalarında C. T.'in ailesi ve arkadaşlarına gönderdiği 2 mektubun halen ulaştırılmadığını, haberleşme hakkının gasp edildiğini; adlarına gelen kargoların iki ayda bir defa açıldığını, bilumum hapishanede bu, haftada ya da iki haftada bir sıklığında yapılıp mağduriyet yaratmazken ayrı bir cumhuriyet olma görevi üstlenmiş Kırıkkale F Tipi Hapishanesinin mahpuslara mağduriyet yaratıp, C. T. adına gönderilen kargo içindeki mektupların 2023/1868 numaralı kararla hiçbir gerekçe göstermeksizin verilmemesini, haberleşme hakkının gasp edildiğini, itirazı üzerine Kırıkkale İnfaz Hakimliği'nin ise 2023/3846 numaralı kararı ile bu hak gaspını meşrulaştırdığını, şikayeti üzerine Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığının ise etkin soruşturma yürütmediğini, ek ifadenin savcılıkta savcı tarafından değil 21 Haziran ve 3 Temmuz'da iki kere hapishanede gardiyan tarafından alındığını; C. T.'in arkadaş görüşçüsü hakkını İsmail Cengiz Mumcu ile kullanmak istediğini ancak 2023/1759 numaralı kararla somut olguya dayanmaksızın soyut niyete dayanarak reddedildiğini, ziyaretçi hakkını gasp edildiğini, itiraz üzerine Kırıkkale İnfaz Hakimliği 2023/3876 numaralı ret kararıyla bu hak gaspını meşrulaştırdığını; hücre aramaları ayda bir defa yapılırken 10-14 Temmuz tarihlerinde haftada iki defa herhangi bir gerekçe olmaksızın keyfi yapılarak tutsakların üzerinde baskı oluşturulmaya çalışıldığını, bu doğrultuda C. T.'in dolabında üzerinde Lenin-Stalin, Che-Fidel'in resimlerinin yer aldığı kağıt daha önceden denetlenip verildiği halde 10 Temmuz tarihli aramada "denetlenmedi" bahanesiyle alındığını, geri verilmesi için yazdığı dilekçeye cevap dahi verilmemesini, bunun üzerine 31 Temmuz tarihinde savcılığa bulununca verildiğini, bunların hepsinin C. T.'in dolabında milyonlarca halkın katili olan Hitler veya herhangi bir tecavüzcü tarikat şeyhinin resmi olmadığı, yoksul, emekçi, halkların önderlerinin resmi olduğu için yaşandığını; İstanbul'da kalmakta oldukları Marmara Kapalı Hapishanesi'nden Kırıkkale F Tipi Hapishanesi'ne süren mahkemelerin ve ailelerinin İstanbul'dayken istediklerinin olmadan sürdürüldüğünü, ailelerinin fahiş otobüs ücretlerinden tasarruf edebilsinler görüşe birlikte gelebilsinler diye C. T. ile M. Z.'in aynı gün ve saatte ziyaretçi görüşüne çıkabilmeleri için Ferdi İşçi ile Mulla Zincir'in karşılıklı olarak hücrelerinin değiştirilmesini istediklerini, 2023/1995 numaralı gerekçesi bile olmayan kararla reddedildiğini, ailelerinin yaşadıkları mağduriyetin hapishane idaresi tarafından görmezden gelindiğini, hapishane televizyon kanal listesinin izlenmeyen, izlenmeyecek birçok kanal doldurulurken, birçok tutsağın isteğinin dikkate alınmadığını, Halk TV, Tele 1 gibi haber kanallarının dahi verilmemesini, haber alma haklarının bu nedenle gasp edildiğini; hapishane kantininde defter, bant, yapıştırıcı, kalemtırış gibi birçok kırtasiye malzemesinin satışının yapılmadığını; defalarca dilekçelerine rağmen hücre arkadaşlarıyla hücrede fotoğraf çekilmenin yasaklandığını, fotoğraf çekimini görüş alanında ve aile ile olacak biçimde sınırlandırıldığını, itirazları üzerine Kırıkkale İnfaz Hakimliği verdiği 2023/3353 numaralı kararıyla bu hak gaspını meşrulaştırdığını, gasp edilen haklarını istedikleri için verilen cezaların,45/1 genelgesi ve Kırıkkale İnfaz Hakimliği 2022/6095 numaralı ek kararında belirtilen hakları gasp edildiği için direnme – protesto haklarını kullandıklarından dolayı onlarca kes soruşturma açtıklarını ve cezalar verildiğini, 2023/8388-2023/10461-2023/11177-2023/8664 sayılı soruşturmalar F. İ., C. T. ve C. Ş., 2023/8652 -2023/10139 sayılı 2 soruşturma F. İ. ve C. T., 2023/8386-2023/8376 sayılı iki soruşturma F. İ. ve C. Ş.'e, 2023/10304 C. T.'a, 2023/8950 F. İ.'ye, disiplin soruşturması: 2023/238 karar,2023/235 karar,2023/293 karar 1 ay spor etkinlikleri cezası Cenk Turan, Ferdi İşçi,2023/234 1 ay spor etkinliği yasağı cezası, F. İ.'ye, 2023/294 1 ay spor etkinlikleri yasağı cezası C. T.'a toplamda 10 ceza ile 10 ay spor etkinlikleri yasağı cezasının haksızca ve keyfiyetle uygulanarak baskı kurulmaya çalışıldığını; Kırıkkale İnfaz Hakimliğinin 2023/404 -2023/4388 kararlar İnfaz hakimliği tarafından onanmış olduğunu, 2023/3582 -2023/4389, 2023/3490 sayılı 3 adet kararın onandığını, toplamda 5 onama ile 5 aylık cezanın onandığını, 2023/717 D.İş. sayılı kararla Ferdi İşçi'nin iyi halli olma durumunu keyfiyetle yok sayılmasının onandığını, CBS 2023/8737-CBS 2023/7976-2023/7668 sayılı soruşturmaları etkin yürütülmeyip ek ifadelerle savcılıkta savcı tarafından alınması gerekirken hapishanede gardiyan tarafından 14 Temmuz, 15 Haziran ve 1 Haziran tarihinde alınan ifadelerle hukuksuz uygulamaların sürdürüldüğünü, Kırıkkale Sulh Ceza Hakimliğinin 2023/2285 D : İş sayılı kararı ile Kırıkkale Cumhuriyet başsavcılığının verdiği Kırıkkale F Tipi cezaevinde F. İ.'ye saldırı girişimi olayına takipsizlik kararının hukuksuzca onandığını" aktarmıştır.

S. E., 12 Haziran 2023 tarihinde yazdığı ancak 09 Ağustos 2023 tarihinde ulaşan mektubunda; "08.02.2023 tarihinde Maraş Türkoğlu Cezaevinden bu cezaevine gönderildiklerini, bu cezaevine geldiklerinde bir çok sorunla karşılaştıklarını, her ne kadar diyalog yoluyla sorunları çözmek isteseler de ne yazık ki cezaevi idaresi tarafından taleplerine ret cevabı verildiğini; cezaevi psikoloğu ile görüşüp ortak sohbet spor atölye kurs vb. aktivitelerin verilmesi konusunda F Tiplerinin iç tüzüğü gereği hakları olduğunu dile getirdiklerini, cezaevi psikoloğunun ise "doğrudur, bunlar sizin hakkınız ama deprem sürecini atlattıktan sonra bu aktivitelerin verileceğini" söylediğini, aradan 4 aydan fazla zaman geçtikten sonra cezaevi idaresinin F Tiplerinin iç tüzüğünde geçen haklarının verilmeyeceğini, bu konuda kesin ret cevabı verilmesinin kendilerini şaşırttığını, çünkü başka suç gruplarında ortak aktiviteden faydalanırken ki bunların kayıtlı olduğunu, kendilerine neden böyle bir uygulama yaptıklarını anlayamadıklarını, zaten koğuş içerisinde giriş çıkışlarda memurlar tarafından detaylı arama yapıldığını, bu da güvenlik zafiyetinin oluşturmadığını gösterdiğini, genel F tiplerinde faaliyet ve aktivitelerin genel mevzuata uygun bir şekilde uygulandığını ama bu cezaevinde uygulanmadığını, bütün cezaevlerinin adalet bakanlığına

bağlı olduğunu, zaten yukarıda belirttiği gibi F tiplerinin iç tüzüğünde ortak faaliyetler yani aynı dava gruplarının aktivitelere katılması bulunduğunu, yani kendilerine tanına hakları talep ettiklerini, bunlarla beraber aynı davadan oldukları arkadaşlarla ya aynı koridora yada aynı bloğa gelmek istediklerini çünkü önceden farklı cezaevlerinde kendilerine kaynar su cam bardak fırlatıldığını, bu cezaevinde de etraflarındaki koşulların ırkçı saldırılarına maruz kaldıklarını, hakaret edilerek koşullarının havalandırmasına yabancı madde, eşyalar atıldığını, bu durumu cezaevi idaresine bildirdiklerini, can güvenliklerinin tehlikede olduğunu, istek ve taleplerinin cezaevi yönetmeliğinde ve iç tüzükte bulunan haklar olduğunu, yukarıda belirttiği ortak sohbet, spor atölye, kurs, vb. aktivitelerin birlikte aynı davadan buldukları arkadaşlarının aynı koridora yada aynı bloğa gelmesi için 12.06.2023 tarihinden itibaren 6 arkadaş olarak süresiz ve dönüşsüz açlık grevine başladıklarını” aktarmıştır.

İ. O., M. U., O. D. tarafından 15 Eylül 2023 tarihinde yazılan ve 25 Eylül 2023 tarihinde ulaşan mektupta; “Maraş depreminden sonra zorunlu sevkle Türkoğlu 1 Nolu L Tipi kapalı Ceza İnfaz kurumundan kaldıkları kuruma gönderildiklerini, bu cezaevine geldiklerinden bu yana ağır hak ihalleriyle karşılaştıklarını, toplam 8 PKK davası mahpusu olmalarına rağmen kurum idaresinin kendilerini 3 ayrı bloğa ayırarak ağır bir tecrit altına almış bulunduğunu, baştan beri aynı bloğa geçme taleplerini reddeden idare yönetiminin ortak faaliyet haklarını da engellemiş bulunduğunu, Kırıkkale İnfaz Hakimliğinin 2022/5976,2022/6129 sayılı, 2022/6095 ve 2023/4300 sayılı ek kararları ile Kırıkkale 1. Ağır Ceza mahkemesinin 2023/107D.İş.sayılı kararının da görmezden geldiğini, böyle olunca 8 aydır 3 kişi sadece 2 defa spora çıkarıldıklarını, bunun dışında bir faaliyet yüzü görmediklerini, ne yazık ki sorunlarının bununla sınırlı olmadığını, gönderdikleri mektupların gönderi ve gelen raporlarının tüm ısrarlarına rağmen kendilerine verilmediğini; dış kantin biriminden istedikleri kırtasiye malzemelerinin kendilerine verilmediğini, revir ve dış birimine tedavi olmak için yazdıkları dilekçelerin çoğunlukla görmezden geldiğini, bu birimlere yazdıkları dilekçelere cevap alamadıklarını, bilgi alamadıklarını, kargo yoluyla adlarına gelen mektup ve fotoğrafları ile ziyaretçilerin getirdiği kırtasiye malzemelerinin kendilerine verilmediğini; 8 aydır kurum kütüphanesinden büyük boy kareli defter olmadığı için alamadıklarını; hastane sevklerinin çok geç yapıldığını, üçünün de dış sevki olmasına rağmen çok geç gerçekleştirildiğini, gittiği Kırıkkale Ağız ve Diş sağlığı merkezinde ne dış çekimi yapıldığını ne de Mahmut Ucakan ve Orhan Doru'nun protez takımlarının yapılmadığını, oradan Tıp (Diş fakültesine) sevklerinin yapıldığını ve fakülte hastanesinin tedavi olunması için dış ücretlerinin taraflarınca karşılanmasını şart koyduğunu, 8 aydır İhsan Oral'ın yirmilik dişini çektiremediğini, Orhan Doru ve Mahmut Ucakan'ın da takım dişlerini her ikisinin de dişleri olmadığından dişsiz beslenmek zorunda bırakıldığını, ayrıca hastanede tedavi olmalarının da kelepçeli tedavi olmayı kabul etmeleri şartına bağlandığını, böyle olunca da defalarca kez boş boş gidip geldiklerini, asker tarafından haklarında tutanak tutulduğunu, bu konuda Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve Adalet Bakanlığına yazdıkları suç duyurusu konulu dilekçelerin de sonuçsuz kaldığını, ayda bir yapılan genel askeri aramaların dışında kendilerinin kaldığı hücreye dönük özel arama adı altında baskın tarzında aramalar yapıldığını, her seferinde tüm eşyalarının dağıtıldığını, birbirine karıştırıldığını, en son 14.09.2023 tarihinde sabah sayımından hemen sonra yapılan baskında tüm eşyaları dağıtıldığından aramaya gelen baş memur ile konuşmak istediklerini, esmer tenli ismini bilmedikleri bir başgardıyanın “karı gibi dırdır etmeyin, sürekli sizler sorun çıkarıyorsunuz vb.” söylemlerle kendilerini tehdit ederken kurum 1. Müdürü Fatih Sertaç Çelik'in de koridorda talimatla yaptırdıklarının sonucunu izlediğini, böyle yaklaşıldığından aramayı terk ettiklerini, 8 aylık süre zarfında bu yaşadıklarının ilk olmadığını, son da olmayacağını, belirttikleri nedenlerden kaynaklı can güvenliklerinin de bulunmadığını” aktarmıştır.

Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesi

Z. A., 09 Ağustos 2023 tarihinde, kardeşi V. A. için yaptığı başvuruda; “Kardeşi V. A.'ın yaklaşık 6 yıldır Türkiye'nin çeşitli hapishanelerinde kaldığını ve şu anda hükümlü olduğunu; kardeşinin 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem sonrasında Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna götürüldüğünü, kardeşi ile bugün yaptığı telefon görüşmesinde “Sürekli olarak kaldıkları odalara kendilerini A Takımı olarak tanıtan kamu görevlileri tarafından baskınlar yapıldığını; bulunduğu hapishanede kitap sınırlaması uygulandığını; talep ettikleri Yeni Yaşam ve Birgün gibi gazetelerin verilmediğini; kantinden istedikleri ürünlerin eksik ve pahalıya satıldığını; aile görüşlerinin yarım saat ile sınırlı tutulduğunu” söylediğini; özellikle kardeşinin hapishanede gardiyanların sürekli olarak provoke edici eylemlerde bulunduğunu ve burada bundan endişe ettiklerini de ifade ettiğini” aktarmıştır.

N. S. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Depremden sonra getirildikleri gündün beridir oda değişimi taleplerinin karşılanmadığını ve kendilerine hiçbir cevap verilmediğini; blokta bulunan siyasi mahpusların bulunduğu odaların arasına adli suçlardan hapis yatan mahpusların tutulduğu bir odanın eklenerek, siyasi mahpusların iletişimlerinin engellendiğini, mevzuat gereği kendi odaları dışında bulunan 10 mahpus ile sohbet haklarının kullanılmadığını, 7 aydır sadece odalarında bulunan 2 mahpusla iletişim kurabildiğini bunun dışında herhangi bir kimse

ile iletişiminin bulunmadığını, bu durumun psikolojik olarak kendilerini yıprattığını; idarenin yemekleri karavana şeklinde dağıtmadığını, koridor arasından yemek arabasının gezdirildiğini mahpuslarında plastik bir kap uzattığını bu plastik kaplara yemeklerin doldurularak mazgaldan mahpuslara geri uzatıldığını; hastaneye götürülürken adli mahpuslarla birlikte götürüldüklerini; en son 2 ay önce hastaneye götürüldüğünü, ağız içi arama dayatması yapıldığını, hasta mahpuslardan C. İ.'nin ağız içi arama dayatması nedeniyle hastaneye götürülmediğini, bugün milletvekili ve heyetin geleceğinin söylendiğini bu nedenle C. İ.'nin hastaneye götürüldüğünü; mahpus başına 5 kitap hakkı verildiğini dergi, ders kitapları ve sözlüklerinde kitaptan sayılarak kitap kotasına dahil edildiğini, ayrıca ellerinde bulunan 5 kitabı kargo ile ailelere göndermeden başka bir kitap alamadıklarını; sohbet, kurs atölye vb. sosyal faaliyetlerin yasaklandığını ve Kırşehir S Tipi Hapishanesine getirildikleri günden beridir yaptırılmadığını; aile açık görüşlerimde ailelerin 10-12 saatlik bir mesafeden geldiklerini ve bir gün önceden Kırşehir'e gelerek açık görüş yapabildiklerini ancak bu aile ile açık görüşlerin süresinin 45 dakika olduğunu, mahpusların bu sürenin kanununun yol verdiği haliyle 1,5 saate çıkarılmasını talep ettiğini ancak idarenin personel istihdamı nedeniyle en azami süre olarak 45 dakika olarak uyguladığını, ancak personel yetersizliğinin bir bahane olduğunu, Kırşehir S Tipinde tutuldukları blokta 20 oda olduğunu ve bu odaların yarısının boş olduğunu dahası idarenin herhangi bir sorunda 50-60 gardiyayı aynı anda bir odaya gönderebildiğini ancak açık görüşlerde 5 gardiyayı görevlendiremediğini; havalandırmada 360 derece dönebilen 3 adet kameranın bulunduğunu ayrıca odaların içine görebilmek için 3 katlı hapishanenin çatısının üzerine 1,5 metre yükseklikte bir demir konularak bu demirin üzerine kameralar konulduğunu, bu çatı üzerindeki 1,5 metre yükseklikteki kameraların banyo yaptıkları yeri gördüğünü, havalandırmanın 4*7=28 m2 olduğunu bu havalandırmaya 4 adet karşılıklı Projektör aydınlatma konulduğunu, bu projektörlerin çok güçlü ve frekansının uzun olduğunu aşağıdaki 2 projektörün yukarıyı aydınlattığını, yukarıdaki 2 projektörün ise odayı aydınlattığını bu nedenle mahpusların direk yüzüne vurduğunu, duvarı aydınlatmaktan çok odanın içine doğru ayarlandığını ve mahpusların uykularının bölündüğünü; çamaşır kurutmak için 3 metre ip aldıklarını, ipi çapraz bağladıkları için 2,5 metrelik bir kısım kaldığını bu 2,5 metrelik yerde 3 mahpusun çamaşırlarını kuruttuklarını, İç Anadolu'da kışların çok serin geçtiğini ve 1 kişinin ancak çamaşırlarını kurutabildiğini, diğer mahpusun çamaşırlarını sermek için beklediğini; hapishaneye getirildiklerinden beridir tuvaletin kapağının olmadığını yaz aylarında odanın içine doğru koku yaptığını, bu konuda idareye başvuru yaptıklarını idarenin bu tuvalet kapağını getirttiğini söylediğini ancak henüz verilmediğini" aktarmıştır.

R. B. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Kırşehir S Tipi hapishanesinde atölye, kurs, spor, sohbet ve benzeri aktivitelerin yapılmadığını; sağlık malzemelerinin olduğunu ve ortopedik yatak ile yastığının ve de spor matını doktor raporu üzerine 15-16 yıldır kullandığını, ancak Kırşehir S Tipi Hapishanesinde kurum doktorlarının raporunu kabul etmediklerini, kurum doktorunun Kırşehir'deki hastanede de ortopedik yatak, yastık, spor matının kendisine verilmesi için doktorun rapor oluşturduğunu, bu raporun reçete edildiğini, idare ve gözlem kuruluna bu reçete ile birlikte başvuru yaptığını ancak İdare Ve Gözlem Kurulu'nun ret kararı verdiğini, bu konuda uzman raporunun istendiğini ve hastaneye sevk edildikten sonra doktorun uygun görmesi halinde rapor yazıldıktan sonra idare ve gözlem kuruluna tekrar başvuru yapılması gerektiğini söylediğini ancak kendisinin bel fitiği hastalığının olduğunu "ankilozan spondilit" hastalığının olduğunu halk arasında kamburluk olarak bilinen ankilozan spondilit, omurgasında bulunan bazı küçük kemiklerin veya omurların zaman geçtikçe birbirleriyle kaynaşmasına sebep olan inflamatuvar bir rahatsızlığının şiddetlendiğini, bunun sonucunda omurga esnekliğini kaybettiğini ve normal duruş yerine eğik bir duruşa sahip olduğunu, ortopedik yatak yastığın olmaması ve matının olmaması nedeniyle spor yapamadığından dolayı kaburgalarının ankilozan spondilite sebebiyet veren inflamasyondan etkilendiğini bu nedenlerle de derin nefes almakta güçlük çektiğini, bu iltihaplı romatizma hastalığı nedeniyle nemli ve soğuk yerlerde durmadığını, hastalığı nedeniyle gün ışığından yararlanması gerektiğini ancak Kırşehir S tipi Hapishanesinin fiziki yapısı nedeniyle havalandırmaların güneşi engelleyecek şekilde dizayn edildiğini bu nedenle koşulların güneş almadığını; bu hastalıklar nedeniyle beslenme ilgili sıkıntılarının olduğunu, ancak yemek verilmediğini örneğin günlerdir bir kaptan 3 kişiye bir tabağa 3 kaşık gelecek şekilde yemek verildiğini, gelen etlerin toplamının kişi başı 2 gramı geçmediğini, yemek porsiyonlarının çok küçük olduğunu kantinde sebze ve meyve fiyatlarının listede yazmadığını fiyatlarının ne olduğunun bilinmediğini, ne kadar sebze meyve kaldığının da söylenmediğini, kantinde meyve ve sebze yazıldığını ancak meyve ve sebzelerin getirilmediğini, elma ve portakal dışında herhangi bir sebze ve meyvenin olmadığını, sağlık açısından bütün çeşit meyve ve sebzeleri yazdıklarını ancak turpun dahi getirilmediğini; hasta mahpusların ağız içi arama dayatması nedeniyle hastaneye sevklerinin yapılmadığını, hasta mahpus A. T. ve C. İ.'nin ağız içi arama dayatması nedeniyle aylardır tedavi edilemediğini, hapishanedeki bütün mahpusların Kırşehir İl Jandarma Komutanlığına başvuru yaptığını ancak herhangi bir cevap verilmediğini; siyasi mahpusların aileler ile açık görüşlerinin bilinçli olarak farklı saatlerde yaptırıldığını, bütün mahpusların B blokta kaldığını ancak farklı saatlerde görüş yaptırıldığını bu nedenle ailelerin dayanışmalarının engellendiğini, aynı şehirlerde yaşayan ailelerin farklı araçlarla gelip gittiklerini bunun da mahpuslarının ailelerine ekonomik bir zorluk yüklediğini; daha önceki avukat görüşmelerinde de ifade ettiği üzere çok büyük bir su sorunu yaşadıklarını, Bakanlığa su ile ilgili başvuru yaptıklarını, başvuruya 3 Nisan'da cevap verildiğini verilen cevapta "Suyun

temiz olmadığını, suyla ilgili arıtma sisteminin ihale edildiğini, ihaleden sonra mahpuslara haber verileceğini, ihale tamamlanana kadar suyu kullanılmamaları gerektiğini” söylendiğini ancak bu sürenin ne kadar olacağını mahpuslarca bilinmediğini, Mayıs ayındaki avukat görüşünde de belirttiği üzere idarenin de suyun kullanılmayacağını söylediğini, İl Sağlık Müdürlüğüne başvuru yapıldığını ancak kendilerine cevap verilmediğini, ancak Bakanlığa yapılan başvurudan önce idarenin kendilerini uyarmadığını, sağlık ile ilgili bir konuda bütün mahpuslara yalan söylendiğini, suyun içilemeyeceğini ve kullanılmayacağını idarece bilindiğini, buna rağmen mahpuslara kullanılabileceğini söylendiğini, şuan suyun kireçli olduğunu ve içilemediğini, idarenin ise “arıtmanın yapıldığını, sorunun giderildiğinin” söylendiğini ancak mahpusların kantinden parayla su almak zorunda olduğunu, her gün 10 litre su almak zorunda olduklarını ve bunun maddi olarak mahpusları zorladığını; 8 Şubat 2023’den beridir aynı odada aynı 2 kişiyle kaldığını, oda değişimi taleplerinin cevap bulmadığını ve her oda arasına bir başka oda boş bırakılarak veya adli mahpuslar yerleştirilerek mahpusların iletişimin engellendiğini ve mahpusların izole bir alana tıkmaya çalışıldığını, bu durumun tecrit hali olduğunu, psikolojik olarak mahpusları yıpratmıştı.” aktarmıştır.

V. A. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Ayaklarından kalbe giden damarlarında fren olduğunu, bacaklarında varisler oluştuğunu, damarların kalbe kadar genişlediğini ve çok ağrı yaptığını, kalp kapakçıklarının işlev görmediğini, ameliyat olması gerektiğini ancak tetkik ve tahlillerin yapılamadığını, bu hastalığının Mayıs ayında tespit edildiğini, ancak ağız içi arama nedeniyle ameliyatının yapılamadığını, Haziran başında hastaneye sevk edildiğini ve doktorun “Yarın gel ameliyat ederiz” dediğini, ancak sabahında ağız içi arama dayatması olduğunu, ayrıca kötü bir aramaya tabi tutulduğu ayakkabısının çıkarılmasının istendiğini ayakkabıyı jandarmanın kontrol etmesi için çıkarıldığını sonrasında da kendisinin ayakkabısını aramasının istendiğini bunu kabul etmediğini, jandarmaların üzerine yürüdüğünü, tartışınca da hastaneye gitmediğini ve ameliyatının yapılmadığını, Jandarmanın bu hususta tutanak tuttuğunu “aramaya karşı geldiği” şeklinde tutanağın doldurulduğunu, bu konuda Adalet Bakanlığı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne başvuru yaptığını, 16.06.2023 tarihinde Adalet Bakanlığı’nın kendisine cevap verdiğini ve ayrıca Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’ne de talimat verildiğini, Adalet Bakanlığı’nın Cevabında; “Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nun Veysi Altan’ın tüm sağlık işlemlerinin eksiksiz yerine getirilmesinin kontrollerinin düzenli olarak gerçekleştirilmesinin, gerekli özenin gösterilmesi mütalaa edilmiştir.” denildiğini, ancak Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün hiçbir şey yapmadığını ve aradan geçen 3 aylık sürede ameliyatının yapılmadığını, tetkik ve tahlil için hastaneye sevk edilmediğini; haftada 1 gün, bazen de haftada 2 gün arama kısmi arama adında arama yapıldığını, ayda 5-6 kez genel arama yapıldığını, kısmi arama yapıldıktan sonra genel arama yapıldığını, kısmi aramalarında genel arama gibi yapıldığını ve aramalarda mektup kitap vb. eşyalar ile battaniyelerin yere atıldığını, müdürlerin emriyle kitapların aramalar esnasında okunduğunu, idarenin kitap okuma komisyonunun okuduğu kitapların aramada da okunmaya çalışıldığını, buradaki personellerin tamamen birbirinden bağımsız hareket ettiğini, mahpusların muhatap bulamadığını, her bir memurun ayrı hareket ettiğini, bazı memurların saldırgan tavırlar içerisinde olduğunu bazılarının mevzuat gereği işlem yaptığını, bu hususun aramalarda da sorun olduğunu aramayı yapan memura göre oda aramalarının da şeklinin değiştiğini, mahpusların geldiği günlerde hapisanelerin inşaat halinde olduğunu mahpusların bu yaklaşımları normal bulduğunu ancak bugünlerde idarenin işlemlerinin mevzuat dışında tamamen düşmanca olduğunu ve memurların sürekli olarak mahpuslara karşı “devlet ne derse o olur” dediğini, ağız içi aramalarda da aynı sorunun devam ettiğini hapisaneye sevklerin olduğu gün görevli memurun psikolojik durumuna göre işlemler yapıldığını bir mahpusun jandarmalardan biri ile tartışması halinde o gün hastane sevklerinin yapılmadığını ve tutanak tutularak soruşturma başlatıldığını, ağız içi aramalar esnasında jandarmaların “Kahraman Türk askerine karşı direnilemez” dediğini ve bu hususu tutanağa geçirdiğini; oda değişimlerinin yapılmadığını bütün mahpusların başvuru yaptığını idarenin “Devlet büyüktür, ne zaman istersek o zaman olur, devlet ne derse o olur” dediğini; odaların arasına adli mahpusların kaldığı başka bir oda konulmasının mahpusları zorladığını, ayrıca bu durumun aileleri de çok zorladığını, açık aile görüşlerinde B blokta B1-10 arası her ayın 27’sinde, B-10-20 arasının 28’sinde, B-20-30 arasının bir başka gün görüş yapabildiklerini, bu haliyle siyasi mahpusların tutulduğu 2 odanın 27, 3 odanın 28, 3 odanın da başka bir gün açık aile görüşü yapabildiğini, ancak siyasi mahpusların tutulduğu 8 oda olduğunu idarenin bunu yan yana odalarda tutması halinde açık aile görüşlerinin aynı gün yapılarak ailelerin dayanışarak tek bir otobüsle ve aynı araba ile açık görüşe gelebileceklerini ve bu ekonomik krizin içerisinde daha az masraf edebileceklerini, ancak idarenin bilinçli olarak mahpusların bulunduğu odaları ayırdığını, böylelikle mahpusların ailelerinin de cezalandırıldığını; açık görüşün 45 dakika yaptırıldığını, ailelerin 20 saatlik yoldan geldiğini, bu açık görüşlerin mevzuatın imkan tanıdığı haliyle 1,5 saat olarak kullandırılması için başvuru yaptıklarını ancak idarenin cevabının “biz böyle uygun gördük” olduğunu; odaların arasına adli mahpusların kaldığı başka bir oda konulmasının mahpusları zorladığını ve mahpusların diğer mahpuslarla iletişim kurması için sürekli bağırarak zorunda olduklarını, mahpuslardan H. B. ile N. K.’in sohbet etmeye çalışırken seslerinin yüksek olduğunu ve o sırada gardiyanın gelerek mahpuslara küfür ettiğini, elinde bardağı mazgala vurduğu mazgaldan mahpuslara fırlatmak isterken parçalanan camların eline saplandığını sonrasında pansuman yapıldığını, sonrasında diğer gardiyanlarla birlikte akşam sayımına geldiklerini hepsinin birlikte Veysi Altan’ın

odasına girdiğini, baş memur ve idari amirin V. A.'a "benim kaybedecek bir şeyim yok" dediğini, ancak idarenin herhangi bir izin ve arama izni olmadan bir mahpusun odasına girmesinin doğru olmadığını bildiği için bu olayla ilgili işlem başlatılmadığını, bu örneğin bile memurların keyfi tutumunu ortaya koyduğunu; Yeni Yaşam, Evrensel vb. gazetelerin verilmediğini; radyolarının kendilerine verilmediğini; televizyonda muhalif denilebilecek hiçbir kanalın verilmediğini, Meclis TV' nin dahi yasaklandığını, haber alma ve ifade özgürlüğünün her zaman ihlal edildiğini; 2,5 ay önce kendisine gönderilmiş mektupların henüz kendisine verilmediğini; sohbet hakkının yasaklandığını, "sporda sohbet edersiniz" dendiğini, ancak geldikleri günden itibaren 5 ayda 2 defa spora çıkarıldıklarını, Ağustos ayı başından itibaren haftada 45 dakika spora çıkarıldıklarını, 3 odada yaşlı mahpusların olduğunu ve spora çıkmadıklarını, başkaca bir sosyal aktivitenin yaptırılmadığını; havalandırmada ve çatıda 360 derece dönebilen kameraların olduğunu, ayrıca koridorda odayı karşıdan gören kameranın bulunduğunu, kişilik haklarının ihlal edildiğini; hapisanede içerideki her şeyin plastik olduğunu, yemek alırken plastik yoğurt kabı veya plastik tabaklarını mazgaldan uzattıklarını ancak bu şekilde yemek alabildiklerini, içeride demir tabak veya demir kaşıkları olan mahpusların bu demir eşyalarının toplatıldığını, demir karavana talep ettiklerini ancak bunun da verilmediğini, köpük tabak olarak adlandırılan plastik strafor tabakların hem yemeğin ısısını aldığını hem de sağlığa olumsuz etkileri ile kanser riski taşıdığını, yemek porsiyonlarının çok çok az olduğunu, yemeğin çok erken getirildiğini akşam yemeğinin saat 15:00 da getirildiğini, akşama kadar yemeğin soğuduğunu ve yenilemeyecek halde olduğunu; gece 04.00' a kadar gardiyanların bağırarak sohbet ettiklerini ve mahpusların bu nedenle uyuyamadığını bu durumu idareye bildirdiklerini idarenin de "ne güzel memurlar uyumuyor işlerini yapıyor" dediğini; hapisanede bütün mahpuslardan kimliklerini göstermelerini ve yanlarında bulduklarını istediklerini, mahpusların açık görüşe giderken kimliklerini gösterdiğini ancak idarenin kargo alırken, kapalı görüş, telefona çıkarılırken, hastaneye götürülürken kimlik göstermelerini istediğini, kendisinin bu duruma direndiğini, kendisinin hükümlü dahi olmadığını hükümlülere hükümlü kimlik belgesi verildiğini sorununun hükümlü veya tutuklu olup-olmamasından kaynaklanmadığını idarenin mahpusları bilinçli olarak disipline etmesinin mevzuata aykırı olduğunu, kendisine her istendiğinde hükümlü kimlik kartını göstermemesi nedeniyle idare tarafından kınama cezası verildiğini, V. A. ve H. G.'e bilerek kimlik göstermediği için savcının mütalaasında kınama cezası istemesine rağmen hakimliğin 1 ay sportif faaliyetlerden men cezası verdiğini, bu hususta savunması ve hakimlik ve mahkemeye yaptığı savunmalarının şubemize verilmesinin iyi olacağını düşündüğü (avukata savunmaları gönderilmiştir, verilen cezada odasının dahi yanlış yazıldığı ve savunmasında kimlik gösterme dayatmasının keyfi olduğu ve GBT kontrolü yapıldığı ifadesinin artırımı sebebi yapıldığı görülmüştür.(ek-1); kendisi dışında bazı hasta mahpusların olduğunu; mahpuslardan E. Y.'nin kronik hastalıkları olduğunu, 30 yıldır hapis olduğunu, göz ve mide sorunları yaşadığını, yemek dahi yiyemediğini, hastaneye götürülürken ağız içi dayatmaları nedeniyle tedavi edilemediğini; mahpuslardan C. İ.'nin kalbinde sorun olduğunu ve 2006 da açık kalp ameliyatı olduğunu periyodik olarak kontrollerinin yapılarak tedavisine devam edilmesi gerektiğini, hapisane idaresinin durumundan haberdar olduğunu ve C.'i sürekli hastaneye sevk ettiğini ancak Jandarma'nın ağız içi dayatması nedeniyle tedavisinin yapılamadığını, bugün 31.08.2023 te uzun zamandır ilk defa hastaneye sevk edilirken hapisaneye geri getirilmediğini; mahpuslardan H. B.'in 30 yıllık hapisliğin verdiği kronik rahatsızlıkları olduğunu göz hastalığının olduğunu, mahpuslardan N. S.'ya hastaneye sevk sırasında sürekli olarak sorunlar çıkarıldığını ve ağız içi dayatması yapıldığını bu nedenle N. S.'nin tedavi edilemediğini; Kırşehir S Tipi Hapishanesinde tutulan mahpusların (B-1 oda) C. İ., E. Y., S. S.; (B-3 Oda) N. S., Ş. S. (hükümlü), A. T.; (B-5 Oda) N. K., V. A. (hükümlü), M. Ü. (hükümlü); (B-7 Oda) R. B., Ş. B., Y. G.; (B-9 Oda) M. E., E. A. (Hükümlü), M. E. E.; (B-12 Oda) H. B., O. K.; (B-14 Oda) Ö. B. (Tutuklu), A. N. (Hükümlü); (B-16 Oda) R. B., H. G., M. S; (B-18 Oda) İ. İ., İ. Y. (Ağırlaştırılmış müebbet); (B-34 Oda) M. Z. olduğunu" aktarmıştır.

İ. Y. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "5 yıldır hapisanede olduğunu, ağırlaştırılmış müebbet cezasının kesinleştiğini bu nedenle tek başına tutulduğunu; 5 yıl önce Konya'da gözaltına alındığını, karakolda kendisine 25 gün boyunca işkence yapıldığını, kimseyle görüşülmediğini, 1 ay Konya'da E tipinde kaldığını, sonrasında Tarsus 3 nolu T Tipinde kaldığını, hiçbir şeyden haberdar olmadığı için bağımsız denilen yerde tutulduğunu, kendisine sürekli olarak eziyet edildiğini, 2 ay önce Kırşehir S tipi kapalı hapisanesine getirildiğini, Kırşehir S Tipinde çıplak arama dayatması yapıldığı ve elbiselerinin soyulduğunu ve çıplak halde bekletildiğini; ayakta sayım dayatmasını kabul etmediği için sürekli olarak sayımlarda kapiya vurulduğunu, 2 ağırlaştırılmış müebbet mahpusu spora veya başka bir faaliyete çıkarmadıklarını, idarenin "bugün işimiz vardı, arama vardı" şeklinde bahaneler ürettiğini, bu nedenle spora çıkarılmadıklarını, gardiyanların sürekli olarak kendisini tahrik ettiğini, gardiyanlara saldırmamasını beklediğini ancak kendisinin sürekli olarak hareketsiz kaldığını; ailesinin Beytüşşebap ilçesinde yaşadığını ve maddi imkansızlıkları olduğunu, maddi olarak çok zor durumda olduklarını, hapis hayatı boyunca sadece 2 kitabı olduğunu, kendisine hiç kitap gönderilmediğini, hiçbir kitabı olmadığı için kitap kotasından haberdar olmadığını, ailesinin maddi durumunun kötü olmasından dolayı 5 yıldır sadece 2 pantolonu olduğunu ve kardeşinin bir kez para yolladığını ve o parayla 2 tişört aldığını, bir ayakkabısı ve bir terliğin olduğunu başka bir şeyi olmadığını, 32 beden giydiğini, 42 numara ayakkabı giydiğini medium elbiselerin kendisine olabileceğini ve bir semavere ihtiyacı olduğunu, kendisine pantolon, kışlık kalın elbise, ayakkabı spor

ayakkabı ve bir terlik gönderilmesini rica ettiğini, böyle bir imkanın bulunmasını çok istediğini, ayrıca kitap konusunda da derneğimizin yardımlarını istediğini” aktarmıştır.

S. S., 18 Eylül 2023 tarihinde, oğlu Ş. S. için yaptığı başvuruda; “Ş. S.’nin 8 aydır Kırşehir S Tipi Kapalı Cezaevinde olduğunu, 14 yaşında cezaevine girdiğini, Kızıltepe’de yapılan bir yürüyüşe katıldığı için ceza aldığını, daha önce Mardin cezaevinde bağırsak ameliyatı olduğunu ondan sonra Kırşehir cezaevine gönderildiğini, deprem sonrası kontroller sağlıklı yapılmadığı için iç organlarında sıkıntı çekmeye başladığını, yaşadığı rahatsızlığı dile getirmesine rağmen hastaneye kaldırılmadığını, kendisi ile görüştürmediklerini, oğlunun sağlığından endişe duyduğunu, oğlunun hastaneye kaldırılması gerektiğini, tedavilerinin yapılmasını istediğini, oğlunun kan kustuğunu ve bunun 2 haftadır devam ettiğini, Mardin cezaevinden Tarsus’a oradan Maraş’a en son da Kırşehir S Tipi Kapalı Cezaevine gönderildiğini” aktarmıştır.

R.Ç., 21 Eylül 2023 tarihinde, babası N. Ç. için yaptığı başvuruda; “Babasının Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesinde hükümlü olarak tutulduğunu, 2015 yılı Şubat ayından 2023 yılı Şubat ayına kadar Diyarbakır D Tipi hapishanesinde tutulduğunu, 2023 6 Şubat depremlerinden sonra hapishane hasar gördüğünden dolayı Şubat ayının sonlarında Kırşehir S Tipi Kapalı hapishanesine sürgün edildiğini, babasının sürgün edilmeden önce her hafta kendisini hapishanede ziyaret ettiklerini ancak sürgün edildikten sonra tutulduğu hapishanenin yaşadıkları şehre çok uzak olması ve maddi durumları el vermediği için babasını ziyaret etmekte zorlandıklarını, babası sürgün edildikten sonra iki-üç ayda bir kendisini ziyaret etmeye çalıştıklarını, fakat Kırşehir’in çok uzak olması ve maddi olanaklardan dolayı son 3 aydır babasını ziyaret edemediklerini, sadece telefon görüşmesi yapabildiklerini bu durumun kendilerini maddi manevi olarak olumsuz anlamda etkilediğini, babasının tekrar Diyarbakır’a veya çevre şehirlere sevk edilmesini istediklerini” aktarmıştır.

Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

M. N. V., 16 Ağustos 2023 tarihinde, abisi C. V. için yaptığı başvuruda; “A. C. Vural’ın ağır hasta olduğunu, yaklaşık 2 önce Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesinden, Kırşehir S Tipi Kapalı Hapishanesine sevk edildiğini, 7 aylık cezası kaldığını; Prostat, kemik erimesi, işitme kaybı, akciğer hastalıklarının bulunduğunu, akciğer hastalığından kaynaklı olarak nefes darlığı çekmekte olduğunu, hastalıklarının ileri derecede ve uzun yılladır bulunduğunu; boyunun 1,90 cm olmasına rağmen kilosunun 55 olduğunu ve aşırı derecede zayıf olmasına rağmen zayıflamaya devam ettiğini; Akciğer sorunu nedeniyle soğuk havalarda hastalandığını ve haftalarca yatakta kaldığını, 1998 yılında Yozgat Cezaevinde olduğu sıralarda Verem teşhisi konulduğunu, Midyat Cezaevinde iken bir hafta hastanede yattığını ve bir ay da hapishanede yatakta yatmak zorunda kaldığını, o dönemde iltihapla birlikte kan akıntısı da oluştuğunu, sonra zatürre teşhisi konulduğunu ve tedavisi yapılmadan Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesine sevk edildiğini, Tokat’ta yıllarca astım tedavisi yapıldığını, astım ilacı kullandığını ancak teşhisinin tam olarak yapılamadığını; yine dışarıda iken sol el bileğinde ciddi kırıklar meydana geldiğini ve cezaevinde tedavi olamadığını, şu anda da sol elini kullanmadığını; 2021 yılı başında elinin tomografisinin çekildiğini ancak kendisine tedavisine dair bir şey söylenmediğini, 5 yıldır eroziv gastrit hastalığının bulunduğunu ve bunun için de aprazol mide ilacı kullandığını, 2015 yılında metabolizmasının iyi çalışmadığı yönünde teşhis konulduğunu ve bir süre gıda takviyesi kullandığını, sol kaburgasında bir kaburga kemiğinin orta kısmından içeriye doğru çökmüş ve ucunun neredeyse deriyi delecek durumda olduğunu, 24 saat boyunca ağrı yaptığını; bulunduğu hapishanede hastaneye sevkini yapıldığını ancak gerekli tedavilerinin yapılmayıp ayakta muayene edilerek iğne yapıp hapishaneye geri gönderildiğini, hastalıklarından kaynaklı olarak bitkin düşüp yatalak hale geldiğini, tekerlekli sandalye ile hastaneye götürülüp getirildiğini; tüm hastalıklarına dair raporlarının bulunduğunu, yaşamından endişe ettiklerini, tedavilerinin yapılmasını ve infazının ertelenmesini talep ettiklerini” aktarmıştır.

C. V. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “12 Mayıs 2023 tarihinde Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesinden sevk olduğunu, Tokat’ta gerçekleşen avukat görüşünün ardından bir anda tek başına sevk edildiğini, sebebini bilmediğini, YGC’ye geldiğinde kapıda çıplak arama yapıldığını, burada tek kişi kaldığını, geldiğinden beri hastalıklarından ve ağrılarından dolayı çok rahatsız olduğunu, prostat hastalığından dolayı önce iltihaplanma yaşadığını, daha sonra mide zehirlenmesi geçirdiğini, bir ay öncesinde ise testislerinde 5 cm’lik kitle tespit edildiğini ve kanser teşhisi konulduğunu, Tokat’ta kalırken bu sorununun fark edilmediğini, Pazartesi günü tekrar MR çekilmeye gittiğini ve 15 gün sonra MR sonucunun çıkacağını, ardından teşekküllü hastanede tedavi için Kayseri’ye ya da Ankara’ya sevk edileceğinin belirtildiğini, tedaviye erişim noktasında doğrudan sıkıntı yaşamadığını, acil durumlarda sedyeyle ve ambulansla götürüldüğünü; ancak sevklerin geç yapıldığını düşündüğünü, ağız içi aramanın olduğunu, bazı hekimlerin kelepçeli muayene ettiğini bazılarının ise çıkardığını; tek kişilik odada kaldığını, odanın büyüklüğünün avukat odasının iki katı olduğunu, odasının bulunduğu koridorun değiştirilmesini istemesinin ardından koridorunun değiştirildiğini, ancak aynı

suçtan kalan mahpuslar bulunmadığı gerekçesiyle tek kişilik odadan koğuşa geçme talebinin karşılanmadığını; Kürtçe kitaplarının tercüman olmadığı gerekçesiyle veremediğini, belirli gazetelerin buraya da girmediğini, CB'ye tahliye için başvurduğunu, haftada bir 45 dakika tek başına spora çıkarıldığını; ancak sıcağın dolayısıyla çıkmadığını, kantinden haftada bir talep hakkının bulunduğunu, susuz kaldığında dahi kantin günü değilse alışveriş yapmadığını, içme suyunun içilemediğini, yakın zamanda kendisine daha önce kaldığı odada tıkanan rögar sebebiyle soruşturma açıldığını; ancak takipsizlikle sonuçlandığını" aktarmıştır.

S. A. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Mart ayından bu yana burada olduğunu, 3 kişilik odada kaldığını, odasında Y. D. ve N. G.'ün bulunduğunu, aynı odada üç ayrı ranza bölümü olduğunu, mutfağın da orada bulunduğunu, alanın çok büyük olmadığını, havalandırmanın ise odaya bağlı olmadığını, havalandırma imkânının önceden 30 dakika iken şimdi 45 dakika olduğunu, 9 kişiyle havalandırmaya çıktıklarını; ancak kreş kadar küçük bir havalandırma alanı bulunduğunu, çöplerin Perşembe ve Pazartesi günleri toplandığını, tavuk kümesi teliyle kaplı olan küçük oda camının hava değişimine izin vermediğini, tuvalet kokusu, rutubet kokusu ve çöp kokusunun karıştığını, haftada iki gün alınan çöplerin biriktiğini ve koku yaptığını; hastane sevki sırasında hekime suçları hakkında bilgi verildiğini, yaklaşımlarını değiştirdiğini, kelepçeyi bazılarının çıkardığını bazılarının ise çıkarmadığını, doğrudan tedavi imkânının aslında olmadığını, çok hızlı muayene edildiklerini, ağız içi arama yapıldığını, bazı ekiplerin yaptığını bazılarının ise yapmadığını, görüşlere kemer ile saat ile çıkmanın yasak olduğunu, yemeklerin havalandırma saatinde geldiğini, havalandırmaya çıkmaları halinde yemek alamadıklarını, sohbet haklarının bulunmadığını, 3 tane kitap haklarının bulunduğunu, kurum kütüphanesinde ise dini kitapların bulunduğunu, girişte çıplak arama yapıldığını ve 'ıkın, öksür' denildiğini, gardiyanların tavırlarının psikolojik baskı niteliğinde olduğunu, geceleri kahkahalarla, yürüyen sandalyelerle koridorda tur atarak uykularından uyandırıldıklarını, bu konuda şikayet ettiklerinde, kadın müdürün 'kulağınıza tıkaç tıkağın' dediğini, ayrımcı uygulamaların bulunduğunu, kendisinin astım hastası olduğunu, kalp rahatsızlığı olduğunu, 3 gündür kahvaltı yerine poğaçaya verildiğini, odanın içinde kamera olduğunu, ranzalardan birini gördüğünü; A. A., M. S. F., S. K., Y. K., K. İ., Ş. G., D. D. isimli mahpusların da 3'er li koğuşlarda bulunduğunu" aktarmıştır.

S. A. ile 31 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Tutuklu olduğunu, Diyarbakır D Tipinden 17 Temmuz 2023 tarihinde R. E. ile birlikte sevk edildiğini, R. E.'nin Kırşehir S Tipine götürüldüğünü; tek kişilik odada tutulduğunu, koğuşa geçmek istemesine rağmen götürülmediğini, herhangi bir arkadaşıyla iletişim kuramadığını, spora ve havalandırmaya yalnız çıkarıldığını, kaldığı odanın bulunduğu koridorun adlilerle aynı koridor olmasının tehdit edici olduğunu, ayakkabı aramasının dayatıldığını, bazı personellerin ortamı gerici davranışlarının olduğunu, çıplak aramayı reddettiği için aranmadığını, buzdolabının Diyarbakır'da kaldığını, buraya gönderilmediğini, buzdolabı alamadığını" aktarmıştır.

31.08.2023 tarihinde avukatlar ve Milletvekili Ali Bozan tarafından idare ile görüşme yapılmıştır. 1.Müdür ve 2. Müdür ile ağız içi arama, odalarda kamera bulunması, yemek miktarları, tek kişilik odada tutulma, havalandırma saati, sohbet ve kurs imkânları, hastane sorunları, çöp problemi ve gardiyanların tutumları üzerine konuşulmuştur. İdare tarafından "odalarda bulunan kameraların ortak alanı gördüğü, ranzaları görmediği, ortak alanda kamera bulunmasının zorunlu olduğu, tek kişilik odalarda kamera bulunmadığı" ifade edilmiştir. Tek kişilik odada tutulan mahpus Cebrail Vural'ın başvurusunun dikkate alınacağı ifade edilirken Sezer Akbulut için tavır ve davranışlarının izlem altında olduğu söylendi. Avukatlar ve milletvekili tarafından bunun hukuken bir açıklaması bulunmadığı, tutuklu olan mahpusun tek kişilik odada tutulamayacağı ifade edilmiş ve iki mahpus açısından da sorunun çözülmesini beklendiği belirtildi. İlaşe bedellerinin 50 lira gibi bir rakam olduğu ve yemek miktarlarını düşüklüğünün bundan kaynaklandığı ifade edilirken bu konunun Bakanlık nezdinde gündeme getirilmesi milletvekilinden istendi. Sohbet imkanının olmayacağı, aksi durumun örgüt içi haberleşmeye hizmet edeceğinin düşünüldüğü ifade edildi. Kursların yavaş yavaş başladığı belirtildi. Milletvekili Ali Bozan tecrit koşullarının mevcut imkanlarla hafifletilebilmesinde kursların araç olabileceğini ifade etti. Yönetim tarafından hapislinin örnek hapis hane niteliğinde olduğu, çıplak arama ya da işkence benzeri uygulamalar olmadığı ifade edildi. Çöp probleminin çözülebileceği, hastaneye giderken yaşanan ağız içi arama sorunu ve suçun hekime bildirilmesine ilişkin uygulamanın yaratacağı sorunların Güvenlik Toplantısında jandarma birimlerine ifade edileceği belirtildi. Havalandırma saatinin koşullar sebebiyle artırılmadığı, kurslarla bu imkânların zorlanabileceği konuşuldu. Gardiyanların uyku saatinde yarattığı gürültü konusunda uyarılacağı ifade edildi.

M. Ş., 15 Eylül 2023'te eşi R. Ş. için yaptığı başvuruda; "Eşinin 12 yıldır hükümlü olduğunu ve daha önce Türkiye'nin bir çok cezaevinde kaldığını, eşinin en son Diyarbakır ilinde bulunan Diyarbakır D Tipi Kapalı Ceza İnfaz kurumunda kaldığını; deprem gerekçe gösterilerek eşinin kendilerinden habersiz olarak Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini, eşinin kendi isteği dışında Kırşehir ilinde bulunan hapis hane sevk edilmesi ile hapis hane

yaşadığı sorunlara ilişkin derneğimize daha öncede başvuru yaptığını, ancak bu sorunların hala devam ettiğini; eşi ile en son geçen hafta Cuma günü telefon görüşmesi gerçekleştirdiğini, telefonda kendisine “Sizin de haberiniz olsun, hapisane yönetimine de söyledim tek kişilik odada kalıyorum ve bu uygulama sona erinceye kadar açlık grevine başlayacağım, hapisane yönetimine tek kişilik odadan 3 kişilik odaya geçmek için dilekçeler verdim, ancak dilekçeleri almıyorlar, kabul etmiyorlar” dediğini; eşinin süreli hapis cezası olmasına rağmen tek kişilik odada tutulduğunu ve bu uygulamanın hukuka aykırı olduğunu, eşine yakın zamanda açık ve kapalı görüş yasağı verildiğini de öğrendiklerini; Diyarbakır D Tipine sevk edilmeden önce de İzmir/Şakran T Tipi Kapalı Hapishanesinde bulunduğunu, orada iken böbrek yetmezliği olan kızlarının raporlarını da ekleyerek sevk talebinde bulduklarını ve bu talebin kabul edilerek Diyarbakır D tipine sevk edildiğini, şu anda 12 yaşında olan kızlarının böbrek rahatsızlığının hala devam ettiğini ve tedavi gördüğünü, maddi imkanları olmadığından eşinin görüşüne gidemediğini ve kızlarını da götüremediğini, bu durumun hem kızları hem de eşinin psikolojisini olumsuz olarak etkilediğini, kızlarının okula gittiğini ancak babasının sağlık durumundan ve görevmemesinden kaynaklı olarak derslerine dahi çalışamaz hale geldiğini, kendilerinin Diyarbakır’da yaşadığından Kırşehir’e eşinin görüşüne gidemediklerini ve bu nedenle kendilerine yakın bir yere sevk edilmesini de istediklerini” aktarmıştır.

R. A., 09 Eylül 2023 tarihinde, abisi H. A. için yaptığı başvuruda; “Abisi H. A. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olduğunu; içeride bağımsızlar arasında yaşanan bir gerginlikten ötürü ceza evi yönetiminin abisini dış ağırsı yüzünden uyurken gelip gördüklerini “Bu uyuyor, bunda sıkıntı yok” dedikleri halde daha sonra gelip, ellerinde kanıt olmadığı halde abisini suçlayıp “Sen siyasisin, sen kıskırtmışsındır” mazeretini öne sürerek ağırlaştırılmış müebbet hapis verilen adli mahpusların olduğu tarafa götürdüklerini, yasalara göre abisinin siyasi hükümlü olduğu süre zarfında adlilerin içinde değil siyasilerin içinde olmasının gerektiğini, abisinin başına her hangi bir şey gelirse bunun suçlusunun ceza evi yönetimi olduğunu, kendisinin 08.09.2023 tarihinde arayıp durumu belirttiği halde “Bu sizi ilgilendirmez, bu ceza evi yönetiminin kararı, size bir açıklama yapmak zorunluluğu yok vs.” sözleriyle geçiştirdiklerini; abisinin götürüldüğünden beri uyumadığını, çok fazla gürültü, hakaret vs. yüzünden uyuyamadığını, abisinin sağlık sorunları olduğunu, bunun için hastaneye de götürülmesi gerektiğini, nefes darlığı çektiğini ve dışlarının hepsinin çürüdüğünü, şiddetli ağrı yaptığını, onun dışında ceza evi psikoloğunun gönderdiği evraka göre abisinin 2024’ün 8. Ayında tahliyesinin geleceğini, fakat abisinin söylediğine göre psikolojik şiddete maruz bırakıldığını, infazının yakılmaya çalışıldığını, abisinin şu ana kadar koşullu serbestlik hakkıyla serbest bırakılmasının gerektiğini, en azından abisinin güvenliği açısından olduğu bölüme tekrar götürülmesini talep ettiğini ve mümkünse Hakkari’li yakınları olan İ. B. ve A. adli hükümlülerin görüş günlerine denk olmasının aile açısından daha iyi olacağını, çünkü kendilerinin maddi imkanlardan ötürü gelme imkanlarının olmadığını, en azından bu ailelerle birlikte gelmemiz daha iyi olacağını” aktarmıştır.

S. A., 21 Eylül 2023 tarihinde yazdığı mektupta; “2013 yılından beri astım hastası olduğunu,2013 yılında Özel Diyarbakır Memorial hastanesinde kendisine astım tanısı konduğunu ve rapor verildiğini, tedavi olarak ilaç verildiğini, 2016 yılında cezaevine girdiği zaman astım krizi tuttuğunu, hastaneye gittiğini ,sık sık gittiğini hastanede rapor vermediklerini ilaçla tedavi olursun ,durumun kritik olursa hastaneye gelersin dediklerini, hiçbir zaman ilaçlarının aksamadığını,13 Haziran 2017’de büyük bir ceza aldığını, streten sürekli kalbinin ağrıdığını,1 ay sonra Temmuz ayında hastaneye gittiğini, ritim bozukluğu teşhisi konduğunu, tedavisi olmadığı için düzenli kalp ilacı önerdiklerini, orada da rapor verildiğini, ilaç tedavisi verildiğini, raporun meğerse önemli olduğunu, Covid-19 olduğunu, öksürükten dolayı midesinde bir hasar oluştuğunu, ama doktorların bilmediğini, ilaç yazdığını, şimdiye kadar astım, ritim bozukluğu ve mide bağırsakta rahatsızlıkları bulunduğunu, bunları Adalet Bakanlığına da yazdığını, 2023 Mart ayında Diyarbakır’dan Kırşehir’e geldiğinde Kırşehir hastanesine gittiğini ve sağlık raporu verdiklerini, bir çok doktora gitmeden rapor aldığını, astım için nefes verme aletini bile kullanmadan “astımın yok” diye rapor verdiklerini, kaç kere midesi ile ilgili hastaneye gittiğini, 2 kere ilaç yazdıklarını, zaten kabızlık rahatsızlığı da olduğunu, bu yüzden kendi hastalığını kendisi teşhis ettiğini, midesinde bir rahatsızlık olduğunu, mide ilaçları kullanarak tedavisini kendisinin yaptığını, çünkü hastaneye gittiği zaman PKK suçundan yattığı için fazla muayene etmediklerini, bu yüzden hastaneye gitmediğini, Mart ayında bu cezaevine geldiği zaman 93 kilo olduğunu, şu an ise 81 kiloya düştüğünü ve kilo kaybının neden olduğunu bilmediğini, insanın kolay kolay bu kadar kilo kaybetmeyeceğini, her ay kendini tarttığında kilosunu yazdığını, kilo kaybetmesinin hastalık yüzünden olabileceğini ama nereden olacağına olsun ilerleyen aylar ve yıllarda rahatsızlıklarının kendini göstereceğini, kendisinin fazla umursamadığını, her şeyi suyun akışına bıraktığını, cezaevinde kurum doktorunun da kurumu çalışanlarının her türlü ilaçları yazdığını, hastane doktorlarından çok daha fazla ilgilendiklerini, keşke hastane doktorlarının da böyle ilgilenmesini ama maalesef ilgilenmediklerini; şu an her ay sevk geldiğini ve sevk yazdığını, yazdığı cezaevlerinin kapasitesinin boş olduğu bilgisini aldıklarını ama kendilerine “kapasite dolu” denildiğini, adli mahkumların başka cezaevlerine sevklerinin hemen çıktığını ama siyasilerin çıkmadığını; buranın cezaevi olmadığını ve 5 yılın 15 yıl gibi olduğunu, insanın yaşayamayacağını, pencerelerin demir parmaklıklı ve tavuk kafes telleri olduğunu pencerelerde havalandırma olmadığını, günde 1,5 saat havalandırma hakkı olduğunu, yağmur yağarsa kışın hiç çıkamadıklarını, yağmur

yağmadığı zaman 22,5 saat odada olduklarını, yağmur yağarsa günlerce yani 24 saat boyunca odada olduklarını, bu cezaevinin yapısının bile insanlık dışı yapılan bir cezaevi olduğunu, hasta olan bir insanın bu cezaevinden tabutla çıkacağını, sağlam birinin ise hasta olarak çıkacağını, bu yapının çok değişik olduğunu; 6 ay daha ayda herhangi bir faaliyet yapmadıklarını, top sahası olduğunu onun da küçük bir yeri olduğunu; bu cezaevinde çok ihlal halinin olduğunu, yönetimin çok sıkı olduğunu ve burada her şeyin gözlem kurulunun elinde olduğunu, ağırlaştırılmış müebbet olmadığı halde ağırlaştırılmış ceza yattığını, her şeyden mahrum olduğunu; havalandırma, telefon, top, koğu faaliyet olmadığını normalde kanunlara göre ağırlaştırılmış olmayan birinin bu cezaevinde tutma hakkının olmadığını, kendi cezasına göre başka bir cezaevine nakledilmesi gerektiğini, bunun dünyada görülmemiş bir şey olduğunu; havalandırma hakkının elinden alınamayacağını, bu kanunlarla anayasal bir hak olduğunu, insan haklarına göre suç olduğunu, ama ülkemizde defalarca insan hakları eylem planı yasası çıkarılmasına rağmen, cezaevlerinin insanları ıslah edecek terbiye edilecek bir yer olmadığını, insanların insanlığını unuttuğunu, her şeyde hak ihlali olduğunu, PKK davasından yatınca daha da sıkıntı olduğunu; Diyarbakır D Tipi Cezaevinden gelen kişilerin Adalet Bakanlığı tarafından “Cezaevi sağlam değil” diye buraya gönderildiklerini, cezaevinin sağlam olduğunu, bazılarının orayı gözden çıkardığının bilgisini aldıklarını; sevk edilmediklerini, normalde Adalet Bakanlığının “her mahkum kendi şehrinde hapis yatacak” diye bir yasa çıkardığını ama uygulanmadığını, Diyarbakır’dakinin İstanbul’a İstanbul’dakinin Diyarbakır’a gönderildiğini, bu yapılanın normal bir şey olmadığını, ailesinin yanına gelemediğini, maddi sıkıntılar olduğunu, Diyarbakır’dan Kırşehir’e 6 kişinin gelmesinin 13-15 bin tuttuğunu, bunun insanlık dışı bir şey olduğunu, insan hakları eylem planına sığmadığını; 10 dk telefon görüşü yaptıklarını, derdini anlatana kadar telefonun yüzüne kapandığını, hırsızların, uyuşturucu satıcılarının dolandırıcıların, tecavüzcülerin, görüntülü arama görüşme hakkının olduğunu ancak siyasi mahkumların olmadığını, Fetullahçıların, El-Nusra, El-Kaide, Daeş’lilerin bile daha kıymetli olduğunu, ağırlaştırılmış müebbet alan Hizbullahçıların tahliye olduğunu, devletin “devlete işlenen suçları affederim, ama kişilere işlenen suçları affetmem” dediğini, dolandırıcıların, hırsızların affedildiğini; dilekçe yazarak da hiçbir sonuç alamadıklarını, oda değişikliği bile yapılmadığını, ayakkabı çıkarma uygulaması yapıldığını, artık açık görüşe ve avukata çıkanların ayakkabı ve çorap çıkaracaklarını, Ayhan Aykaç’a uygulandığını duyduğunu, galiba herkese uygulandığını, Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler ve de CPT ‘ye yazdığını, cezaevi yapısının incelenmesi için ve buraya kim kendisini sevk ettiyse maddi manevi hak ihlali davası açmaya hazırlandığını, iyi olmaya çalıştıklarını kitap okumak dışında yapacak bir şey olmadığını, faaliyet olmadığını, bu mektubu taahhütlü gönderdiğini, pullu gönderdiği zaman kurumlara cezaevinden çıkış yapılmadığını, postanede bir şekilde kaybolduğu, kendisine bizim gönderdiğimiz mektubun 40 günde ulaştığını bunun bilinçli yapıldığını” aktarmıştır.

A. A., 27 Eylül 2023 tarihinde yazdığı mektupta; “1964 Dicle doğumlu olduğumu, 08.02.2000 tarihinde tutuklandığımı, 36 yıl müebbet verdiklerini, 23 yıldır cezaevinde olduğumu, Diyarbakır D tipi cezaevinden deprem riski gerekçesiyle Kırşehir Yüksek güvenlikliye zorunlu sevkle geldiğimi; son 5-6 yıldır fiziki koşulların tetikleme ile kronikleşen bazı hastalıkları olduğumu, yine koşulların da etkisiyle daha da ağırlaşarak devam ettiğimi ve bunlara yenilerinin eklendiğini; kalp, boyun fitiği, servikal distoni, sindirim sistemi (kronikleşmiş reflü) rahatsızlıklarındaki güncel ve son dönemdeki durumu belirtirsem; Kalp hastalığının olduğumu, 2021 yılında şikayetlerimin artması sonucu Diyarbakır Araştırma Hastanesinde bilgisayarlı tomografi çekimi yapıldığını, ve iki damarda kısmi daralma, artı yüksek kolesterol tespit edildiğini, o zaman anjiyoya gerek duyulmadığını, ilaç tedavisine başlandığını, kullandığı ilaçların Beloc 50 mg, Atorvastatin 10 mg ve kan sulandırıcı olarak coraspin 100 mg, uzun süredir günlük olarak ilaçlarla birlikte damar genişletici ilaç kullanmasına rağmen zaman zaman kriz semptomlarının ortaya çıktığı anlarda acile gittiğimi, bu semptomların bu cezaevi koşullarında tetiklenmesiyle daha fazla kendini göstermeye başladığını, göğüste daralma hissi, hırıltılı nefes alma, sırtta karıncalanma, sol kolda uyuşma, bu kriz habercilerinin daha sıklaşmasından dolayı araştırma hastanesine götürüldüğümü, tomografi sonuçlarını göstermesine rağmen yokmuş gibi davranılarak tansiyon, eko, ultrason yapılarak kullandıkları ilaçları tekrar kullanmaya devam etmesinin belirtildiğini, tomografi çekiminin üzerinden hayli zaman geçmesine rağmen ve şikayetleri artarak devam ettiği için, damardaki tıkanmanın ilerleyip ilerlemediği, daralmanın hayati risk oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi için yeniden çekim yapılması, gerekiyorsa anjiyo yapılmasını belirtmesine rağmen kabul edilmediğini, en son 20 gün önce efor testine girdiğimi, sonucunu hala alamadığımı, nasıl bir karar alıp ne yapacağımı bilmediğimi, test sonrası doktorla görüşemediğimi, hastaneye kriz riski ve semptomlarıyla gitmenin başa sarmaktan öteye gitmediğini, sanki iki damarda tıkanıklık yokmuş gibi davranıldığımı, aynı zamanda hastalığın ilerlediğini, geri dönüşsüz bir krize doğru ilerlediğini; boyun fitiği rahatsızlığı olduğumu, dışarda olmayan içerde başlayan ve hızla ilerleyen bir durum sorunun tespitinden sonra fizik tedavi gördüğümü, çözüm olmadığını, ağrıların artması ve hareket kısıtlılığının ortaya çıkmasından dolayı beyin cerrahına sevk edildiğimi, MR çekimi sonucunda ameliyat kararı verildiğini, pandemi ve yüksek riskten dolayı ertelendiğini, Kırşehir’de yeniden MR çekimi yapıldığını, çekim sonrası ameliyat önerildiğini, önce fizik tedavi henüz gidemediğimi, ne zaman gidebileceğimi götürülür mü bilemediğimi, 24 saat ağrıyla yaşadığımı, fitiğe bağlı sol kolunda güç kaybı his eksikliği nesnelere kavramada zayıflık oluştuğunu, sırt kol bazen yüzünün sol tarafında uyuşmalar olduğumu, tabak kaşık kalem bardak vb. nesnelere kavramakta kullanmakta zorlandığımı, kayıp düşüğümü, yazamadığımı, sol kolundan destek almadan dolu bardak

ve çay kaşığına ağzına götürmekte zorlandığını; Servikal Distoni rahatsızlığının nedeninin tam olarak bilinmediğini, travma yada stres kaynaklı olduğunun varsayıldığını, çok az vakada nörolojik olduğunu, kendisinininde olmadığını, daha çok travmatik ve stres kaynaklı olduğunun düşünülüğünü, nörolojinin baktığını, boyun kaslarının bir kısmının istemsiz kasılmasının söz konusu olduğunu, kasılmalardan dolayı başını sabit tutamadığı için odaklanma yani herhangi bir nesneye 10-15 saniyeden fazla bir süre sabitlenemediğini, sürekli çekilen yada kasılan kaslardan dolayı uykuya geçmekte zorlandığını, başını yastıkta sabit tutamadığını, boyun kaslarının bağımsız hareket ettiğini, tedavi, botoks uygulandığını, periyodik bir uygulama olduğunu, 3 veya 6 ayda bir uygulandığını, burada iki defa uygulandığını, fizik tedavi ile eş güdüm içinde uygulanması gerektiğini, çünkü boyun fitiği ile birbirini besleyip tetiklediğini, eksik de olsa tedavisinin devam ettiğini; sindirim sistemi, (bir bütün olarak) kronik reflü yemek borusu iltihabı, safrada mideye sızıntı Diyarbakır'da iki defa endoskopi yapıldığını ilaç tedavisi önerildiğini, 13.12.2020, ikincisinin de 03.01.2022 ilaç kullanmasına rağmen sorunun devam ettiğini, antiasit ilaç kullandığını, reflü atakları oluştuğunu, şiddetli ağrı öksürük krizi, yutkunma zorluğu nefes darlığı 2 ay önce dışkıda kan gelmesi sonucu polikliniğe gittiğini, nedeninin anlaşılmadığını, endoskopi ve kolonoskopi önerildiğini, henüz yapılmadığını, hastalıklarının tümü önemli olsa ve hayati riskler taşısa da kalple ilgili yaşadığı sorunları, fiziki koşulların, 23 saat kapalı kalma, hareket alanının yetersizliği, yeterli temiz havaya ulaşamama, her şeyin aynı mekan içinde olmasından dolayı hijyen sorunlarının varlığının rahatsızlığını zorlayan temel etmenler olduğunu bir kalp hastası için kriz için ölümcül şartlar olduğunu, tek kelimeyle nefes almakta zorlandığını, bazen nefes almak için ağzını ve burnunu 1m*30 cm'lik camlara dayadığını" aktarmıştır.

Konya Açık Hapishanesi

Y. K., 06.07.2023 tarihinde yakını olan S. K.'nun yaşadığı sağlık sorunlarına dair yaptığı başvuruda; "Açık cezaevi hükümlüsü olan hastaları Serdar Koyunoğlu'nun 02.07.2023 tarihinde akşama doğru kusma, nefes alamama sorunu nedeniyle Konya Numune Hastanesine acilden giriş yapıldığını, şekerinin 428'e çıktığını ve doktor onayıyla yatışına karar verildiğini, hastane sorununun ilk önce acilden giriş yapan hastaya ücret ile ilgili belge imzalatılarak başlatıldığını, Açık Cezaevi hükümlüsü S. K.'nun sağlık güvencesi olmaması nedeniyle Konya Numune Hastanesi yoğun bakımında 03.07.2023 tarihinde kadın doktor tarafından hastanın tedavisinin yapılmak istenmediğini, hastaneden zorla çıkış belgeleri imzalatılmak istenildiğini, defalarca gittikleri Başhekim yardımcısından doktoruna ve bütün personeline kadar hastanede ilk defa karşılaştıkları bu sorunun kendilerini derinden etkilediğini, "açık cezaevi hükümlüsü hastanın vasisi olduğunu, çıkışına tedavi tamamlanmadan izin vermediğini" ilettiği halde baygın bir şekilde yoğun bakımda olan hastaya kendi rızasıyla imza atılarak eve gönderdiklerini, o gece sabaha kadar fenalaşan, kusma ve kalp ağrıları içinde olan hastalarını ambulansla Şehir Hastanesine tekrar getirdiklerini, ilk müdahaleden sonra tekrar yoğun bakıma karar verildiğini, Konya Numune Hastanesinde hastanın hayati riski olduğunu söyleyen kadın doktorun tedavisini yapmadığını ve "Gidin buradan zorla mı hastayı tedavi ettireceksiniz, istemiyorum" diyerek gönderdiğini, kendisinin de "Sizi şikayet edeceğim" dediği zaman da "hasta bana değil, ... Bey'in adına kayıtlı" diyerek oradan uzaklaştığını, doktorun hastayı ölümle burun buruna getirdiğini, sebebinin de açık cezaevi hükümlüsü ve sağlık güvencesinin olmaması olduğunu, başhekim yardımcısının "Kalsın" onayı verdiği halde bilinci yerinde olmayan hastanın durumunun daha da kötüye gitmesine sebebiyet verdiğini" aktarmıştır.

Konya E Tipi Kapalı Hapishanesi

A. A. K. tarafından 02 Ağustos 2023 tarihinde Konya Temsilciğimize ulaşarak eşi G. K. için yaptığı başvuruda; "G. K.'in 21/07/2023 tarihinde tutuklanarak Konya E Tipi Kapalı Cezaevine gönderildiğini ve bu tarihten itibaren tek kişilik bir odada kaldığı ve tek kişilik bir koşutta kalmasının kendisi açısından yıkıcı etkiler yarattığını gözlemlediğini ve başka bir cezaevine naklini istediklerini" aktarmıştır.

G. K. ile 03 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "70 yaşında olduğunu, tansiyon rahatsızlığı bulunduğunu ama kendi ihtiyaçlarını kendisinin karşılayabildiğini, tutuklandığı günden bugüne kadar tek kişilik bir odada tutulduğunu, siyasi koşul olmadığından "adli mahkumlarla birlikte kalamayacağını" cezaevi idaresi tarafından kendisine bildirildiğini, onur kırıcı veya kötü bir muameleye maruz kalmadığını; kantin ihtiyaçlarını önemli ölçüde karşılayabildiğini, ancak su ihtiyacını odadaki musluktan giderebildiğini, cezaevi idaresinin ise cevaben "kantinde su satılmadığını" söylediğini, elzem talebinin özellikle ailesine yakın olması hasebiyle Ereğli Cezaevine nakil talebi olduğunu" aktarmıştır.

Avukat tarafından Cezaevi idaresi ile yapılan görüşmede; "Cezaevi idaresi mahpusun güvenlik nedeniyle adli mahkumlarla barındırılmadığını ve siyasi koşutta bulunmadığından zorunluluktan tek kişilik bir odada barındırıldığı, nakil

işlemlerinin ise kendi inisiyatiflerinde olmadığını, bu konuda Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yetkili olduğu, uygulamada siyasi mahpusların başka bir cezaevine nakil süreçlerinin 15-20 gün sürebildiği" ifade edilmiştir.

Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi

C. G., 14 Temmuz 2023 tarihinde yazdığı ve 28 Temmuz 2023 tarihinde ulaşan mektubunda; "Hak ihlallerinin en yoğun yaşandığı yerlerin başında hapishanelerin geldiğini; Sincan hapishanesinde hak ihlallerine fazlasıyla maruz kaldıklarını; mahpusların tüm hakların burada neredeyse hiç kalmadığını, sıkı bir tecrit koşulunda yaşadıklarını, arkadaşları ile sosyalleşecek ne bir sohbet haklarının olduğunu ne de spor vb. etkinliklerin olduğunu, öyle ki sol-sosyalist mahpuslar olarak irtibat kurmasınlar diye her birinin bir uca yerleştirilmiş durumda olduğunu, burasının yoğunlukla Gülen cemaatinden tutuklularla dolu olduğunu ya da İslami örgütler vb. oluşumlarıyla dolu olduğunu, siyasi mahpusların sayısının çok az olduğunu, yaklaşık 9 aydır burada olduğunu ve tüm bu süre zarfında sadece 20 gün bir arkadaşıyla kalabildiğini, geri kalan sürede tek tutulduğunu, "bu dönem seninle aynı statüde kimse yok" denildiğini, sonradan ise hakkındaki iddianameye dayanarak tek tutulması kararının alındığını, mahkeme süreci dahi başlamadan hapishanenin peşinen cezasını onaylamış olduğunu, masumiyet ilkesinin maalesef burada tanınmadığını; sosyal etkinlik olarak sadece spor faaliyeti olduğunu onun da son dönemlerde 1-2 ayda bir, şimdi ise 1 hafta ya da 15 günde bir saat kadar olduğunu, fakat buna da toplu çıkılmadığını, mahpusların 9 kişilik ortak etkinlikler hakkının burada bir hücreye indirildiğini, hücrede kaç kişi ise ancak onlarla çıktığını, mesela kendisi tek kaldığı için spora da tek çıkmasının istendiğini, spora götürüp getiren görevliler bile iki kişiyken kendisinin spora tek çıkmasının dayatıldığını, başkaca hapishanelerde uygulanan ve genelgelerle yasalaştırılan hakların burada olmadığını; kantinden aldıkları suyun bile tek tek verildiğini, çamaşır suyunun dışarda kapının önünde durduğunu, ihtiyaç olunca gardiyandan hemen istemesi gerektiğini, yani her şeyin hapishane yönetimin insafına bırakıldığını, bunları saymakla bitiremeyeceğini, saymasının da sansüre uğrayacağını, çünkü bazı mektuplarında yazdıklarına devlet görevlilerine iftira gibi gerekçelerle karalanabildiğini, milletvekiline bile yazdığı mektubun karalamaya uğradığını; pencerelerinde tel sineklik, havalandırma tavanında tel kafes olduğunu" aktarmıştır.

C. G., 07 Ağustos 2023 tarihinde yazdığı mektubunda; "Yaklaşık 10 aydır burada olduğunu, mahkeme sürecinin devam ettiğini, fakat cezaevi yönetiminin kendisini keyfi olarak statülendirerek ağır tecrit uygulandığını, 10 aydır tüm bu süre zarfında sadece 20 günü iki kişi olarak geçirdiğini, geri kalan sürede tek tutulduğunu, mahkeme sürecinde olduğunu, kimini statü, kimini tehlikeli kimini de aynı örgüt olmaması gerekçesiyle tek tutulması kararının alındığını, oysa ki mevzuatta bile "gözlem süreci" diye tek tuttukları azami sürenin 60 gün olduğunu, mahkeme kararı beklenmeden ağırlaştırılmış müebbet koşulları dayatıldığını; Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevinde politik mahpuslar olarak sayılarının az olduğunu, politik mahpuslar olarak havalandırmadan bağırıp bir merhaba demelerini engellemek için her birlerini uzak hücrelere yerleştirildiklerini, havalandırmadan bir merhabanın bile girmesini istemediklerini; A-B-C blokun en ücra köşelerinde olduklarını, tecridi katmerlediklerini; daha öncesinde politik mahpusların bedeller ödeyerek kazandıkları sosyal hakların tamamen ortadan kaldırılmış durumda olduğunu; bir çok F tipi hapishane uygulanan sohbet hakkının burada tamamen kaldırılmış durumda olduğunu, spor faaliyeti içinse teklik dayatıldığını, bir kişinin spor salonunda ne yapabileceğini, böyle olunca spora çıkmanın hiçbir anlamı kalmadığını ve çıkmadıklarını, ayrıca farklı bloklarda kaldıkları için fiili olarak da engellendiğini, oysa Gülen cemaatinden tutukluların 6 kişi olarak spora çıkabildiklerini; kendilerine mahpus koşullarından ziyade kışla koşullarının dayatıldığını, telefon görüşmeleri için isim zorunluluğu, kapalı görüşlerde is TC kimlik numarası söyleme zorunluluğunun dayatıldığını; arkadaş görüşlerinin güvenlik gerekçesiyle kabul olmadığını; hücreden çıktıklarında ayakkabılarının içine kadar aranırken ayrıca dedektörle de arandıklarını; kimi aramalarda hücrelerinin fazlaca dağıtıldığını, insan saygı ir yana eşyaya da saygı duyulmadığını, her ay üç kez hücrelerinin arandığını, özellikle politik mahpuslara karşı psikolojik şiddet uygulandığını, her sabah sayımında hücrelerinin kapısının tekmelenerek açıldığını, şiddetli gürültü oluşturulduğunu, bu tekmeleme şiddetinin her sabah rutinleşmiş durumda olduğunu, çok sınırlı sayıda kimi gardiyanlar arada tekmelemeden açmakta olduğunu, kendilerine sert ve katı davranıldığını, bir defasında küfürlü saldırıya maruz kaldığını ve şikayetçi olduğunu, fakat gardiyayı dinleyip "kovuşturmaya yer yok" diye işleme almadıklarını, infaz hakimliğine yaptıkları itirazların hiçbirinin lehine sonuçlanmadığını, hep hapishane lehine kararlar alındığını; su, çöp poşeti gibi kantinden aldıkları eşyaların koridorda tutulup tek tek verildiğini, verilen yerine ise boş istendiğini, her şeyde sınırlama oluşturulduğunu; vitamin ilacı dahil ilaçların da sınırlı verildiğini, onların da koridorda tutulduğunu; 10 tane kitap hakkı tanındığını, değişim için ise iki ay beklemek gerektiğini, dergilerin üç taneyle sınırlandırıldığını, 4. dergiyi hücrede tutamadıklarını; yazdıkları dilekçelere dönüş olmadığını, örneğin tek kalması ile ilgili dilekçenin bir cevap verilmesini istediğini hala cevap verilmediğini; kısacası yoğun bir tecrit altında olduklarını insani uygulamalar olmadığı gibi insani davranışların da olmadığını" aktarmıştır.

F. C. A., 28 Eylül 2023 tarihinde yazdığı mektubunda; “Cezaevinde gün aşırı koğuş arama ve ayakta-avluda sayım uygulamasının bir işkence biçimine dönüştüğünü, Eylül ayında yapımı gerçekleştirilen avlu tavanındaki yeni tel örgülerin ve mevcut bulunan oda penceresindeki demir örgülerin tutukluların nefes almasını zorlaştırmış olduğunu ve temiz havaya erişimi kısıtladığını; tutuklu bulunmasına rağmen kendine ağırlaştırılmış müebbet hapis infazının uygulandığını, sohbet hakkını engellendiğini ve mutlak tecrit altında tutulduğunu; kurum kütüphanesinde mevzuata göre de 15 günde sadece 4 kitap alma hakkı tanınmışken dilekçelerin sonuçlanma süresiyle birlikte bu sürenin 30 günde 4 kitap alabilmeye neden olduğunu, dışarıdan gönderilen kitapların okuma komisyonu tarafından sürüncemede bırakıldığını; tarafına gönderilen mektupların ve kendisinin gönderdiği mektupların yine mektup komisyonu tarafından uzun süre bekletildiğini ve gelen giden bir kısım mektupların ise akıbetini bilinmediğini ve kayıp olduğunu söylendiğini; avukatları ile dava dosyasına dair belge alışverişlerinin keyfi bir biçimde infaz koruma memurları tarafından engellenmekte olduğunu denetime tabi olmamalarına rağmen detaylı incelemeye tutulduklarını; haftada en az 3 kere gerçekleşen ve saatler süren elektrik kesintilerine karşı çözüm üretilmediğini mahpusların zaten kısıtlı olan kimi imkanlarının böylece rutin olarak ellerinden alındığını; hak ihlallerine karşı yazılan dilekçelerin çoğu zaman cevapsız bırakıldığını kimi dilekçelerin de absürt gerekçelerle sonuçsuz bırakıldığını” aktarmıştır.

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesi

H. D., 13 Temmuz 2023 tarihinde, kızı Ö. Ö. için yaptığı başvuruda; “Kızı Ö. Ö.’in ağır hasta olduğunu; beyin tümörü, epilepsi, astım rahatsızlıkları bulunduğunu ve ayrıca depresyon tedavisi gördüğünü; kızı hakkında Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 22.11.2011 tarihinde 6 yıl 3 ay hapis cezası verildiğini, kızının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümünden mezunu olduktan sonra Diyarbakır Valiliğine memur olarak atanıp Sosyal Hizmetler Uzmanı olarak çalışmaya başladığını, üniversite öğrencisi olduğu yıllar içerisinde açılmış bulunan dava nedeniyle hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiğini; beyinde tümör olması sebebiyle 27.10.2020 tarihinde İstanbul Acıbadem Hastanesinde açık beyin ameliyatı geçirdiğini ve ameliyat sonrası hakkında yakalama kararı olması sebebiyle de hastanede gözaltına alınarak Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna götürüldüğünü, hapishaneye götürüldüğünde idare tarafından bu şekilde hapishaneye kabul edilmeyeceğinin söylendiğini ve tekrar hastaneye götürüldüğünü, yapılan başvurular sonucunda İstanbul ATK tarafından 3 ay infaz erteleme kararı verildiğini, 3 ay bittikten sonra tekrar tutuklanarak Kocaeli/Gebze Kadın Kapalı Cezaevine götürüldüğünü; Sağlık Bakanlığı Darıca Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 24.12.2021 tarihli Sağlık Kurulunun vermiş olduğu kararda “Hapishane şartlarında kalması uygun değildir” raporu olmasına rağmen İstanbul ATK tarafından reddedildiğini; 09.06.2022 tarihinde tekrardan Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesine yapılan başvuruda durum bildirir raporunda ‘cezaevinde kalabilir’ raporu verildiğini; Özge Özbek’in cezaevinde sürekli şiddetli baş ağrıları, denge kaybı, tümörlerin duyu organlarına baskı yaptığından kaynaklı işitme kaybı problemleri yaşadığını; hastane MR raporlarında da görüleceği üzere beyinde birden fazla tümör bulunduğu için sürekli kontrol altında olması gerektiğini ameliyatı gerçekleştiren doktoru tarafından kendilerine söylendiğini, ancak sağlıklı bir kontrol ve tedavinin gerçekleştirilmediğini, tedavinin rutin bir hastane kontrolünden öteye geçmediğini; daha önce Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nin 24.12.2021 tarihinde heyet raporunda ‘cezaevinde kalamaz’ raporu verildiğini ve bu raporun 2 yıl geçerlilik süreci bulunduğunu, cezaevinde kaldığı süre içerisinde hastalığının hızlı şekilde ilerlediğini, beyin tümörlerinin hızlıca çoğalıp büyüdüğünü ve ayrıca Epilepsi, Vertigo gibi dengesizlik belirtileri olan hastalıkların da nüksettiğini, bu hastalığın organlara baskı yaptığını, şu an tümörden kaynaklı sol kulağında işitme kaybı olduğunu, bu durumun görme, hafıza, hareket kaybına kadar gidebileceğini; 2023 yılı Ocak ayında yeniden heyet işlemlerinin başlatıldığını, Gebze Cezaevi aracılığıyla ancak bir önceki MR ile karşılaştırıldığında da tümörlerde büyüme ve çoğalma olduğunu, hayati risk oluşturabileceğinin söylenerek, acil bir şekilde Ankara’ya sevk edildiğini, ancak “Gazi Üniversitesinde mahkum koğuşu olmadığından dolayı ameliyat olamayacağı, Gamma Knife için de daha önce ışın alan tümörlerin olumlu yanıt vermediğinden tek çözüm olarak 1 yıl sonra kontrol edilebileceği” ifade edildiğini, kızının sürekli denge problemleri nedeni ile kafasını çarptığını, daha önce defalarca düşüp duvara çarptığını; 10.07.2023 günü sabah uyandığında yine önce bazaya çarptığını, daha sonra da dengesizlik nedeni ile duvarda bulunan bağlamaya çarptığını, kafasında oluşan şişlik nedeni ile memurlardan acile götürmelerini talep ettiğini, ilk olarak kampüs içerisindeki hastaneye götürüldüğünü, çekilen tomografide çarptığı bölgede beyinde kanama görüldüğünü ve 3 saat sonra tekrar tomografi çekildiğini, onda da kanamanın hala olması nedeni ile acil bir şekilde Etlik Şehir Hastanesine ambulansla götürüldüğünü, Travma Yoğun Bakımda müşahede altında tutuldu, serum vs. verildiğini, çekilen tomografide “Kanın dağılmamış olduğu ancak tümörlerin hayati risk oluşturduğu, yapılacak tek müdahalenin cerrahi operasyon olduğunu, bunun da yüksek ihtimalle koma veya ölüme sonuçlanabileceği” bilgisi verilerek ve dilekçe yazmasının istendiğini, kendisinin de “koma veya ölüme sonuçlanacak bir ameliyatı kabul etmediğini” ifade ederek taburcu olduğunu; 13 Temmuz 2023 tarihinde ziyaretine gittiğini ve kendisini iyi görmediğini, kafasını çarptığı bölümde şişlik ve düşmeye bağlı vücudunda morarmalar olduğunu, kafasını çarptığı taraftaki göz kapağında düşüklük olduğunu fark ettiğini ve ameliyat yerindeki bölgede içe doğru çökme

de olduğunu; kızında panik atak başladığı için hastaneye gitmekte zorlandığını, çünkü her götürülüşünde tekli ring araçları ile sevk edildiğini; hapisanede sürekli olarak baş dönmeleri yaşadığını, özellikle de Ocak ayından itibaren de bu denge sağlayamama durumları sürekli hale geldiğini, gün boyunca sürekli çarpmalar yaşadığını, uyandığında sürekli göz kararması meydana geldiğini ve çarpmaların sürekli halde olduğunu; hem cezaevine girmeden önce hem de cezaevinde iken banyo kapısını tuvalet kapısını açık bıraktığını, riskten kaynaklı olarak mutlaka yaşam alanlarında kendi haricinde de birinin bulunmasının gerektiğini; kızının, 2020 yılında alanında uzman olan Profesör Doktor Necmettin Pamir tarafından tedavi işlemlerine başlandığını ve ameliyatını bu doktorun yaptığını, doktorun İstanbul Acıbadem Altunizade Hastanesinde çalıştığını, takibini de bu doktorun yapması gerektiğini ancak hapisaneye girmesinden kaynaklı olarak bu tedavi ve takip gerçekleşmediğini, Ö.'nin tekrar bu doktor tarafından tedavisine devam edilmesi gerektiğini, ancak hapisane idaresi tarafından Özel hastane sevklerini gerçekleştirilemediği için bu hekim tarafından kontrollerinin ve tedavisinin de yapılamadığını; hapisanede yalnızca kontrollere götürüldüğünü, Ö.'nin tedavi amaçlı olarak Gebze'den Ankara'ya 13 Ocak 2023 tarihinde sevk edilmesine rağmen ancak acil çekilmesi gereken beyin MR'ının dahi 2 ay boyunca çekilemediğini, tedavi hakkı bu şekilde engellendiğini, görüşün olduğu gün hastanede randevusu olduğu halde jandarma tarafından araç ayarlanmadığı gerekçesiyle randevusuna da götürülmediğini, Özge'de hastalıklarından kaynaklı olarak gözlerde görme kaybı, kimiz zaman idrarını tutamama, ellerde titreme, sol kulağında %72 oranında işitme kaybı oluştuğunu ve bu durum raporunda da mevcut olduğunu; doktorlar tarafından beyninin son durumu için "patates kökü, mayın tarlası, karınca yuvası" gibi tabirler kullanarak tümörlerin hızlı çoğaldığının ifade edildiğini, tümörlerin beyin duvarını sarmış durumda olduğunu" aktarmıştır.

B. S., D. O., D. A., S. P., S. Y., S. İ., 09 Ağustos 2023 tarihinde göndermiş oldukları mektupta; "Umut hakkı tahliye imkanının yasal ve Defacto olarak mümkün olması mahpusun tutulma koşullarının re-sosyalizasyonu mahpusun hapis cezasının gözden geçirilme süreçlerinde usulü güvencelerin olması kısacası mahpusun umut hakkının bir gün tahliye edilebilme imkanı olduğu bilgisine sahip olması ve tecrit altında tutulması olduğunu, Sayın Abdullah Öcalan'ın avukatlarının başvuruları üzerine 2014 yılında AİHM Türkiye'yi ölünceye kadar hapis cezasının işkence yasağının dolayısıyla umut hakkının ihlal edildiğine hükmetmiş olduğunu, pozitif hukukun sorunları içinde umut hakkını belirleyen 4 ilkeyi ortaya koyarak Türk hukukunda bunların karşılık bulmadığını ifade ettiğini, ÖCALAN -2 kararı olarak geçen bu kararın gerektirdiği düzenlemelerin bu güne kadar ne yazık ki yerine getirilmediğini, Türkiye'nin uluslararası hukukla tanınmış ve üye ülkelerin uyması gereken kuralları yok saydığını, İmralı cezaevinde kişiye özel gayri hukuki gayri insanı, işkence ve kötü muamele olan ağır tecrit ve izolasyon politikasını sürdürdüğünü, oysa AİHM Kararlarını, Avrupa Konseyi bakanlar Komitesi Türkiye Kararları, CPT (İşkenceyi önleme Komitesi) raporları BM mahpusların ıslahı için Asgari Standart kuralları medeni ve siyasi haklara ilişkin uluslararası sözleşme uluslararası ceza mahkemesi, Roma statüsü dahil bir çok uluslararası sözleşme ve metinde dahil bir çok uluslararası sözleşme ve metinde mahpusların tahliye umudunun olması gerektiği ve en yüksek hapis cezasının 25 yıl teamül olarak kabul edildiğini, ancak AİHM 'in Öcalan -2 kararına yine uluslararası sözleşme ve kararlara rağmen Türkiye devleti hükümetinin sayın Abdullah Öcalan üzerinde ağır ve mutlak tecridini sürdürdüğünü, 5275 sayılı ceza/infaz kanununda yer alan hakların kullanımının engellendiğini, sayın Öcalan'ın 24 yıldır telefon hakkını kullanmadığını, hükümetin ne kadar 2011 ile 2020 yılları arasında yaklaşık 4 bin mektup verildiğini iddia etse de, avukatların bildirdiğine göre hükümetin 2015 yılına ait 23 adet mektubu verildiği belgelendiğini, Sayın Öcalan'ın 27 temmuz 2011 tarihine kadar 8 yıl boyunca avukatları ile görüşme yapmadığını, 2013-2015 diyalog müzakere sürecinin sonlandırılmasından sonra 5 nisan 2015 tarihinden eylül 2016 (Türkiye cezaevlerinde başlatılan süresiz-dönüşsüz açlık grevi sonrasında 2 Mayıs, 22 Mayıs, 12 Haziran, 18 Haziran ve 7 Ağustos 2019 yılında beş kez avukatları ile görüşebildiğini, bu görüşmelerden sonra 4 yıldır avukatları ile görüşmesinin engellendiğini, ailesi ile görüşmesi, iletişim haklarını da engellenmeye devam ettiğini, İmralı ada cezaevinin özel bir hukuk ile yönetildiğini, Sayın Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Veysi Aktaş, Ömer Hayri Konar 'a avukat, aile görüşü, 3 kişilik arkadaş görüşü hakkı, vasileri ile görüşme hakları ve iletişim haklarının gasp edildiğini, İmralı ada cezaevi 16/02/1999- 17/11/2005 yılına kadar tek kişiye özel dizayn edilmiş olup bu tarihten sonra F tipi Yüksek Güvenlikli C:İK: statüsüne geçmiş olduğunu, ancak uygulamaların değişmediğini, Türkiye'nin hem AİHM ÖCALAN-2 Türkiye kararını hem de uluslararası sözleşme kurallarına insan hakları örgütlerinin taleplerine rağmen gerekli adımları atmadığını, sayın Öcalan ve arkadaşları üzerindeki ağır tecrit ve izolasyon politikalarını sürdürmekte olduğunu, ada cezaevinin işkence ve kötü muamelenin merkezi konumunda olduğunu, bu politikaların asıl nedeninin Türk devletinin Kürt düşmanı politikası olduğunu, Türkiye'nin AİHM ÖCALAN -2 kararının gereklerini bir an önce yerine getirerek Sayın Öcalan'ın özgürlük taleplerine olumlu cevap vermesini, Türkiye'nin AİHM'in verdiği kararların bireysel ve yapısal ölçüde yerine getirilip getirilmediğini, periyodik izlenimler ile denetleyen Avrupa konseyi bakanlar komitesine 2015 yılında Öcalan -2 Türkiye kararını çevirip tüm yargı makamlarına yolladığını ve kararın icra ettiğini iddia eden bir eylem planı sunsa da pratikte hiçbir adım atmadığını, 2015'ten bu yana kararın icrasını denetleyen bakanlar komitesi Öcalan-2 ve onu takip eden kimi umut hakkı dosyalarını izlemeye aldığını, ancak Macaristan ve Litvanya gibi ülkelerin ağırlaştırılmış müebbet cezalarına dair yasal değişiklik yapılması için düzenli izleme ve bildirimle adım atarken

Türkiye konusunda süreci zaman yaymakta olduğunu, Sayın Öcalan'ın 2021 yılında 4 sivil toplum kurumu ile birlikte Türkiye'nin umut hakkı kararlarını uygulamadığı ve yasal değişiklik için hiçbir adımın atılmadığı ve Öcalan-2 kararından sonra yani 2014'ten bu güne kaç ağırlaştırılmış müebbet cezası verildiğine dair bilgilerin hükümet tarafından kamuoyuyla paylaşılmadığını, TMK denen ucube bir kanun ile Kürtlere karşı fiili olarak anayasa ve infazda eşitlik ilkesinin uygulanmadığı ve İmralı'da ağır tecrit koşullarının sürdüğüne dair bilgilendirme yaptığını, Bakanlar komitesi 1419. Toplantısında umut hakkı dosyalarını gündeme alarak Türkiye'nin daha fazla gecikmeden mevcut mevzuatın kararlarla uyumlu hale getirilmesi için Türkiye'ye acil çağrıda bulunduğunu ve komitede Türkiye'deki ağırlaştırılmış müebbet cezası alan mahpusların sayısına ilişkin bilgi talep ederek en geç eylül 2022'ye kadar Türkiye'nin eylem planını sunmasını istediğini, sonuç olarak Türkiye umut hakkı konusunda uluslararası hukuk uluslararası sözleşme ve taraf olduğu anlaşmalar çerçevesinde derhal adım atmaya Türkiye'deki hukuk mekanizmasını umut hakkına göre düzenlenmesini talep ettiklerini, İmralı ada cezaevindeki işkence düzenine son verilmesini sayın Abdullah Öcalan ve arkadaşları üzerinde uygulanan ağır tecrit ve izolasyon politikasına derhal son verilmesini, avukatları ile düzenli görüşme yapabilmelerini, aile arkadaş vasi görüşlerini yapabilmelerini, iletişim telefon haklarının kullanması önündeki tüm engellerin kaldırılmasını talep ettiklerini, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi için müzakerenin önünün açılmasını, sayın Öcalan'ın özgürlük taleplerinin dikkate alınmasını talep ettiklerini" aktarmıştır.

A. K., 14 Ağustos 2023 tarihinde göndermiş olduğu mektupta; "Umut hakkı tahliye imkanının yasal ve Defacto olarak mümkün olması mahpusun tutulma koşullarının re-sosyalizasyonu mahpusun hapis cezasının gözden geçirilme süreçlerinde usulü güvencelerin olması kısacası mahpusun umut hakkının bir gün tahliye edilebilme imkanı olduğu bilgisine sahip olması ve tecrit altında tutulması olduğunu, Sayın Abdullah Öcalan'ın avukatlarının başvuruları üzerine 2014 yılında AİHM Türkiye'yi ölünceye kadar hapis cezasının işkence yaşağının dolayısıyla umut hakkının ihlal edildiğine hükmetmiş olduğunu, pozitif hukukun sorunları içinde umut hakkını belirleyen 4 ilkeyi ortaya koyarak Türk hukukunda bunların karşılık bulmadığını ifade ettiğini, ÖCALAN -2 kararı olarak geçen bu kararın gerektirdiği düzenlemelerin bu güne kadar ne yazık ki yerine getirilmediğini, Türkiye'nin uluslararası hukukla tanınmış ve üye ülkelerin uyması gereken kuralları yok saydığını, İmralı cezaevinde kişiye özel gayri hukuki gayri insanı, işkence ve kötü muamele olan ağır tecrit ve izolasyon politikasını sürdürdüğünü, oysa AİHM Kararlarını, Avrupa Konseyi bakanlar Komitesi Türkiye Kararları, CPT (İşkenceyi önleme Komitesi) raporları BM mahpusların ıslahı için Asgari Standart kuralları medeni ve siyasi haklara ilişkin uluslararası sözleşme uluslararası ceza mahkemesi, Roma statüsü dahil bir çok uluslararası sözleşme ve metinde dahil bir çok uluslararası sözleşme ve metinde mahpusların tahliye umudunun olması gerektiği ve en yüksek hapis cezasının 25 yıl teamül olarak kabul edildiğini, ancak AİHM 'in Öcalan -2 kararına yine uluslararası sözleşme ve kararlara rağmen Türkiye devleti hükümetinin sayın Abdullah Öcalan üzerinde ağır ve mutlak tecridini sürdürdüğünü, 5275 sayılı ceza/infaz kanununda yer alan hakların kullanımının engellendiğini, sayın Öcalan'ın 24 yıldır telefon hakkını kullanmadığını, hükümetin ne kadar 2011 ile 2020 yılları arasında yaklaşık 4 bin mektup verildiğini iddia etse de, avukatların bildirdiğine göre hükümetin 2015 yılına ait 23 adet mektubu verildiği belgelendiğini, Sayın Öcalan'ın 27 temmuz 2011 tarihine kadar 8 yıl boyunca avukatları ile görüşme yapmadığını, 2013-2015 diyalog müzakere sürecinin sonlandırılmasından sonra 5 nisan 2015 tarihinden eylül 2016 (Türkiye cezaevlerinde başlatılan süresiz-dönüşsüz açlık grevi sonrasında 2 Mayıs, 22 Mayıs, 12 Haziran, 18 Haziran ve 7 Ağustos 2019 yılında beş kez avukatları ile görüşebildiğini, bu görüşmelerden sonra 4 yıldır avukatları ile görüşmesinin engellendiğini, ailesi ile görüşmesi, iletişim haklarını da engellenmeye devam ettiğini, İmralı ada cezaevinin özel bir hukuk ile yönetildiğini, Sayın Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Veysi Aktaş, Ömer Hayri Konar 'a avukat, aile görüşü, 3 kişilik arkadaş görüşü hakkı, vasileri ile görüşme hakları ve iletişim haklarının gasp edildiğini, İmralı ada cezaevi 16/02/1999- 17/11/2005 yılına kadar tek kişiye özel dizayn edilmiş olup bu tarihten sonra F tipi Yüksek Güvenlikli C:İK: statüsüne geçmiş olduğunu, ancak uygulamaların değişmediğini, Türkiye'nin hem AİHM ÖCALAN-2 Türkiye kararını hem de uluslararası sözleşme kurallarına insan hakları örgütlerinin taleplerine rağmen gerekli adımları atmadığını, sayın Öcalan ve arkadaşları üzerindeki ağır tecrit ve izolasyon politikalarını sürdürmekte olduğunu, ada cezaevinin işkence ve kötü muamelenin merkezi konumunda olduğunu, bu politikaların asıl nedeninin Türk devletinin Kürt düşmanı politikası olduğunu, Türkiye'nin AİHM ÖCALAN -2 kararının gereklerini bir an önce yerine getirerek Sayın Öcalan'ın özgürlük taleplerine olumlu cevap vermesini, Türkiye'nin AİHM'in verdiği kararların bireysel ve yapısal ölçüde yerine getirilip getirilmediğini, periyodik izlenimler ile denetleyen Avrupa konseyi bakanlar komitesine 2015 yılında Öcalan -2 Türkiye kararını çevirip tüm yargı makamlarına yolladığını ve kararın icra ettiğini iddia eden bir eylem planı sunsa da pratikte hiçbir adım atmadığını, 2015'ten bu yana kararın icrasını denetleyen bakanlar komitesi Öcalan-2 ve onu takip eden kimi umut hakkı dosyalarını izlemeye aldığını, ancak Macaristan ve Litvanya gibi ülkelerin ağırlaştırılmış müebbet cezalarına dair yasal değişiklik yapılması için düzenli izleme ve bildirimle adım atarken Türkiye konusunda süreci zaman yaymakta olduğunu, Sayın Öcalan'ın 2021 yılında 4 sivil toplum kurumu ile birlikte Türkiye'nin umut hakkı kararlarını uygulamadığı ve yasal değişiklik için hiçbir adımın atılmadığı ve Öcalan-2 kararından sonra yani 2014'ten bu güne kaç ağırlaştırılmış müebbet cezası verildiğine dair bilgilerin hükümet tarafından kamuoyuyla paylaşılmadığını, TMK denen

ucube bir kanun ile Kürtlere karşı fiili olarak anayasa ve infazda eşitlik ilkesinin uygulanmadığı ve İmralı'da ağır tecrit koşullarının sürdüğüne dair bilgilendirme yaptığını, Bakanlar komitesi 1419. Toplantısında umut hakkı dosyalarını gündeme alarak Türkiye'nin daha fazla gecikmeden mevcut mevzuatın kararlarla uyumlu hale getirilmesi için Türkiye'ye acil çağrıda bulunduğunu ve komitede Türkiye'deki ağırlaştırılmış müebbet cezası alan mahpusların sayısına ilişkin bilgi talep ederek en geç eylül 2022'ye kadar Türkiye'nin eylem planını sunmasını istediğini, sonuç olarak Türkiye umut hakkı konusunda uluslararası hukuk uluslararası sözleşme ve taraf olduğu anlaşmalar çerçevesinde derhal adım atmaya Türkiye'deki hukuk mekanizmasını umut hakkına göre düzenlenmesini talep ettiklerini, İmralı ada cezaevindeki işkence düzenine son verilmesini sayın Abdullah Öcalan ve arkadaşları üzerinde uygulanan ağır tecrit ve izolasyon politikasına derhal son verilmesini, avukatları ile düzenli görüşme yapabilmesini, aile arkadaş vasi görüşlerini yapabilmesini, iletişim telefon haklarının kullanması önündeki tüm engellerin kaldırılmasını talep ettiklerini, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi için müzakerenin önünün açılmasını, sayın Öcalan'ın özgürlük taleplerinin dikkate alınmasını talep ettiklerini" aktarmıştır.

S. Y., 14 Ağustos 2023 tarihinde göndermiş oldukları mektupta; "Bir gözünü yıllar önce kaybettiğini, diğer gözünün de görme oranının% 15-20 arasında olduğunu, daha doğrusu %20 iken Bilkent Şehir Hastanesinde yapılan lazer tedavisinden sonra görme oranının daha da düştüğünü, gözünde ödem olduğunu, (SSR)ödeme sebep olan sızıntıları önlemek için lazer yapıldığını, görece ağırların kısmen azaltılması dışında hiçbir faydasını görmediğini, nerdeyse felçli gibi olduğunu ne okuyabildiğini ne yazabildiğini, televizyon izleyemediğini, bir kaç dakikadan fazla konuşsa gözlerinin ağrıdığını, ardından bulanıklaştığını, satranç oynasa, spor yapsa aynı şeyin olduğunu, doktorun mercek kullanmasını önerdiğini, güvenlik gerekçesiyle idarenin vermediğini, aynı şekilde gözlerinin ışığa duyarlı olduğunu, sürekli kızarıklık olduğunu, başka bir doktorun güneş gözlüğü yazdığını, aynı gerekçeyle verilmediğini, bunun dışında uzun zamandır kronik gastrit ve reflü hastası olduğunu, bu hastalıklara uygun diyet uygulandığını, ancak diyetlerin mide rahatsızlığı ile ilgisi olmadığını, televizyona çıkan doktorların "lahana turşusunun reflüde gevşeyen pılör kasının esnekliğini geri kazanmasında ciddi rol oynadığını" belirttiklerini, tüm taleplerine rağmen lahana turşusu verilmediğini, kemik erimesi teşhisi konduğunu, bunun dışında parmaklarında kasılma ve ağrıyla beliren ve yıllardır gitmeyen teşhis edilmeyen bir rahatsızlık olduğunu, özellikle işaret parmağının bükülmediğini, gün içinde açıldığını, başka rahatsızlıklarının da olduğunu, fakat en önemlisinin bunlar olduğunu, ayrıca belde disk dejenerasyonu teşhisi konduğunu, 25 yıldır içerde olduğunu, bunun doğal sonucu bu rahatsızlıkların olduğunu, özellikle gözle ilgili problemleriyle ilgili daha iyi bir tedaviye ihtiyaç duyduğunu, mercek ve güneş gözlüğünün olmamasını rahatsızlığını gittikçe arttırmakta olduğunu, doktorların ilgisizliğinin kendisiyle sınırlı olmayan genel bir sorun olduğunu" aktarmıştır.

Z. B. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "14 arkadaşının infazının yakıldığını, 3 arkadaşının cezasının tamamını yattığını, yapılmayan eylemden bile disiplin cezası verildiğini, iyi hal durumunun ortadan kaldırıldığını, ilk önce 3 ay şimdi 6 ay şeklinde değerlendirme yapıldığını, aramalara yardımcı olmadığı taraflı koşula geçmediği vs. gibi gerekçeler gösterildiğini, hala suç potansiyeli olduğunu, Ö. Ö.'in ağır hastalığının olduğunu, geçen ay tümörlerinin hızlı bir şekilde büyümeye başladığını, epilepsi hastalığının olduğunu, geçen gün gardiyanların bir arkadaşının bacağını kapıya sıkıştırmaya çalıştığını, aramalar esnasında hakaretvari konuşulduğunu, Kürtçe konuşmaya karşı olunduğunu, beslenme koşullarının kötü olduğunu, depremlerle ilgili aileye telefon açılmak istendiğinde kurum tarafından "ölüm yok arayamazsınız" dediklerini" aktarmıştır.

Z. Ö. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "S. Y.'in göz sorununun hala çözülmediğini, bu haliyle gözünü tamamen kaybetme olasılığının olduğunu; Kürtçe mektuplarının gitmediğini, PTT'nin mektuptaki her şeyi ayrı ayrı aldığını, saatin yelkovanın kırıldığını düzeltilmesini istediğini karşılığında yeni saatini alabilmesi için diğerini çöpe atması gerektiğinin söylendiğini, oda değişikliklerinin bir kısım olunduğunu, diğer taleplerin yerine getirilmediğini, su sorunlarının olduğunu, ırkçı yaklaşımların devam ettiğini, tercüman olmadığını" aktarmıştır.

S. T. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Sevke ilişkin hala dönüş yapılmadığını, S'in 2014 yılında göz probleminin başladığını, yaralandığında bir gözünün görmediğini, SSCR (sıvı sızıntısı) lazer tedavisi yapılması gerektiğini, ancak kelepçe açılmadığından tedavi yapılmadığını, Bilkent Şehir Hastanesinde tedavi gördüğünü, "istiyorsanız gidebilirsiniz" tarzında yaklaşımın olduğunu, şu an %15 görebildiğini, doktorlar gözün iyileşmez ama mevcut haliyle tutabiliriz dediklerini, doktorların büyüteç ve güneş gözlüğü talep ettiğini, kurumun bunu kabul etmediğini, İGK'de savcının imzası olmasına rağmen kendisinin olmadığını, ilk önce 3 ay şimdi 6 ay şeklinde değerlendirme yapıldığını, siyasi bir tutsağa madde bağımlısı olduğu belirtilerek infazının yakıldığını, bir gardiyan kendisine biz sizin işinizi yapıyoruz size yemek veriyoruz dediğini, 10 gündür uyuz salgını olduğunu, suların o süreçte kireçli olduğunu, yemek dağıtımında eldiven

kullanılmadığını, aramada tek eldiven kullanıldığını, mektup fiyatlarının bir ayda iki defa artırıldığını, her hafta arama yapıldığını, bazen haftada iki arama yapıldığını” aktarmıştır.

Sincan T Tipi Kapalı Hapishanesi

A. G., 23 Eylül 2023 tarihinde oğlu M. G. için yaptığı başvuruda; “Hatay’daki deprem hadisesinden sonra Arsuz T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sağlık durumunun karşılanamaması nedeniyle gönderildiğini, oğlunun şu an gluten diyetinin kesildiğini 3 aydır uygulanan diyet programının yerine direkt gluten (bulgur, şehriye vb.) ihtiva eden öğünler verilmeye başlandığını, kurumun bu tutumunun (sağlık raporu olmasına rağmen) sağlık imkanlarına ulaşımını engellediğini, yapılan bu eylemlerin kuruma gönderilme amacı ile ters düştüğünü ve bu durum her geçen gün sağlığını tehlikeye atmakla birlikte mağduriyete sebep olduğunu” aktarmıştır.

Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

Ş. D., 17 Temmuz 2023’te yazdığı mektupta; “En önemli hak ihlalinin tecrit olduğunu, bulunduğu cezaevinin mimarisinin zaten tecrit etme üzerine inşa edildiğini, mimarının tecridi yetmezmiş gibi idarenin de kendilerini aynı modüllere değil ayrı modüllerde tutarak, oda değişimlerini yapmayarak, karma olarak hiçbir kurs ve sosyal faaliyete çıkarmayarak, bu var olan tecridi daha da mutlak ve ağırlaştırdığını ve bunda ısrar ettiğini; ayrıca Kürtçe kitaplarının verilmeyerek anadilde okumalarının engellendiğini, bunun fiilen anadili yasaklama boyutu barındırdığını; hastaneye götürüldüklerinde araçların klimalarının o havasızlıkta ve kızgın sıcakta tasarruf adı altında açılmadığını ve haliyle rahatsızlananların olduğunu, itibarda tasarruf olmaz ama sağlıktan tasarruf olur garabetiyle karşı karşıya kaldıklarını, yani hastaneye gidiş gelişlerde adeta işkenceye dönüştürülmesine biçilen caydırıcılık ve işgücünü azaltmanın düşündürücü cezaevi müdürlüğüne dilekçe yazarak aşağıdaki durumları aktardıklarını ve bunların; “Cezaevi mevzuatında fotokopi ve çıktı gibi evrakları da diğer her şey gibi ilgili birimce okunup incelenmesi sonrasında içeriğinde bir sakınca yoksa sahibine teslim edileceğinin yazdığını ve 1. kurum müdürünün bunu teyit edip ilgili birimden gereğinin ifasını istemesine rağmen mektup okuma Komisyonundaki bir personelin mevzuatı ve müdürü hiçe sayarak görevini yapmamakta ve suç işlemekte olduğunu, bu suçun dayanağının Adalet Bakanlığının pandemi kapsamında 2020’deki bir yazılı bildirim olduğu safatası öne sürülerek bunun yapılmakta olduğunu ve bu yolla mahkemeleri yanıltmaya kadar işi ileriye taşıdıklarını, bunu yapan personel hakkında hala hiçbir idari ve adli soruşturma açılmadığını; yine ilgili personel (mektup okuma komisyonundaki) nasıl ki fotokopileri inceleme zahmetine girmiyor ve buna kılıf uyduruyorsa aynı şeyi posta alındısı hususunda da yaptığını, gönderdikleri taahhütlü, Aps, ITM’lili mektupların ve faksaların posta alındılarında gönderenin alıcının ad ve adresleri mektubun türü ile ağırlığı ve fiyatı mektubun seri numarası olduğunu ve bunların PTT’nin gönderilere tanıdığı hak ve garantiyi oluşturduğunu ama söz konusu personel ve bazı 2. Müdürlerin de göz yumması ile bu hak ve garantiyi “PTT, posta alındılarını vermiyor” diye gerekçelendirerek ellerinden alındığını, bu kılıf ve gerekçenin bizzat “PTT’nin kurum personeli posta alındı kağıtlarını talep etmektedir” diye Cumhuriyet Başsavcılığıyla taraflarına gönderdiği yazılı bildirimle çürütmüş ve boşa çıkarmış olmalarına rağmen ilgili personelin sırf PTT’de de beş dakika bekleyecek diye bu hakkın gaspında ısrar edildiğini, üstelik bunun yine 1. Müdüre rağmen yaptığını, bu yüzden de mektupların ne zaman çıktığını öğrenemedikleri gibi çıkıp çıkmadığını da öğrenemediklerini, mektupları kaybolabilir ulaşamayabiliyor, geç gönderiliyor ve geç de veriliyor olduğunu; paranoyatif, algı-düşünce ve yaklaşım o kadar ayyuka çıktı ki Hz. Hüseyin (Hz. Hasan, Hz. Musa ve hatta Firavun’u örgüt üyesi yerine koyan disiplin soruşturması bile açıldığını, olmayacak sebep ve nedenlerle suç ve suçlu yaratmaya çalışan, olmayacak manasızlıklarla tekeden süt sağma nafileliğinde suç isnat eden yaklaşımlarla hukuk ve demokrasi dünyasının gözü önünde bu şekilde hem darbe üstüne darbe, hem de komik duruma düşmekte olduğunu, AYM’nin önünde birikmiş yığınca dosyanın varoluşunun, bu gibi durumlardan ve bunların sebebiyet verdiği mağduriyetten kaynaklandığını, on üç yıla yakındır kaldığı tüm ceza evlerinde, cezaevi içi pulsuz mektup gönderebiliyorken burada “yasak” gerekçesi ile bu hakkın engellendiğini, haliyle de insanda cezaevi ile PTT arasında bir rant ilişkisi mi var diye soru işaretlerine neden olduğunu, en son “PTT kabul etmiyor” adı altında mektup zarfının içerisine birden fazla mektup koymasının engellendiğini ve bunun hala hukuksuz bir biçimde dayatıldığını, ücretini ödedikten sonra bir zarfa kaç mektup koyduğunun kimi nasıl ilgilendirdiğini, kimin bundan rahatsız olabileceğini, akla PTT ve cezaevi arasında iletişim hakkını sınırlayacak kadar nasıl bir çıkar ilişkisi var sorusu akla geldiğini; bankadaki faiz paralarından hiçbir şekilde yararlandırılmadıklarını, oysa ki yönetmelikte açık feragat halinde bile faizi gelirlerin hükümlünün eğitim sosyal ihtiyaçları için harcanmasının söylemekte olduğunu ama şu ana kadar hiçbir kursa çıkarılmadığını, ayda bir defa bir file çamaşır ve nevresim veya battaniyelerin ücretsiz yıkanmasının bile sağlanmadığını, bu faiz gelirleri ne için kullanılıyor diye kuşku edildiğini üstelik kendisinin faiz parasının kullanılması yönünde hiçbir onayı ve feragatinin olmadığını, bunun yanı sıra bankalardan promosyon da alınıyor mu diye de insanın sorduğunu; Kürtçe kitap ve dergilerinin de tercüman parasını verin denilerek verilmediğini, üstelik mahkemenin lehlerine

verdiği bir karar bulunmasına rağmen , her cezaevinde böylesi bir engel okken burada tercüman ücreti diye tutulmasının da bir çıkar ilişkisi çerçevesinde mi yapılıyor düşüncesine sebebiyet verdiğini, kaldı ki hukukun verdiği karar uymamak ve gereğini ifa etmemenin suç olduğunu, ayrıca gerekçe Kürtçe bilen personel yok da değildir, birkaç isim sayabileceğini, velev ki gerçekten yoksa neden bilen bir personelin atamasını yapılmadığını, ya da kursa gönderilerek bu işi yapabilir seviyesi kazandırılabilirdiğini; hukukun vermiş olduğu ama gereğinin ısrarla yerine getirilmediği bir diğer konunun da saz kılıfı olduğunu, infaz hakimliğinin 2022/6828 nolu dosyada verdiği 2022/6942 nolu 01.11.2022 tarihli kararın kaile alınmadığını ve suç işlendiğini, keyfilik ve hukuk tanımazlığın bir diğer örneğinin de bu ayki açık görüşte kendisinden izinsiz eşyalarının ziyaretçilerine verilmesi olduğunu, 03.07.2023 tarihli dilekçesinde de belirttiğini, bu dilekçesinde bazı eşyalarının kaybedilmiş olduğunu, “bulamadık” diyerek ailesine vermediklerini, belirttiği eşyalarından sadece birini verip kendi kafalarına göre kimi kıyafet ve eşyalarının zorla ailesine verdiklerini ve bu bağlamda kendisini mağdur ettiklerini, bunu birçok kişiyi kandırarak yaptıklarını, kendisi gibi bazı eşyalarını vermek için dilekçe verenlerin sonradan diğer depodaki pek çok eşyasının da verildiğini öğrendiklerini, diğer kullandıkları bir yöntemin de kuruma yeni gelenlere imzalanması gereken evraklar arasına içinde ziyaretçilerim geldiklerinde depodaki eşyaların kendilerine teslim edilmesini istiyorum mealinde bir ibarenin geçtiği bir kağıdı koyduklarını, bunun açık hukuksuzluk ve hilekârlık olduğunu, kendisinin kuruma girişte bunu imzalamadığını ve hala insanların bunu imzalamasına rağmen mağdur edildiğini, bu saikle suç duyurusunda bulunacağını; Bakanlığın kıyafet sayısını arttırdığını, altı-sekiz ay önce ama depoda emanet ve eşyadan sorumlu personellerin sırf kendilerine iş çıkmasını diye bu genelge ve düzenlemenin içeriğini kendileri ile paylaşmadığını, hukuksuzluğu sürdürdüğünü depodaki eşyalarının listesinin kendisine verilmemesini; bulunduğu modülde alt ve üst katlarda farklı tutuklu hükümlüler kaldığını, herkesin hücresinin penceresinin aynı aydınlatma bahçesine açıldığını, haliyle öksürmeye kadar tüm seslerin gürültülerin farklı tutuklu hükümlülerin yaşam tarzından rahatsız olunduğunu o yüzden modüllerinden farklı gruplardan tutuklu ve hükümlülerin kalması gerektiğini; ön aydınlatma bahçelerinin bir kısmı güneş görmediği için çim saha misali yosun tuttuğunu, nem, kir ve koku oluşturduğunu, bu haliyle sağlıklarının ciddi bir biçimde etkilendiğini, en az 3 ayda bir ve itinayla temizlenmesi gerektiğini, ancak bu cezaevi açıldığından beri bir kez temizlendiğini; tıpkı ön aydınlatma gibi idare tarafından yıkanmadığı ve kendilerine de yıkatmadıkları için buldukları koridorun da kirlilik ve toz saçmayana dek yıkamadıklarını,1. Müdür gelmeden önce hafta sonu beş dakikada koridorlarını kendilerinin yıkadığını, ama şu an 30/40 günde bir makinayla kurum çalışanlarına temizlettirdiklerini; günde iki kez yemek dağıtıldığını, yağı, şerbeti, çorbası, ayrıca ekmek kırıntıları vs. yerlere döküldüğünü, bunları kendilerinin yıkanmasına izin verilmesini ya da her hafta personele temizletilmesini istediklerini, akdi durumun her gün havalandırmaya çıkarken geçtiklerini ve sağlıklarını olumsuz etkilediğini; her cezaevinde televizyon kanal sayısının 40 ve üzeri iken burada 35 olduğunu, bu kanallardan üçünün işe yaramaz işitsel müzik kanalı olduğunu, sadece bir muhalif kanal olduğunu, isteyip talep ettikleri televizyon kanallarının verilmemesini; kampüs ve dış hastane sevklerinin zamanında yapılmadığını, yine hastane sevklerinde kullanılan ring araçlarının içerisinin deyim yerindeyse pislik götürmekte olduğunu, çünkü hiç yıkanmadığını, sidikten kusmaya bir karışımdan hastalık yayılmakta olduğunu, hastalıktan kurutulmak için giderken hasta olacaklarını; her cezaevinde merkezi anons sistemine bağlı iki-üç kanallı radyo olduğunu, ama hiçbir yerde bunu gerekçe yapıp mevzuatta belirtilen FM radyo satın ama haklarının ellerinden alındığını, FM radyosunu kulaklıkla dinleyebiliyorken merkezi anons radyosunu açtıklarında 18 kişi dinlemek durumunda kaldıklarını, üstelik FM’de Kürdi kanal olmasına rağmen merkezi sistemde olmadığını; birkaç kurs açıldığını, ama kendileri hariç diğer gruplardan tutuklu ve hükümlülerin çıkarıldığını, burada çifte standart olduğunu, eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini; oda değişimlerinde de ayırım yapıldığını, diğer gruplardaki oda değişim taleplerinin hemen karşılık bulduğunu ama kendilerinininkinin görmezden geldiğini, taleplerinin altında olmayacak anlamlar arandığını; koridorunda bulunan Abdurrahim Akalp’ın diyabet hastası olduğunu, fakat kendisine içeriğinde şeker bulunan makarna pilav, patates gibi yemekler verildiğini oysa diyabet hastasının bunları yememesi gerektiğinin bilindiğini, bunun sağlığını olumsuz etkilediğini, bu şeyler yerine kahvaltılık ve süt gibi şeyler sebze verilmesi gerektiğini; odalarında bulunan mutfak tezgahı ve tuvalet ile lavabo taslarının hep kireç tutmakta olduğunu, ama bunun temizliği için kireç çözünün kantine getirilip satılmamakta olduğundan gerekli hijyenik ortama sahip olmadıklarını, bu eşyaların odanın demirbaşı olduğunu ve zarar görüyorlar, semaverlerinin içi ve musluklarında kireç tuttuğunu ve “kendinizi zehirlersiniz” gibi paranoyak bahaneler ileri sürüldüğünü, kendilerine zarar vermeyi düşünmediklerini; yine odanın masası için masa örtüsünün satılmadığından gazete boyaları yağ kir ile uzun ömürlülüğünü ve hijyenik olmayı yitirdiğini; her gün havalandırmaya çıkmanın mevzuatta belirtilmiş bir hak olduğunu ama spora çıktıkları gün bu haklarından mahrum bırakıldıklarını” aktarmıştır.

O. A., 17 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği ve 09 Ağustos 2023 tarihinde ulaşan mektubunda; “2008 yılında tutuklandığını, siyasi bir dosyadan 28 yıl hapis cezası aldığını, kendilerini yargılayan ve hatta soruşturma yapan polislerin neredeyse tümünün (hakim ve kolluktaki kişilerin) sonradan cemaatçi olduğu için yargılanıp ceza aldıklarını, bu kişilerin yaptığı yargılamalara ve yürütülen hukuksuzluğa kimsenin ses çıkarmadığını, yaklaşık 15 yıldır mahpus olduğunu, ailesinin Diyarbakır’da olduğunu, geçen yıl bulunduğu İzmir 2 Nolu F Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan isteği olmadan Sincan 1 Nolu

Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna getirildiğini, bu yüksek güvenlikli cezaevinin hücre tipi olarak dizayn edildiğini, yani 1 yıldır hücre koşullarında tutulduğunu, oysa bu tarz infaz rejimi sadece ağırlaştırılmış müebbet ve de hücre cezası almış ise uygulanabilir olduğunu, velhasıl havalandırma bahçesi olmayan hücrede 1 yılı aşkın süredir tutulduğunu, alt-orta ve üst katlarda toplam 18 hücre olduğunu, pencerelerinin boş bir havalandırmaya baktığını, günde 1,5 saat orta kattaki kendisi gibi siyasi olan hükümlüler ile aynı bir yerde havalandırmaya çıktıklarını, 22,5 saat hücrede olduklarını, alt ve üst katlarda ise cinayet hükümlüsü adli mahpuslar, darbe suçluları olduğunu, pencerede bile bir psikolojik baskı ortamı oluşturulduğunu, kendisinin üst ve alt katında kalan kişilerin darbe sanığı olduğunu, oysa infaz koşullarında farklı grupları iç içe yerleştirmenin hukuki ve yasal olmadığını, geçmişte 12 Eylül'de ki solcu ve sağcıları aynı koşullara yerleştirmeye benzediğini, zaten günde 1.5 saat havalandırma ve sohbet, spor için yeterli olmadığını bunun bile eziyet haline getirildiğini, gidiş ve gelişte rencide edici aramalar yapıldığını, su götürmenin bile problem haline getirilmesi vb. uygulamalarla adeta bu hakkın bile fiilen engellenmeye çalışıldığını; İzmir'den getirdiği kitapların verilmediğini, Kürtçe kitapların kimi fotoğrafların ve savunmasının kaybedildiğini, bu yetmediği gibi hücresinin tam karşısına kamera yerleştirildiğini, yani özel hayatın gizliliği ilkesinin bile ihlal edildiğini; hastaneye gidiş gelişlerinde cemaatçiler, adliler iki ayrı hücrede tutulmaya çalışıldığını, savcılıklara yazmış olsalar da sonuç alamadıklarını; bir çok cezaevinde mahpuslara görüntülü telefon hakkı ve telefon sürelerinin artırılması gibi uygulamaların kendilerine uygulanmadığını, bu hakkın verilmediğini, kaldı ki ailelerin sadece görüşe gelip gittiğini, böylece aileler de ekstra mağdur edildiğini, en basit sosyal-insani taleplerine bile olumsuz yaklaştığını; dilekçelere cevap bile verilmediğini, hücrede 7-8 ay güneş görmediklerini ve bunun sağlığı olumsuz etkilediğini, defalarca oda değişim talep ettiğini fakat cevap alamadığını; kurum personelinin ideolojik rencide edici uygulamaların ötesinde tehditkar yaklaşımlarının rutin bir hal aldığı; resmi kurumlara yazdıkları dilekçelere cevap alamadıklarını, bir çok mektubun kaybolduğunu, akıbetini bilemediklerini, bu hususlardaki girişimlerinden sonuç alamadıklarını” aktarmıştır.

H. T., 18 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Son dönemlerde hapisanelerde hak ihlallerinin arttığını, birçok yasal hakkın ellerinden alındığını, insan onurunu zedeleyen hatta işkenceye varan uygulamaların söz konusu olduğunu, bir yıl önce bu hapisanede absürt bir gerekçe ile fiziki saldırıya uğradığını, süngerli odaya alındığını, Adalet Bakanlığı, Savcılık, Milletvekilleri ve bir çok kuruma ve kuruluşa yazdıkları dilekçelerin ve mektupların bilinçli bir şekilde gönderilmiş gibi yapıp gönderilmediğini, olayın üstünün bir şekilde kapatılmak istendiğini ve kapatıldığını, aynı başgardıyanın bir çok hükümlüyü darp ettiğini, bunun yanında her gün psikolojik işkenceye maruz bırakıldıklarını, memurların (özellikle birkaç vardiya grubu) hapisaneyi köy kıraathanesine çevirmiş durumda olduğunu, özellikle akşam ve yemek saatlerinde koridorlarda koşmalar, bağırıp çağırmalar, yüksek sesle konuşup ellerini sert bir şekilde masaya vurmalar, saatlerce yüksek sesle kahkaha atmalar, kullandıkları lavabo kapılarını çok sert kapatıp sesin koridorda yankılanmasını sağlamalar vb. sıralanabilecek bir çok davranış ve fiili gece saat 3-4'lere kadar aralıksız sürdüğünü, insanı uyutmamak için ellerinden geleni yaptıklarını, uyarıların ciddiye alınmadığını; hapisane yönetmeliğinde hem tutuklu hem de yükümlülerin hem de hapisane yönetiminin temizlik sorumlu olduğunun belirtildiğini, fakat buldukları hapisanede müdürün temizlik konusunda sağlıklarını tehlikeye atmakta olduğunu, buldukları oda koridorlarının düzenli bir şekilde temizlenmediğini, yemek dağıtımının koridorda yığılmış tozun içinde yapıldığını, oda pencerelerinin baktığı ön avlunun temizlenmediği için çok sıcak olmasına rağmen camı açamadıklarını, kuş pisliği ve tozdan esen en hafif rüzgarda bile odanın içinin toz pislik dolduğunu, resmen toz soluduklarını, spor sahasına temiz hava almak spor yapmak için çıktıklarında spor sahasının resmen sağlıklarını tehdit ettiğini, duvarlardan sarkan ve etrafa sarkan İzocam yalıtım malzemelerinin nefes alınmaz hale getirdiğini, temiz hava yerine İzocam soluyup odaya döndüklerini, en son 1. Müdürün talimatı ile her gün 1,5 saatliğine çıktıkları havalandırmanın yıkanmasını yasakladıklarını, itirazları üzerine 10-20 litre su ile yıkayabilirsiniz denildiğini, koca havalandırmayı (ki havalandırmada saç tıraşı olanlar da olduğunu belirterek) “10-20 litre su ve bir çek pas ile yıkayın” denildiğini, yıkamadıkları gibi onların da doğru dürüst yıkamasına izin verilmediğini; genelde anayasada olduğu gibi hapisane iç yönetmeliğinde de devlet kurumlarında din, inanç, ırk ve dil ayrımı yapılmaksızın herkese eşit davranılır hükmü olduğunu, fakat buldukları hapisanede yönetimin açıkça ayrımcılık yaptığını, Kürt dili ve kültürüne karşı ırkçılığın söz konusu olduğunu, Kürtçe kitaplarının mahkeme kararları olmasına rağmen yıllardır teslim edilmediğini, İngilizce, Arapça dillerinde kitapların çok rahat verilirken kendi anadiline ait kitaplara ve dergilere ulaşamadığını, Anayasal olarak güvence altına alınmış eşitlik hakkının ihlal edilmekte olduğunu; bulunduğu hapisanede 80 darbesi ürünü olan ‘karıştır-barıştır’ politikasının en katı şekilde uygulandığını, bir sürü farklı davalardan insanların aynı modüle (üçlü kat sistemi) yerleştirip birbirine kırdırtmak istediklerini, buldukları modülde Fetö’cüler ve farklı adli davalardan insanlar bulunduğunu, herkesin keline yönelik bir yaşam programı ve düzeni olduğu için yaşamın çekilme hale geldiğini, bazı kişiler tarafından hakarete maruz kaldıklarını, aynı davadan yargılanıp hüküm giymiş arkadaşları olmasına rağmen aynı modüle vermek yerine diğer grupların içine yerleştirdiklerini, bu durumun hapisane güvenliğini ve düzenini riske attığını, söz konusu hapisanede resmen ağır tecrit altına alınmış bulunulduğunu; hapisane mimarisinin sosyal aktiviteler için iyi tasarlanmış olmasına rağmen hapisane yönetiminin kendilerine sosyal kültürel sanatsal aktivite olarak sunmuş olduğu tek faaliyetin

haftada bir defa iki saat olmak üzere atölye faaliyeti olduğunu, söz konusu atölyenin ise adı atölye olmasına rağmen sadece sohbet yeri olarak kullanıldığını, aktif bir atölye olmadığını, içinde hobi olarak uğraşabilecekleri herhangi bir alet edevatın olmadığını, kendi ellerindeki müzik enstrümanlarını çıkarıp götürmelerine, birbirlerine öğretmelerine de izin verilmediğini; yasada 10 kişilik gruplar olarak faaliyete çıkılması geçmesine rağmen aynı koridorda bulunan 5 kişi ile aynı atölyeye çıkarıldıklarını, 2 yıldır sadece 5 arkadaşı ile sosyalleşebileceği kısıtlı imkanlar sunulduğunu, sosyal sanatsal aktivitelerin ve kişi sayısının artırılması gerektiğini; İdare kanalıyla kendi paraları ile kitap dergi vb. alma haklarının bulunduğunu ama bu hakkın kullanılmadığını, bu hakkın fiili olarak ellerinden alındığını, yayınevlerinden gönderilen dergilerinde absürt gerekçelerle yasaklanıp verilmediğini, özellikle 1. Müdürün değişmesinden sonra bir çok mektuplarının absürt bir şekilde el konulduğunu, gönderilmediğini; diğer tüm hapisanelerde verilmekte olan küçük el radyolarının “burada merkezi radyo yayın sistemi var” gerekçesi ile verilmediğini, eskiden verilenlerin de toplatıldığını, merkezi radyo yanını dedikleri yayının da birinin diyanet radyo diğerinin de TRT radyo yayını olduğunu televizyondan da yayın yaptıklarını, arada bir de müzik yayını yapıldığını, diğer hapisanelerde de merkezi yayın olmasına rağmen küçük el radyolarının verildiğini, ayrıca buldukları hapishanenin iç yönetmeliğinde odalarda küçük el radyosu bulundurulabilir denildiğini, fakat buna rağmen radyoların verilmediğini ve satışının kantinde yapılmadığını; kısacası iki yıldır çözülmesi için talepte buldukları sorunların çözülmediği gibi yeni gelen 1. Müdürle sorunların daha da ağırlaştığını, hapishaneyi standart bir düzene kavuşturuyoruz söylemi ile insanları mağdur ettiklerini” aktarmıştır.

V. S., 22 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “PKK davasından hükümlü olarak yaklaşık 25 yıldır cezaevinde bulunduğunu, 2018 yılında bulunduğu İzmir/Şakran T Tipi Kapalı Hapishanesinden yaklaşık 200 TL ödeyerek ailesine nispeten yakın olan Ağrı/Patnos L Tipi Kapalı Cezaevine sevk olduğunu, ancak hiçbir gerekçe gösterilmeden ve kınama cezası dahil herhangi bir disiplin suçu olmadığı halde 01.01.2023 tarihinde şu an bulunduğu zindana sürgün edildiğini, yaklaşık 7 aydır burada tutulduğunu, Yüksek Güvenlikli Kapalı cezaevi olarak tanımlanan bu tip hapishanelerin ağırlaştırılmış müebbet infaz koşullarına göre dizayn edildiğini, ne var ki kendisi de dahil müebbet hatta henüz hüküm giymemiş tutuklu mahkumların da ağırlaştırılmış müebbet infaz koşullarında tutulduğunu ,somut bir tecrit ve hukuk dışı olan bu uygulamadan dolayı günün 22,5 saatini hücrede tek başına geçirdiğini, günde sadece 1,5 saat aynı bölümde bulunanların havalandırmaya (en fazla 6 kişi) çıkarıldıklarını, kendisinin de bu süre zarfında ağırlaştırılmış müebbetten hükümlü 3 kişi ile çıkabildiğini, oysa hüküm statüsüne göre gün boyu havalandırmaya çıkabilmesi gerektiğini, nitekim 25 yıla yakındır kaldığı tüm hapishanelerde tabi tutulduğu infaz koşullarının normal müebbet infaz koşullarına göre olduğunu; aynı hukuksuzluğun şu an 4 kişi olarak ayda sadece 3 defa birer saat yapılan spor faaliyetlerinde de söz konusu olduğunu, yine her katta bulunan 6 mahkuma tahsisi edilmiş atölye/hobi odaları bulunduğunu, ancak bu odalarda 2 masa 6 sandalye ve bir adet satranç takımı dışında hiçbir şey bulunmadığını, daha da ilginç olanının bu odaların haftanın 6 gün 22 saati kapalı kaldığını, sadece haftada bir 2 saat civarında açık tutulduğunu, açık ziyaret hafta sonlarında ise ziyaretçilerin gelip gelmemesinden bağımsız spor, atölye vb. hiçbir etkinliğin zaten yaptırılmadığını, mevcut durumda çok fazla detaylandırmaya ihtiyaç duymadığı ağırlaştırılmış müebbet infazına tabi tutulmuş durumda olduğunu” aktarmıştır.

H. V., 02 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Yaklaşık bir yıldır zorunlu sevkle yani sürgünle İzmir/Şakran T Tipi Cezaevinden buraya getirildiğini, burada ağır bir tecrit altında kaldıklarını, buldukları cezaevinin YGC olduğunu ve hücre sistemi olduğunu, mimari yapısından dolayı hücre kapılarının havalandırmaya açılmadığını ve günün 22,5 saatini tek başına hücrede geçirdiğini, sadece günde bir defa 1,5 saat altı kişiyle havalandırmaya çıktığını, yine haftada bir 2 saat altı kişiyle atölyeye çıktığını ve yine haftada bir 1 saat 6 kişiyle spora çıkarıldığını, bütün sosyal faaliyetlerinin bu kadar olduğunu, defalarca idare kurumuna başvurduklarını, kurs atölye saatlerinin ve günlerinin uzatılması vb. faaliyetlerin artırılması konusunda taleplerinin hep “personel azdır” diye ret edildiğini, hala koşullarının düzeltilmediğini ve tecrit durumunun devam ettiğini, buldukları cezaevinin üç katlı hücre sistemi olduğunu, her katta altı hücre bulunduğunu, üst katta cemaat, alt katta adli tutukluların kaldığını, defalarca siyasilere 3. Katta toplanmasını talep ettiklerini ama taleplerinin kabul görmediğini, bunun sıkıntılara neden olduğunu, hücreler ayrı olsa da 18 hücre birbirine yakın olduğundan dolayı bir koğu gibi olduğunu, gürültü konusunda eğer dikkat edilmezse insanın rahatsız olduğunu, istenilen sessizlik ortamının olmadığını, bunun rahatsızlıklara sebep olduğunu, bunun için üst katta aynı siyasi görüşte olanların konulması gerektiğini, bir çok cezaevinde bu şekilde olduğunu, odalarının değiştirilmediğini, ama bütün cezaevlerinde belli bir süreden sonra odaların değiştirildiğini, bunun insani bir talep olduğunu, bu taleplerinin kabul edilmediğini; Kürtçe kitapların “tercüman yok” denilerek verilmediğini, şu ana kadar 18 yıldır cezaevinde olduğunu böyle bir uygulama görmediğini; kurslara çıkarılmak istendiğini, atölye saati ve günlerinin artırılmasını talep ettiğini, spor günün haftada 2 defa olmasını istediğini, hobi vb. sosyal faaliyetlerin başka koridordaki arkadaşlarla karma olarak çıkmak istediğini, FM Radyoların bütün cezaevlerinde verildiği halde YGC’lerde verilmediğini; ailelerinin ancak yılda birkaç defa görüşlerine gelebildiğini, onun için açık görüş saatinin uzatılmasını talep ettiğini, telefon saatinin uzatılmasını, çünkü şu anda koğuşlarda kalan bazı mahkumların haftada yarım veya bir saat görüntülü haklarının olduğunu, ama bunun kendilerine uygulanmadığını, bunun ayrımcılık

olduğunu, düzeltilmesini ve telefon konuşma süresinin uzatılmasını, verilen yemeklerin çok az ve kalorisinin düşük olduğunu, kantin ve manav fiyatlarının aşırı pahalı olduğunu; ağırlaştırılmış ceza olmadığını, süreli cezası olduğunu ve ağır bir tecrit altında tutulduğunu, başka bir cezaevinde F, T vb. yerlere sevk yazdığını, talebinin ret edildiğini, kalan cezasının 2 yıl bir ay olduğunu, hücre cezalarından dolayı infazının yakıldığını, normalde 24.02.2023 tarihinde tahliye olması gerektiğini, tahliyesinin sudan sebeplerle yakılması sebebiyle hala cezaevinde olduğunu, pandemi döneminde çıkan infaz indiriminden siyasi olduğu için yararlanmadığını, yine 31.07.2023te çıkan yasa ile bir çok suç grubundaki tutukluların salıverileceğini ama siyasi davalardan yatanların bu yasadan yararlanamayacağını, bunun eşitlik hukukuna aykırı olduğunu” aktarmıştır.

A.R. A., 08 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “İki yıldır bulunduğu cezaevine geldiğini var olan sorunları diyalog yolu ile çözmek istediklerini fakat kurum idaresinin bunu farklı anladığını, ertelediğini ve “tamam” dediğini ama sonuç olmadığını, o nedenle demokratik hakları olan dilekçe ve mektuplarla paylaştıklarını; öncelikle buldukları cezaevinde keyfi ve hukuksuz uygulamaların hakim olduğunu, en insani olanların bile yasak adı altında verilmediğini; Kürtçe kitaplara ve Kürt diline olan düşmanca yaklaşımdan kaynaklandığını, Bolu F tipi Cezaevinden gelirken getirdiği yasak veya toplatma kararı olmayan Bolu F tipinden “Görölmüştür” damgası olan kitaplarının verilmediğini, her seferinde sudan gerekçeler bulunduğunu, “okuyacak personel yok, çevirmen yok” gibi yaklaşımlarla kendi dilinde kitaplarını iki yıldır erişmesinin engellendiğini, hükümetin “Kürtçeyi serbest bıraktık” demesine rağmen cezaevlerinde Kürtçe kitaplara Kürtçe diline 12 Eylül vari bir yaklaşımın hakim olduğunu, dil yasaklarının bir insanlık suçu olduğunu, ırkçılık olduğunu, oysa bu konuda AİHM ve AYM’nin kararı olduğunu, şiddete çağrı yoksa ve olumsuz bir dil yoksa yasaklanamayacağını, eğitim biriminin kitapta Kürt veya PKK ismini gördüğünde yasak olmasa da “kitabın cezaevinin güvenliğini tehdit ettiğini” belirterek içeriye vermediğini bu kadar bilgiden ve yazıdan korktuklarını görünce insanın yirmi birinci yüzyılda üzüldüğünü, buna bağlı olarak Kürtçe mektupların geç yollandığını, burada çok keyfi bir yaklaşımın hakim olduğunu, mektup meselesinin yasal bir hak olduğunu ve pulsuzun bedava olduğunu ama 1 Nolu YGC’de kurum içi postayı paralı yaptıklarını, pulsuz gönderilmediğini, bir çok hakkın gasp edildiğini, bir rant kokusu hissedildiğini, aynı zarfla üç dört arkadaşla toplu mektup göndermeyi yasakladıklarını, kurum idaresi ve PTT ve Noter rolünü üstlenen İnfaz Hakimliğinin ve Ağır Ceza Mahkemelerinin ortak rant kapısına dönüştürdüğünü, bu konuyu İnfaz Hakimliğine götürdüğünü, skandal bir karara imza attıklarını, her ne kadar tek zarfta birkaç kişiye mektup gönderme yasada ya da genelgede yasak olmasa da yine de kurum idaresinin kararının yerinde olduğu kararı verdiklerini, iletişim ve haberleşme hakkının ellerinden alındığını, hangi meseleyi infaz hakimliğine götürseler idarenin haklı bulunduğunu, Hz. Hüseyin, Hz. Hasan, Hz. Ayşe’yi örgüt üyesi yaptıklarını gerçeklikten koptuklarını, emsal karar vermemek için her türlü hileye başvurulduğunu; hem hücre pencerelerinin hem de hem de hücre kapısının açıldığı aydınlatma boşluğunu dedikleri bir havalandırma olduğunu, bu cezaevi açıldığından beri kaç yıldır yıkanmadığını, her türlü mikrop, pislik, haşere olduğunu, “ya siz yıkayın ya da biz yıkayalım” dediklerini fakat ikisini de yapmadıklarını, bu mikrop içinde yemeklerini dağıttıklarını, hastalığa davetiye çıkardıklarını; zaten yemeklerin son zamanlarda hem çok az verildiğini hem de yeterli beslenmeye yetmediğini, kendi imkanlarını zorlayarak kantinden halletmeye çalıştıklarını, fakat onun da tek öğünle sınırlı olmasının beslenmeye yetmediğini, çeşitler çoğaltılsın diye istemlerine olumlu cevap alamadıklarını, ekonomik kriz ve tasarruf ilkesinin kendilerini de kapsadığını; hastaneye sevklerde zorluk çıkarıldığını, aylarca götürülmediklerini, tedavide verilen ilaçların en alt seviyede olmasının maalesef tedaviye yetmediğini, hastaneye gitmede bir hayli sorun yaşadıklarını, askerin keyfi yaklaştığını, ringlerin çok kötü olduğunu, tek hücrelik olduğunu, klimanın çalışmadığını, gün boyu güneşin altında insanların perişan olduğunu, ringlerin temizlenmediğini, hücrelerin pis koktuğunu, bunun da sağlık üzerinde olumsuz etkisi olduğunu, söylendiğinde herkesin birbirine attığını olanın kendilerine olduğunu; 7 yıldır diyabet hastası olduğunu, iki yıldır burada olduğunu, her türlü raporu olmasına rağmen diyetini alamadığını, hem yemeğini hem de öğünlerini alamadığını, iki yıldır başvurmadığı yer kalmadığını, fakat sonuç alamadığını, cezaevinin soran kurumlara inatla diyetinin verildiğini söylediğini, diyet denilenin patates, pirinç, makarna, ve mantı olduğunu, bunların hiçbirini tüketmemesi gerektiğini ama cezaevinin inatla bunları diyet diye verdiğini, onun için her haftanın dört beş günü hiç yemek yiyemediğini, bunun hem sağlığını etkilediğini hem de maddi olarak zorladığını, çünkü sürekli olarak cebinden alması gerektiğini; burasının 7/24 tecrit olduğunu, bütün hücrelerin tekli olduğunu, ağırlaştırılmış müebbetlerin yanında, daha yeni tutuklananların, cezası az kalanların, normal müebbetlerin olduğunu, oysa mahkeme kararı olmadan normal müebbetlerin hücreye alınamayacağını, alınırsa açıkça suç olacağını, süsten normal torba yasalar gibi herkesi tekli hücreye aldıklarını, cezaevinde birçok anayasa ihlali olduğunu, iki defa cezalandırma olduğunu, oysa tutuklu olan ve normal müebbet olanların aydınlıkla karanlık arasındaki süreyi gün ışından faydalanma hakkı olduğunu, yalnız buradaki herkesin 1,5 saat havalandırmaya çıktığını; hiçbir kurstan yararlanmadıklarını, bilgisayar, resim, saz ve diğer kurslardan faydalanmadıklarını, bunun hak gaspı olduğunu; yasal hakları olan oda değişimi hakkını kullanmadığını, ziyaret hakkının 1,5 saat olması gerekirken sadece 1 saat görüştüklerini, oysa tüm zindanlarda ziyaretin 1,5 saat olduğunu, bu haklarının verilmediğini ayrımcılık yapıldığını; tüm cezaevlerindeki görüntülü telefon hakkının , ailesiyle 60 dakika görüntülü görüşme hakkı olarak tanındığını,

bir de buna ek olarak ailesiyle kapalı ve açık görüşte gelmesi bile ekten 30 dakika zaman verildiğini, ama kendilerine 15 günde sadece 10 dakikalık sesli görüşme hakkı tanındığını, ziyaretçileri gelmediğinde ek zaman verilmediğini, açıkça ayrımcılık olduğunu; paralarının faizini bir çok cezaevinde temizlik malzemesi dağıtıldığını; ayrıca bu faizin parasıyla spor kanalı ve sinema kanalı ve müzik kanalları açıldığını, fakat burada bunların hiç birinin olmadığını, bu faizle rant yapıldığının açık olduğunu, zaten tüm kanalların %99 havuz medyası olduğunu muhalif kanal olmadığını, daha önceki kaldığı cezaevi kantininden kendi parasıyla aldığı radyonun burada yasak diye verilmediğini ama diğer cezaevinde olan Fetöcülere adliilere İşid'lilere verildiğini, kendilerine gelince yasak olduğunu, tek derdin Kürt kimliği PKK'li olduğu için olduğunu, Anayasanın 10. Maddesinin eşitlikten söz ettiğini, kendi yasalarını bile tanımadıklarını, bu keyfilik ve hukuksuzluğun yaşamın her anlamında yaşandığını, kendilerinin bu mekanlarda en fazla yaptıkları şeyin okumakla ve yazmak olduğunu, haliyle yazdıklarını dışarıya yolladıklarını, bilgisayara geçirip tekrar geri yolladıklarını, bilgisayar çıktısı alamadıklarını, herhangi bir gerekçe olmadığını, sadece "yasaktır" denildiğini, neden ve niçininin olmadığını, bunun kendilerinin okuması ve yazmasının önüne geçmek için olduğunu; içeriye Yeni Yaşam, Evrensel Gazetesini almadıklarını, bu konuda habere ulaşım haklarının engellendiğini, AİHM'de mahkum olmalarına rağmen hala aynı politikaların devam ettiğini, oysa yasada ailesine yakın bir cezaevine sevk isteme hakkı ve ailesinin mağdur olmaması için sevk kabul edilmesi gerektiğini; 26 yıldır sevk istemlerinin reddedildiğini fakat şimdiye kadar kaç kere sürgün edildiğini, hukukta doğan sevk hakkının keyfi olarak reddedildiğini, buradaki asıl politikanın kendileri ile beraber ailelerinin de cezalandırılması olduğunu; burada kalamayacakları insanlarla aynı modüllerde tutulduklarını, Daiş'lerle, Fetöcülerle, adliilerle aynı yerlerde tutulduklarını, bunun da zaman zaman tartışmalara neden olduğunu, oysa hastaneye giderken yan yana gelmemek için tekli hücreler kullandıklarını ama burada amacın "karıştır-barıştır" politikası olduğunu, yasada genelgede "aynı davadakiler aynı yerde toplanır" ibaresi olduğunu, idarenin bunu keyfi olarak kullandığını; havalandırma, spor yapma haklarının günde 1,5 saat olduğunu, ama haftalık 1,5 saat spor hakkı olduğunu, bu konuda keyfi bir yaklaşım olduğunu; gardiyanların çek-pas saplarını kısaltıp içeriye verdiklerini bu durumun bir çok insanda bel fitiğine neden olduğunu; ailelerine ve dostlarına taahhütlü mektup olmasına rağmen yerine ulaşmadığını, PTT'nin gönderi kağıdı vermesi gerektiğini, yolladıkları mektupların yerine ulaşıp ulaşmadığını takip etmek istediklerini, iki yıldır sürekli istemlerine rağmen gönderi kağıtlarını vermediklerini" aktarmıştır.

H. S., 09 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; "Bulunduğu Sincan 1 Nolu Yüksek güvenli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda idarenin ve personellerin kimi keyfi ve kasti yaklaşım ve uygulamalarına maruz kaldıklarını, bu kasti ve keyfi had safhaya ulaştığını; kurumda bulunan revire çıktıklarında hangi rahatsızlıkları olduğunu sormadan ve muayene etmeden ilaç verdiklerini, bu ilaçları kullandıklarında yan etkileri olduğunu, tekrar revire çıkmak zorunda kaldıklarını, bu sefer de "elimizden bir şey gelmiyor" dediklerini, hastaneye sevk yapılmasını istediklerini, "yapamam" denildiğini ancak adli ve cemaatçilerin sevkini yapıldığını, kendilerine gelince doktorun elinden bir şey gelmediğini, bu tür yaklaşımların keyfi ideolojik ve ırkçı yaklaşımlar olduğunu, sadece siyasi mahpuslara karşı böyle bir yaklaşıma girildiğini; hepsinin farklı bloklara dağıtıldıklarını, A ve B blok ,ikinci katlara yerleştirildiklerini, her koridorun arasına cemaatçiler ve adliilerin yerleştirildiğini, cemaatçilerin ve adliilerin her modülde hep iki ve üç kata yerleştirip kendilerini tek kata yani orta kata yerleştirdiklerini, kendilerini ikinci yada üçüncü kata yerleştirmeyi talep ettiklerinde kabul edilmediğini, nedeni olmadığını, keyfi bir uygulama olduğunu, geçenlerde bir cemaat mensubunun kurum memurlarının 'siyasileri orta kata aldık eğer onlara saldırsak koridorların kapısını açacağız siz de siyasilere saldıracaksınız' dediğini, cemaatçinin biz bunlara karışmak istemiyoruz diye cevap verdiğinde "sıra size gelecek" dediklerini, orta kata yerleştirilmelerinin tek nedeninin cemaatçileri saldırtmak olduğunu; oda değişikliği talep ettiklerinde kabul edilmediğini, ancak başka mahkumlar olduğunda hemen odalarının değiştirildiğini, kendilerine gelince cevap verilmediğini, her kurumda mahkumlar arasında ayrımcılık yapıldığını özellikle siyasi mahkumlar olunca hemen keyfi ideolojik ırkçı yaklaşımların devreye girdiğini, oda değişikliğini sadece aileler aynı il ilçede kaldığı için yaptıklarının onun da nedeninin ailelerinin ekonomik durumunun olduğunu, ailelerin birlikte görüşe gelmek istediklerini, ekonomik açıdan birlikte gelirlerse daha ucuz araba bulabildiklerini, cevap bile alamadıklarını; yaklaşık 2 yıldır bu kurumda olduğunu, kendi getirdikleri Kürtçe kitaplarının verilmediğini, bu kitapların geldikleri kurumlarda okunup görülmüştür damgası olduğunu, vermemekte ısrar ettiklerini, burada tercüme yapan kimse olmadığını bu bahaneyle keyfi bir şekilde bu kitaplarını vermediklerini, kurumda pek çok memurun Kürtçe bildiğini, hatta gelip kendilerine söylediklerini, "ben tercüme edebilirim" ama kurum yetkilileri ile görüştiklerinde "biz halledeceğiz" dediklerini, ama yapmadıklarını, şimdi de "kurumda tercüman yok" dediklerini, kurumdan Kürtçe kitap istediğini, bahsettiği kitapların hiçbirinin yasaklı olmamasına rağmen yine de vermediklerini, nedenini sorduğunda "örgütü taraftarı olduğu suçtan pişmanlık duyduğuna dair yazılı ve sözlü bildirimde bulunmadığı, örgütünden ayrıldığına dair yazılı ve sözlü talebinin bulunmadığı, taraflı hükümlü statüsünde bulunduğu" cevabının tebliğ edildiğini, bu yaklaşımın ideolojik, ırkçı ve düşmanca yaklaşımlar olduğunu, meselenin demek ki tercüman olmadığını, ideolojik yaklaşım olduğunu, "kendinizi inkar edin" denildiğini bunun faşist bir yaklaşım olduğunu, aynı zamanda kültürel soykırım olduğunu, ortada yasaklı bir durum olmadığını, yasaklı bir durum olduğunda hemen gerekçeli kararı verdiklerini; kullandıkları odanın koridorlarının çok kirli olduğunu, bu kirliliğin temizlenmediği için odaların

kapıları altından odalara girdiğini, her ne kadar odalarını yıkasalar da 30 saat geçmeden sanki temizlenmemiş gibi olduğunu bunun da sağlıklarını çok kötü etkilediğini, bir çok sefer kurum yönetimi ile görüştiklerini, “siz yapmıyorsanız biz yapalım” dediklerini ancak müsaade edilmediğini, spora çıkmak için sahaya götürdüklerini kirlilikten dolayı ne yapacaklarını bilemediklerini, top oynadıklarında kirlilikten dolayı tüm ciltlerinin kaşındığını ve yara olduğunu, bu kurumda temizlik konusunda ciddi sorunlar mevcut olduğunu, sağlıklı bir insanın bile bu kuruma gelirse bir hafta içinde çok ciddi sağlık sorunlarıyla karşılaşabileceğini; 2 yıldır bu kurumda olduğunu, şimdiye kadar herhangi bir faaliyete çıkmadığını, atölye, kurs, resim ve saz kursuna vb. faaliyetlere çıkarılmadıklarını, çıkmak isteyenlerin dilekçe yazmasını anons ettiklerini, kendilerinin de dilekçe yazdığını ama yine de çıkarılmadıklarını, başka mahkumların çıktığını kendilerine “öğretmen yok ya da sıraya göre çıkarıyoruz” dediklerini, ancak bir türlü sıra gelmediğini bu tür faaliyetlerin normalde doğal hakları olduğunu, bu doğal haklarının ellerinden alındığını, 23 saat odalarda olduklarını, eğer faaliyetler olsaydı en azından günde 2-3 saat çıkartsalardı bu kadar süre odada kalmayacaklarını, sosyal ilişkiler için de olumlu olacağını; kurum aracılığıyla kantinden almış oldukları sebze ve meyvelerin fiyatlarının çok pahalı olduğunu ve yenilmeyecek durumda olduğunu, hepsinin çürük olduğunu, bir çok defa söylediklerini “bunları getirmeyin” dediklerini, ancak anlaşılan bu çürük ve bozuk sebze meyveleri ucuza aldıklarını, mahkumlara pahalıya sattıklarının eğer öyle olmasaydı çürük malzemeleri kendilerine getirmeyeceklerini, iç kantinde satılan ürünlerin de çok pahalı olduğunu, pahalı olmayan malzemeleri de yazdıklarında getirmediklerini, ne zaman zam gelirse o zaman getirdiklerini, resmen mahkumlar üzerinden para kazanmak istediklerini, ticarethaneye çevirdiğini; Yeni Yaşam, Evrensel ve Xwebun gazetelerini istemelerine rağmen getirilmediğini, bu gazeteler normalde yasaklı gazeteler olmamasına rağmen yine de getirilmediğini, iktidara yakın olmadığı için getirilmediğini, dışarda bu gazetelerin satıldığını, yasaklı olmadığını; talep ettikleri KRT, ARTI TV., TELE-1 gibi kanalların verilmediğini, muhalefete yakın oldukları için verilmediğini, bir de kendileriyle birlikte getirdikleri radyoların verilmediğini; depoda olan fazla TV, semaver, gibi eşyaları yeni gelen arkadaşlara verilmediğini, hibe/çöpe atmalarını istendiğini, böyle yaparlarsa idarenin eşyaların idareye ait olduğunu söylediğini ,sonra kendilerine verilmediğini, ikinci el olarak başkalarına sattıklarını, normalde mahkumlara verilmesi gerekirken, mahkumlardan alınıp para karşılığında durumu iyi olmayan mahkumlara satıldığını; bazı ayların 5 hafta çektiğini, yani artık hafta olmasına rağmen o hafta telefon görüş haklarının olmasına rağmen bu hakkın kendilerine tanınmadığını, aynı zamanda ailelerinden çok uzakta oldukları için görüşlere gelemediklerini, sevk istediklerinde ret edildiğini, en azından telefon hakkının 10 dakikadan yarım saate çıkartılmasını istediklerini ama kabul edilmediğini; ailelerinin koli yoluyla gönderilen eşyaların kendilerine gösterilmeden tekrar ailelerine iade edildiğini, ya da eşyaların kendilerine verilmediğini, nedenini sorduklarında yasak denildiğini, kemer, ayakkabı, el havlusu gibi şeyler olduğunu, keyfi bir uygulama olduğunu; bu ve benzeri pek çok sorun olduğunu” aktarmıştır.

W. G., 23 Ağustos 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Herhangi, bir toplatma kararı ve yasak olmamasına rağmen Kürtçe kitapların keyfi olarak verilmediğini, resmen kendilerine okumayın denildiğini, aynı yaklaşımın Kürtçe yazılan mektuplara karşı da uygulandığını, açıkça “göndermiyoruz” demediklerini, fakat gecikmeli olarak göndermelerinin bu demek olduğunu, kimi zaman Kürtçe bir mektup yada kartın aylarca yerine ulaşmadığını, bugün sistemi yönetenlerin “Kürtçe yasak değil” demesine rağmen Kürtçe kitapların yasak olduğunu; yolladıkları taahhütlü mektupların APS ve faksların gönderi kağıtlarının verilmediğini, bunun mağduriyete neden olduğunu, gönderi kağıtları olmadığı için gönderdikleri mektupların yerine ulaşmadığını, kaybolduğunu, takip edemediklerini, hem mektuplarının kaybolduğunu hem de paralarının kesildiğini, burada iki yönlü mağdur olduklarını aynı durumun hiçbir yasada genelgede yasak olmamasına rağmen tek zarfta üç dört arkadaşın mektup göndermesinin engellendiğini, keyfi ve hukuksuz bir yaklaşım olduğunu, aynı odada kalan arkadaşlarına tek tek zarflarla mektup göndermesi gerektiğini, bu yasağın altında rant kaygısı olduğunu, bütün meselenin para kazanmak olduğunu; hepsinin okuyup yazdığını, orada bilgisayar olmadığı için arkadaşlarının yazdıkları şiir dosyalarını ve romanları bilgisayara geçmesi için ailelerine yolladığını, bilgisayar çıktılarını ailelerin geri yolladığını, cezaevi okuma komisyonunun keyfi şekilde bu bilgisayar çıktılarına el koyduğunu, kendilerinin yolladığı yazıların bilgisayar çıktısına “yasak” dediklerini, madem yasaksa neden dışarı yolladıklarını, burada açıkça yazmayın denildiğini, hukuksuz bir yaklaşım olduğunu, neden yasak sorusuna yazılı cevap verilmediğini için hukuki yollara başvuramadıklarını; hastaneye sevk çıkarmanın da zor olduğunu, çıksa da çok geç götürüldüklerini; hastane yolunda işkence yaşadıklarını, ringlerin tek hücreli çok küçük olduğunu, nefes almanın imkansız olduğunu, bir de klimaların çalıştırılmadığını, yazın güneşte o tek hücreli ringlerde sabahdan akşama kadar tutulduklarını, ringler temizlenmediği için mikrop saçtığını, hastaneye gidenlerin bir hafta kendilerine gelemediğini, şikayet ettiklerini cezaevinin suçu askere attığını, askerlerin ise suçu cezaevi bakanlığa attığını olanın kendilerine ve sağlıklarına olduğunu; hücrelerinin kapısının açıldığı koridorun temizlenmediğini, yıkanmadığını, her türlü mikrobu barındırdığını; ölü böcekler, haşerelerle bu mikrop içinde üstü açık olan yemeklerinin dağıtıldığını, hijyenden uzak bir durum olduğunu, bu duruma dikkate edilmediğini; hücrelerin penceresinin açıldığı havalandırmanın bu cezaevi açıldığından beri (5 yıldır) hiç yıkanmadığını, doğru dürüst temizlenmediğini, hastalık ürettiğini, kendilerinin yıkamasına da izin verilmediğini, böyle giderse pek çok hastalığa sebep olacağını; uzun yıllardır çek pas sopalarının çok kısa tutulduğunu, bir çok insanın bel ve boyun fıtığına neden olduğunu; Adalet Bakanlığının 2023

genelgesinde “herkese FM Radyo ve kulaklık verilir” denildiğini, fakat kendi paralarıyla satın aldıkları radyo ve kulaklıkları alamadıklarını, fakat Fetöcüler ve adliere radyo verildiğini, ayrımcılık yapıldığını; TV kanallarının yetersiz olduğunu, var olan kanalların hükümete yakın kanallar olduğunu, oysa muhalif kanalların da verilmesi gerektiğini, bunun doğal hakları olduğunu; diğer cezaevlerinde paralarının faizi ile sinema kanalları ve temizlik malzemeleri (sıvı sabun, deterjan, el sabunu vs.) verildiğini, faiz paralarının nereye gittiğini, ne amaçla kullanıldığını bilmediklerini, 1213 insanın parasının faizinden söz ettiğini, ortada büyük bir rant olduğunu; İdarenin Kürtçe kılamlar söyleyerek halay çekmesinden dolayı iki koridora da soruşturma açtığını, yani Kürtçe dilinde kılam söylemek ve halay çekmenin yasak olduğunu, bu çağda böyle bir yaklaşımın kabul edilemez olduğunu, yanlış bir şey yapıldığını; havalandırma saatlerinin çok az olduğunu, sadece 1,5 saat çıktıklarını aynısının spor saatleri için de olduğunu, her yerde açık ve kapalı ziyaretlerin 1,5 saat olduğunu, burada ise 1 saat olduğunu, içlerine işidci, fetöcü, adlieleri yerleştirdiklerini; bu insanlarla kalmak istemediklerini, kendi arkadaşlarıyla kalmak istediklerini, 7 yıldır diyabet hastası olan Abdurrahim Akalp’ın iki uzman doktor raporu olmasına rağmen, iki yıldır diyetinin verilmemesini, başvurdukları yerlerin diyetin verilmesini istediğini ama cezaevi müdürünün ve açık cezaevi müdürünün bildiklerinden ısrar ettiğini, diyeti yerine yememesi gereken yemekleri verdiklerini, (patates, piriç, makarna vs.) hal böyle olunca arkadaşlarının haftanın 4-5 günü yemek alamadığını, mağdur olduğunu, bilerek diyetin engellenmesinin söz konusu olduğunu; Fetöcülerin, adlieler ve bağımsız kişilerin bilgisayar, resim ve saz kursuna çıkarıldıklarını ama sıra kendilerine geldiğinde öğretmen yok denildiğini yada engelleme yapıldığını, her yönüyle ayrımcılığa uğradıkların” aktarmıştır.

O. A. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Sürelî hapis cezası almasına rağmen ağırlaştırılmış hapis cezası alanlara yapılan uygulamalara tabi olduğunu, havalandırmanın 1.5 saat olduğunu, odasının yarım saat güneş aldığı, üst katta darbeciler orta katta siyasiler alt katta da adlielerin olduğunu; Kürtçe kitabın tercüman olmadığından alınmadığını; sosyal aktivitenin haftada iki saat olduğunu, başka bloktaki arkadaşlarının şarkı söylediği için soruşturma açıldığını, hastane ve revire tek kişi götürüldüklerini; Ş. M.’in Rojavalı eşinin görüşüne gelemediğini, kurumun olmadığını” aktarmıştır.

W. G. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “A. A.’in diyabet hastası olduğunu; spor etkinliğinin 45 dk olduğunu, havalandırmanın 2.5 saat olduğunu, sürelî hapis cezası almasına rağmen ağırlaştırılmış hapis cezası alanlara yapılan uygulamalara tabi olduğunu; koridorların 1-2 ayda bir temizlendiğini; taahhütlü mektupların ulaşım ulaşmadığı konusunda bilgilerinin olmadığını; siyasilere kurs verilmemesini; Fetöcülerin alt ve üst katta siyasilerin orta katta olduğunu, kendilerinin de aynı uygulamayı istediğini, ama cevap bile alamadıklarını; 8 ay önce Van’ dan sevk edildiğini; 1.5 saat atölyenin olduğunu, su çay kahvenin götürülmesine izin verilmemesini; görüşün 45 dk olduğunu; çamaşır suyu, porçözün cezaevinde satılmadığını; çek-pas saplarının kısa olduğunu” aktarmıştır.

H. S. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Kürtçe kitabın tercüman olmadığından alınmadığını; Kırıkkale’den 2 yıl önce sevk edildiğini, çıplak arama tehdit ve hakaretlerine maruz kaldığını, kurumla görüşüğünü müdürün kendisinin talimatı verdiğini söylediğini; üst katta darbeciler, orta katta siyasiler ,alt katta da adlielerin olduğunu, geçenlerde cemaatçilerden birinin kendilerine “siyasilere saldırın, yoksa sıranın kendilerine de geleceğinin söylendiğini” aktardığını; mektuplarına el konulduğunu; 2 yıldır düzgün aktivite ve spora çıkarılmadığını; bazı personellerin çok tahrik ettiğini; geçen Hakan Tunç adlı arkadaşının darp edildiğini; Kürtçe halay çekildiği için disiplin cezası aldıklarını; radyonun verilmemesini; doğru düzgün yemek yiyemediğini; revire çıktığında sevk istemesine rağmen sevk yapılmadığını; aile görüşünün pandemiden beri aynı şekilde devam ettiğini; görüntülü telefon hakkının olmadığını” aktarmıştır.

V. S. ile 25 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “TBB’ne başvurduğunu, yazının Ankara Barosuna götürüldüğünü, infaz koşullarından beslenme gibi konulardan yazı yazdıklarını, Kürtçe yayınların içeri alınmadığını, muhalif gazetelerin verilmemesini, alt kattaki havalandırmanın halı saha büyüklüğünde olduğunu, kendi havalandırmalarının küçük olduğunu, atölyenin haftada 1.5 saat olduğunu, ayda 3 defa çıktıklarını, sağlık filmleri alabilmek için dışarı götürülmek istendiğini, avukat tarafından alınabilecek yazılı dilekçe talep ettiğini” aktarmıştır.

H. K. ile 13 Eylül 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “11 Eylül 2023’te süresiz-dönüşsüz açlık grevine başladığını; havalandırmanın 1,5 saat olduğunu, sohbetin olmadığını, yer değişim talebinde bulunduğunu ancak kabul edilmediğini, mektuplarda iç postanın sorun olduğunu; Ağır Ceza Mahkemesinin kendilerinin lehine karar verdiğini ancak hala uygulanmadığını, tekrar itiraz ettiklerini ve şu an dosyanın İnfaz Hakimliğinde olduğunu; hücre içinde ip üzerine çamaşırını asarak kurutmaya çalıştıklarını, 6-7 kilo çamaşırı 20 liraya yıkadıklarını; Cumartesi (09 Eylül) günü bir adli mahpusun kanser hastalığından dolayı hastaneye kaldırıldıktan sonra öldüğünü adının Orhan Genç olduğunu, hastane randevusunun cezaevinde 6-7 ay sonraya verildiğini; AYM başvuru formunu en son aldığında 7-8 liraya verdiklerini,

dilekçenin fotokopisini de para karşılığında verdiklerini; aynı zarfta aileden 3 kişiye yazılan yazının gönderilmediğini, aynı zarfta 3 kişiye yazılamayacağını belirttiklerini; havalandırmaya sadece 2 kişi çıktıklarını; açlık grevine başladığı için disiplin soruşturması açıldığını, açlık grevinin sebepleri olarak S ve YGC Tipi Cezaevlerinin kapatılması, disiplin soruşturmalarının kaldırılması ve arkadaşlarının bulunduğu bir hapishaneye sevk sebeplerinin olduğunu; buraya geldiğinden beri 7 tane mektubunun kendisine gelişinin engellendiğini, arkadaşlarından gelen mektupların moral ve motivasyonu yükselttiği gerekçesi ile idare tarafından verilmediğini; Ankara CBS 19.4.2023 tarih B.M. 2023 / 17689 sayılı kararıyla kendisinin CHP ve HDP grup başkanlıklarına gönderilmesini talep ettiği dilekçesinin işlemsiz olarak kendisine iade edildiğini; sıcak su limitinin kaldırıldığını, ancak sabah 11.00'dan 14.00'a kadar, akşam 17'den 20.00'a kadar aktığını, ilk 5-10 dakika çamur pas gibi kötü aktığını, soğuk suyun da gece 00.00'a kadar olduğunu, sabah 6'da akmaya başladığını" aktarmıştır.

B. S. ile 13 Eylül 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Kürtçe kitaplarının verilmediğini, "Paranın verilip tercüme edileceğini, daha sonra kurumun gözetiminden geçeceğini" söylediklerini; farklı suç gruplarıyla iç içe kaldıklarını, pencere önünde Kürtçe konuşurken adli suçluların milliyetçi söylemleri ve hakaretlerine maruz kaldıklarını; radyoların, muhalif gazetelerin, dergilerin verilmediğini, radyonun verilmeme sebebi olarak "anten metalden olduğu için şiş olarak kullanılacağı" gerekçesiyle güvenlik önlemi olarak verilmediğini; mektuplara sürekli olarak el konulduğunu, sansür uygulandığını, kafalarına yatmayan kelimelere bile "örgüt" kelimesi dediklerini ve göndermediklerini; 15 Ağustos dolayısıyla birkaç arkadaşıyla halay çekip türkü söylediği için soruşturma açıldığını; hijyen ortamının olmadığını, spor alanlarındaki duvarların izocamla kaplı olduğu için hepsinin döküldüğünü ve bunların rüzgarla havalanıp tozlarının boğazına hasar verdiğini, vücutta kaşıntı ve kızarıklıklar oluştuğunu; temizlik malzemesinin verilmediğini, infaz hakimliğinin yaptığı savunmalarda "mahpuslara çamaşır suyu, bulaşık deterjanı, sabun gibi şeylerin verildiğinin" söylendiğini oysa verilmediğini; hastaneye giderken kendilerini adli mahkumlarla aynı yere bıraktıklarını ya da cemaat üyesi mahkumlarla birbirlerine kelepçelediklerini; kurs faaliyet gibi etkinliklerin olmadığını" aktarmıştır.

B. A. ile 13 Eylül 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Kürtçe kitaplarının verilmediğini; Bolu'dan yaklaşık 2 yıl önce sevk edildiğini; hastane sevklerinin geç olduğunu, bazen 2 ay sürdüğünü; siyasi mahpusların orta katta, alt ve üst katta da rütbeli askerlerin kaldıklarını" aktarmıştır.

N. P., 18 Eylül 2023 tarihinde, eşi M. P. için yaptığı başvuruda; "Eşi M. P.'in 21/11/2013 tarihinde Hacettepe Üniversitesi'nde annesinden alınan böbrek ile böbrek nakli olduğunu, 31 Mayıs 2022 tarihinde Yargıtay'dan onaylanan ceza dosyası dolayısıyla kendisinin giderek Hatay Başsavcılığına teslim olduğunu ve Hatay T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna konulduğunu, teslim olduktan yaklaşık bir ay sonra bağırsak sorunları yaşamaya başladığını, rahatsızlandığı dönem Cezaevi revirine görüldüğünü lakin ilaçlarının tedarik edilmesinin ve tedaviye başlanılmasının geciktirildiğini, organ nakli hastanın bağırsıklık baskılayıcı ilaç kullanması göz önüne alındığında ilaçlarının gecikmesinin rahatsızlığının hızla ilerlemesine neden olduğunu, ilaçların geç ulaşmasının ve cezaevinde yemeklerin yağlı ve baharatlı olmasının da akut diyaresinin ilerlemesine neden olduğunu; 2023 yılı Kurban Bayramı döneminde tatil olması nedeniyle eşinin revir servisine ulaşmasını zorlaştırdığını, 14/07/2022 tarihinde durumu kötüleştiği için ambulans ile hastaneye acil olarak gitmek zorunda kaldığını, hastanede diyare olan bir kişiye ki bir hafta civarında sürmüşse gaita testi yapılması gerekmesine rağmen yapılmayıp sadece kan tahlillerine bakılarak serum tedavisi uygulandığını ve yeniden ilaç verilerek cezaevine gönderildiğini, eşine o dönem doğru tedavi uygulansaydı şu an bu kadar kilo kaybı ve sağlık sorunları yaşamayacağını, sağlık sorunlarının ilk başladığı tarihte Temmuz 2022'de Hatay T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunduğu dönemde Cezaevi Revirdeki sağlık memuruna "eşinin yıllar önce sadece birkaç gün diyaresini durduramadıklarında Nefroloji Doktoru tarafından hastaneye yatışının yapılarak 4 gün serum ve doğru diyet ile sağlığına tekrar kavuştuğunu, gereken tedavi zamanından gerçekleşmezse böbrek fonksiyon değerlerinin tehlikeye gireceği ve bu sürecin diyalize kadar ilerleyebileceği" bilgilerini verdiğini, sağlık memurunun "Bu bilgileri Dr. Ufuk İlhami Değirmenci'ye iletceğini ve onun uygun göreceği tedavinin uygulanacağını" belirttiğini, o dönem kreatinin değerinin 1.35'e yükselmiş durumda olduğunu, cezaevine teslim olduğu dönemde nabız üzerinde tahlillerde görüldüğü üzere bu değer 0,99 olduğunu, vücuttaki sorunun tam olarak tedavi edilmediğinden dolayı bu değer her tahlilde daha da yükseldiğini kan tahlilleri sonuçlarında gördüğünü; eşinin, sağlık durumundan dolayı cezasının ertelenmesi talebinde bulunduğunu ve bu talep üzerine Hatay Araştırma Hastanesinde Sağlık Kurulu kontrollerinin gerçekleştiğini ve heyete girdiğini, heyet raporunda "Enfeksiyon riskinin sürekli olduğu ve enfeksiyon riski açısından uygun koşullar sağlandığı taktirde; ceza tehirine gerek yoktur" kararı çıktığını, oysa cezaevinin enfeksiyon açısından uygun koşullara sahip olmadığını, hem beslenme açısından hem hijyen açısından bir cezaevinin hasta bir bireye uygun koşulları sağlayamadığı ortada iken ne yazık ki böyle bir rapor ile karşı karşıya kaldıklarını anlamadıklarını; eşinin her 3 ayda nakil olduğu Hacettepe Üniversitesi Nefroloji bölümünde kontrollerinin gerçekleşmesinin gerektiğini, ancak bu konuda da zorluklar yaşadıklarını, en son Nisan 2022 tarihinde Hacettepe Üniversite'nde kontrolünün gerçekleştiğini, bu durumu hem Hatay Araştırma Hastanesi Nefroloji doktoruna hem Cezaevi revirine bildirdiklerinde eşini

Hacettepe Üniversitesi Hastanesi'ne sevk ettiklerini sözlü olarak ifade ettiklerini ancak bu ifadelerin üzerinden aylar geçmesine rağmen eşinin Hacettepe Üniversitesi Hastanesi'ne sevk edilmediğini, bunun üzerine Hatay Adliyesi Ceza ve İnfaz Kurumları Savcılığı'na bu konunun durumunu öğrenmek için verdikleri dilekçe sonucunda eşinin Hatay Araştırma Hastanesine yeniden sevk edilerek tedavisinin Hacettepe Üniversite Hastanesi'nde veya Adana Çukurova Tıp Fakültesinde takip ve tedavisinin uygun olduğunu 02.01.2023 tarihinde raporunu sunduğunu, bu dönem içerisinde kreatinin değeri 2.61'e ulaştığını ve bağırsak sorunları halen devam ettiğini; 04/01/2023 tarihinde yayınlanan Sürekli hastalık, Bunama ve Sakatlık durumlarındaki mahkumların cezalarının yeniden düzenlenmesi ile ilgili genelgeye dayanarak hem eşinin hem avukatlarının ayrı ayrı başvuru yapmalarına rağmen işlemler çok yavaş ilerlediğini, oysa normal koşullarda başvuru yapılmasına gerek kalmadan eş hakkında işlemlerin başlatılmasının gerektiğini; 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası eşinin Hatay T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nun hem depremde hasar alması hem de ceza evinde ailelerine ulaşamayan mahkumların isyan çıkarmasından dolayı zor koşullar altında (saatlerce soğukta ve yağmurda bekletilerek) Adana Ceza infaz kurumuna nakledildiğini, Adana bölgesinin de deprem bölgesi olması ve o dönem polikliniklerinin acil vakalarla ilgilenmesinden ve normal hastalara hizmet vermemesinden dolayı Ankara'ya sevkini talep ettiğini ve Ankara Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna sevkini yapıldığını; bu kuruma geldikten sonra yeniden infaz erteleme talebinde bulunulduğunu ve Ankara Etilik Şehir Hastanesinde yeniden kontrollerden geçerek ve Sağlık Kurulu Heyeti'ne girdiğini, Heyetten "Ceza tehirine gerek yoktur" kararı çıktığını, böbrek fonksiyon değerleri normal olmayan bir nakil hastasına böyle bir karar verildiğini, eşinin 19/06/2023 tarihinde İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda muayene ve heyete girdiğini ve heyetin sağlık durumunun araştırılması için Dahiliye polikliniğine yönlendirdiğini, o dönem bağırsak sorunlarının araştırılması için Gastroenteroloji polikliniğine gittiği için oradan çıkacak sonuçlar beklenildiğini, Gastroenteroloji polikliniğinin yapmış olduğu endoskopi sonucunda Alkalen reflü Gastrit ve kolonoskopi sonucunda ise ince bağırsakta iltihap tespit edildiğini, bu süreç esnasında düşen kan değerleri için ilaç tedavisine başlandığını, ancak ilaçların bağırsak sorunlarının hızlanmasına neden olduğunu, doktor ile tekrar görüştüğünde ilaçlarının değiştirildiğini ancak eşinin o dönem sağlık yönünden çok kötü duruma geldiğini, yaklaşık 40 kilogram olan nakilli bir hastayı o dönem ne yazık ki hastaneye yatış yapmak yerine ilaç tedavisi yapıp tekrar cezaevine gönderdiklerini; 11/09/2023 tarihinde eşiyile kapalı görüş esnasında görüştüğümde onun yürümekte, oturmakta ve konuşmakta güçlük çektiğini gözlemlediğini, hafta sonu tansiyonunun sürekli düştüğünü, revir personelinin tansiyon takibi için geldiğinde öğrendiğini, tansiyonunu en fazla 9'a kadar çıkartabildiklerini, ertesi gün eşinin bulunduğu cezaevinin revirine eşinin durumuna dair ayrıntılı şekilde bilgi verdiğini, "İştahının olmadığını, su dahi içse tuvalete çıktığını, şu an tek kişilik koşu tahtasında kaldığını ve bu nedenle ihtiyaçlarını gidermede zorluk yaşadığını" ayrıntılı şekilde izah ettiğini ve onlardan en azından bir serum tedavisine başlanmasını rica ettiğini, sağlık memuru "doktor ile görüşüp, doktorun uygun gördüğü tedaviyi uyulabileceklerini" söylediğini; 14/09/2023 tarihinde eşini önce Sincan cezaevi kampüsünde bulunan hastanenin aciline daha sonra ise Etilik Şehir Hastanesi ne götürdüklerini, yapılan tahliller sonucunda eşinin değerlerinin iyi olmadığı ve böbrek değerleri 6.42 olduğu için acilen yatış işleminin yapıldığını, eşinin hastaneye yatışının yapıldığı 15 Eylül'de saat 11.00 civarında kendilerine bilgi verildiğini; eşim şu an Etilik Şehir Hastanesi'nde yatmakta olduğunu, değerler düşmediği için acilen diyalize alındığını; hastaneye daha önce yatırılıp tedavisinin gerçekleştirilmesi var iken eşinin şuan kendisine nakledilen böbreği kaybetmekle karşı karşıya kaldığını, hem fiziksel hem de moral olarak eşinin durumunun iyi olmadığını, ailesi olarak şu an savcılık izni olmadığı için yanında olamadıklarını, eşinin durumunu doktorlardan öğrenebildiklerini ve sadece uzaktan gözlemleyebildiklerini, bugün (18 Eylül 2023) aldıkları bilgiye göre eşinin vücudunun nakil yapılmış böbreği reddedip- etmediği ve böbreğin durumunu öğrenmek için biyopsi yapılacağı kararı verildiğini öğrendiğini, eşinin durumunun kritik olduğunu, cezaevinde kalabilmesinin mümkün olmadığını, sürekli olarak kontrol altında olması ve enfeksiyon kapmamasının gerektiğini, cezaevi koşullarının buna uygun olmadığını, bu nedenle acil olarak tahliye edilmesini talep ettiğini" aktarmıştır.

Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

N. Ö. ile 28 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde (128 gündür açlık grevinde); "Hapishanenin koşullarının tamamen tecrit üzerine kurulduğunu ve kendisinin bu hapishanelere mezar hapishaneler dediğini bu nedenle bu mezarda ölmek istemediğini, yeni tabutlukları ve rencide etme alanlarını keyfi sürgün ve sevkleri protesto etmek için ve buranın da kendilerini teslim alamayacağını göstermek için 128 gündür açlık grevinde olduğunu YGC tipi hapishane dışında normal hapishane koşullarının uygulanmış olduğu herhangi bir hapishaneye götürülmek için açlık grevine başladığını şehir, bölge, yer fark etmeksizin normal koşulların olduğu bir hapishaneye gitmek istediğini; infazının 5 Haziran 2023 tarihinde dolduğunu, infazını tamamladığını, ancak Tekirdağ'da hapishanede gardiyanlarla karşı karşıya geldiklerini ve gardiyanların kendilerine saldırması üzerine onların da gardiyanlara karşı geldiğini bu nedenle kendisine 2 ayrı dava açıldığını, bu davalar sonucunda 17 ay ceza aldığını, kamu görevlisini darp etmek ve basit yaralamadan dolayı 17 aylık cezasının infazına başlandığını, 17 aylık cezasının adli bir ceza olduğunu aslında aftan yararlanması gerektiğini ancak savcılık ve idarenin bu 17 aylık cezanın siyasi ceza olduğunu ve Terörle Mücadele Kanunu gereği infazına devam

edileceğini söylediğini, bunun hukuken mümkün olmadığını ancak uygulanmaya devam edildiğini; Sincan YGC tipi hapisanelerde tahliye olan arkadaşı mahpus Sezer Ergin'in 5 günlük hücre cezasının bulunduğunu ve 5 Haziran'da tahliye edildiğini ancak Sezer'in tahliye edilmeden önce son 10 gününü hücrede geçirdiğini, havalandırmaya sadece bir saat çıkabildiğini, gelip hücrelerinden televizyonun alındığını, zaten buranın hücre olduğunu idarenin de kabul ettiğini, hücre cezalarının kendi tutuldukları hücrede çekildiğini sadece odaya gelip televizyonun alındığını bu sistemin nasıl bir saçmalık olduğunun da delillerini kendi içinde ürettiğini, kendisinin 300 gün hücre cezasının olduğunu bunu uygulayıp uygulayacaklarını bilmediğini; Sincan YGC Tipi Hapishanesinde yatak, tuvalet, banyo ve mutfakın içinde olduğu 12 metrekare hücrede yaşadıklarını ve hiçbir hücrenin havalandırmasının olmadığını, havalandırmanın yüksek duvarlı, penceresiz ve her iki yandaki kamerayla sürekli izlendiğini, havalandırmanın bir penceresinin olduğunu o pencerenin de sadece içeriye açılan, memurların mahpusları izlemesi için planlandığını, ilk sürgün edildiklerinde aynı suçtan 3 arkadaşıyla birlikte koridorda bulunduğunu 3 kişi birlikte günde birer saat havalandırmaya çıkarıldıklarını diğer arkadaşlarının tahliye olduğunu ve şu an 2 kişi havalandırmaya çıkarıldıklarını, bu hapishanenin yasaklarla inşa edilmiş olduğunu her şeyin yasak olduğunu, tek bir amacın olduğunu ve bu amacın da mahpusun hayatını daha da zorlaştırmak olduğunu, tutulduğu hücrede ikinci bir çay kaşığının yasak olduğunu kantinin dahi keyfiyetle kullanıldığını, kesme şekerin yasak dışında bir şey satılmadığını, bayram şekerinin bile yasak olduğunu, açlık grevine başladığında sadece kesme şeker olduğunu, farklı bir şeker yok varsa da o da yasak denildiğini, kargo göndermek istediğini kargonun 2 ay hapishanede kaldığını, 2 aydır gönderilmediğini, idarenin kendilerine sürekli olarak "depomuzda yer yoktur, işiniz biten eşyalarınızı ve kitaplarınızı geri yollayınız, aksi takdirde kargoyla gelen kitaplarınız ve eşyalarınız verilmeyecektir" dediğini, zaten 2 aydır bekledikleri kargoların kendilerine verilmediğini, bunun açık bir şekilde hak ihlali olduğunu, kitaplarını vermeden kitap alamadıklarını, 18 kitap haklarının olduğunu bu kitapları bitirip kargo parasını yatırdıktan sonra 18 kitabı göndermek zorunda olduklarını aksi takdirde yeni kitap alamadıklarını hapishanede her şeyin çok pahalı olduğunu kargo ücretini de karşılayamadıklarını örneğin 2 sayfalık bir faksın 25 TL olduğunu; çöp poşetinin dahi ikincisinin verilmediğini çamaşırlarını içeride kurutmak zorunda olduklarını idareyle sürekli bu konuda görüştiklerini ancak hiçbir çözümün bulunmadığını; hapishanenin koşullarının mahpusların psikolojilerini ve sağlıklarını en kötü şekilde etkileyecek tarzda tasarlandığını, hücrede tutulmalarına rağmen yan hücredeki mahpusun da sadece ensesini görebileceklerini, güneşi sürekli ensesinde hissettiğini güneş için sırtını dönüp pervaza oturduğunu bunun dışında güneşe temas etme ihtimalinin mümkün olmadığını, zaten güneşi günde sadece 2 saat görebildiğini; güneşi mahpusun yüzünü dönerek görme ihtimalinin olmadığı şekilde tasarlanan hücrelerde hapsedildiklerini, hapishanede zemin katta pencerenin çelik tellerle sık eleklerle kapatılmış olduğunu bu katta hava girişinin engellendiğini havanın girmediğini, bu gerçeği kendileri kapalı havalandırmaya çıktıklarında zemin kattaki mahpusların pencereden görünmediğini o kadar sık bir eleklerle pencerelerin kapandığını ancak seslerinin hücreye yetişebileceğini ama hiçbir şekilde mahpusu görmediklerini zemin katta bulunan idarenin birinci kat dediği hücrelerin tamamen havasız ve ışısız olduğunu gördüklerini; merkezi yayın olduğundan radyonun verilmediğini sebebini idareye sorduklarında da mahpusların "yasak denilerek" ikna edilmeye çalışıldığını, bütün saydığı yasaklardan idarenin mahpusları kabul edebileceği bir gerekçe sunmadığını sadece "yasak" dediğini; berbere çıkarıldıklarını ayda bir berbere götürüldüklerini, gardiyanın makineyi çıkartıp "hadi birbirinize tıraş edin" dediğini bunu istemediklerini, kabul etmeyeceklerini, ilk sürgün geldiği günlerde koridorun çok çok kirli olduğunu bir ay boyunca koridorları temizlediklerini gardiyanın kendi buldukları koridora gelerek "bir ay oldu koridoru temizlemediniz, ayıp değil mi?" dediğini ikinci müdür hanım genel aramaya geldiğinde kendileriyle konuştuğunu "neden temizliyorsunuz?" dediğini, mahpusların bulunduğu koridoru temizlemek zorunda olmadıklarını söylediğini; uzun süre hapishanede olduğundan dolayı sağlık sorunları yaşadığını, idrarını uzun süre tutamadığını, sık sık tuvalete giden biri olduğunu, havalandırmada çok sık tuvalete gittiğinden dolayı 1 saat veya 2 saat öncesinde hiçbir şekilde sıvı tüketmediğini, çünkü havalandırmada tuvalete çıkmasa halinde hücreye geri götürülüp havalandırmaya tekrar götürülmediklerini ve havalandırma hakkının bittiğini; içerde fotoğraf çekemediklerini, sadece havalandırmada fotoğraf çekebileceklerini ancak kendisi dışında hiç kimsenin fotoğrafa giremeyeceğini, tek başına fotoğraf çekebileceklerini, genelgeden haberdar olduğunu, üçten fazla kişiyle fotoğraf çekilemediğini bildiğini ancak bunun da idarenin inisiyatifinde olduğunu, daha önceki tutulduğu hapishanede bunun böyle yapıldığını ancak buradaki hapishanede tek başına fotoğraf çekilmek zorunda olduğunu, başvuru yaptığını ancak idarenin hiçbir cevap vermediğini; tecridin ailelere de uygulandığını, açık görüşlerin avukat odası gibi fanuslarda yapıldığını, sadece kendi ailesiyle görüşebileceğini diğer ailelerle selamlaşmanın bile yasak olduğunu, bu nedenle bu tecride ailelerin de dahil edildiğini, kendi ailesinin görüşmeye gelemediğini, ekonomik sorunlar nedeniyle yol masraflarını ödeyemediğini, ailesinin zengin olmadığını, annesinin babasından kalan emekli maaşı ile geçindiğini bu parayla hem kendisine baktığını, hem kira verdiğini hem de hayatını idame ettirmeye çalıştığını, Salı günü telefona çıkmak istemediğini, her konuşmada kızının annesinin, kız kardeşinin ağlamaya başladığını bu nedenle ailesine de işkence yapıldığını, idarelerin de hapishane mimarisi gibi davrandığını mahpusların birbirleriyle karşılaşmasına gayret edildiğini; bu hapishanede aynı siyasetten olanların havalandırmaya çıkarıldığını, personel sayısının çok yetersiz olmasından dolayı çok zorluk çekildiğini, personellere her işin yaptırıldığını, mahpusların 14.00'de havalandırmaya çıkarılacak iken çoğu zaman 14:20-14:30'da çıkarıldıklarını,

personellerin kendilerinden özür dileyerek durumu belirttiklerini “biliyorsunuz” dediklerini, personellerin psikolojik sorunlar yaşamakta olduğunu, sabah 08.00’den akşam 20:00’a kadar hapisanede havalandırmanın ve güneşin olmadığı yerde personellerin de tutulmakta olduğunu, personellerin sigara dahi içemediğini, müdahalecisi olan gardiyanın hem fotoğrafını çektiğini, hem gazetesini getirdiğini, aslında gardiyanın da en az 5 ayrı iş yaptığını, bu nedenle hapisanede yapılması gereken çoğu işin yapılmadığını, personellerin de çok büyük bedeller ödediğini; personel sayısının azlığından dolayı gazetelerde de büyük sorunlar yaşandığını örneğin F Tipi Kapalı hapisanelerinde gazete hapisaneye geldiğinde kütüphaneci yanına bir adam alıp listeye göre mahpuslara dağıtım yapmakta olduğunu, gardiyanın gazeteyi getirip verdiğini ancak Sincan YGC hapisanelerinde mahpusların sadece havalandırmaya çıkarken gazeteyi alabildiklerini, burada şebeke denilen LKP (Lokal Kapı Paneli) kapılarında gazeteyi bu lokal kapının önündeki demir parmaklıkların bulunduğu o ara kısma koyduğunu, gardiyanın mahpusu tek başına götüremediğini, diğer gardiyanın onu izlerken, ikisini birlikte görmesini beklediğini, bu nedenle gardiyanın lokal kapı paneli önündeki demir parmaklıklı kapıyı geçerek hücrelerine gazete getirmesinin mümkün olmadığını; kantinde saat satıldığını ve kendisinin de saat aldığını, ancak hücre dışında saatin takılmasının yasak olduğunu havalandırmada saatin takılmadığını, telefona çıkarılırken yine yasak olduğunu idareye başvurduğunda duvarda saat olduğunu söylediğini bu nedenle saatin yasak olduğunu; kantinde bağımsız küçük mektup zarfının olmadığını 10 tane zarf satıldığını, bunun da 25 TL olduğunu bir zarfın 70 kuruş olduğunu ama bunun da tek başına satılmadığını, A5 mektup kağıt zarfı aldığını; şalvarın kendisine verilmediğini yasak olduğu için sadece hücrede giyebildiğini; 128 gündür açlık grevinde olduğunu 50-60’ıncı günlerde kan işediğini çok zor idrarını yapabildiğini, çok zorlandığını ve kan attığını idrarla karışık değil sadece kan attığını, 3 gün üst üste kan attığını, 2 aydan fazladır omuzlarında ve parmak uçlarına kadar uyuşma olduğunu sağ bacağından ayak parmaklarına kadar uyuşmanın olduğunu, ayaklarının çok üşüdüğünü, kışık çorap giydiğini, unutkanlık başladığını, sallama çay yaparken çayın kendisini çöpe atıp kağıdını demlediğini, hareketlerde ve konuşmalarda yavaşlama olduğunu, hareketlerinin kısıtlandığını, her geçen gün daha da fenalaştığını, çok çabuk yorulduğunu, uyuyamadığını, uyku sorunu çektiğini, uyuyamadığı için de halsizlik ve bitkinlik yarattığını, bu nedenle gece volta attığını, B-1 ilaç istediğini, sağlıkçının gelerek B-1 yok dediğini B-12 verildiğini, şeker konusunda idarenin ve doktorun neden bu kadar direttiğini sorduğunu “senden başka talep eden yok” en son revir doktoruna yazdığını tabi bu seferde cam şeker getirildiğini, kendisinin bayram şekeri istediğini, yine farklı 3 çeşit şeker alındığını, birinin Ankara şekeri birinin Mevlana şekeri birinin de kesme şeker olduğunu, sade akide şeker getirildiğini, hapisane idaresinin inisiyatif olarak 2 ay önce “tedaviyi kabul edip etmeyeceğini” sorduğunu, hastaneden bir heyet geldiğini, heyetin kendisine “tedavi ister misin” diye sorduğunu kendisinin de “hasta değilim” dediğini, sağlık heyetinin de “jelibon, akide şeker ve bayram şekeri alıyor musun” diye kendisine sorduğunu bu konuşmalarda müdürünün de orda olduğunu doktorun “enerjiye ihtiyacınız var” dediğine doktorun “buralara kadar gelmişiz idrar örneği alalım” dediğini ancak kendisinin bunu kabul etmediğini, bu heyetle görüşmesinin 2 ay önce olduğunu, sonra bir heyetin daha geldiğini, Bakanlıktan geldiklerini söylediğini, onlara da taleplerini anlattığını, koridorun hala pis tutulduğunu, temizlenmediğini, heyetlerin de bu yasakları anlamadığını, bazı yasakları anlamayarak kendisine sorduğunu, örneğin merkezi yayın verildiği için radyo verilmemesini anlamadıklarını, temizliğin yapılmadığını anlayamadıklarını, kendisinin türkü ve benzeri dinlemek istediğini, haber alma özgürlüğünün kısıtlandığını hapisanede kendisine herhangi bir gerekçe vermeden sunulmadığını sadece yasak denilerek geçirildiğini heyete de aktardığını, ancak herhangi bir değişimin olmadığını; 1980’den beridir hapisane yattığını, her hapisanenin ayrı bir Cumhuriyet ayrı bir kuralının olduğunu, ancak buradaki yaşatılan keyfiyetin hiçbir yerde görülmediğini, idarenin kendisine sürekli “hallederiz” dediğini “sen yarın sabah dilekçe yaz biz hallederiz” dediğini ancak hiçbir şeyin çözülemediğini; emanette kalan eşyalarının şimdiye kadar kendisine verilmediğini, tırnak makasının kırıldığını, depodaki tırnak makasını istediğini, açlık grevinde olduğu için 40 günde geldiğini, tırnak makası için idarenin kendisine 40 sefer “hallederiz” dediğini, en son idarenin kendisine “Nedim sorun tırnak makası değil yetişemiyoruz” dediğini; diz kapaklarından aşağı şişlikler olduğunu, (avukat tarafından şişlikleri görmek için pantolonunu indirmesi istenmiş ve diz kapaklarından ayak bileğine kadar olan kısımda korkunç bir şekilde şişme olduğu, diz kapaklarından ayak bileklerine kadar olan kısımda korkunç bir şekilde morarma olduğu avukat tarafından görülmüştür) buraların yanma yaptığını, üşüdüğü için uzun kışık çorap giydiğini, ayrıca denge sorunu yaşadığını, yazarken ellerinin sürekli kaydığını, çay dökerken ellerinden düştüğünü, korkunç bir üşüme olduğunu, bu nedenle hırka giydiğini, aynı koridorda oldukları tahliye olan arkadaşı Sezer’in giderken kendisine battaniye bıraktığını, üşüdüğünü tek battaniyenin kendisine yetmediğini mahkumlardan Sezer’in kendisine bıraktığı battaniyeyi istediğini en başta idarenin “hallederiz” dediğini sonra sık dilekçe vermesine rağmen 10 günde battaniyenin kendisine verildiğini, ikinci battaniyeyi aldığını 2 battaniye ile birlikte uyduğunu; revirdeki doktorların “çay içerken 5 kaşık şeker at” dediğini, mutlaka 5 kaşık şekerle çay içmesi gerektiğini, ancak bu şekerlerin de kendisini ishal ettiğini tatlı ve şeker almayınca da halsizlik olduğunu, kendisini dilekçe yazdığını yemek yerine, sadece su, şeker ve bitki çayı, tuz istediğini ancak idarenin kendisine bal ve meyve suyu verdiğini, tekrar dilekçe yazdığını “bal ve meyve suyu vermeyin” dediğini, ancak hala bal ve meyve suyu gönderildiğini, sadece 0.5 litre su verildiğini, kendisinin en az 5 litre su içmesi gerektiğini, zamlardan sonra 5 litre suyun 10 TL olduğunu; havalandırmada iken müdire hanımın görüşmek için rica ettiğini, görüşmek için müdüre hanımın yanına gittiğini, 2

psikoloğun da orada bulunduğunu, müdüre hanımın sürekli soyut konuştuğunu ve kendisine ne istediğinin sorulduğunu, kendisinin bu şikayetlerini anlattığını, psikoloğun kendisine “neden tansiyonunu ölçtürmüyorsun neden tartılmıyorsun senin kilo kaybını nasıl anlayacağız?” dediğini, ancak görüntüsünden de çok çok zayıfladığını, kemiklerinin ve kaburgaların görüldüğünü, müdire hanımın kendisine “bu kadar kitabı ne yapıyorsunuz niye okuyorsunuz” dediğini “yer sorunumuz var bu kadar kitabı tutamayız, 18 kitap verin 18 kitap alın” dediğini ancak günde bir kitap okuduğunu her gün bu işlemi yapacak olursak bir kitap için 20 sefer dilekçe yazmak zorunda bırakıldıklarını, o yüzden 2 ayı beklediklerini, idarenin en son “Ağustos ayında kitapları vereceğiz” dediklerini ancak hala kitapları vermediklerini çünkü kitapların 2 aydan fazladır ailelere gönderilmediğini; ailelerinin gönderdiği iç çamaşırlarının alınmadığını, bir boxer için 25 TL istendiğini, bu boxerın da naylon ve çok sağlıksız bir malzemedan yapıldığını, bir atlete 80 TL verildiğini, siyah atlet veya beyaz atlet verildiğini, siyahın ikinci yıkamada beyaza dönüştüğünü, tıraş için bir makinenin 400 TL olduğunu, televizyonun 4.000 TL olduğunu, çay makinesinin 1.700 TL olduğunu, su ısıtıcısının da 770 TL olduğunu, parası yoksa çay içemediğini, elektrik parasını ödemese elektriğinin kesildiğini, 6 aylık yemek parasının kendisinden istendiğini, yazılı bir şekilde tebligat yapıldığını, açlık grevinde olduğunu ve yemek parasını ödemeyeceğini söylediğini, geldiği günden beridir revire sadece bir kez çıktığını onda da sadece sağlık durumunu sorduklarını tedavi edilmediğini; Evrensel Gazetesinde açlık grevi ve durumu ile ilgili bir haber yazısı çıktığını, kardeşinin açık görüşe bu haberi getirdiğini, ancak içeriye almadıklarını kardeşinin kendisine haberi gösteremediğini, gece kendisini 2 kez kontrol ettiklerini daha önce de uyku sorunları olduğunu ancak açlık grevinde çok büyük bir sorun haline geldiğini ve kesinlikle uyuyamadığını, bazen dalınca gardiyanların uyuyup uyumadığını kendi iyiliği için kontrol ettiklerini, içeriye girerek “Nedim iyi misin?” diye bağırdıklarını, bazen gece 02.00’de ve 04.00’de bu kontrollerin olduğunu ancak uykusunun bölündüğünü ve bir daha uyuyamadığını; bu hapisanede 2 şilteyi birden yıkamayacaklarını, birini yıkayıp kurutup sonra diğerini asabileceklerini, çamaşırlarını asacak bir ipin bile olmadığını; gardiyanları sabah sayımda avukat görüşünde havalandırmaya çıkarken bir de öğle ve akşam yemeğinde görebildiklerini, kendisini sabah sayımında düşerse öğlen yemeğe kadar görülemeyeceğini; 62 yaşında olduğunu, 42 kilograma düştüğünü açlık grevine başlarken 60-61 kilo olduğunu; şuan ağızında tek bir diş bile olmadığını, alt üst damakta 4-5 dişinin olduğunu, onların da 5 yıl önce Burhaniye Hapishanesindeyken düştüğünü, dişlerini yapacaklarını söylediklerini, yapacakları sırada da Covid-19 pandemisinin araya girdiğini, diş doktoru olmadığını ve şimdiye kadar dişleriyle ilgili herhangi bir tedavi göremediğini; cilt kuruluğu olduğunu bunun da pullanmaya sebep olduğunu bütün vücudunda bu pullanmanın başladığını, vücudunun tamamında açık kırmızı belirgin noktalar oluştuğunu, (bunun üzerine avukat tarafından hırkasının ve tişörtünün çıkarılması istenilmiş, vücuduna bakıldığında pullanmanın bütün vücuda yayıldığını ve vücudunda koyu belirgin açık kırmızı noktaların oluştuğu görülmüştür); bu hapisanede tehlikeli kodu alamadan kalınmadığını ve kendilerine 9/3’lü dendiğini ve tehlikeli olduklarını ama neye göre tehlikeli olduklarını bilmediklerini, İdare ve Gözlem Kurullarının 5275 sayılı kanununun 9/3 maddesi gereğince “Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar yüksek güvenlikli ceza infaz kurum gönderilirler” dendiğinden mahpusların Yüksek güvenlikli Ceza İnfaz kurumlarına gönderilmelerine karar verildiğini, ancak asıl burada kendisine zarar verebileceğini, radyo dinleyemediğini, kimse olmadığı için duvarla konuştuğunu ve daha çok zarar gördüğünü; bu hapisanelerde 23 saat hücrede kaldığını paylaşmanın yasak olduğunu, örneğin mahpusa pul veya bir tutam çay lazım olduğunda paylaşabilir ancak bu hapisanede paylaşmanın mümkün olmadığını, acılar ve sevinçlerin hiçbir şekilde paylaşılmadığını bu nedenle mahpusların hastalanmama hakkının ihlal edildiğini; adli mahpusların depresyona bağlı ilaçlarla yaşadığını, başka türlü yaşama imkanlarının olmadığını, yemek arabalarında haplar dolu bir şekilde antidepresan ilaçlar götürüldüğünü, sabah-akşam devletin gardiyanın uyuşturucu servisi yaptığını, burada mahpusların gün boyu uyuduğunu, başka hiçbir şey yapamadığını, konuşmayı unuttuklarını kelimeleri sözcükleri unuttuklarını; bu hapisanede spor, sohbet, atölye vb. herhangi bir faaliyetinin bulunmadığını ve verilemeyeceğinin söylediğini spor hakkının da iyi halli olmadığı için kendisine verilmeyeceğini söylediğini, zaten greve başlayınca da bunun bahane edildiğini; derneğin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasına muvafakat ettiğini” aktarmıştır.

Tokat T Tipi Kapalı Hapishanesi

H. D. ile, 03 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “38 yaşında ve Behçet hastası olduğunu, A. Ç.’nin kendisi hakkındaki ifadelerinin aynen dikkate alınması gerektiğini, bununla birlikte diyet yemek imkanının sağlanmadığını, sürekli pilav yemek zorunda kaldığını” aktarmıştır.

İdare ile yapılan avukat görüşünde; Hapishane müdürünün bulunmadığının ifade edilmesi üzerine Baş Memur ile görüşülerek H. D.’in hastane sevkleri ve diyet yemek sorunu hakkında görüşme yapıldı. Görüşmede Baş Memur tarafından Bakanlığın sadece çölyak hastaları için iışe bedelini aşsa dahi yemek listesinin karşılanması gerektiği konusunda genelge

olduğunu, bu hastalık için işe bedeli ölçüsünde emsal yiyeceklerle diyet yemek imkanının sağlanmaya çalışıldığını belirtti. Bunun üzerine günlük yemek listesine ve diyet yemek listesine bakılarak karşılaştırma ile bu durumda mahpusun sadece karbonhidrat ve yoğurt ile beslenmesinin söz konusu olacağı, diyet yemek listesinin sağlandığının söylenemeyeceği, Bakanlık Genelgesinin hak daraltıcı olarak yorumlanamayacağı, hastalığının ağırlığını ve sonuçlarından da sorumlu olacakları belirtilerek ve çözüm için mahpus ile görüşmelerini talep ederek görüş tamamlandı.

H. A. ile, 03 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde (Görüşme öncesinde H. A. ve A. Ç. için avukat görüş kapsamında görüntülü ve sesli kayıt kararı tebliğ edildi); "Hapishanede sağlık sorunlarıyla ilgili hastane sevklerinin geç gerçekleştiğini, bazen sevk yapılan kadar (1,5-2 ay) sağlık sorunu semptomlarının ortadan kalktığını; bazı hekimlerin kelepçeli muayenede ısrarcı olduğunu ve bu durumda muayene olmadan döndüklerini, hekimlerin önüne jandarma tarafından suç durumunu bildirir evrakın konulduğunu, bu bilgiye sahip olan hekimin önyargısız bir şekilde yaklaşmasının genelde mümkün olmadığını, muayene sürelerinin kısa olduğunu, uzun süre bekletildiklerini, beklemenin ardından ise acele ettirildiklerini, kendilerini hekime gerektiği gibi anlatamadıklarını, 2016 sürecinde gözaltında da işkence gördüğünü, sağlık çalışanları tarafından da bu suça ortak olduğunu; koğuşunda M. Z. G.'nün kalp hastası olduğunu, 2 Ocak 2023 tarihinde ise bağırsak ameliyatı geçirdiğini ve 53 yaşında olduğunu, 3 sefer bel fıtığı ameliyatı olduğunu, doktor tarafından ortopedik yatağın reçete edildiğini, ancak idare tarafından önü açılır gerekçesiyle bu talebin reddedildiğini" aktarmıştır.

A. Ç. ile, 03 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde (Görüşme öncesinde H. A. ve A. Ç. için avukat görüş kapsamında görüntülü ve sesli kayıt kararı tebliğ edildi); "Koğuşta İ. Ç., M. S., R. K. (soy isim yanlış olabilir), H. D., M. T., M. B., C. Ö., C. A., Ş. E., S. N., İ. T.'in da bulunduğu 14 kişi ile birlikte kaldığını; H. D.'in ağır hasta olduğunu, hastalığının Behçet hastalığının bir türü olduğunu, kanser değil; ancak hastalığın ciğerine yayılmış olması sebebiyle etkisinin o ölçüde şiddetli ve sonuçlarının da ağır olduğunu, infaz durdurma ya da tedavisinin daha iyi bir hastanede yapılabileceği İstanbul, Ankara, Diyarbakır illerinden birine sevk sürecinin yürütülmesi gerektiğini, hastalığı noktasında herkesin çok endişeli olduğunu, sık sık bayıldığını, 1,5 saat 4-5 kişinin kan dolaşımının normalleşmesi için onunla ilgilendiğini, yanında kimse olmazsa hayatını idame ettirmesinin çok zor olduğunu; gazete, sohbet hakkı gibi sorunlarının devam ettiğini, bununla birlikte koşullu salıverme süreçlerinde uzatmalarla karşılaştıklarını; İ. T.'in 6 ay uzatılıp tahliye edildiğini, S. G.'nün 3 ay uzatılıp tahliye edildiğini, Ş. K.'nin süresinin uzatılmadığını, Mehmet Demir'in denetimli serbestliğe ayrıldığını, İskan Çelik'in değerlendirmeye yeni çıktığını sonucun bilinmediğini belirtti. Uzatmaların genelde pişmanlık gerekçesine dayandığını; M. S.'in ise hücre cezaları sebebiyle infazının yakıldığını; Ş. E.'nun avukat görüşüne ihtiyacı olduğunu, ailesinin de uzak olması sebebiyle bu anlamda bir ihtiyaç duyduğunu; Savcı ile sorunlarını konuşamadıklarını, Savcı ile görüşme taleplerinin geri çevrildiğini" aktarmıştır.

Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi

F. A. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; Kendisinin 57 yaşında olduğunu, üçüncü kez infazının uzatıldığını, kurumun 40 ile 80 arasında puanlama yaptığını, 45 puanın iyi halli sayıldığını, kendisinin 44.75 puan verilerek infazının yakıldığını, 30 yıl koşullu salıverilme halinin infazını yattığını bir buçuk yıldır da infazının uzatıldığını, 32 yılının içerisinde olduğunu, tahliyesinin engellendiğini idare ve gözlem kurulunun üçüncü seferdir infazını uzattığını, bunun bir görüşme olmadığını sadece "pişman mısın?" şeklinde soru sorulduğunu, Abdullah Öcalan hakkında soru sorulduğunu, kendisinin cevap vermediğini, idare ve gözlem kurulunun kendisine "neden bağımsız geçmiyorsun, oda değişimi yapmıyorsun?" şeklinde soru sorduğunu, "ne kadar süredir hapistesin, devleti tanıyor musun, Türkiye Cumhuriyeti devletinin 2 düşmanını bize açıkla?" şeklinde sorular sorulduğunu, kendisinin idare ve gözlem kuruluna "bunun kendi durumuyla alakası olmadığını, bu sorulara niye muhatap olduğunu anlamadığını" söylediğini, İGK'nın da "say dediksek sayacaksın" dediğini, daha sonra "Abdullah Öcalan hakkında ne düşünüyorsun, devlete ihanet ettiğini düşünür müsün?" şeklinde soru sorduğunu, kendisinin de cevaplamadığını, bu nedenle 3. kez infazın uzatıldığını, infazının tamamen bahanelerle uzatıldığını, gerekçelerinde tamamen anlamsız ve şaka gibi değerlendirmeler yapıldığı bazılarının şöyle olduğunu; "PKK hakkında düşüncelerin değişti mi? sorusuna kendisiyle ilgili sorulara cevap vereceğini, bu konularla alakalı daha önce de belirttiği şekilde düşüncelerinde bir değişiklik olmadığını, iftiradan dolayı ceza evinde olduğunu, Abdullah Öcalan'la alakalı soruyu kimseyi değerlendirme durumunda olmadığını, sadece kendisiyle alakalı sorulara cevap vereceğini, vatana ihanet etmediğini, evde çocuklarıyla kalırken kolluk kuvvetleri tarafından alındığını, mahkeme de yargılanırken ifade ettiğini, ancak yargılama aşamasında güç getiremediğini, "Abdullah Öcalan vatan haini midir?" sorusuna kendisi ile ilgili yorum yapacağını, Türkiye Cumhuriyeti Devletini tanıdığını, "Türkiye Cumhuriyetinin karşısında olan örgütleri söyler misin" sorusuna gerçekten bilmediğini, bu sorulara nasıl cevap vereceğini bilmediğini," mülakat denilen şeyin bundan ibaret olduğunu bu saçmalıklardan sonra idarenin kendi değerlendirmesinin hukuki hiçbir kaynağı olmadığını değerlendirmeler şu şekilde yer verildiğini: "suçunun toplumda infial yaratan suçlardan olduğu, çıkması

durumunda hayat enerjisinin düşük olduğu, tutum ve davranış değişikliğine ilişkin motivasyonunun düşük olduğu, Hükümlü ceza infaz kurumuna girdikten sonra da örgütle (PKK) bağlantısını kesmediği, infaz kurumlarında bulunduğu süre göz önüne alındığında hükümlünün tarafsız koşuya geçmek için herhangi bir dilekçesinin bulunmadığı, ceza infaz kurumlarında bulunduğu süreçte örgüt mensubu kişilerle aynı koşu altında bulunmaktan rahatsızlık duymadığı beyanlarında samimi olmadığını göstermekle birlikte hükümlünün örgütün radikal düşüncelerinden vazgeçmediği, Örgütü açıkça terör örgütü olarak nitelendirmediği, hükümlünün ceza infaz kurumlarında örgütün direktifleri doğrultusunda örgüt eylemlerine devam ederek örgüt ile bağıni koparmadığı, ayrıca gözlem değerlendirme raporlarının bir kısmı olumlu olsa da bazı gözlem değerlendirme raporlarına bakıldığında hükümlünün uzun süren infaz sürecindeki tutum ve davranışları göz önünde bulundurulduğunda sorun çözme becerilerinin sağlıklı olmadığı, hükümlünün suç teşkil eden unsurlara karşı bir farkındalığı olmadığı ve suçundan dolayı pişmanlık duymadığı, herhangi bir suç islediğini düşünmediği göz önünde bulundurulduğunda gelişim motivasyonu hakkında yapılan değerlendirmelerin olumsuz yönde olduğu, hükümlü ile yapılan mülakat sırasında Kurul Başkanı tarafından yöneltilen sorularda PKK'yı terör örgütü olarak kabul ediyor musun sorusuna sadece kendisiyle ilgili yorum yapabileceğini, diğer sorulara cevap veremeyeceğini, herhangi bir şekilde yorum yapma durumunda olmadığını, bu hareketle bir ilişkisi olmadığını ifade eden kaçamak cevaplar verdiği, yapılan mülakatlarda ailesinden uzak kaldığını çıkması halinde ailesi ile vakit geçireceğini beyan etse de 30 yıldan fazla ceza infaz kurumunda kalmasına, ailesinden uzak kalmasına sebep olan bu örgütü tam olarak ifade edemediği, beyanlarında samimi olmadığı, PKK ile bağınin devam ettiği, hükümlü bu tutumu ile halen örgütle olan bağıni koparmadığı, bağlılığının devam ettiği ve aktif örgüt üyesi olduğunun ifadelerinde anlaşıldığı, yapılan mülakatta islediği suça karşı herhangi bir nedamet duygusu geliştirmediği, hala içinde bulunduğu terör örgütünün düşünce yapısını benimsediği ve örgüte karşı sempatanlığının devam ettiğinin gözlemlendiği, tüm bu sebeplerden dolayı hükümlünün tekrar örgütsel faaliyetlere katılmaya devam edeceği ve tekrar bir suç işlemeye meyilli olduğunun değerlendirildiği, bu doğrultuda hükümlünün koşullu salıverilmesi durumunda tekrar örgüt faaliyetlerine katılım ihtimalinin olabileceği, hükümlünün örgüt ile iltisakının devam ettiğinin düşünüldüğü, kendisini geliştirmek için çabasının bulunmadığı, bu sebeple de kapalı ceza infaz rejiminin ve iyileştirme programlarının başarıya ulaşamadığı, bu sebeple hükümlünün koşullu salıverilmesinin uygun olmayacağı; Her ne kadar hükümlü hakkında yararına ilişkin işlem yapılması gerekse bile; toplumda bulunan diğer kişilerin haklarının da korunması gerektiği dikkate alındığında halen terör örgütü PKK'ya karşı duygusal yaklaşımının fiilen katkı sağlamasa bile örgüte destek olabilecek nitelikte davranışlar ortaya koyacağı kanaati oluşmakla, hükümlünün kapalı ceza infaz kurumumuzda kalmasının devam etmesinin gerektiği, hükümlü kişisel gelişimi açısından faydalı olacak iyileştirme programlarının uygulanması gerektiği, hükümlünün toplu yasamın gerektirdiği kurallara ve normlara uyum sağlamakta zorlanabileceği, bu hali ile toplumla bütünleşmeye hazır olmadığı;" şeklinde değerlendirmeler denemeyecek bahanelerle 1, 5 yıldan fazladır rehin alındığını, kurul kararlarının politik kararlar olduğunu ve sadece kanaatlerden ibaret olduğu, kararların kendisinden de anlaşıldığını; kendisiyle aynı durumda olan 3 mahpusun daha bulunduğunu mahkumlardan K. K.'ın infazın tamamını hapisanede geçirdiğini ancak arkadaşlarıyla haberleşen bilmek için yukarıdan için 13 ay hapis cezası aldığını 13 aylık cezayı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında olan suçlara özgü infaz ettirildiğini ancak idareden izinsiz mektuplaşma anın adli bir ceza olduğunu bunun adilere özgü infaz ettirilmesi gerektiğini ancak idarenin bunun siyasi bir suç olduğunu söylediğini bu nedenle 13 aylık cezanın tamamını yatmak zorunda olduğunun söylendiğini; mahkumlardan E. S.'in infazının 2 sefer üçer ay uzatıldığını, en son üçüncü sefer 6 ay infaz uzatması kararı verildiğini, toplamda bir yıldan fazla yatmak zorunda olduğunu; mahkumlardan H. A.'nin üçüncü kez infazın uzatıldığını; mahpusların İGK kararlarına itiraz ettiği ve İnfaz hakimliğinin bütün başvuruları reddettiğini; hapisane idaresinin mahpuslar tarafından verilen dilekçeleri dahil çıkartmadığını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları Derneği, büyükelçiliklere sürekli dilekçeler gönderildiğini ama bu dilekçenin hiçbirinin kurumlara ulaşmadığını, sadece Adalet Bakanlığı'na gönderilen dilekçelerin gönderildiğini; Yozgat 1 no'lu T Tipi Kapalı Hapishanesi içerisinde mahpuslara talepleri ve dilekçeleri ile ilgili evrak kaydı numarası vermediğini, dilekçelerin gönderilip gönderilmediğini ve akıbetinin ne olduğunun bilinmediğini, dilekçelerin akıbeti sorulduğunda da aylar sonra gönderildiğinin söylendiğini; hapisane içerisinde adli mahpusların görüntülü arama yaptığını ve bu görüntülü aramanın bir saat yaptırıldığını, ancak siyasi mahpusların görüntülü arama yapamadığını ve telefonla görüş haklarının sadece 20 dakika olduğunu, müdürle görüşme yapılmadığını, müdürün bu durumda görüşmek istemediğini; kendisinin karaciğer hastalığı olduğunu, mahkumlardan A. Ö.'in şeker hastalığından dolayı raporlu olduğunu ve diyet uygulanması gerektiğini ancak hiçbir şekilde diyete uyulmadığını; mahkumlardan M. N. T.'nin şeker tansiyon ve hiper tansiyon hastalıkları olduğunu, kulaklarında duyma kaybı olduğunu; mahpuslardan S. A.'ın yüz felci geçirdiğini, şeker ve tansiyon hastalığı olduğunu; Yozgat 1 nolu T Tipi tipi kapalı hapisanesinde 2 hükümlü koğuşunun bir de tutukluların kaldığı koğuş olduğunu; B-1 blokta hükümlü koğuşunda 11 kişi olduğunu ve bunların F. A., K. K., N. T., S. Ş., M. K., M. R., A. Ö., N. D., H. B., Z. T., S. A. olduğunu; B-8 blokta hükümlü koğuşunda 11 kişi olduğunu ve bunların A. C. I., M. N. T., S. S., D. D., H. A., E. S., İ. A., İ. K., M. S. Ö., S. D., H. A. olduğunu; A-29 tutuklu koğuşunda 9 kişi bulunduğunu ve bunların da D. S., A. T., A. G., M. Ö., İ. Ö., Ş. G., Z. Ç., H. B., Ş. T. olduğunu; hapisanedeki durumların iyileştirilmesi için İnsan Hakları Derneği tarafından kamuoyu oluşturulması ve medyada basında haberler yapılmasını talep ettiklerini, İnsan Hakları Derneğinin

yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatini olduğunu” aktarmıştır.

S. S. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; İkinci defa üçer ay infazının uzatıldığını, idari gözlem kuruluna çıktığı 2 seferde de “PKK terörist mi? Öcalan terörist mi?” şeklinde soru sorulduğunu, başkaca hiçbir şey sorulmayarak infazının yakıldığını; 06 Şubat 2023 tarihinde Pazarcık (Kahramanmaraş) dolayında 04.17’de gerçekleşen yıkıcı depremde Elbistan’da hapisanede tek başına odada kaldığını 2 deprem olduğunu ikinci depremin merkezinin cezaevinde olduğunu, 7 Şubat 2023 tarihinde akşam Yozgat bir nolu T tipi kapalı cezaevine getirildiğini, bütün eşyalarını el konulduğunu ve kendisine verilmediğini, henüz eşyalarının kendisine ulaştırılmadığını; televizyon, buzdolabı, saz ve diğer eşyalarının gönderilmediğini, daha sonra kendisine “eşyalarının yandığını” söylendiğini, bütün kurumlara başvuru yaptığını ancak kendisine şifahi olarak “adli mahpusların Elbistan hapisanesinde idare bloğunu yaktıklarını, telefon, tesisat ve kabloların tamamen yandığını, bu nedenle eşyalarının yanmış olabileceğini ve kendisine verilmeyeceğinin” söylendiğini ancak kendisinin Elbistan hapisanesinde D blokta olduğunu, depremde D blokta herhangi bir zayıt olmadığını ve yıkım yaşanmadığını, kendisinin tek başına koşu tahtında kaldığını, eşyalarını toplayıp düzenleyip listelendiğini, baş gardiyan Süleyman Karataş’a dilekçe ile teslim ettiğini, baş gardiyanın sorumlu olduğunu, eşyalarının listesinin bir örneğinin de kendi yanında olduğunu, hapisanede baş gardiyanın askerinin yanında olduğunu, baş memurun da bu listeyi imzaladığını, eşyalarının ailesine verilmesini istediğini, ailesinin Elbistan hapisanesine gittiğini, ancak eşyalarının ailesine de verilmediğini; Elbistan hapisanesinde iken aynı koşu tahtında kaldığı 30 yıllık infazını tamamlayan mahpusların altısının tahliye edildiğini, kendisinin de 30 yılını tamamlamaya 69 günü kaldığını bu nedenle tek başına koşu tahtında kaldığını ve tahliyesini beklediğini ancak bu süre zarfında deprem yaşandıktan sonra Yozgat 1 nolu T tipi Hapisanesi’ne geldiğini, 67 gün içinde iyi halli olmadığına karar verildiğini, dahası Yozgat 1 no’lu T tipi kapalı hapisanesinde 30 yılının tamamlanmasına 3 gün kala akşam saatinden gardiyanın gelerek “Sinan seni tanıyacağız sabah gel seni tanıyalım” dediğini, sabah saatinde idare ve gözlem kuruluna çıktığında idare ve gözlem kurulunun “Sinan seni tanımıyoruz sen kimsin” diye sorduğunu, “PKK ve Öcalan’la ilgili cevap vermezsen seni bırakmayacağız” dediklerini, durumun bundan ibaret olduğunu, bir yıl infazının uzatıldığını, 6 ay önce kimliğinin verilmesi için hem müdüre hem de nüfus müdürlüğüne dilekçe verdiğini, müdürün nüfus müdürlüğünden memur talep ettiğini, memurun gelmesi ile kimlik işlemlerinin yapılacağını söylediğini, ancak hiçbir şekilde işlem yapılmadığını, kendisinin de savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu, bu suç duyurusunun idare tarafından gönderilip gönderilmediğini bilmediğini, kendisine evrak kaydı verilmediğini, bu nedenle başvuruların akıbetinin hiçbir şekilde sorulmadığını; kendisinin yüksek tansiyonu ve şeker hastalığı olduğunu egzama hastalığı olduğunu sağ gözünün görmediğini kronik bronşit ve sinüzit rahatsızlıkları olduğunu 15 günde bir revire çıkarıldığını acil durumlarda revire çıkarıldıklarını revirde herhangi bir sorun yaşanmadığını; İnsan Hakları Derneğinin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatini olduğunu” aktarmıştır.

A. G. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Mahkumlardan D. S.’in kanser hastası olduğunu kolon kanseri koah ve astım hastası olduğunu; mahkumlardan S. A.’ın hastalıklarının olduğunu, kendisinin iltihaplı eklem romatizması astım ve kalp kapakçıklarında sorun olduğunu, kendisini 6 aydır revire çıkarmadıklarını, dış için başvuru yaptığını, idarenin de dış için başvuruda çok fazla sıra olduğunu dolgu için bile 6 aydan fazla süredir beklediğini revire çıkmak için dilekçe ile başvuru yaptıklarını ancak bu başvurulara cevap verilmediğini, zile basıldığında da gardiyanların gelerek “doktor yok” dediklerini, her gün zile basıp dilekçe yazdıklarını, gardiyanların da “doktora söyledik, sıraya aldık” dediklerini, hastaneye sevklerin de revirden 2-3 ay sonra olabildiğini, revire “15 günde bir çıkaracaklarını” söylediklerini ancak hiçbir şekilde çıkarılmadıklarını, dilekçeyle revire çıkma başvurularının kabul edilmediğini, müdürle ve baş gardiyan la görüşükten sonra revire çıkabileceklerini, mahkumlardan Zana Çetin’in doktora “niye bizi revire çıkarmıyorsunuz?” diye sorduğunu doktorun da “kimi derlerse onu çıkarıyoruz” dediğini; adli mahpusların haftada 30 dakika kapalı görüşte görüşü gelmezse haftada bir saat kameralı görüş yaptığını ancak kendilerinin haftada sadece telefonla 20 dakika görüş yapabildiğini; atölye kurs sosyal faaliyetler ve benzeri etkinliklerin hiçbir şekilde yapılmadığını ortak alan ve sporun da ayda bir kere çıkarıldığını ve onda da sadece 40 dakika spor yapabildiklerini; suyun öğlen bir saat akşam bir saat sıcak su verildiğini, en fazla bir mahpusun tuvalet ve banyo ihtiyacını gidebildiğini, bir mahpusun banyo yapması halinde tuvalete gidemediğini; hapisanede dilekçelerin ve başvurularının ilgili kurumlara ve derneklere ulaştırılmadığını, savcılığa suç duyurusu başvurularının bile gönderilmediğini, idareye başvurularının akıbeti sorulduğunda idarenin de “idare ve gözlem kuruluna sorun” dediğini; odaların çok küçük olduğunu en fazla 4 kişinin sığabileceği odada 9 kişi tutulduklarını, hatta 2 mahpusun bağımsız koşu tahtına geçtiğini daha önce 11 kişi odada tutulduklarını; odada kamera olduğunu ve kameranın banyoyu gördüğünü, kamera konusunda müdürle görüşüldüğünü müdürün de “burada bütün koşu tahtlarında öyle, her odada kamera var” dediğini, müdüre odaların küçüklüğünü söylediklerini ancak müdürün de “sizden daha küçük odalar var, 10 kişiyi geçmeden bölmemiz mümkün değil” dediğini, ancak kendilerinin 11 kişi olduklarında da odaları değiştirilmediğini;

sayım sırasında gardiyanların kapıyı vurarak açtıklarını, merdivenlerden inerek koşarak indiklerini, sürekli mahpusları tahrik ettiklerini, odaya girer girmez “neden tek sıraya geçmedin?” diyerek mahpuslara bağırdıklarını; mahpusların odadan çıkar çıkmaz telefon görüşü revire çıkış veya avukat görüşlerinde tek bir sıra halinde duvar dibinden yürümesi gerektiğini söyleyerek sürekli tartışma yarattıklarını, gardiyanların bu tavırları hakkında da suç duyurusunda bulduklarını ancak evrak kaydı verilmediğini, bu suç duyurularının Savcılığa gönderilip gönderilmediğini bilinmediğini; hapisanede her şeyin keyfiyete göre uygulandığını, başvurulara da cevap verilmediğini; mahkumlardan Z. Ç.'e yelek gönderildiğini, cepleri fazla olduğu için yeleğin verilmediğini; mahkumlardan H. B.'a şalvar gönderildiğini bu şalvarın da verilmediğini; TV kanallarının idarenin keyfine göre belirlendiğini, mahpusların Halk TV, Tele-1 gibi kanallar istediğini ancak müdürün “Merkezi sistem olduğu için ellerinde bu kanallar olduğunu, başka kanal olmadığını, veremeyeceklerini” söylediğini; İnsan Hakları Derneğinin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatinin olduğunu” aktarmıştır.

İ. K. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “1 yıl önce Urfa'dan sevk edildiğini, 4 arkadaşının cezalarının uzatıldığını, kurulda düşünceye yönelik sorular sorulduğunu, E. S.'in 1 sene, F. A. 9 ay, H. A. 9 ay, S. S.'in tahliyelerinin 6 ay uzatıldığını; kurumlara mektup yazılmasına rağmen cezaevi kurumundan çıkarılmadığını; hipertansiyon ve kalp yetmezliğinin olduğunu; ailelerin uzak yerden geldiğini, görüşte 40 dakika görüştüğünü, telefonun 10 dakika olduğunu, implant yapmak istediğini ama burada olmadığını söylediğini” aktarmıştır.

M. Ö. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Hiyerarşik yapının tam olarak oturmadığını, adlilerin burada olduğunu, iç içe olduklarını, bir odada 4 kişi kalması gerekirken 9 kişi kaldıklarını; elektrikte ücret alındığını, önceden ticari anlamda alındığını şimdi ise meskene dönüştüğünü, herhangi bir arkadaşının rahatsızlığı olduğu zaman sevkte ciddi sıkıntılar yaşadıklarını, 3-4 ay sürebildiğini; Edirne'den 1 yıl 1 ay kadar önce sevk edildiğini, jandarmalar sevk esnasında adlilere yaptığı uygulamayı kendisine de dayattığını, ayakkabı çıkarıp yere vurmasını istediğini, bu olayın akabinde idarenin tavrının yumuşadığını, kendi aralarında görüştüğünden sonra bu uygulamadan vazgeçtiğini, oda da kalan kişi sayısından kaynaklı yaşam alanlarının dar olduğunu, koşullar arası etkinliklerin olmadığını, sevk taleplerine bugüne kadar hiç cevap verilmediğini, kıyafet konusunda kota olduğunu, kantin ihtiyaçlarının yetersiz olduğunu, deterjanın az verildiğini, kantinin hantal bir yapısının olduğunu” aktarmıştır.

M. N. T. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “4-5 arkadaşının tahliyesinin 3-6-9 ay şeklinde ertelendiğini; dilekçenin ambar ihtiyaçları için ulaşmadığını, diyabet ve hipertansiyonun olduğunu, yakın yerlere sevk edilmek isteyenlerin sevk edilmediğini, 35 kişi olduklarını” aktarmıştır.

M. N. Ç. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Açlık grevinde olduğunu, 8 yıldır cezaevinde olduğunu, yaklaşık 100 defa hastaneye gittiğini sadece muayene edildiğini, sonra tekrar cezaevine edildiğini, çenesinin yarısının olmadığını, 16 dişinin olmadığını, hiçbir şey çiğneyemediğini, 8 yıldır her şeyi direkt yuttuğunu, bu şekilde iç organlarının hepsinin zarar gördüğünü, bugüne kadar gittiği üniversite hastanelerinin ameliyat kararı almadıklarını, defalarca kez kurum müdürüne hem de Adalet Bakanlığına hem de kaldığı yer savcılığına bütün masrafları kendisinin karşılayacağı tam teşekküllü özel hastanede ameliyatların yapılması için başvurduğunu ancak geri dönüşün olmadığını, 6 Temmuz'dan beri açlık grevinde olduğunu, 28.12.2022 tarihinde Etlik Şehir hastanesine gittiğini, götürülen askerlerin başında duran komutanın doktora “cerrahi müdahaleye gerek yoktur” raporu kaşelettirdiğini, tedaviye ihtiyacı yokmuş gibi gösterip kendisinin ve ailesinin dilekçelerini boşa çıkartmaya çalıştığını” aktarmıştır.

Ailesi tarafından, 25 Eylül 2023 tarihinde, S. G. için yapılan başvuruda; “S. G.'ün 14.06.2023 tarihinde tehdit edildiğini, “hayatım söz konusu, her an bir şey olabilir, can güvenliğim yok, dilekçe yazmama rağmen hiç bir dilekçeme cevap alamıyorum, müdüre ve baş memurluğa dilekçe yazıyorum, çıkarılmıyorum, kamu denetçiliği kurumunun buraya gelmesini istiyorum” dediğini, 03.03.2023 Kayseri hastanesinde uyku apnesi testi yaptırdığını, bir gece orda kaldığını, sonuçların da 04.04.2023'te çıktığını fakat sonuçların ona ulaşmadığını, istemesine rağmen eline geçmediğini, kendisinin de talep etmesine rağmen hastaneye gönderilmediğini, tedavisinin tamamlanmadığını, sağlık sorunlarının devam ettiğini” aktarmışlardır.

Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi

N. K., 17 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Bir buçuk yıla yakın süredir şu an bulunduğu Yozgat 2 Nolu T tipi Cezaevinde tutulduğunu, bulunduğu cezaevinde bir çok konuda temel ihtiyaçları ve taleplerinin kurum müdürü ve

ilgili birimler tarafından dikkate alınmadığını, sorunların çözülmediğini, sürüncemede bırakıldığını, sorunların çözümü için cezaevi yönetimiyle sözlü ve yazılı diyalog başvuruları, dilekçeler yöntemlerinde ısrar etmelerine rağmen herhangi bir olumlu gelişme zemini yakalamadıklarını, cezaevi idaresi dışında Cezaevi Savcısı, İnfaz Hakimliği, Cumhuriyet Başsavcılığına yaptıkları başvurularda da lehlerine değişen bir durum olmadığını; cezaevi idaresiyle görüşme taleplerinin yaklaşık 2-3 aydır cevapsız bırakıldığını, daha önce de yaptıkları görüşmelerde görevlilerin oturarak kendilerini ayakta durmasının diretilmediğini, tüm tutuklu ve hükümlülere dayatılan bu tavrın insanlık onuru kırmak istediğini, kast sistemine benzer bir görüntü oluşturarak psikolojik şiddet uyguladığını, devlet ciddiyetini yansıtmayan büyüklük kompleksinin izdüşümü olan bu uygulamayı yıllardır kaldıkları hiçbir cezaevinde görmediklerini; genelge ve yönetmeliklerde düzenlenmiş olan aynı zamanda yasal karşılığı olan denetimli serbestlik uygulamasından yararlandırılmadıklarını, normalde son bir yıl cezası kalan ve iyi halli olan her hükümlünün yararlanabileceği bu uygulamanın bir takım keyfi gerekçeler yaratılarak ortadan kaldırıldığını, 30 yılını doldurmuş olan A. Ş. ve aldığı 28 yıllık cezasını tamamlamak üzere olan İ. E. G. adlı arkadaşlarının yaptıkları başvuralara cevap bile alamadıklarını, çıkarılan denetimli serbestlik yasası ve genelgelere açık aykırı olan bu durumun düzeltilmesini istediklerini; aile görüş süresinin idarece 40 dakika olarak belirlendiğini, istekleri dışında sürgün olarak getirildikleri bu cezaevinde yılda bir iki kez gelmek isteyen ailelerinin sürenin bu kadar kısa tutulmasından dolayı görüşe gelemediğini, bur durumun düzeltilmesini istediklerini; sosyal ve sportif etkinlik haklarının hiçbir olumlu sosyal faaliyet yapılmadığını, sadece haftada bir kez açık görüş haftalarında muafiyet olduğunu, sadece 40 dakika spor faaliyetine çıkarıldıklarını, 18 kişinin bulunduğu oda/koşuşlarında her bir kişinin iki haftada ya da ayda bir kez spor faaliyetinden ve sadece kırk dakika yararlanabildiğini; her cezaevinde yapılan oda/koşuş değişikliğinin buldukları cezaevinde siyasi tutsaklara yasaklandığını, şu ana kadar hiçbir oda/koşuş değişikliği talebinin karşılanmadığını; bazı televizyon kanallarının yayın listesine eklenmesi talebi karşılık bulmadığını, bir çok farklı cezaevinde Halk TV, KRT, Tele-1, Zarok TV vb. haber kanallarına ilişkin taleplerinin dikkate alınmadığını; İdare ve gözlem kurulunun cezaevinde neredeyse her konuda oldukça yetkiler kullandığını, yasa ve Anayasada tanın bir çok hususta sınırlandırıcı karar aldığını, yaptıkları başvuruların ve ihtiyaçlarına yazılı bir cevap verilmediğini, fiili olarak çok geniş yetkiler kullandıklarını, bu durumun düzeltilmesini istediklerini; Sosyal etkinliklerden yararlanma haklarının fiiliyatta engellendiğini, saz ve resim kursları başta olmak üzere İngilizce bilgisayar tenis diğer odalarda sohbet vb. sosyal etkinliklerin programlanarak uygulanmasını istediklerini; basın-yayın organlarından yararlanma haklarının Yeni Yaşam, Xwebun, Evrensel gibi bazı ulusal ve günlük gazetelere abone olma isteklerinin yine Dilop, Demokratik Modernite, Lotus gibi kültür edebiyat dergilerine ulaşma isteklerinin karşılanmadığını” aktarmıştır.

F. İ. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; “Yozgat 2 nolu T tipinde 21 kişi tutulduklarını ve bunların M. Ç., F. İ., R. K., M. K., A. K., M. Y., S. D., M. M. B., N. K., R. H., A. G., N. B., M. A. Ç., M. K., M. E. K. (tutuklu), H. K., A. Z., N. A., A. Ş. (tahliyesi engellenmiş), İ. E. G., E. A. olduğunu; E. A.’ın ağırlaştırılmış müebbet cezası aldığını, cezasının kesinleşmemiş olmasına rağmen tek başına tutulduğunu; mahpuslardan A. Ş.’in hipertansiyon ve diyet hastalığı bulunduğunu, mahpuslardan M. K.’nin prediyabet hastalığı bulunduğunu; İdare ve Gözlem Kurulu, İnfaz Hakimliği ve 1. Ağır Ceza Mahkemesi beraber anlaşmalı olarak hareket etmekte olduğunu; itirazlarını Yozgat 1. Ağır Ceza Mahkemesinin de reddettiğini, bu hukuki makamların noter makamı gibi çalıştığını, bazı başvurularda noktası virgülüne kadar aynı kararların gönderildiğini, bazı kararlarda tanımadıkları mahpusların isimlerinin yanlışlıkla kararlara yazıldığını, bu kadar açık yanlışlıkların bile Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği kararlarda yanlış yazılan isimleri dahi düzeltmediğini bu mahkemelerin birlikte anlaşarak işbirliği içinde senkronize çalıştığını fark ettiklerini; cezaevinde mahpusların başvuruları dilekçeleri ve savcılık suç duyurularının idare tarafından hiçbir şekilde gönderilmediğini, evrak kaydı alınmadığını, bir buçuk yıl önce Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulduğunu, ancak herhangi bir cevabın verilmediğini, dilekçelerin akıbetinin sorulmadığını, idare tarafından hiçbir cevap verilmediğini, Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan şikayetlerde soruşturma numaralarının verilmediğini idareye de yapılan bütün başvuruların cevapsız kaldığını bu cevapsız kalan başvuralara karşı da suç duyurusunda bulunulduğunu suç duyurularına da cevap verilmediğini bu nedenle infaz hakimliğine başvuru yapıldığını infaz hakimliğinin de ortada bir karar olmadığından dolayı başvuruyu reddettiğini; yemeklerin porsiyonların çok azaldığını, tadının çok kötü olduğunu yenemediğini öğle yemeğinin saat 14:00 veya 15:00 da e gelip akşam yemeğinin de 16 da geldiğini; raporlu hastaların diyetlerinin olduğunu ancak diyetlerin hiçbir şekilde uygulanmadığını, diyet yemeğinin çığ çığ getirildiğini, idarenin diyet anlayışının çığ yemekten ibaret olduğunu; hapisanede kitap kotasının olduğunu her bir mahpusun en fazla 5 kitap bulundurabileceğini bu konuda başvuru yapıldığını ve başvurularının reddedildiğini; açık görüşün 40 dakika ile bir buçuk saat arasında yapılabileceğinin kendilerine bildirildiğini ancak idarenin inisiyatifıyla sadece 40 dakika olarak kullanıldığını, ailelerinin uzaktan geldiğini ancak 3-4 ayda bir ziyarete gelebildiklerini, buna rağmen 40 dakika olarak açık görüşün kullanıldığını en azından bir buçuk saatlik bir süre açık görüş yapabilmeleri için başvuru yaptıklarını bunun da reddedildiğini; haftada 20 dakika telefon görüşü haklarının olduğunu, adli mahpusların bir buçuk saat görüntülü görüşme haklarının kullanıldığını, kendilerinin de görüntülü görüşme için başvuru yaptığını ancak başvurunun reddedildiğini, bütün mahpusların görüntülü görüşme hakkı için AYM’ye

başvuru yaptığını; haftada 40 dakika spor dışında herhangi bir kurs atölye ve benzeri sosyal faaliyetin yaptırılmadığını, kendilerine Kuran kursu ve bağlantılı kursların dayatıldığını, başka bir kurs seçme ihtimali bulunmadığını, ancak adli mahpusların bütün kurs ve sosyal faaliyetlerden yararlandığını, atölyelerden faydalanabileceğini; adli mahpusların turnuva ve konser yapabildiğini bu nedenle kendilerinin TİHEK'e başvuru yaptığını, ancak herhangi bir cevap verilmediğini; hapisanedeki televizyon kanallarından idarenin belirlediği kanalların izlenebildiği mahpusların talep ettiği hiçbir televizyon kanalının verilmediğini; Yeni Yaşam, Evrensel gibi gazetelerin mahpuslara verilmediğini; kendilerinin de başvuru yapılabilecek kurum medya dernek ve idarelerin adreslerinin ve numaralarının olmadığını derneğimiz aracılığıyla bu adreslerin kendilerine iletilmesini talep ettiklerini; mahpusların ayda bir revire çıkabileceklerini, bazı mahpusların 2 ayda bir revire çıkarıldığını, sürekli gecikmelerin olduğunu, hastane sevklerine sürekli sorunlar çıkarıldığını, hastane doktorlarının kelepçeli muayeneyi direttiğini, dış doktorunun da kelepçeli muayene ettiğini kendisinin de Yozgat şehir hastanesinde ayakta duracak hali olmamasına rağmen kelepçeli olarak acilde muayene edildiğini, bu hastaneye götürülürken tekli ring aracıyla götürüldüklerini, tekli ring araçları nedeniyle hastaneye götürülürken çok fazla vakit kaybedildiğini ve tekli ring aracında sorunlar yaşadıklarını, tekli ring araçlarının kirli ve dışkı koktuğunu; Yozgat'taki şehir hastanesinde yeterli tedavi imkanlarının bulunmadığını, aynı şekilde dış tedavileri için de doktorların kendilerine "yeterli imkanlarının bulunmadığını" söylediğini ve tedavi etmediklerini, İnsan Hakları Derneğinin yapacağı basın açıklamaları ve yayımlayacağı raporlarda isminin geçirilmesine, ad ve soyadının tamamının raporlarda yazılmasının muvafakatinin olduğunu" aktarmıştır.

M. K. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Çankırı cezaevinde 4 Ocak 2022 de aramada yazılarını aldıklarını, geçenlerde Çankırı savcılığı bir kağıdı yazıyla doldurun dediğini, bu konuyla ilgili olduğunu düşündüğünü, 3 yazıyı aldıklarını, bir buçuk yıl kadar önce Çankırı'dan sevk edildiğini, bir ay içinde üç soruşturma açıldığını; görüş süresinin 40 dakika olduğunu; idarenin kendileri ile görüşmediğini, hastaneye geç götürüldüklerini, iki arkadaşının teklilerde kaldıklarını, telefonun 10 dakika olduğunu" aktarmıştır.

M. K. ile 16 Ağustos 2023 tarihinde yapılan avukat görüşünde; "Dilekçelerine cevap verilmediğini, hastaneye çok nadir götürdüklerini, faaliyetlerin olmadığını, 1 hafta kapalı 1 hafta açık spora çıktıklarını, ama etkinlik gibi şeylerle bunun iptal edildiğini, arkadaşlarının dış probleminin olduğunu" aktarmıştır.

Yozgat E T Tipi Kapalı Hapishanesi

M. S., 10 Temmuz 2023 tarihinde gönderdiği mektupta; "Kurum birinci müdürünün belirtmiş olduğu gerekçelere sebep olduğunu, suça iştirak edip olayı kapattığını, 01.06.2023 tarihinde kamera kayıtlarının istenmesini talep ettiğini, %84 engelli olduğunu, 5237 sayılı TCK'nin işkence ve eziyet suçları bölümünde madde 94-95-96-97-98 bu suçların tarafına karşı işlendiğini, bu suçların işleniş şekillerinin kamera kayıtlarında mevcut olduğunu, kendisine iftira atmak üzere tutanak tuttuklarını, kurum müdürü, psikolog, sosyolog, kurum memurlarının çok yoğun olduğundan bu sorunu çözemediklerini, kendisine ve diğer mahkumlara uygulanan suçtan; kuruma ihale yoluyla kuruma girmemesi gereken bozuk gıdaların alınması ve bozuk gıdaları mahkumlara dağıttıklarını, insan sağlığıyla oynadıklarını, bu bozuk gıdaları kurum müdürü ve baş memura görüşme sırasında götürdüğünü, bu bozuk gıdayı kendilerine neden verdiklerini sorduğunu, aldığı cevabın 'ben ne yapayım açık cezaevinden geliyordur' dediğini, kendisinin de siz bu kurumun, kurum amiri değil misiniz bir üst yazı yazarak açık ceza evine iadesini yapıp Adalet Bakanlığına şikayet edebilirsiniz dediğini, kurum müdürünün 5237 sayılı TCK ikinci bölüm adliye karşı suçlar ve hak kullanımı, beslenmeyi engelleme madde 298/2 suçunu işlediğini, 31.05.2023 tarihinde bu kuruma sevk geldiğini, raporlarını sunduğu halde kendisine yasak olan yemekleri verdiklerini, sorunlarını çözmek yerine kendisine sürekli sorun çıkardıklarını, kurum müdürünün Türkiye Cumhuriyeti anayasası 2709 sayılı kanun madde 10 madde 17/3 yapılarak işkence ve eziyet yaptığını, kurum amirlerinin buna göz yumduğunu, şikayet dilekçesi hakkının kullanılmasının engellenmesi suçunu işlediklerini, kurum müdürü ve diğer memurların dilekçelerinin çıkışını engelleme hakkı ve haddi olmadığını, yukarıda belirtmiş olduğu maddeler ile bu suçları kurum amiri ve memurların işlediğini, adalet Bakanlığının atamış olduğu görevli personelin üzerindeki üniformada infaz koruma memuru yazdığını, bu dört duvar arasında elleri kolları bağlı kurum yetkilerinin bu suçları işleyerek ellerini kollarını bağladığını, güvenliklerinden sorumlu olduklarını fakat görev yerine getirmek yerine kendilerini darp, eziyet, işkenceye maruz kaldıklarını, hakaret işittiklerini, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Adalet Bakanlığının cezaevlerinde güvende olduklarını zannettiklerini, fakat bunlardan kendilerini kimin koruyacağını Anayasasının 2709 sayılı kanun madde 6'sının egemenlik olduğunu, egemenliğin kullanılmasının hiçbir suretle hiçbir kişiye ve zümreye veya sınıfa bırakılmaksızın hiçbir kimse veya organ koymasını araca yasadan alamayacağını, bu kurma iftira atıyorsa neden soruşturma açmadıklarını, bu dilekçesinin dikkate alınarak 31.05.2023,03.06.2023 ve 03.07.2023 tarihindeki kamera kayıtlarını inceleyerek orada olan bitenin görüleceğini,

raporlarını sunduğu halde kendisine diyet yemekleri verilmeyerek kendisini ölüm orucuna zorladıklarını, kendisine bir şey olursa adalet bakanlığının atamış olduğu amir, memuru, psikolog ve sosyolog herkesin sorumlu olduğunu, aynı zamanda raporlarını da Uyap'tan görülebileceğini, kurum müdürü hiçbir yetkili makama bildirmediklerini, çeşitli bahanelerle hazır tutanak tutmak yolunda olduğunu, 01.06.2023 tarihinde kendisini darp ettiklerini ve doktor raporu aldirtmamak için hastaneye sevkini yapılmadığı tarih olduğunu, 03.07.2023 tarihi kamera kayıtlarında üzerine yürüdüklerini, darp edildiğini, kurum müdürünün ortadan yok olduğunu, bizzat ailesi ile görüştüğünü telefon kayıtlarının silinmesi gibi bir durumla karşılaşmak istemediklerini, kurum müdürünün bu olumsuz durumlara tutanak tutturmadığını ve bozuk gıdalara mahkumlara yedirdiğini, Bakanlığa bildirmediklerini, kendisini baskı ile intihara sürüklediklerini” aktarmıştır.

İç Anadolu Bölgesi Dışından gelen başvurular

Adana/Kürkçüler F Tipi Kapalı Hapishanesi

A. B., 21.09.2023 tarihinde TİHV'e yazdığı ve kurumumuza gönderilen mektupta; “16.07.2016 tarihlerinde (sonraki 2 gün dahil) kamu personeli tarafından şahsına yapılan kötü muamele ve işkence ile ilgili olarak suç duyurusunda bulunduğunu, maddi imkanı olmadığı için avukat tutmayı düşünmediğini, bu konuda destek talep ettiğini, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine kadar süreci anlatan bilgilendirme notu ve dava sürecinde yardımcı olunacak kitap (TCK ve dokümanların) tarafına gönderilmesini istediğini” aktarmıştır.

Ahlat Tipi Kapalı Hapishanesi

H. B., 19.09.2023 tarihinde Ahlat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan oğlu R. S. için yaptığı başvuruda; “Adli suçtan dolayı Mardin cezaevinde kalan oğlunun açık cezaevine gönderilecekken tekrar cezaevine gitmediği için infazının yandığını, kendisinin teslim olduğunu; Mardin'e götürülüp işkence gördüğünü, sonra Mardin'den Ordu'ya sürgüne gönderdiklerini, orada tekrar kötü muamele devam edildiği için gardiyanlar hakkında dava açtıklarını, Erzincan'a sürgüne gönderildiğini, orada cezasını tamamlayıp eve geldiğini, askere gittiğini, asker dönüşü cezası kesinleştiği için Mersin'de yakalandığını, Osmaniye cezaevine gönderildiğini, talepleri üzerine Ahlat Van Cezaevine naklinin yapıldığını, cezaevinde basurdan ameliyat olduğunu, ameliyat sonrası bakım yapılmadığı için kan kusmaya başladığını, şu an çok halsiz ve bakıma muhtaç olduğunu, çocuğunun can güvenliğinden endişe ettiğini, Mardin Midyat cezaevine naklini talep ettiklerini” aktarmıştır.

Antep Tipi Kapalı Hapishanesi

M. H. Ö., 17.07.2023 tarihinde yazdığı mektupta; “Şahsi hürriyetine ve eşitlik haklarının, hukukun temel insani ilkelerinin ters yüz ederek bir gasp ve mağduriyet aracı olarak kullanılmaya çalışıldığını; hakkaniyetin tüm ahlaki ve vicdani normlarını işlevsiz kılarak gerçek hukukun gerekliliklerini yerine getirilmediğini; sübjektif, asılsız ve hiçbir somut veriye dayanmadan, cezası bitmesine rağmen 3 kezdir 3'er ay koşullu salıverilmesi hakkının uzatıldığını, 8 aydan fazladır cezaevinde yatırıldığını, öne sürülen gerekçelerin maddelerini sıralarken insanın hukuksuzluğa eğilimi amaç edinmiş olduklarını gördüğünü, iyi halli olmasına, hiçbir disiplin cezası olamamasına ve herhangi bir suça iştirak etmediği ortadayken verilen bu hukuksuz kararın verildiğini, 25 Ağustos 2023 tarihli heyet kuruluna çıkışının 4. Kez olacağını, hukuki olarak sürecin takip edilmesini talep ettiğini; ağır epilepsi hasta hükümlüsü olduğunu, ağır cezaevi koşullarında büyük zorluklar yaşadığını, acilen dışarıda ciddi bir tedaviye ihtiyaç duyduğunu, bu mağduriyetin hem kendini hem de ailesini ciddi bir şekilde olumsuz etkilediğini, bir an önce serbest bırakılıp tedavisini yaptırmak istediğini” aktarmıştır.

Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

M. Z. K., 04.09.2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Daha önce Afyon/Dinar T Tipinde olduğunu, 25.08.2023 tarihinde gündüz saat 11:00'da “eşyalarınızı toplayın, başka bir cezaevine gidiyorsunuz” diyerek alalecele buldukları bu cezaevine getirdiklerini, M. T. ve A. H. V.'la birlikte getirildiklerini, Dinar'da tam 14 ay boyunca adı konmamış bir cezalandırma hücrede tutulduklarını, orası hakkında suç duyurusunda bulunacağını; buranın Yüksek Güvenlikli bir cezaevi olduğunu, buldukları yerin 6 koğuştan ibaret olduğunu, her koğuştaki birer kişi kaldıklarını, yalnız havalandırma ve spora beraber

çıktıklarını, Mehmet Turgay'ın hangi koğuşa verildiğini bilmediğini; bu 6 koğuşa sadece an itibarıyla 4 kişi kaldıklarını bir koğuşun hala boş olduğunu, bir koğuşa adli davadan ağırlaştırılmış birinin kaldığını, yalnız bu şahsın kendileri ile beraber çıkmadığını, kendisi ile birlikte A. H. V., Suriyeli R. A. H. ve Muş'lu A. H.'ün kaldığını" aktarmıştır.

Erzurum/Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

A. U., 19.09.2023 tarihinde tarafımıza ulaşan mektubunda; "Hukuki destek talebinde bulunduğunu" aktarmıştır.

Giresun/Espiye L Tipi Kapalı Hapishanesi

09.08.2023 tarihinde M. A. tarafından 'Giresun Espiye Cezaevinde bulunan H. C. A. için şubemize yapılan başvuruda; "Giresun Espiye cezaevinde yatmakta olduğunu, kendilerinin Sakarya'da ikamet ettiğini, abisi Hasan Cengiz Akdağ'ın Sakarya cezaevine sevkini talep ettiklerini, 3,5 yıldır göremediklerini, kendisinin evli olduğunu, kaynanasıyla yaşadığını, gözleri görmediğini, şekerden ona baktığını, çok uzak yere gitme şansım olmadığını, annemiz yaşlı 70 yaşına girecek oda yol gidemiyor okuma yazması yok ayakları tutmuyor kronik koah hastası olduğunu, yolculukta sıkıntı yaşandığını, zaten maddi olarak oraya her ay gitme şanslarının olmadığını, çünkü maddi açıdan yordüğünü, annesinin çalışmadığını, yaşlılık maaşıyla yaşamakta olduğunu, evli olduğumdan zaten her tarafa yetişemediğini, yakına Sakarya'ya sevkini alınmasını talep ettiklerini, Giresun Espiye cezaevinde mutsuz ve psikolojik olarak yıkıma uğradığını, yemeklerin kötü olduğunu, hasta olunca revire bile çıkamadığını, Safra kesesi olmadığını, kızı olduğunu, kızını göremediğini, 15 yaşında kızının tek gidemeyeceğini, tüm ailesinin Sakarya'da olduğunu, kendisinin zaten hasta olduğunu, o kadar zayıfladı ki görüntülü konuşabiliyorum orada gördüğünü, abisinin Sakarya cezaevine sevkini almamıza yardımcı olunmasını istediğini, annesinin ölmeden görevim dediğini, 16 yıldır yattığını, 10 yıl daha yatacağını , ilgilenmek istediklerini" aktarmıştır.

İzmir/Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi

Y. B. tarafından yazılan ve 19.09.2023 tarihinde ulaşan mektupta; "1 aydır Hatay H Tipi Kapalı Cezaevinde yatmakta iken 6 şubat depreminden dolayı cezaevinde ayaklanma olduğunu, olayların hiçbir yerinde olmadığı halde 6 aydır Buca Yüksek Güvenlikli kapalı Ceza infaz kurumuna getirildiğini, hakkında soruşturma açıldığını, neyle suçlandığını hala bilmediğini, kamera kayıtlarını inceleyin demesine rağmen hakkında 9/3 maddesinin uygulandığını, depremde anne ve babasını kaybettiğini, ailesinin acısını bile yaşayamadan baskı gördüğünü, kayıt incelenmeden , delil tespit yapılmadan kanaatle tarafına disiplin cezası uygulandığını" aktarmıştır.

İzmir/Sakran Kadın Kapalı Hapishanesi

M. D., 25.09.2023 tarihinde kızı Y. Ö. için yaptığı başvuruda; "Kızı Y. Ö.'in 16 Eylül 2022'de eşine karşı öz savunma uyguladığı için 2,5 ay hapis cezası aldığını, Sincan kadın kapalı cezaevine getirildiğini; 11-12 Aralık 2022 tarihinde İzmir/Şakran Kadın Cezaevine kendi isteği dışında sevk edildiğini, 2 tane çocuğu olduğunu, çocuklarından birinin 13 yaşında, küçük olanın ise 6 yaşında olduğunu, Şakran'da üç kez ziyaretine (açık görüş) gittiğini, ikinci kez ziyaretine gitmeden haftalık görüntülü telefon görüşmesinde kendisini gördüğünü, kızının yüzünün, sağ kolunun tırnakla parçalandığını gördüğünü, kızının "kavga çıktığını, koğuşa bir mahpus kadınla gardiyan arasında çıkan tartışmada kendisinin tanık olarak dinlendiğini, kızının tartışmada mahpusun haksız olduğunun söylenmesi üzerine koğuşa döndüğünde bu tartışmaya taraf olmayan bir kadın tarafından saldırıya uğradığını" söylediğini, saldırıyı gerçekleştiren kadının gardiyanla tartışmaya giren kadın mahpus tarafından azmettirildiğini söylediğini; ikinci kez açık görüşe gittiğinde kızının yüz ve kolunda bahsettiği saldırının izlerinin hala olduğunu; 5 ay önce yine kızının aradığını "koğuşa başka bir mahpus kadın tarafından rehin alındığını ve boğazının cam parçasıyla kesildiğini, zarar görmemek ve ceza almamak için diremediğini, en sonunda gardiyanların kendisini kurtardığını bu olaydan dolayı yargılandığı ve beraat ettiğini, bu olaylar dolayısıyla koğuşunun sürekli değiştirildiğini" söylediğini, Bundan yaklaşık 2-3 ay önce son kaldığı koğuşa beraber kaldığı kadın mahpuslardan birisinin kızına "bu lezbiyendir, lezbiyen koğuşundan geldi, bunu buradan atın" demesi üzerine bu sözü sarf eden kadın ile bir başka kadın mahpusun elbirliği ile kızını gece 24:00 sularında koğuştan atması sonucu kızının "yeter artık" diyerek cam parçasıyla kendi boğazını kesip intihara teşebbüs ettiğini, bu olaydan dolayı 1 gün hücre cezası aldığını, henüz bu cezanın kesinleşmediğini, cezaya kızının itiraz ettiğini ama henüz itirazının sonuçlanmadığını; kızının tahminince kendisine anlatmadığı çok şey olduğunu, telefon dinlendiği için ve cezaevi yönetiminden korktuğu için kızının her şeyi anlatmadığını; kaldığı Şakran cezaevinde kötü muamele gördüğünü, psikolojisinin oldukça kötü olduğunu, sürekli

cezasının uzadığını; 6 Kasım 2023 tarihinde tahliye olması gerektiğini ancak bu tarihte tahliye olmama ihtimali olduğunu, çocuklarının da psikolojisi annelerini göremedikleri için bozulduğunu, kocasının da kendisiyle ilgilenmediğini, kızının hayatından endişe ettiğini, bu anlamda kızına dernek kanalıyla hukuki yardım talep ettiğini, ekonomik olarak durumunun kötü olduğunu” aktarmıştır.

Malatya/Akçadağ T Tipi Kapalı Hapishanesi

U. S., 06.07.2023 tarihinde vasisi olduğu M. Y. için yaptığı başvuruda; “Malatya/Akçadağ T Tipi cezaevinde bulunan hasta tutsak M. Y. ile yaptığı telefon görüşmesinde “seçim sonrasında baskıların arttığını, ayrıca kendilerine kitap verilmediğini kitap taleplerinin cezaevi yönetimince, "sadece ailelerinizin yollayacağı kitapları alabilirsiniz " denilerek geri çevrildiğini belirttiğini” aktarmıştır.

Silivri Kapalı Hapishanesi

A. H. A.’ün Silivri Kapalı Ceza İnfaz kurumundan gönderdiği 19.09.2023 tarihinde tarafımıza ulaşan mektupta; “Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz kurumlarında yaşanan infaz yakma ve sevk sürgünlerin durdurulması, aile ve arkadaşlarının bulunduğu hapishanelere sevk olmak, tehlikeli mahkum statüsünün kaldırılması, disiplin cezalarının kaldırılması, şartlı tahliyelerin önündeki engellerin kaldırılması talebiyle 1 Mayıs’tan itibaren Erzurum/Dumlu 1 Nolu Yüksek Güvenlikli kapalı Ceza İnfaz kurumunda Nurettin Kaya ve Ankara Sincan 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumdan N. Ö.’ün açlık grevinde olduğunu” aktarmıştır.

Tarsus Kadın Kapalı Hapishanesi

S. E. Ç., 02.08.2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “2018 yılında cezaevine girdikten sonra hastalıklarının başladığını, halihazırda kalp damar daralması, hipertansiyon, böbrekten protein kaçağı, göz tansiyonu, sağ gözde %50 görme kaybı, alerjik faranjit, enfeksiyon, mide bağırsak gastriti, yumurtalık sorunu gibi ciddi hastalıkları olduğunu; bir çok ilaç kullanmakta olduğunu, Tarka 180 mg, Lasit 40 mg, Penkreoflait 170 mg, Lantoser 30 mg, ilaçlarını kronik rahatsızlıklarından kaynaklı ömür boyu kullanması gerektiğini; cezaevinde kaldığı süreçte Van ve Diyarbakır illerinde tedavi ve rapor süreci başladığını, her iki yerde de “cezaevinde kalamaz” raporu verildiğini, 2022 yılı Ağustos ayında cezası kesinleştiği için yeniden tutuklandığını, o zamandan bu yana cezaevinde olduğunu, Adalet Bakanlığının hasta tutsaklar için yayınlamış olduğu genelge kapsamında ağır hasta tutsak olduğu için infazının ertelenmesi için başvuruda bulunduğunu bunun üzerine heyet raporu için hastane sevklerinin yapıldığını, ancak özelde en ağır hastalıkları olan tansiyon ve kalp sorunu için dahiliye ve kardiyoloji sevklerinin yapılmadığını, en sonunda tüm işlemler bittikten sonra 31.07.2023 tarihinde Adli Tıp Kurum başkanlığı 3. İhtisas kurulu A.T.No 69365276-101.01.02.2023194780/16721 kararlar 16794 ve 24-07- 2023 tarihli kararın tarafına tebliğ edildiğini, kararda “Tarsus Devlet Hastanesinin 12.06.2023 tarihli durum bildirir sağlık kurulu raporunda göz hastalıkları bilateral va: tam (miyop+astigmat gözlük ile) genel cerrahi operasyon öyküsü yok, haricen olağan iç hastalıkları gastroenteroloji görüşü uygundur, ruh sağlığı ve hastalıkları takipli psikiatrik hastalık mevcut değildir, Kulak Burun Boğaz hastalıkları kulak muayenesi normal, fısıltı testi normal, işitme testi normal olarak değerlendirildi, nöroloji normal, nörolojik muayene bulguları mevcut, gastroeneroloji, gastroenterolojik açıdan kronik hastalık bulunmamaktadır” denildiğini, rapor kararında: “heyetçe yapılan muayenesinde sağlam olup ceza tarihi gerekmediğinden ..”denilerek hayatını yalnız cezaevinde idame ettirebileceği şeklinde görüş bildirildiğini; bu kararı kabul etmediğini, daha önceki muayene geçmişi ve bulgularına bakılırsa durumunun ne kadar ciddi hastalıkları örneğin hipertansiyon, kalp damar ,boğazında ses kalınlaşması (sesini kaybetme ihtimalinin yüksek olması) göz tansiyonu, sağ gözde görme kaybı, enfeksiyon gibi hastalıklarının hiç birine değinilmediğini, hastalıklarından ziyade herhangi bir rahatsızlığı olmayan alanlara göre (kulak, nöroloji, psikiatri gibi) değerlendirme yapıldığını, oysa en başta kardiyoloji ve dahiliye bölümlerinin değerlendirmelerinin olması gerektiğini, yine kronik rahatsızlığı olmadığı söylendiğini, o halde nasıl oluyor da ömür boyu dört farklı ilaç kullandığını, bu raporun gerçeğe aykırı, ciddiyetten uzak ve meslek etiğiyle uyumsuz bir rapor olduğunu, yanında raporun tek bir örneği olduğu için raporunu göndermediğini, şimdilik ancak eşi Hamza Çakır ile ulaştırabileceğini, ağır hasta mahpusu olmasına rağmen tahliyesini engelleyen bu kararın kaldırılmasını ve kamuoyu oluşturulması için gerekli atılmasını istediğini” aktarmıştır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi

S. B., 05 Temmuz.2023 tarihinde gönderdiği mektupta; “Uluslararası standartlar doğrultusunda tutuklu hükümlü bireylerin yaşam standartları kamu kurum kuruluşları tarafından garanti altına alınmak zorunda olduğunu, Türkiye Cumhuriyeti yargı ve hukuk sisteminin de uluslararası norm ve standartlara sözleşmelerle bağlı bulunduğunu, fakat son süreçte Şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı ceza infaz kurumunda tutuklu/hükümlülere karşı devreye konulan uygulama ve yaklaşımların ince bir siyaset minvalinde çeşitli gerekçelere dayandırılarak var olan yaşam standartlarına büyük sınırlamalar getirdiğini, Anayasanın 17. Maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkına saygı gösterme yükümlülüğü öncelikle negatif yükümlülük olarak kamu otoritelerinin kişilerin fiziksel ve ruhsal olarak zarar görmelerine neden olmamalarını gerektirdiği gibi ayrıca pozitif yükümlülük olarak devlete kişilerin işkence ve eziyete yada insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye maruz bırakılmalarını engelleyecek tedbirleri alma ödevi yüklediğini, kurum içerisinde yaşanan sorunlarda muhatap bulma sorunu yaşadığını, acil bir durumda kurum baş memur ile görüşme çabalarının sonuçsuz kaldığını, özellikle dilekçe yazmalarının söylendiğini, günün hangi saati olursa olsun özellikle mesai dışında dahil olmak üzere kurum baş memurları diğer odaların en ufak sorunlarında koşullarına giderek sorunları ile ilgilendiğini, fiiliyatta ayırım olmadığı söylense de pratik de sonuçların bunun tam tersi olduğunu, kaldı ki genel kısmi ve rutin oda aramalarında dahi muhatap bulma sorunu yaşadıklarını, kurum baş memurlarının nadiren odalarına geldiğini, muhatap olmaya çekindiklerini, yine kurum 2. Müdürlerinin de aramalarda genel bir tutum olarak yaklaşmadıklarını, sorunlarını aktarmak istediklerinde şikayetlerinin dinlenmediğini, nadiren de olsa aktarmayı başardıkları sorunlarına hiçbir çözüm sunmadıklarını, cezaevi idaresinin Adalet Bakanlığının göndermiş olduğu genelgeler ile kurumda bulunan tutuklu/hükümlülerin odalarının tutuklu/hüküm özlü/hükümlü olarak sınıflandırmaya gittiğini, “bu düzenleme tüm tutuklu/hükümlülere uygulanacak” denildiğini, geline son durumda bu uygulamanın sadece siyasi tutuklu/hükümlü mahkumların kalmakta olduğu odalara uygulandığını, diğer odalarda kalan mahkumlara sorduklarında karma bir şekilde kaldıklarını gördüklerini, tutuklu olan arkadaşlarının buldukları odalara gitme taleplerinin karşılanmadığını, buna genelgenin gerekçe gösterildiğini, oysa kendilerine yönetmelik vurgusu yapan idarenin çok yakın bir zamanda Fırat Levent Batmaz'ın tutuklu olmasına rağmen kurum idaresi kararıyla odasının değiştirilip kalmakta oldukları hükümlü odasına getirildiğini, yine geçtiğimiz aylarda daha yeni tutuklanmış olan Reşat Demirkol'un da buldukları hükümlü odasına getirildiğini, yani burada idarenin keyfi uygulamasının bulunduğunu, siyasi mahkumlara uygulandığını; cezaevi içerisinde yapılan oda aramalarında ve başka uygulamalarda odalarından alınan eşyaların tüm ısrarlarına rağmen isim adına kaydedilmek yerine bir kağıdın üzerine oda adı yazılarak depoya kaldırıldığını, bu yöntem nedeniyle kaybolan eşyalarını ya olmadığı ya kaybolduğu ya da hiç öyle bir şeyin var olmadığı iddia edildiğini, bu yaşanan durumların adının farklı kavramlar kullanarak belirtmek istemeseler de yaklaşım biçiminin buna götürdüğünü, bir çok oda aramasında personelinin “hiçbir şey kaybolmaz diyerek” eşyalarını kayıt altına almadan götürdüklerini, yaşadıkları mağduriyetlerden dolayı kuruma karşı güvenlerinin kalmadığını, en son üç adet pervanelerinin depoda isim üzerine kaydedilmediğinden dolayı kaybolduğunu, bu durumu kurumdaki ilgili tüm görevlilere iletmelerine rağmen hiçbir çözümün üretilmediğini; yazmış oldukları dilekçelerin çıktı numarasını almakta ciddi sorunlar yaşadıklarını, kurum infaz birimi çıkış numarası için dilekçe yazmayın dese de yazdıkları dilekçelerin çıkış numarasını vermediğini, 10-20 defa ısrarla istediklerinde kendilerine getirilmediğini, infaz yakıldığında ya da disiplin soruşturması açıldığında infaz biriminde çalışan memurların sonucu ivedilikle ve mutlu bir şekilde taraflarına ilettiğini; tutuklu/hükümlülerin sağlıklı beslenmelerinin sorumluluğunun cezaevi savcısı, cezaevi idaresi ve kurum revirinin sorumluluğunda olsa da bu noktada büyük bir ihmaller ve denetleme sorunu olduğunu, cezaevi içerisinde verilen yemeklerin bir çoğunun aşırı yağlı olduğunu, yenilmemesi adına her şeyin yapıldığını, cezaevinin internet sitesinde dış kamuoyuna sunulan yemek çizelgesiyle yakından uzaktan bir ilgisi olmadığını, yemeklerin içinde hayvan yağı ve sakatatların etli yemek adı altında verildiğini, bunun da o yemeğin çöpe gitmesi anlamına geldiğini, ayrıca yemeklerin tutuklu/hükümlü sayısına göre yapılıp gönderilmediğinden yetersiz kaldığını, bu durumun işe bedellerini sorgulattığını, pratik yemek adı altında verilen yemeklerde aşırı derecede salça kullanıldığını, kimi tahıl ürünlerine ve baklagillere dayalı yemeklerde aşırı derecede baharat yağ ve salça kullanıldığından tüketime uygun olmadığını, çöpe gittiğini, işe bedellerinde uzun süreli israf olduğunu, sonuçta yemeği yapan kurumların ve kişilerin denetlenmesi gerektiğini bunun en somut dayanağının diyet yemekler olduğunu, kullanılan aşırı yağın kolesterol, tansiyon, kalp, mide, diyabet hastalıklarını tehdit edercesine kullanıldığını; kurum merkezi yayın sisteminin Şanlıurfa'da yaşanan son sel felaketinde arızalandığını, arıza nedenli uzun süre yayın yapılmadığını ve kısa bir sürede birkaç kanalla sınırlı yayın yapıldığını, bu durumu yazılı ve sözlü şikayet etseler de aylarca var olan sorunun giderilmediğini, en son Ankara'dan teknisyen ve parça geleceğinin söylenerek tamiratın geçtiğimiz Mayıs ayında yapıldığını, merkezi yayın sistemi ve anten vericisinin her ne kadar tamirati yapılmış olsa da şiddet derecesi en düşük rüzgarda TV yayınının kesildiğini, sinyal alınamadığını, VR teknolojisinin yaygın olduğu bu çağda uydu bağlantılı yayın sisteminin tamirinde dahi sorun yaşayan bir cezaevi idaresi olduğunu, merkezi yayın sistemine bağlı olarak film oynatımı yapıldığını, yayınlanmakta olan filmlerin ses ve görüntü kalitesinin düşük olduğunu, sosyal çalışma servisindeki memurların adeta görüntü olsun da nasıl olursa olsun anlayışıyla çalışmakta olduğunu, bir film oynatmanın bu kadar zor olmaması gerekirken ciddi tecrübe yetersizliği bulunduğunu, idare gözlem kurulu başkanlığının dönem çalışma ve toplantı ve raporlarında bu durumlardan ne kadar

haberdar olduğu, tutanıklara ne kadar yansıdığı ve takibinin yapıp yapılmadığının incelenmesi gerektiğini, TV kanallarında Tele-1, Halk TV, SZC TV gibi kanalların yayının yapılmadığını, taleplerinin dikkate dahi alınmadığını kurum idaresinin keyfi bir kararı ve inisiyatifi olduğunu; Yeni Yaşam gazetesinin Adalet Bakanlığının genelgesine dayanılarak taraflarına verilmediğini, yönetmelik ve Yargıtay kararı negatif yorumlanıp taleplerinin karşılanmadığını, oysa Yeni Yaşam gazetesinin verilmemesine dair somut AYM kararı ve Ağır Ceza mahkemesinin kararı bulunmamasına rağmen, kurum idaresinin hukuk üstü karar aldığını, yazmış oldukları dilekçelerinin sözlü olarak ret edildiğini ve yazılı bir karar verilmediğini, bu yol ile mahkemeye başvurularının engellenmekte olduğunu; TBMM İnsan haklarını İnceleme Komisyonu, E. K.'ın başvurusuna 21 Şubat 2023 tarihi/sayı:Z-592448975 -13.07-(13089)-1172133 kararı ile geçmiş şikayetlere cevap verdiğinde kurum 1. Müdürünün beyanlarına esas olarak şikayete dair herhangi bir işlem yapmadıklarını, oysa ki kurum idaresinin cevabının madde 6. Sosyal ve sportif faaliyetler ile kurslardan yararlanamadıklarıyla ilgili olarak kısmında tutuklu/hükümlülere masa tenisi spor faaliyeti yaptırıldığı söylendiğini, halbuki kurumdaki bu imkandan sadece gardiyanların yararlandığını, tutuklu ve hükümlülerin bundan yararlanamadıklarını kamera kayıtlarında geriye dönük bu durumun sabit olduğunu, komisyonun bu beyanı esas almasının dahi hak ihlalinin ağırlığına delil olduğunu, yine TBMM İnsan haklarını inceleme komisyonu E. K. 59244875-130.07-(13089)-1172133 kararını 23 şubat 2023 tarihinde verdiğinde kurum idaresinin madde 5- bahçe kapılarının açılıp kapatılma saatleriyle ilgili olan kısmında verdiği cevaba esas olarak hiçbir incelemeye tabi, tutulmaksızın hak ihlaline yol açtığını, Şanlıurfa'nın coğrafi ve mevsimsel koşullarının sabah kapıların 05:00'da açılmasına ve akşam 19:45 de kapatılmasına fazlasıyla müsait olduğunu, hem dinen hem de bilimsel olarak gündeğümü ve batımı saatleriyle birlikte kesin olgu olduğunu, fakat personelin vardiya değişim saatlerinin bahane edilmesiyle tutuklu/hükümlülerin mağdur edildiğini, eğer keyfiyetten uzaklaşıp vardiya değişiminden önce sabah, vardiya değişiminden sonra akşam bahçe kapılarının rahat bir biçimde kapatılabileceğini, burada tutuklu/hükümlülerin sosyal yaşamı değil de gardiyanların esas alınmasının hak ihlali olduğunu, 24 saat cezaevinde yaşamaya çalışan tutuklu /hükümlüler olduğunu, sırf erkenden bitirelim diye bir anlayışla bahçe kapılarının erkenden kapatıldığını, bu kararda baş memurluğun işaret edildiğini; açık görüş haftası tutuklu/hükümlülerin spor faaliyetlerinden yararlanmadığını, yetersiz personel olmasının gerekçe olduğunu, gerçekte böyle bir durumun cevabını bulamadığını, açık görüş haftası personel yetersizliği denilse de sadece camlarının önündeki maltada 4 memurun akşam mesai bitimine kadar oturduğunu, spor faaliyetlerinde ise 2 memur gidiş gelişlerde yeterli olduğunu, yani personel eksikliğine 2 memurun neden olduğunu; hastane sevklerinde jandarma tarafından ayakkabı aramalarının kendilerine yaptırılmaya çalışıldığını, ayakkabılarını kendileri arayacaklarsa üst aramalarını da kendilerinin çok rahat yapacaklarını, bu durumun hukuki olmadığını söylediklerinde hastaneye götürülmediklerini, asker tarafından tavrı konmuş olup, siyasi tutsakların tedavi hakkının engellendiğini, kalp hastalığı şüphesinden sevkleri olsa bile jandarma tarafından hastaneye götürülmediklerini, dış tedavisinde kurumun revirinin yetersiz kaldığını, hastane sevklerinin yapılmadığını, bu durumu şikayet ettiklerinde yalan ve yanlış bilgiler kullandıklarının söylendiğini, oysa A. E. adlı arkadaşlarının 20'lik dış çekiminden ve sallanan dış protezi şikayetinin devam ettiğini, 21 Şubat 2023 tarihli TBMM İnsan haklarını inceleme komisyonu Z-59244875-130.07-(13089)-1172133 sayılı E. K. kararında kurum idaresinin A. E.'un durumunu basitleştirip abartıldığını gösterir çabayla "hastaneye sevkinin mevcut olduğunu, sevk gerçekleştirilmesinin beklendiğini" söylediğini, 21 Şubat'tan bu yana aylar geçmiş olsa da hala hastane sevkinin gerçekleştirilmediğini, siyasi mahpusların hiçbir zaman yalan yanlış bilgilere başvurmadığını, doğruları dürüst bir şekilde söylemenin dışında bir yaklaşım sahibi olmayı kendilerine yakıştıramadıklarını, yine kendisinin protez dişi düşmüş olmasına rağmen ne kurum revirinin ne de kurum idaresinin tedavi noktasında ilgilenmediğini, genel oda aramalarında eşya dolabında protez dişini gören memurların şaşırdığını, fakat bu durumla ilgilenme anlamında zayıflıklar bulunduğunu, cezaevi bünyesinde Hepatit B aşısı yapılmadığını, cezaevi gibi kapalı ortamlarda bu aşının düzenli takvime alınması gerektiğini, kurum revir biriminin sağlık sistemi dolayında plan ve programdan uzak çalıştığını; yaşanan sel felaketinin ardından cezaevinin içme suyunda yaşanan kirliliğin hala devam ettiğini, sorunun giderilmesi için gösterilen çabanın zayıf kaldığını; cezaevinde böceklerle karşı yapılan ilaçlamanın yüzeysel yapıldığını, uzun mesafe aralıklarla yapıldığından hiçbir etkisi bulunmadığını, özellikle sadece mutfak prizine şırınga yardımıyla 1 ml olmayan bile olmayan ilca sıkılıp gidildiğini, olaya geniş bir perspektiften bakıldığında kaldıkları odanın sadece mutfaktan ibaret olmadığını, özellikle yatakhane kısmında hamamböcekleri eşyalarının ve elbiselerinin arasında cirit attığını, personele iletmelerine rağmen kimsenin umurunda olmadığını, hijyen şartlarının yokluğuyla birlikte çeşitli hastalıklar için zemin doğduğunu; iaşe bedellerinin harcanmasının düzene kavuşmuş bir periyod bulunmadığını, kimi zaman kahvaltılık ürün dağıtımı adı altında 10 gramlık ürünler verildiğini, bu durumun iaşe bedellerinin nasıl harcandığını sorgulattığını, ayrıca tutuklu/hükümlülere sportif faaliyetlerde ücretsiz olarak futbol topu ve voleybol topu sağlanması gerekirken bunun sağlanması gerekirken bunun son dönemde yapılmadığını; dış mektupların gönderiminde yaşanan sorunların hiç yokmuş gibi lanse edildiğini, ailelerin ve arkadaşların mektup gönderdiğini ve kendilerine ulaşmadığını onlardan öğrendiklerini, başka cezaevlerinden gelen mektupların kurumda yok denilerek geri gönderildiğini dolaylı olarak öğrendiklerini; ailelerinin yaptığı açık görüş ziyaretlerinde ailelerine arada adı altında çıplak arama uygulamasının yapıldığını bu durumun hiçbir izahı olmadığını, kameralardan uzak yapılan bu aramanın suç teşkil ettiğini, insanlık onurunu ve haysiyetini hedef alan bu uygulamanın

işkence olduğunu ve bu yol ile ailelerine işkence uygulandığını, gerekçe ne olursa olsun çıplak aramanın anayasal suç olduğunu; Şanlıurfa 2 Nolu T tipi kapalı ceza infaz kurumu müdüründe ve cezaevi savcısının görüşme taleplerine yanıt vermediğini, kendisinin kurum içerisinde odalara gelerek tek bir sorunu dinlediğini görmediklerini, cezaevi savcısının direktifleri doğrultusunda hareket eden kurum idaresinin de cezaevi için ütopya çizdiğini, cezaevi savcısı ve idaresinin beyanatlarını dinlediklerinde ya biz bu cezaevinde yaşamıyoruz yada burası çok farklı bir zamanda ve yerde harika bir cezaeviymiş muamelesi yapıldığını, tutuklu/hükümlülere uygulanan yaklaşımdaki politikalara baktıklarında adeta bir simülasyon içerisinde cezaevinde yaşadıklarını, her şey gerçek gibi görünüyor gibi olsa da tüm uygulamaların kırılğan bir yapıda olup, hak ve hukuk ihlalden ibaret olduğunu” aktarmıştır.

E. G., 10 Temmuz 2023 tarihinde yazdığı mektupta; Şanlıurfa 2 nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğunu, kurum nezdinde sağlık dosyasının da mevcut olduğunu, C5 % 94 Omurilik zedelenmesi hastalığının mevcut olduğunu, hastalığından kaynaklı başta iştme ve görme bozukluğu hastalığı olmak üzere süregelen sürekli baş ağrısı çektiğini, bilakis baş ağrısı rahatsızlığının günden güne ciddi anlamda etkilediğini, kurum doktoru ve cezaevi idaresi mevcut hastalığını en iyi bilen olduğunu, aylardır hastane sevkini olduğunu, fakat hala sevk edilmediğini, sevk edilmeme durumuna doktorun, ‘ben senin sevkini yaptım, sevk yapma sıralamasını asker yapıyor’ diye söylediğini, bu kadar ertelenmesinin askerden kaynaklandığının söylendiğini, mevcut durumu 1.Müdürüne anlatmak için hafta içi her gün dilekçe yazarak görüşme talebinde bulunduğunu, bu talebinin de gerçekleşmediğini, Şanlıurfa 2 Nolu T tipi Kapalı CİK’te hastane sevklerinin sürekli sorunlu bir durum olduğunu, doktor ve idarenin sorunu askerin götürmemesi olarak gösterdiğini, kurumda pek çok T/H’lünün kendisi ile aynı mağduriyeti yaşadığını, kurumda kaldığı odada arkadaşlarının desteği olmadan, yaşamsal ihtiyaçlarını giderebilecek durumda olmadığını, bu durum bilindiği halde kurumun revir doktoru ve kurum müdürünün oldukça duyarsız ve umarsız bir tutum takındığını, Devletin Anayasa ve yasalarda sağlık ve tedavi haklarının garanti altında olduğunu, fakat söz konusu cezaevi olduğunda doktorun ve kurum idaresinin insafına terk edildiklerini” aktarmıştır.

E. G., 27 Temmuz 2023 tarihinde yazdığı mektupta; “6 yıldır cezaevinde hükümlü olduğunu; C5 omurilik zedelenmesi sonucu Hemiplejik Kısmı felçli olduğunu, %94 felç raporu olduğuna dair heyet raporu bulunduğunu, ayrıca yaklaşık 5 ay önce İstanbul Adli Tıp Kurumuna sevk edildiğini, üzerinden 5 ay geçmesine rağmen ATK sonuç raporunun eline ulaşmadığını; felçli olma durumundan dolayı hem ayağını hem de kolunu çalıştıramadığını, kaldığı cezaevinin fiziki yapısının iki katlı olduğunu, yatakheden mutfığa ya da mutfaktan yatakhaneye çıkmakta bile güçlük çektiğini, merdivenin demirlerine tutunarak ancak inebildiğini yada çıkabildiğini, bununla beraber akciğerde hava boşluğu olduğu için çoğu zaman nefes almakta zorlandığını, geceleri yarı baygı bir şekilde yatağında kilitlenip kaldığını, bu durumun psikolojisine de yansıtıldığını ve büyük bir tahribata yol açtığını, yine sağ ayak ve sağ eli felçli olduğu için işlevsiz olduğunu, bundan dolayı splint kullandığını, sürekli olan bir baş ağrısı ve geçici körlük durumu yaşadığını, bu durumun C5 omurilik zedelenmesinden kaynaklı olduğunu düşündüğünü, bu belirttikleri dışında diğer bazı hastalıklarının da söz konusu olduğunu, bu sağlık sorunlarından dolayı kendi ihtiyaçlarını karşılayamadığını, normal sağlıklı bir insanın yaşamını idame ettirmekte zorlandığı cezaevi koşullarında kendisi gibi %94 heyet raporu olan engelli birinin yaşamını sürdürmesinin imkansız olduğunu, beraber kaldığı arkadaşları sayesinde yaşamını idame ettirmeye çalışıldığını, sağlık durumu bu kadar açık ve net olmasına rağmen şimdiye kadar sağlık boyutuyla fiziki tedavi imkanlarının verilmemesini, bunun da sağlık durumunu önü alınmaz bir duruma getirdiğini, 6 (altı) yıldır bu durumda olduğunu, sağlık durumu ile ilgili ilettiklerinin somut verilere ve sağlık raporlarına dayandığını; 6 yıldır cezaevinde olduğunu, sosyal medya paylaşımlarından 1 yıl 21 ay 23 gün ceza aldığını, yine örgüt üyeliğinden 9 yıl ceza aldığını, yargılandığı mahkemece adil yargılanma hakkından mahrum edildiğini, avukatının Anayasa mahkemesine başvurduğunu, ayrıca infazının sağlık sorunlarından dolayı ertelenmesi için yine avukatının başvuruda bulunduğunu, %94 engelli ve sağ eli ile sağ ayağını kullanamayan birinin örgüt üyeliğinden ceza almasının hukukun üstünlüğü ilkesi ve adil yargılanma ilkesine uygun olmadığını, örgüt üyeliği konusunda Yargıtay 9. Ceza Dairesinin somut kriterlere vurgu yaptığını, örgüt üyesi cezası verilmesi için somut kriterlerin olması gerektiğini, kendisine ceza veren mahkemenin bu kriterleri dikkate almadığını, anayasanın 9. Maddesini de ihlal ettiğini, (Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemelere verilmiştir. Maddesi) kendisine ceza veren mahkemenin ayrıca bağımsız olmaktan çok taraflı yaklaştığını, fiziki sorunlarının ve sağlık sorunlarını bilmesine rağmen ve hiçbir somut delili olmamasına rağmen ceza verdiğini, bu mantığın Anayasanın 10. Maddesi de ihlal edilmesine yol açtığını, anayasanın 10. Maddesinde bu ülkede yaşayan tüm vatandaşların kanun önünde eşit olduğunu belirttiğini, kendisinin fiziki ve sağlık durumunun göz önünde olmasına rağmen salt Kürt olduğu için ceza verilmesinin adil yargılama ilkesine ayaklar altına alınmasına yol açtığını; tüm evrensel sözleşmelerde insanın yaşam hakkı ve bu temelde insanı boyutu çok önemli olduğunu, 6 yıldır içinde yaşadığı koşullar sağlık durumunu daha da ağırlaştırmış olup yaşam hakkının tehlikeye soktuğunu, aynı koşuğa kaldığı arkadaşları olmasa yaşamını idame ettiremeyeceğini, sağlık sorununun daha da ağırlaşmaması için, yaşamını idame ettirebilmek için, tedavisinin yapılması için tahliye edilmesi gerektiğini” aktarmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

1) Ulusal ve uluslararası insan hakları hukukunda; mahpusların hakları ile ilgili oldukça gelişmiş standartlar olmasına karşın mahpuslar ilgili hakları ve düzenlemeleri doğrudan kullanamamakta, tutuldukları yerlerde bulunan yetkililer aracılığı ile ancak kullanabilmektedir. Yetkililer, hapisane müdürleri, kaynağını uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Anayasa'dan alan yasal düzenlemelere aykırı işlemler ve uygulamalar yapmaktadır. Bu durum mahpuslarda, ailelerinde, avukatlarında ve insan hakları örgütlerinde hapisane sistemine ilişkin ciddi güvensizlikler oluşturmaktadır. Bir bütün olarak bu saptamalar, hapis cezalarının infazında özgürlüğünden yoksun bırakılmanın kendi başına yeterli bir ceza olduğu gerçeğinin göz ardı edildiği ve gerek hapisanenin fiziksel koşulları ve gerekse uygulanan rejimin, çekilmekte olan cezanın şiddetini daha da arttırdığını göstermektedir. Mahpusluğun bu "ağırlaştırılmış" koşullarını etkin biçimde denetleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır. Mahpusun avukat görüşü, arkadaş görüşü ve aile görüşlerinden mahrum bırakılması, yine dışarıyla iletişim bağı olan telefon, faks ve mektup hakkının engellenmesi gibi uygulamalar insanlık onuruna aykırı uygulamalardır. Mahpusun işkence ve onur kırıcı ceza işlemlerine maruz bırakılması demektir.

2) BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. maddesinde açık bir şekilde "Özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir" denilmektedir. Yine BM Mahpusların İslahı İçin Temel Prensiplerin 1. maddesinde; "Bütün mahpuslara doğuştan sahip oldukları insanlık onurunun ve değerini gerektirdiği saygıyla muamele yapılır" denilmektedir. Oysa İç Anadolu Bölgesindeki cezaevlerinde insanlık onuruna yakışır muamele yapılmamakta ve mahpuslar şiddet, hakaret ve kötü muameleye ve hak ihlallerine maruz kalmakta, hasta olanların tedavileri aksatılmakta, iletişim ve bilgi edinme hakları engellenmektedir.

3) Cezaevlerinde son dönemlerde artış gösteren işkence-darp vakalarına son verilmeli, sorumlu olan kişiler hakkında soruşturma açılmalı ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır. Mahpuslara yapılan işkence, onur kırıcı ve kötü muameleler Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile yasaklanmıştır. Madde3: İşkence Yasağı" Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tâbi tutulamaz."

4) Hapishanelere bağımsız sağlık kurumlarının girmesine ve inceleme yapmasına izin verilmelidir. Hapishanelerin denetiminde başta meslek kuruluşları ve insan hakları örgütleri olmak üzere ilgili kuruluşların yer alacakları şekilde yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

5) AİHS'in 14. maddesinde düzenlenen "Ayrımcılık Yasağı" ilkesine göre "Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır."

6) Hakkında yasaklama, toplatma kararı olmayan gazetelerin hapishanelere alınmasının önündeki engeller kaldırılmalı ve temini sağlanarak gazeteler mahpuslara verilmelidir. "Recep Bekik ve Diğerleri'nin" AYM'ye başvuruları (2016/12936): AYM, 27.03.2019 tarihinde ücreti ödenmiş, hakkında toplatma kararı olmayan süreli yayınların verilmemesinin Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan "ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini" karar vererek şikâyetçilere 500 TL tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

7) Ailelerinden uzakta olan mahpusların, maddi koşullar ve hastalıklar nedeniyle gelemeyen ailelerine yakın cezaevlerine nakil talepleri kabul edilmelidir.

AİHM, Abdulkerim Avşar (19302/09) ve Abdulkerim Tekin'in (49089/12) başvurularını inceleyerek 17 Eylül 2019 tarihinde, Türkiye'deki önemli sorunlardan biriyle ilgili ihlal kararı verdi. Ailelerinden uzak cezaevlerine nakledilen mahpusların

hastalık sebebiyle ya da maddi sebeplerle kendilerini görmeye gelemeyen ailelerine yakın bir cezaevine nakledilme taleplerinin başvurucuların somut koşulları dikkate alınmadan reddedilmesi, Sözleşme'nin 8. maddesi altında özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali olarak görüldü ve başvuruculara 6.000 Euro tazminat ödenmesine hükmedildi.

8) Cezaevlerinde meydana gelen intihar vakalarının önüne geçmek için mahpusları ruh ve bedensel bütünlüklerine yönelik tehditler ortadan kaldırılmalı, insan onuruna yaraşır uygulamalar geliştirilmelidir. Gerekli önlemi almayan ve etkisi olan kişiler varsa etkin soruşturmalar yapılmalı ve yaptırımlar uygulanmalıdır.

Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi'ne göre (1981): "Her insan ayrımcılık yapılmaksızın yeterli tıbbi bakım görme hakkına sahiptir." Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirge'ne göre: "Hekim, tıbbi açıdan sorumlu olduğu kişinin bakımıyla ilgili bir karar verirken klinik yönden bütünüyle bağımsız olmalıdır. Hekimin temel görevi, izlediği kişilerin sıkıntılarını azaltmaktır; kişisel, toplumsal ya da politik hiçbir güdü, bu yüce amaçtan daha üstün sayılmayacaktır."

9) Yeterli ve sağlıklı beslenmek temel insan hakkıdır. Sağlık sorunları olan mahpuslar, doktorlarca reçete edilmiş yiyecekleri alma hakkına sahiptirler. Cezaevi idareleri tarafından hasta tutuklu veya hükümlülere diyete uygun yemek sağlanmalıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Ebedin Abi/Türkiye (B.No: 10839/09, 13/3/2018) bireysel başvurusunda hasta tutuklu veya hükümlüye diyete uygun yemek sağlanmaması ile ilgili olarak insanlık onuruyla bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

10) Hapishanelerdeki sağlık personeli sayısı artırılmalıdır. Hastaların havasız, kışın soğuk, yazın sıcak ringler ile hastaneye sevk edilmesi, hastane önlerinde ringler içerisinde saatlerce bekletilmesi uygulamalarına son verilmelidir. Ağır hastaların ring araçları ile değil ambulansla hastanelere sevki sağlanmalıdır. Tek kişilik ring aracı tamamen kaldırılmalıdır.

11) Hastaların revire çıkarılmaları, hastaneye sevkleri hızlandırılmalıdır. Teşhis, tedavi ve kontrollerinin uzman hekimler tarafından yapılması sağlanmalıdır.

12) Kelepçeli muayene ve tedavi yöntemi uygulamasından vazgeçilmelidir. Bu uygulama nedeniyle birçok hasta mahpusun tedavisi yapılamamaktadır.

Her hasta mahpusun tıbbi etik gereği, her hastaya uygulanması gerektiği gibi, mahremiyetine saygı gösterilen bir ortamda, insan onuruna yakışır bir şekilde sağlık hizmeti alma hakkı vardır. Dünya Tabipler Birliği ve Türk Tabipler Birliği de yayınladıkları birçok metinde, hekimlerin mahpusları muayenesi esnasında kişinin içinde bulunduğu her türlü kısıtlılığın ortadan kaldırılmasını ve kişiyi kelepçeli, yatağa bağlı ve benzeri bir durumda muayene ve tedavi etmemelerini salık vermektedir. Türk Tabipler Birliği, Aralık 1994'te konuyla ilgili yayınladığı bildirmede kelepçelerin açtırılmasını "hekimin görevi" olarak nitelendirmektedir.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlık-dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) Genel Raporu'nda da kelepçeli olarak tedavinin uygun olmadığı vurgulanmaktadır: "Sivil hastanenin kullanılması halinde, güvenlik düzenlemeleri konusu ortaya çıkacaktır. CPT bu bağlamda, tedavi almak üzere hastaneye gönderilen tutukluların gözetim nedenleriyle hastane yataklarına ya da diğer eşyalara fiziksel olarak bağlanmalarını gerektiğini vurgulamak ister. Güvenlik ihtiyaçlarını yeterli bir şekilde karşılayacak başka yollar bulunabilir ve bulunmalıdır; bu tür hastanelerde bir gözetim biriminin oluşturulması bu çözümlerden bir tanesi olabilir."

BM Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensiplerin Bütünü: "Madde 1- İnsani tarzda muamele yükümlülüğü: Herhangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, insanîyetin ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygının gerektirdiği bir biçimde muamele görür".

12) Uluslararası ve ulusal kanunlardan da anlaşılacağı üzere, mahpusların yeterli tıbbi yardım görme hakları mevcuttur. Bununla birlikte, mahpuslar insanlık onuruna saygılı bir biçimde muamele görme ve yaşama hakkına sahiptir. Fakat büyük bir sorun olan ve kamuoyunun vicdanını kanatan hasta mahpusların yaşamış oldukları sorunlar çözüm üretilmeden ortada durmaktadır. Teşhis ve tedavisi yapılmadan adeta işkence çektirilen, hapisanede hayatını kaybeden ya da ölümüne ramak kala bırakılıp kısa sürede hayatını kaybeden insanların olduğu bir toplum, adalete olan inancını da kaybeder. Türkiye hapisanelerinde bulunan hasta mahpusların acil ve kalıcı tedavileri yapılmalı, hapisane koşullarında tedavisi yapılamayan/yapılmayan hasta mahpusların da acilen infazları durdurulmalıdır.

Heyetlerimiz ve kurumumuz; hapisane rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanması gerektiğini tespit etmiştir. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'ne uygun şekilde, "bağımsız" ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir. Tüm cezaevlerinde yaşananlara, hak ihlallerine, sağlığa erişim engellerine karşı Adalet Bakanlığı'nı, ilgili tüm kurum ve kuruluşları göreve davet ediyoruz.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu